

Keskon vuosi
2008

Sisältö

KESKON VUOSI 2008

- 2 Kesko lyhyesti
- 3 Visio ja arvot
- 4 Pääjohtajan katsaus
- 7 Vuosi 2008 lyhyesti
- 10 Strategiset painopisteet
- 14 Monipuolisesti palkitseva K-Plussa
- 16 Ruokakesko
- 22 Rautakesko
- 29 VV-Auto
- 33 Anttila
- 35 Maatalouskesko
- 38 Muut liiketoiminnot
 - Konekesko
 - Intersport Finland
 - Indoor Group
 - Musta Pörssi
 - Kenkäkesko
- 45 Kiinteistötoiminta
- 49 Kesko on hyvä työpaikka
- 51 Kilpailuetua ketjutoiminnasta ja K-kauppiasyrittäjyydestä
- 52 Kesko vastuunkantajana
- 58 Keskon hallinnointiperiaatteet
 - Corporate Governance
- 66 Hallitus
- 68 Konsernijohtoryhmä

TILINPÄÄTÖS

- 70 Sisällysluettelo
- 71 Hallituksen toimintakertomus
- 82 Konsernitilinpäätös (IFRS)
- 86 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
- 137 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

- 146 Osakkeet ja osakkeenomistajat
- 153 Tietoja osakkeenomistajille
- 154 Tietoa Keskosta sijoituskohteena

- 155 Yhteystietoja
- 157 Sanasto

Kesko lyhyesti

Kesko on johtava kaupan alan palveluyritys ja arvostettu pörssi-yhtiö. Kesko tuo kauppajensa kautta elämisen laatua kuluttajien jokaiseen päivään. Keskon ketju-toimintaan kuuluu noin 2 000 kauppaa Pohjoismaissa, Baltiassa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä.

Vahvimmat osaamisalueemme

- Kaupakonseptien ja brändien kehittäminen ja johtaminen
- Kauppapaikkaverkoston kehittäminen, omistaminen ja hallinta
- Kansainvälinen vähittäiskauppa-osaaminen
- Kauppiasyrittäjyyden ja ketju-toiminnan tehokas yhdistäminen
- Keskitettyjen voimavarojen ja suuruusetujen hyödyntäminen

Toimialat

RUOKAKESKO | Sivu 16

Ruokakesko harjoittaa päivittäistavara-kauppaa Suomessa. Vähittäiskaupassa on yli 1 000 K-kauppias-liiketoimintamallilla toimivaa K-ruokakauppaa. K-ruokakauppoista muodostuvat Ruokakeskon K-city-market, K-supermarket, K-market ja K-extra -ketjut. Päivittäistavaroitten tukkukaupassa Ruokakeskon tytäryhtiö Kespro Oy on hotelli-, ravintola- ja catering-toimialan (HoReCa) johtava tukkukauppa Suomessa.

RAUTAKESKO | Sivu 22

Rautakesko harjoittaa rauta- ja sisustuskauppaa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Baltiassa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä. Se johtaa ja kehittää K-rauta-, Rautia-, Byggmakker-, Senukai- ja OMA-vähittäiskauppakettuja sekä yrityspalvelu-myyntiään toiminta-alueellaan. Rautakesko vastaa ketjujen konsepteista, markkinoinnista, hankinta- ja logistiikkapalveluista, kauppapaikkaverkostosta ja kauppiaresursseista Suomessa. Rautakesko toimii vähittäiskauppiaina Ruotsissa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä sekä Norjassa, jossa on myös kauppiaiden harjoittamaa toimintaa.

VV-AUTO | Sivu 29

VV-Auto toimii Volkswagen-, Audi- ja Seat-henkilöautojen sekä Volkswagen-hyötyautojen maahantuoja ja markkinoijana Suomessa. VV-Auto harjoittaa myös autojen vähittäiskauppaa ja tarjoaa jälkimarkkinointipalveluja omilla liikkeissään pääkaupunkiseudulla ja Turussa. VV-Auton tytäryhtiö Auto-Span Oy tuo maahan ja markkinoi Seat-henkilöautoja Suomessa, Virossa ja Latviassa.

ANTTILA | Sivu 33

Anttila on Suomen johtava käyttötavaran vähittäismyyjä. Asiakkaita palvelee Anttila-tavarataloissa, Kodin Ykkönen -sisustustavarataloissa sekä etäkaupan NetAnttilassa. Keskitetty hankinta ja logistiikka, tehokas organisaatio sekä toimintatavat takaavat kilpailukykyiset hinnat. Anttilan toiminta perustuu pitkäjänteiseen strategiaan, monikanavaisen palveluun ja vahvojen valittujen tuotealueiden osaamiseen.

MAATALOUSKESKO | Sivu 35

Maatalouskeskon K-maatalousketju hankkii ja myy maatalouden tuotantotarvikkeita ja koneita maatalousyrittäjille sekä käy viljakauppaa. Maatalouskesko toimii Suomessa ja Baltian maissa.

Maatalouskeskon liiketoiminnot järjestettiin uudelleen vuoden 2009 alusta. Rautakeskoon siirtyivät K-maatalous-

ketju ja maatalouskauppa. Konekeskoon siirtyivät traktori- ja puimurikauppa sekä Kesko Agro -tytäryhtiöt Baltiassa.

MUUT LIIKETOIMINNAT | Sivu 38

Konekesko

Konekesko on maarakennus- ja ympäristökoneiden, kuorma- ja linja-autojen sekä vapaa-ajankoneiden maahantuntuin ja kauppaan erikoistunut palveluyritys. Konekesko valmistuttaa ja myy Yamarin-veneitä Suomessa ja vie niitä useisiin Euroopan maihin ja Venäjälle. Konekesko toimii Suomessa, Baltiassa ja Venäjällä.

Urheilukauppa - Intersport Finland

K-ryhmän urheilukaupan ketjut ovat Intersport, Budget Sport ja Kesport.

Huonekalu- ja sisustuskauppa - Indoor

Indoor on Suomessa ja Baltiassa toimiva huonekalu- ja kodinsisustusalan vähittäiskauppayritys. Sen kauppatutut ovat Asko ja Sotka.

Kodintekniikkakauppa - Musta Pörssi

Kodintekniikkatuotteita ja -palveluita tarjoavat Musta Pörssi -ketju ja Konebox.fi-verkkokauppa.

Kenkäkauppa - Kenkäkesko

K-ryhmän kenkäkaupan erikoisliikkeitä ovat K-kenkä ja Andiamo.

Vuonna 2009 Kesko-konsernin ensisijaiset raportoivat segmentit ovat ruokakauppa, käyttötavara- ja konekauppa.

Ruokakauppa sisältää Ruokakeskon K-kauppias-liiketoimintamallilla harjoitettavan ruokakaupan sekä Kespron päivittäistavaroitten tukkukaupan. Käyttötavara- ja konekauppaan kuuluvat Anttila, K-city-marketin käyttötavara- ja konekauppa ja muut käyttötavara- ja konekauppayhtiöt (Indoor, Intersport Finland, Musta Pörssi ja Kenkäkesko).

Vuoden 2009 alusta rautakauppaan kuuluvat Rautakeskon lisäksi K-maatalousketju ja maatalouskauppa. Auto- ja konekauppa sisältää VV-Auton ja Konekeskon liiketoiminnot.

VISIO

Kesko on johtava kaupan alan palveluyritys ja arvostettu pörssiyritys.

ARVOT

Arvot ohjaavat toimintaa:

Ylitämme asiakkaamme odotukset

Tuntemme asiakkaidemme tarpeet ja odotukset. Haluamme luoda heille myönteisiä kokemuksia toimintamme jatkuvan uudistamisen ja yrittäjyyden avulla.

Olemme alamme paras

Tarjoamme asiakkaillemme markkinoiden parhaat tuotteet ja palvelut varmistaksemme kilpailukykyämme ja menestyksemme.

Luomme hyvän työyhteisön

Toimimme avoimessa, vuorovaikutteisessa ja ihmisiä arvostavassa työyhteisössä, jossa jokainen voi toimia täysipainoisesti ja aloitteellisesti.

Kannamme yhteiskunnallisen vastuun

Toimimme vastuullisesti ja noudatamme eettisesti hyväksyttäviä periaatteita kaikissa teoissamme niin työyhteisössämme kuin yhteistyökumppaneidemme kanssa.

KESKO

Palvelemme näissä merkeissä:

Kesko vahvana taantumaaan

Pääjohtajan katsaus

Kaupan toimintaympäristön taloudellinen tila heikkeni nopeasti vuoden 2008 aikana. Kuluttajien varovaisuus vähensi erityisesti rakentamista ja muita kotitalouksien suurempia hankintoja. Tässä suhdannetilanteessa on eduksi, että lähes puolet liiketoiminnastamme on vakaasti kehittyvää päivittäistavarakauppaa.

ASIAKKAAN AIKA

K-ryhmän kaupoissa käy joka päivä noin miljoona asiakasta.

Kuluttaja-asiakaskaupassa menestymisen edellyttää asiakas- ja brändilupauksien täyttämistä asiakkaan jokaisella kauppakäynnillä. Keskolla on useita menestyviä ketju- ja tuotebrändejä. Brändien kehitystyö on tulevan menestyksen avainasia. Käytännössä tämä tarkoittaa myös markkinoinnin tehokkuuden nostamista ja mittaustietelmien kehittämistä.

Sähköisen asiakaskommunikaation merkitys kaupankäynnissä kasvaa. Asiakkaat hakevat verkosta tuotetietoja ostopäätöksensä tueksi. Eri-laiset verkkopalvelut ja vuoro-vaikutteisuus lisääntyvät. Kesko ja sen tytäryhtiöt kehittävät sähköistä asiakaskommunikaatiota sekä sähköisiä kauppapaikkoja. Keskolla on vahva asema käyttötavaroiden verkkokaupassa NetAnttila- ja Kodin1.com -konsepteilla. Avasimme syksyllä 2008 kodintekniikan verkkokaupan Konebox.fi:n ja keväällä 2009 avaamme Budget Sport -verkkokaupan.

RAKENTEIDEN UUDISTAMISEN JA INVESTOINTIEN VUOSI

Vuonna 2008 myytiin Kauko-Telko, Tähti Optikko ja K-Rahoitus sekä toteutettiin kiinteistökauppoja. Näistä saatiin yhteensä 180 miljoonan myyntivoitot.

Viime vuosien erinomaisen tuloskehityksen ja oikein ajoitettujen yritys- ja kiinteistökauppojen ansiosta Keskon likviditeetti on vahva ja vakavaraisuus korkea. Investointien kannattavuutta arvioidaan entistä tarkemmin ja tarvittaessa niitä lykätään. Tavoitteena on säilyttää hyvä rahoitusasema ja hyödyntää edullisemmat rakennuskustannukset uusien kauppapaikkojen rakentamisessa.

TYÖ JA TUOTTAVUUS

Keskon strategiassa korostuvat terve kasvu, kuluttaja-asiakaskauppa ja -palvelut sekä vastuulliset ja kustannustehokkaat toimintamallit.

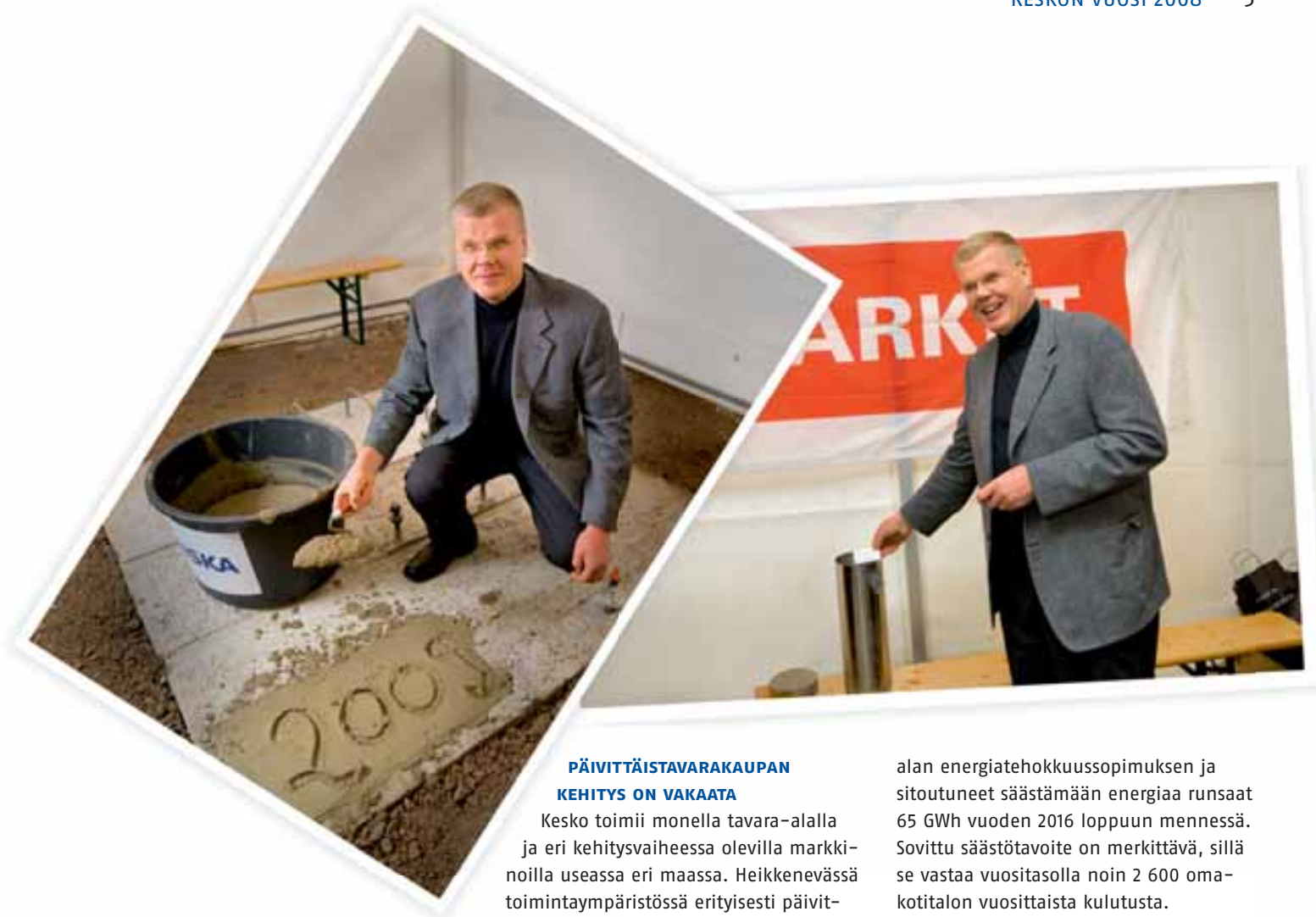
Vuoden 2008 aikana Keskossa toteutettiin merkittäviä rakenneuudistuksia. Maatalouskesko päätettiin jakaa osaksi Rautakeskoa ja Konekeskoa. Lisäksi vuoden lopussa päätettiin tiivistää Anttilan, K-citymarketin käyttötavaran ja muiden käyttötavaraketjujen yhteistoimintaa erityisesti tavaroiden hankinnassa, johtamisessa ja asiakkuuksien hallinnassa. Toimenpiteillä tavoitellaan kustannustehokkuutta ja asiakaspalvelun parantamista. Toimialoilla käytiin useita henkilöstön vähentämiseen tähtäviä yt-neuvotte-luita.

Vuonna 2007 tehty kaupan alan palkkaratkaisu nostaa työvoimakustannuksia useana vuonna. Kasvunäkymien heikentyessä erilaiset tehostamistoimenpiteet ovat välttämättömiä. Kauppojen uusperustannan myötä palkkaamme myös uutta henkilöstöä. Henkilöstön saatavuus on tällä hetkellä parantumassa, mutta pidemmällä tähtäyksellä kilpailu ammattitaitoisesta henkilökunnasta voimistuu.

Hintakilpailukykyämme säilyttämiseksi työn tuottavuutta on pystyttävä nostamaan. Vuoden 2007 lopussa käynnistettiin Keskoa ja sen ketjujen kauppooja koskeva Työ ja tuottavuus -ohjelma, jonka tavoitteena on kilpailukykyämme vahvistaminen henkilöstön työn tuottavuutta nostamalla. Käynnissä on mittavia toimenpiteitä toimintojen ja prosessien automatisoimiseksi. Jatkamme edelleen systemaattista henkilöstön osaamisen kehittämistä ja haemme uusia tehokkaita koulutusmuotoja. Yksiköissä on myös käynnistetty hankkeita henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseksi.

Vantaan Koivukylän asukkaille uusi K-citymarket. Kaupan peruskivi muurattiin 23.1.2009.

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPAN KEHITYS ON VAKAATA

Kesko toimii monella tavara-alalla ja eri kehitysvaiheissa olevilla markkinoilla useassa eri maassa. Heikkenevässä toimintaympäristössä erityisesti päivittäistavarakaupan vakaus on omiaan tasoittamaan suhdannevaihteluita. Lisäksi Keskon toimintamalli, jossa yrittäjinä toimivat kauppiat vastaavat suurelta osin vähittäiskaupasta, on kilpailukykyinen vaikeissakin markkinatilanteissa. Kauppiaiden luovuus ja vastuullisuus ovat osoittautuneet vahvoiksi ominaisuuksiksi muuttuvassa toimintaympäristössä. Konsernin liikevaihdon kasvu hidastui vuoden 2008 aikana toimintaympäristön vaikeutuessa. Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä säilyi kohtuullisella tasolla, vaikka se pieneni edellisten vuosien ennätyslukemista.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDELLÄKÄVIJÄ

Kesko on ollut vuosia yhteiskuntavastuun edelläkävijä kaupan alalla ja saanut vastuullisuustyölleen myös kansainvälistä tunnustusta. Olemme laatineet uuden vastuullisuusohjelman vuosiksi 2008–2012. Ohjelmassa on asetettu konkreettiset tavoitteet ilmastonmuutoksen torjunnan, vastuullisen hankinnan ja henkilöstön hyvinvoinnin osa-alueille. Olemme muun muassa allekirjoittaneet kaupan

alan energiatehokkuussopimuksen ja sitoutuneet säästämään energiaa runsaat 65 GWh vuoden 2016 loppuun mennessä. Sovittu säästötavoite on merkittävä, sillä se vastaa vuositasolla noin 2 600 omakotitalon vuosittaista kulutusta.

ASIAKASPALVELUSSA ASENNETTA JA OSAAMISTA

Keskossa ja K-ryhmän kaupoissa työskentelee yhteensä noin 50 000 henkilöä kahdeksassa eri maassa. Valtaosa työskentelee asiakaspalvelutehtävissä, joissa osaaminen ja oikea asenne ovat ratkaisevassa asemassa. Haluamme varmistaa parhaan asiakastytyväisyyden ja tulevaisuuden kilpailukykyämme. Vuonna 2008 Kesko-konserniin rekrytoitiin noin 12 000 uutta työntekijää. K-ryhmän oman koulutuskeskuksen K-instituutin valmennuksiin osallistui vuonna 2008 noin 25 000 henkilöä.

Kiitän lämpimästi kaikkia keskolaisia ahkeruudesta ja sitoutumisesta tavoitteisiimme. Kiitän myös osakkeenomistajia, K-kauppiaita ja heidän henkilökuntaansa sekä kaikkia yhteistyökumppaneitamme luottamuksesta ja yhteistyöstä vuonna 2008.

Matti Halmesmäki
pääjohtaja

Vuosi 2008

lyhyesti

- *Keskon jatkuvien toimintojen liikevaihto kasvoi 3,4 % ja oli 9 600 milj. euroa*
- *Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 217 milj. euroa ja se laski 98 milj. euroa*
- *Konsernin voitto ennen veroja oli 288,5 milj. euroa ja se laski 69,3 milj. euroa*
- *K-ryhmän vähittäismyynti kasvoi 3,4 % ja oli 11 916 milj. euroa (sis. alv)*
- *Konsernin tulos osaketta kohden oli 2,24 euroa (2,90 euroa)*
- *Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle vuoden 2008 osingoksi 1,00 euroa osakkeelta*

TAANTUMA HILJENSI RAKENNUS- MARKKINAT, PÄIVITTÄISTAVARAKAUPAN KEHITYS TASAISTA

Vuonna 2008 markkinat heikkenivät lähes kaikilla Keskon tavara-aloilla erityisesti vuoden loppua kohden. Tämä näkyi varsinkin rautakaupassa sekä auto- ja konekaupassa.

Keskon liikevaihto kasvoi 3,4 %. Kotimaassa kasvua kertyi 4,4 %, mutta ulkomaan toiminnoissa oli hieman laskua.

Päivittäistavara-kaupan kasvu jatkui tasaisena koko vuoden. K-ruokakauppojen vähittäismyynti kasvoi 6,0 %, mikä kuitenkin alitti arvioidun kokonaismarkkinakehityksen. Ruokakeskon liikevaihto kasvoi 6,2 % ja sen osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 43 %.

Rautakeskon liikevaihdon kehitykseen vaikutti merkittävästi rakennusmarkkinoiden heikkeneminen Pohjoismaissa ja Baltiassa erityisesti vuoden loppua kohden. Rautakeskon liikevaihto laski 0,8 % edellisestä vuodesta.

Autokaupassa myyntiä kasvattivat VW-Auton maahantuomien Audin ja Volkswagenin kilpailukykyiset mallistot ja vuoden alussa voimaan tullut autoverolain muutos. Loppuvuonna uusien autojen ja vaihtoautojen kysyntä kuitenkin laski. VW-Auton liikevaihto kasvoi 9,9 %.

Tavaratalokaupassa Anttilan myynnin kehitykseen vaikutti etenkin loppuvuodesta asuntokaupan hiipuminen, mikä heikensi kodin sisustamisen tuotteiden ja kodinelektroniiikan kysyntää. Anttilan liikevaihto laski 0,7 % edellisestä vuodesta.

Maatalouskaupassa markkinatilanne heikentyi selvästi erityisesti Baltiassa. Maatalouskeskon liikevaihto kasvoi 6,6 %.

Muissa liiketoiminnoissa Intersportin myynti kävi hyvin ja sen liikevaihto kasvoi. Myös Kenkäkeskelle vuosi oli hyvä. Askon ja Sotkan sekä Mustan Pörssin myynnit eivät kehittyneet odotetulla tavalla. Konekeskon myyntiin vaikutti erityisesti vapaa-ajankonemarkkinoiden hiljentyminen.

LIKEVOITTO JÄI EDELLISVUODESTA

Konsernin liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 217,0 milj. euroa ja se laski 98 milj. euroa edellisestä vuodesta. Liike-

voiton ilman kertaluonteisia eriä jääminen edellisvuotta pienemmäksi johtui pääosin rakennusmarkkinoiden heikkenemisestä sekä ruoka- ja rautakaupan kauppapaikkaverkoston voimakkaasta laajentamisesta ja uudistamisesta. Taloustilanteen heikentymisestä johtuen vaihto-omaisuuden ja myyntisaamisten arvostusperiaatteita tiukennettiin entisestään.

Vuoden aikana avattiin yhteensä 37 uutta ruokakauppaa. Uusia rautakauppoja avattiin Suomessa kaksi ja muissa maissa 12.

YRITYS- JA KIINTEISTÖKAUPOISTA MYYNTIVOITTOJA

Yritys- ja kiinteistökaupoista saatiin yhteensä noin 180 milj. euron myyntivoitot. Vuoden alkupuoliskolla myytiin ydinliiketoimintoihin kuulumattomat K-Rahoitus, Tähti Optikko ja Kauko-Telko.

SYNERGIAETUJA YHTEISTOIMINTAA TIIVISTÄMÄLLÄ

Vuoden 2008 aikana vietiin eteenpäin useita kustannussäästöihin ja tehokkuuden parantamiseen tähtääviä suunnitelmia.

Anttilan, K-citymarketin käyttötavara-kaupan ja Keskon muiden käyttötavara-ryhtiöiden yhteistoimintaa päätettiin tiivistää. Näin haetaan synergiaetuja erityisesti tavaroiden hankinnassa, johtamisessa ja asiakkuuksien hallinnassa. K-citymarketit näkyvät asiakkaalle edelleen yhtenä kokonaisuutena ja ruokakaupasta vastaa K-kauppias. Kaikki nykyiset käyttötavara-kaupan ketjut jatkavat toimintaansa erillisinä.

Maatalouskeskon toiminnot yhdisteltiin vuoden 2009 alusta Rautakeskoon ja Konekeskoon siten, että Suomen maatalouskaupan toiminnot liitettiin osaksi Rautakeskoa ja traktoreiden ja puimureiden kauppa sekä Baltian tytäryhtiöt liitettiin osaksi Konekeskoa. Lähtökohtana on kehittää tuotevalikoimia, asiakaspalvelua sekä huolto- ja varaosaverkostoa.

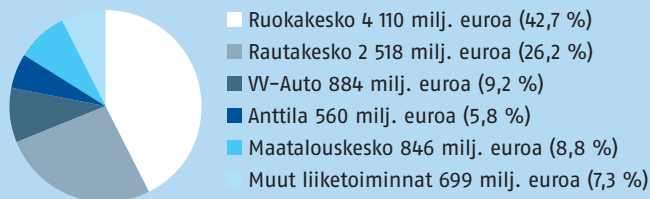
Vuonna 2009 Keskon raportoitavat segmentit ovat ruokakauppa, käyttötavara-kauppa, rautakauppa sekä auto- ja konekauppa.

TUNNUSLUKUJA VUODELTA 2008

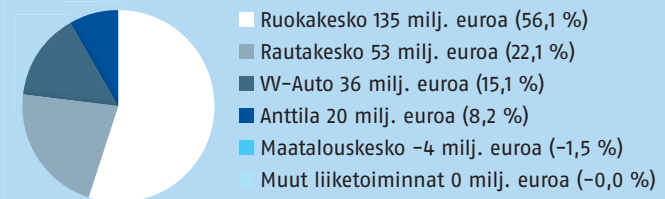
Avainluvut		2008	2007	Muutos
Liikevaihto*	milj.€	9 600	9 287	3,4 %
Liikevoitto*	milj.€	286	322	-11,2 %
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä*	milj.€	217	315	-31,1 %
Voitto ennen veroja*	milj.€	289	358	-19,4 %
Sijoitetun pääoman tuotto	%	14,2	17,4	-3,2 %-yksikköä
Oman pääoman tuotto	%	12,1	16,4	-4,4 %-yksikköä
Liiketoiminnan rahavirta	milj.€	134	248	-46,0 %
Investoinnit*	milj.€	338	228	48,6 %
Omavaraisuusaste	%	52,4	48,5	3,9 %-yksikköä
Nettovelkaantumisasaste	%	2,3	14,0	-11,6 %-yksikköä
Osinko/osake	€	1,00**	1,60	-37,5 %
Tulos/osake, laimennettu	€	2,24	2,90	-22,8 %
Oma pääoma/osake, oikaistu	€	20,09	19,53	2,9 %
Henkilökunta (keskimäärin)*		21 327	20 520	3,9 %

* jatkuvat toiminnot ** ehdotus yhtiökokoukselle

Liikevaihto toimialoittain*, milj. euroa

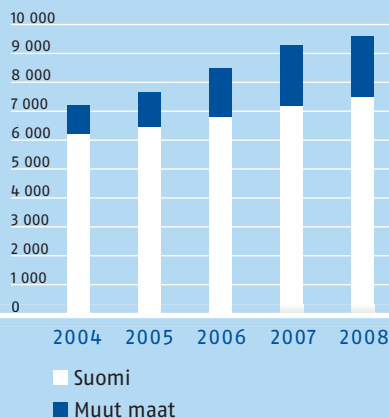

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä toimialoittain*, milj. euroa

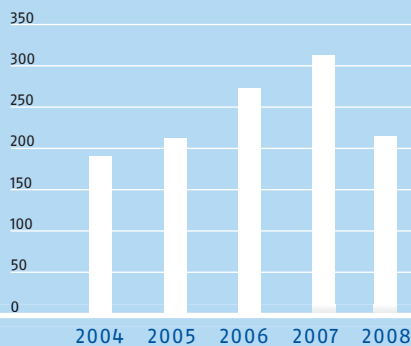

Konsernin liikevoittoon ilman kertaluonteisia eriä sisältyy lisäksi yhteiset toiminnot ja eliminoinnit -24 milj. euroa.

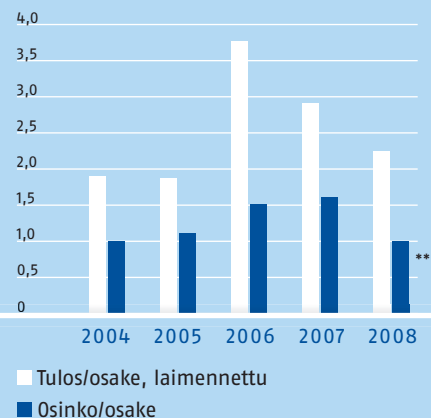
Konsernin liikevaihto*, milj. euroa

Konsernin liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä*, milj. euroa

Tulos/osake ja osinko/osake, euroa

* jatkuvat toiminnot
** ehdotus yhtiökokoukselle

Strategiset painopisteet

Kesko on arvostettu kaupan alan pörssi-yhtiö. Se johtaa vähittäiskauppaketjuja, kehittää kaupan konsepteja ja toimintamalleja, tiedonhallintaa ja logistiikkapalveluita. Kesko toimii ruoka-, rauta-, auto-, käyttötavara-, maatalous- ja konekaupassa. Sen toimialayhtiöt ja ketjut toimivat tiiviissä yhteistyössä kauppiasyrittäjien sekä muiden kumppaneiden kanssa. Toimintamaita ovat Pohjoismaat, Baltian maat, Venäjä ja Valko-Venäjä.

Terve, kannattava kasvu TAVOITTEINA KILPAILIJOITA PAREMPI MYYNIN KEHITYS JA OSAKASARVON KASVATTAMINEN

Keskon keskeisinä strategisina tavoitteina ovat kilpailijoita parempi asiakastytyväisyys ja myynnin kehitys kaikissa kaupapaketjuissa. Osakasarvoa lisätään tulosta pitkäjänteisesti kasvattamalla. Lisäksi tavoitteena on säilyttää hyvä vakavaraisuus ja likviditeetti kaikissa markkinaolosuhteissa. Oman pääoman tuottoarvoite on 12 % ja sidotun pääoman tuottoarvoite 14 %.

KESKO TOTEUTAA SELEKTIIVISTÄ KANSAINVÄLISTYMISEN STRATEGIAA

Tavoitteena on investoida terveeseen, kannattavaan kasvuun markkinatilanne ja asiakaskysyntä huomioon ottaen.

Ruokakaupassa investoidaan kotimaan kauppapaikkaverkoston laajentamiseen ja uudistamiseen. Lisäksi tutkitaan liiketoiminnan laajentamista Venäjän ja Baltian markkinoille.

Rautakaupan kansainvälistä verkostoa laajennetaan lähivuosina pääasiassa Venäjällä. Kauppapaikkainvestointien lisäksi myös yritysostot ovat mahdollisia. Rautakeskon markkina-alueista erityisesti Venäjän markkinoilla nähdään pidemmällä aikavälillä merkittäviä kasvumahdollisuuksia kodin rakentamisen ja sisustamisen kaupassa. Kasvua tuetaan investoimalla yhteiseen toiminnanohjausjärjestelmään ja keskitetysti ohjattuun logistiikkaverkostoon sekä hyödyntämällä suuruusetuja ostotoiminnassa.

Kuluttaja-asiakaskauppa ja -palvelut

KILPAILIJOITA PAREMPI ASIAKASTYTYVÄISYYS

Strategisena painopisteenä on kuluttaja-asiakaskauppa. Tavoitteena on kilpailijoita parempi asiakastytyväisyys ja myynnin kehitys. Kuluttaja-asiakaskaupassa menestyminen edellyttää selkeitä asiakas- ja brändilupauksia sekä lupaus-ten lunastamista jokaisella kauppakäynnillä.

Asiakaslupaukset lunastetaan laadukkailla ja hinnaltaan kilpailukykyisillä tuotteilla, kattavalla kauppapaikka-verkostolla sekä hyvällä palvelulla.

Keskolla on kymmeniä hyvin menestyviä ketju- ja tuotebrändejä. Kesällä 2007 käynnistetty laaja brändien ja markkinoinnin kehitystyö jatkuu. Tavoitteena on kasvattaa Keskon brändien arvoa sekä parantaa markkinoinnin tehoa. Painopisteinä ovat eri ketjujen brändi- ja markkinointistrategiat ja niiden toteuttaminen kaupoissa. Ketjutasolla tämä työ on käynnistetty pilotilla K-supermarket-ketjussa. Pilottiprojektin oppeja hyödynnetään brändien ja markkinoinnin kehitystyössä läpi organisaation.

Asiakaslähtöistä valikoimien muodostamista ja kohdennettua markkinointia tukee K-Plussa-kanta-asiakasjärjestelmä, jonka palkitsemis- ja maksukorttiominaisuuksia on uudistettu viime vuosina. Järjestelmän tavoitteena on tarjota asiakkaille merkittäviä tuote- ja palvelu-etuja ja näin kannustaa asiakkaita keskittämään ostonsa K-ryhmään. Asiakas-

Strategiset painopisteet

Terve, kannattava kasvu

- Tavoitteenamme on markkinoita parempi myynnin kehitys
- Lisäämme osakasarvoa tulosta kasvattamalla
- Toteutamme selektiivistä kansainvälistymisen strategiaa
- Laajennamme kauppapaikka-verkostoamme

Kuluttaja-asiakaskauppa ja -palvelut

- Asiakastytyväisyytemme on kilpailijoita parempi
- Kilpailuetumme ovat K-kauppiaat, jotka tuntevat paikalliset asiakkaat ja heidän tarpeensa
- Hyödynnämme kanta-asiakastietoa tehokkaasti asiakasohjelmissamme
- Kehitämme sähköistä kauppaa ja palveluita

Vastuulliset ja kustannus- tehokkaat toimintamallit

- Toimintatapamme ovat vastuulliset
- Yhdistämme tehokkaasti kauppiasyrittäjyyden ja ketjutoiminnan
- Hyödynnämme suuruusetumme asiakkaiden hyväksi
- Ohjaamme liiketoimintaa tehokkaalla tiedonhallinnalla
- Meillä on kaupan alan parhaat käytännöt ja osaaminen

Osuudet liikevaihdosta, %

- Kauppiaсыrittäjien vähittäiskauppa 49 %
- Keskon oma vähittäiskauppa 26 %
- Yrityisasiakaskauppa 25 %

tiedon hyödyntäminen on kasvanut liiketoiminnan keskeisillä osa-alueilla. Ketjut ja kaupat hyödyntävät asiakastietoa mm. valikoimasuunnittelussa, hinnoittelussa ja markkinoinnissa.

ASIAKASLÄHTÖISET LIIKETOIMINTAMALLIT

Keskon kuluttaja-asiakaskaupan liiketoimintamallit ovat kauppiaсыrittäjien vähittäiskauppa sekä Keskon oma vähittäiskauppa. Lisäksi Kesko harjoittaa yritysasiakaskauppa.

1) Kauppiaсыrittäjien vähittäiskauppa

Pääasiallinen liiketoimintamalli Suomen markkinoilla on ketjuliiiketoimintamalli, jossa itsenäiset K-kauppiat harjoittavat vähittäiskauppa Keskon johtamissa vähittäiskauppaketuissa. Esimerkiksi Suomessa kaikissa K-ryhmän ruoka- ja rautakaupoissa toimii kauppiaсыrittäjä. Kauppiaליiketoiminnassa Kesko luo ketjutoiminnallaan kauppiaсыrittäjilleen ensiluokkaiset puitteet palvella asiakkaitaan mahdollisimman hyvin. K-kauppiaсыrittäjä vastaa kauppansa asiakastytyväisyydestä, henkilökunnasta ja liiketoiminnan tuloksellisuudesta. Hyvä palvelu ja asiakkaiden tarpeiden tunteminen tuovat K-ryhmälle kilpailuetua.

Vuoden 2008 lopussa yhteistyökumppanina oli 1 305 K-kauppiaсыrittäjää ja lisäksi noin 250 muuta kauppiaсыhteistyökumppania Asko-, Sotka-, Byggmakker- ja Senukai-ketjuissa. Keskon myynti kauppiaсыhteistyökumppaneille oli 49 % liikevaihdosta vuonna 2008.

2) Keskon oma vähittäiskauppa

Kesko harjoittaa itse vähittäiskauppa niissä liiketoiminnoissa, joissa kilpailu-etu perustuu keskitetysti johdettuun ketjukonseptiin. Suomessa omia vähittäiskauppoja ovat esimerkiksi Anttila- ja Kodin Ykkönen -tavaratalot sekä K-city-market-ketjun käyttötavarakauppa. Omaa vähittäiskauppa käytetään liiketoimintamallina pääsääntöisesti ulkomaan liiketoimintojen laajentamisessa. Vuonna 2008 Keskon oman vähittäiskaupan osuus liikevaihdosta oli 26 %.

3) Yrityisasiakaskauppa

Kesko harjoittaa yrityisasiakaskauppa (B-to-B) niissä liiketoiminnoissa, jotka tukevat kuluttaja-asiakaskauppa. Tyyppillisiä yrityisasiakkaita ovat rakennusliik-keet, maatalousyrittäjät ja teollisuus, suurkeittiöt ja julkiset laitokset. Vuonna 2008 yrityisasiakaskaupan osuus liikevaihdosta oli 25 %.

SÄHKÖINEN ASIAKASKOMMUNIKAATIO JA SÄHKÖINEN KAUPPA

Sähköisen asiakaskommunikaation merkitys kaupankäynnissä on kasvanut jatkuvasti. Kesko kehittää sähköistä asiakaskommunikaatiota sekä ketjujen sähköisiä kauppapaikkoja. Tavoitteena on parantaa asiakastytyväisyyttä ja kasvat-taa myyntiä. Kesko on saavuttanut vahvan aseman käyttötavaroiden verkkokaup-assa NetAnttila- ja Kodin1.com -kon-septeilla. Lisäksi syksyllä 2008 avattiin kodintekniikan verkkokauppa Konebox.fi

Kesko kaupan arvoketjussa

ja keväällä 2009 avataan Budget Sport -verkkokauppa.

Vastuulliset ja kustannus- tehokkaat toimintamallit KESTÄVÄ KEHITYS JA VASTUULLISET TOIMINTATAVAT

Kestävän kehityksen periaatteet ja vastuulliset toimintatavat ovat keskeinen osa Keskon ja sen ketjujen jokapäiväistä toimintaa. Kuluttaja-asiakkaat edellyttävät, että kauppa kantaa vastuun tuotteen turvallisuudesta ja terveellisyydestä sekä yritystoiminnan ympäristö- ja sosiaalisista vaikutuksista. Vastuullisen toiminnan tulokset raportoidaan vuosittain Keskon yhteiskuntavastuun raportissa.

KAUPPIASYRITTÄJYYDEN JA KETJU- TOIMINNAN TEHOKAS YHDISTÄMINEN JA SUURUSETUJEN HYÖDYNTÄMINEN

Strategisena tavoitteena on K-kauppiasyrittäjyyden ja ketjutoiminnan tehokas yhdistäminen. K-kauppias vastaa asiakaspalvelusta, paikallisesta valikoimasta ja asiakaslupauksen lunastamisesta omissa kaupassaan.

Kauppiaan toimintaa tukevat Keskon tehokas ketjutoiminta ja yhteiset prosessit. Ketjutoiminta tarjoaa kauppiaille yhteisen toimintakonseptin, joka sisältää muun muassa ketjuvalikoimaan, hinnoitteluun ja markkinointiin liittyvää ketjuohjausta sekä liikkeenjohdollista tukea.

Kauppioiden ja Keskon yhteistä ketjutoimintaa tehostetaan edelleen kehittämällä kaupoille nykyistä parempia työkaluja ja toimintamalleja. Tärkeimmät näistä ovat alueellinen ja kauppa-kohtainen valikoima- ja hinnoitteluohjaus, työkalut asiakkaiden hoitamiseen ja kaupan henkilöstön johtamiseen.

Kesko on mukana eri tavara-alojen kansainvälisessä ostopuhtausyhteistyössä, jolla saavutetaan suurempia ostovolyymeja ja tehokkuutta. Tärkeimpiä yhteistyöliittymiä, joissa Kesko on mukana, ovat AMS Sourcing B.V. päivittäistavarakaupassa, tooMax-x rautakaupassa, Intersport International Corporation urheilukaupassa ja Electronic Partner International kodintekniikkakaupassa.

TYÖ JA TUOTTAVUUS -OHJELMA

Kustannustehokkaalla toiminnalla rakennetaan vähittäiskaupan hintakilpailukykyä ja asiakastytytä. Se on myös perusedellytys Keskon kannattavuuden ja osakasarvon kasvattamiselle.

Keskossa käynnistetyn Työ ja tuottavuus-ohjelman keskeisin tavoite on henkilöstön työn tuottavuuden parantaminen Keskossa ja ketjujen kaupoissa. Tärkeimpiä keinoja tuottavuuden parantamiseksi ovat henkilöstön osaamisen kehittäminen ja toimintatapojen tehostaminen. Myös henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen on noussut entistä tärkeämmäksi

tekijäksi. Vähittäiskaupoissa painopiste-alueiksi on nostettu myös tilan ja pääoman tuottavuuden parantaminen.

PROSESSIEN SÄHKÖISTÄMINEN JA AUTOMATISOINTI

Kustannustehokkuuden parantamiseksi on aloitettu prosessien ja rutiinien automatisoinnin hanke. Yhtenä osa-alueena on konsernin K-talouspalvelukeskus Oy. Sen tehtävänä on määrittää yhdenmukaiset ja tehokkaat toimintatavat konsernin taloushallinnon prosesseihin. Automatisointia edesauttaa käynnissä oleva ostolaskujen sähköistämishanke. Tavoitteena on vastaanottaa kaikki tavarantoimittajien ostolaskut sähköisesti 1.10.2009 alkaen.

Kunkin toimialan strategisia painopisteitä ja hankkeita kuvataan tarkemmin toimialakohtaisissa esittelyissä alkaen sivulta 16.

Taloudelliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

5.2.2009 julkistetut tavoitteet		23.5.2007 julkistetut tavoitteet		Toteutuma 2008	Toteutuma 2007
Liikevaihdon kasvu	Markkinoita nopeampi kasvu	Liikevaihdon kasvu	Suomessa markkinoita nopeampi kasvu	Toteutunut: VV-Auto, Intersport Finland, Kenkäkesko	Toteutunut: Ruokakesko, VV-Auto, Konekesko, Intersport Finland, Musta Pörssi
			Kasvava kansainvälisen toiminnan osuus	Muutos -0,8 %-yksikköä (jatkuvat toiminnot)	Kasvu 2,2 %-yksikköä (jatkuvat toiminnot)
Oman pääoman tuotto	12 %	Oman pääoman tuotto	14 %	12 %, ilman kertaluonteisia eriä 8,1 %	16 %, ilman kertaluonteisia eriä 12,7 %
Sidotun pääoman tuotto	14 %	Sijoitetun pääoman tuotto	16 %	14 %, ilman kertaluonteisia eriä 10,0 %	17 %, ilman kertaluonteisia eriä 14,5 %
Korolliset nettovelat/käyttökate	< 3	Korolliset nettovelat/käyttökate	< 3	0,1	0,6
Omavaraisuusaste	40-50 %	Omavaraisuusaste	40-45 %	52 %	48 %
Taloudellinen lisäarvo	Sisäisenä mittarina kasvava positiivinen taloudellinen lisäarvo	Taloudellinen lisäarvo	Sisäisenä mittarina kasvava positiivinen taloudellinen lisäarvo	Ei toteutunut	Toteutunut

Moni- puolisesti palkitseva K-Plussa

Vuosi 2008 oli K-ryhmän kanta-asiakasjärjestelmälle K-Plussalle kasvun aikaa. K-Plussa-verkosto laajeni yli 3 500 ostopaikan suuruiseksi ja K-Plussa-asiakkaiden kokonaisedut kasvoivat merkittävästi. Etenkin heti kassalla saatavien K-Plussa-tarjousetujen määrä kasvoi huomattavasti. K-Plussa-kanta-asiakasohjelmaan liittyi 210 000 uutta asiakasta.

K-Plussa-kanta-asiakasjärjestelmä toimii kolmella tasolla. Asiakas saa sekä kaupakohtaisia, ketjukohtaisia että K-Plussa-verkoston yhteisiä etuja. Mitä enemmän asiakas käyttää K-Plussa-korttia, sitä enemmän hän saa monipuolisia kanta-asiakasetuja.

Kauppakohtaisia etuja ja palveluja paikallisten asiakkaiden tarpeisiin

K-Plussa-kortilla asioiminen K-ryhmän kaupassa antaa kauppiaille tärkeää tietoa, jolla hän voi kehittää kauppansa valikoimia ja palveluita omaa asiakas-kuntaansa parhaiten palvelevaksi. Asiakastietoa käytetään myös vuorovaikutuksessa K-kaupan ja asiakkaan välillä. Keskitämällä ostoksensa asiakas saa K-Plussa-kortilla kaupakohtaisia, hänen tarpeisiinsa ja ostokäyttäytymiseensä perustuvia etuja ja palveluja. Kohdistetut edut ja palvelut omalta K-kauppiaalta lisäävät asiakastyytyväisyyttä ja kasvattavat myyntiä.

Ketjukohtaisilla asiakasohjelmilla etuja ja palveluja asiakkaan tavara-alakohtaisiin tarpeisiin

K-ryhmän ketjuilla on omat asiakasohjelmansa, jotka tarjoavat K-Plussa-asiakkaille ketjukohtaisia etuja ja palveluja asiakkaan tavara-alakohtaisiin tarpeisiin perustuen. Esimerkiksi Kodin Ykkösen Ykkösasiakas-ohjelmaan kuuluva asiakas saa alennusta kokoamispalvelusta ja muuttolaatikat maksutta käyttöönsä. Ketjutasoista asiakastietoa hyödynnetään muun muassa verkoston ja konseptien kehittämisessä sekä ketjujen valikoimien ja palvelujen rakentamisessa asiakkaiden tarpeita mahdollisimman hyvin palveleviksi.

K-Plussan yhteiset edut

K-Plussa tarjoaa asiakkaille myös merkittäviä, kaikille asiakkaille yhteisiä etuja. K-Plussa-tarjoukset palkitsevat asiakkaat heti kassalla aina vähintään 10 prosentilla, eli K-Plussa-tarjoustakuulla. Lisäksi keskitämällä K-Plussa-verkostoon asiakas saa Plussa-piste-etua jopa viisi prosenttia.

Yhteisiin etuihin kuuluvat myös yhdistelmäkortit sekä mahdollisuus tallettaa K-Plussa-pisteet omalle pankkitilille mihin tahansa pankkiin. Vuonna 2007 käynnistyneet kumppanuudet OP-Pohjola-ryhmän ja Nordean kanssa ovat päässeet hyvään vauhtiin. Jo yli 600 000 asiakkaalla on pankki- tai luottokortti K-Plussa-ominaisuudella. Asiakkaalle

P

yhdistelmäkortti on vaivaton, sillä se helpottaa K-Plussa-pisteiden hankintaa ja lisäksi lompakossa on yksi kortti vähemmän.

K-Plussa-korttia käyttävät asiakkaat saavat koteihinsa jo 75 vuotta ilmestyneen Pirkka-lehden. Vuonna 2008 Pirkka-lehti vahvisti edelleen asemaansa Suomen luetuimpana aikakauslehtenä (lähde: Kansallinen Mediatutkimus). Pirkka-lehden lisäksi myös Plussa.com-internetsivusto on tärkeä kommunikatiokanava K-Plussa-asiakkaiden ja K-ryhmän välillä. K-Plussan kanta-asiakkaat ovat syyskuussa 2008 tehdyn tutkimuksen mukaan erittäin tyytyväisiä Plussa.com-sivuihin ja antavat sivustolle erinomaisen arvosanan. Asiakkaat hakevat Plussa.comista etuja ja tarjouksia. Sivustolta löytyy kuukausittain lähes 300 valtakunnallista K-Plussa-etua.

K-Plussan sponsoroinnissa tärkeässä roolissa on Nuori Suomi -yhteistyö, joka jatkui vuonna 2008 muun muassa kauppioiden järjestämällä asiakastilaisuuksilla sekä kauppiaiden ja paikallisten sinetti-seurojen sponsoroituyhteistyöllä.

Asiakastieto liiketoiminnan ytimessä

Jotta palkitsemisen eri tasoja ja asiakasohjelmia voidaan kehittää asiakkaita parhaiten palkitseviksi, tarvitaan riittävä tietoa asiakkuuksista ja osaamista tämän tiedon analysointiin ja hyödyntämiseen. Asiakkuuksien analysoinnissa keskeistä on luotettavan ja määrällisesti riittävän asiakastiedon kerääminen ja tallentaminen. Tätä tietoa K-ryhmässä kerää ja analysoi K-Plus Oy.

Asiakkaan tietosuojasta huolehditaan asiakastietoa kerätessä ja hyödynnettäessä. K-Plus Oy:ssä asiakkaan ostotietoja käsitellään loppusumma- tai tuoteryhmätasolla. Myös anonymia kuittirivitoista ostotietoa voidaan hyödyntää. Asiakastieto ja -ohjelmat ovat keskeisessä roolissa liiketoiminnan suunnittelussa.

K-Plussa-verkosto kasvoi monella uudella kumppanilla

K-Plussa-verkosto kasvoi merkittävästi vuonna 2008. Keskon ja Teboilin yhteistyön myötä K-ryhmän asiakkaat alkoivat saada ostoksistaan K-Plussa-pisteitä lähes 300 Teboil-asemalta.

Budget Sport -urheilukaupat ja pääkaupunkiseudulla sijaitsevat Center Inn -ravintolat liittyivät myös K-Plussa-verkostoon vuoden aikana. Yhteistyökumppaneiden määrää kasvatetaan edelleen aktiivisesti.

Markkinoinnin kohdistaminen asiakastiedon avulla lisääntyy. Se on kustannustehokkaampaa ja saavuttaa usein suoremman huomioarvon. Kohdistamisesta saadut tulokset ovat olleet erittäin hyviä. Esimerkiksi ruokailutapatietojen luokittelun avulla terveellisyyttä tai perinteitä arvostavat asiakasryhmät voidaan tunnistaa ja näitä ryhmiä voidaan lähestyä heitä kiinnostavalla tavalla.

Kohdistetussa viestinnässä sähköisen asiakaskommunikaation merkitys kasvaa. Sähköisen markkinointiluvan antaneille ilmestyy kerran kuukaudessa K-Plussan tarjouskirje. Asiakkaita voidaan lähestyä myös personoiduilla tarjouksilla sähköpostitse.

Vuoden 2008 lopusta lähtien asiakkaat ovat voineet ladata autonavigaattoreihin lähes 2 000 K-ryhmän kaupan ja tiettyjen K-Plussan yhteistyökumppaneiden liikkeiden sijaintitiedot. Tämä palvelu täydentää asiakkaille jo aiemmin tarjottua kartta- ja reittihakua.

Vuoden 2008 lopussa K-Plussa-kortti oli 3,6 miljoonalla suomalaisella kahdessa miljoonassa taloudessa. Vuonna 2008 K-Plussa-kanta-asiakasohjelmaan liittyi yli 210 000 uutta asiakasta.

L

U

S

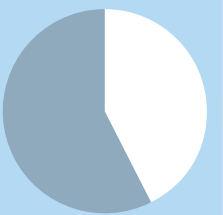
S

A

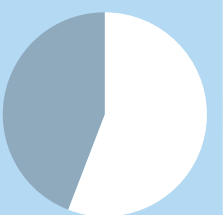
RUOKAKESKO

Ruokakesko toimii päivittäistavarakaupassa Suomessa. Vähittäiskaupassa on yli 1 000 K-kauppiaaliiketoimintamallilla toimivaa K-ruokakauppaa. K-ruokakaupoista muodostuvat Ruokakeskon K-citymarket, K-supermarket, K-market ja K-extra -ketjut. Päivittäistavaroiden tukkukaupassa Ruokakeskon tytäryhtiö Kespro Oy on hotelli, ravintola ja catering-toimialan (HoReCa) johtava tukkukauppa Suomessa.

Ruokakeskon osuus
Keskön liikevaihdosta, %

Ruokakeskon osuus Keskön liikevoitosta ilman kertaluonteisia eriä, %

Markkinat

Suomen päivittäistavaroiden vähittäismyymtimarkkinat ovat noin 14,2 mrd. euroa. Päivittäistavaroiden hintojen keskimääräinen kuukausikehitys vuonna 2008 oli 7,6 % verrattuna edelliseen vuoteen (Tilastokeskus).

Päätoimijoita K-ruokakauppojen lisäksi ovat Prisma, S-market ja Alepa (S-ryhmä), Valintatalo, Siwa ja Euromarket (Suomen Lähikauppa Oy, aik. Tradeka) sekä Lidl. Arvio K-ruokakauppojen markkinaosuudesta on 33,4 % (oma arvio).

HoReCa-markkinoiden (hotellit, ravintolat ja catering) kokonaisotot Suomessa olivat vuonna 2008 n. 2,5 mrd. euroa (oma arvio). Ruokakeskon tytäryhtiö Kespro Oy on Suomen johtava HoReCa-toimialan tukkukauppa. Kespron pääkilpailijoita ovat Meiranova Oy, Metro-tukku ja Heinon Tukku Oy.

Tavoitteena onnistunut asiakaskokemus

K-ruokakauppoja oli vuoden 2008 lopussa 1 055 kpl. Niissä käy päivittäin lähes 840 000 asiakasta. Vuonna 2008 asiakaskäyntejä oli yhteensä lähes 310 miljoonaa. Onnistuminen jokaisen asiakkaan kohtaamisessa on menestymisen kannalta tärkeää. Tämän takaavat markkinoiden laadukkaimmat ja kattavimmat valikoimat sekä paras palvelu ja edulliset hinnat.

Paikallisesti toimiva K-kauppiaa vastaa oman kauppansa asiakkaiden palvelusta, henkilökunnan osaamisesta ja liiketoiminnan tuloksellisuudesta. Kauppiaa pystyy reagoimaan asiakkaidensa toiveisiin nopeasti ja rakentamaan asiakkaidensa tarpeita vastaavan valikoiman ja palvelun.

Ruokakesko johtaa kaupoista muodostuvien ketjujen toimintaa. Ruokakeskon ja K-kauppiaan yhteistoiminta perustuu ketjusopimuksessa määriteltyyn ketjutoimintaan. Ketjutoiminnalla varmistetaan parempi kilpailukyky koko ketjulle. Keskeisimmät kilpailukykyyn vaikuttavat tekijät ketjutoiminnassa ovat asiakaslähettäisyys ja operatiivinen tehokkuus.

Tärkeimmät tehtävät ovat tavaroiden keskitetty hankinta ja logistiikka, ketju-konseptit ja niiden kehittäminen, ketjun yhteisen valikoiman muodostaminen, ketjujen markkinointi, tiedonhallinta ja kauppapaikkatoiminta sekä johtaminen.

K-ruokakaupoilla on oma laatujärjestelmänsä. Sen tavoitteena on varmistaa kaupan ja koko ketjun toiminnan jatkuva, systemaattinen kehittäminen asiakkaita parhaiten palvelevaksi. Laatu-järjestelmä koostuu mm. asiakastytyväisyyden mittaamisesta, kaupan kunnan mittamisesta, hintahallinnan arvioinnista sekä johtamisen arvioinnista. Parasta vähittäiskauppaosaamista ylläpidetään jatkuvalla valmentamisella yhteistyössä K-ryhmän valmennuskeskuksen K-instituutin kanssa.

Hyvän tuotelaadun varmistajana toimii Ruokakeskon oma tuotetutkimus sekä K-koekieittiö. Kaikki Pirkka-tuotteet on tutkittu tuotetutkimuksessa ja kaikki omilla medioissa julkaistavat reseptit on kehitetty ja testattu K-koekieittiössä. Ruokareseptejä julkaistaan K-ryhmän kanta-asiakkailla jaettavassa Pirkka-lehdessä, Suomen suurimmassa sähköisessä keittokirjassa Pirkka.fi:ssä, K-ruokakaupoista saatavassa, viikoittain ilmestyvässä K-RuokaPirkka-lehdessä ja Mitä tänään syötäisiin? -televisio-ohjelmassa.

Edulliset hinnat ovat kasvun ja asiakastytyväisyyden edellytys. Perusta edullisille hinnoille rakennetaan ketjun yhteisen perusvalikoiman, aina edullisten Pirkka-tuotteiden, ketjun kampanjoiden ja kauppakohtaisten toimenpiteiden avulla.

Pirkka-tuotteissa yhdistyvät konkreettisimmalla tavalla tavoitteiden mukainen laatu ja edullisuus. Vuonna 2008 Pirkka-tuotteiden myynnin kehitys oli kaksinkertainen päivittäistavaroiden myynnin kehitykseen nähden ja Pirkka-tuotteita oli vuoden vaihteessa noin 1 700 kpl. Pirkka-tuotteiden määrä on kasvanut viimeisten kolmen vuoden aikana noin 200 tuotteella. Kuluttajatutkimusten mukaan asiakas kokee, että Pirkka-tuote on hyvän laadun ja edullisuuden vuoksi helppo ja turvallinen ostaa. Uusimman syksyllä 2008 tehdyn kuluttajatutkimuksen mukaan asiakkaat kokevat Pirkka-sarjan suurimmiksi vahvuuksiksi edulli-

Oma tuotetutkimus ja K-koekeittiö laadun takaajina

Keväällä 2008 esiteltiin TNS Gallupin tutkimus suomalaisten suhtautumisesta tuoteturvallisuuteen. Tutkimuksen mukaan suomalaiset kuluttajat näkevät kaupan roolin tuoteturvallisuuden varmistajana erittäin merkittävänä.

Pirkka-tuotteiden laadunvarmistus tapahtuu omassa tuotetutkimuksessa ja K-koekeittiössä. Tuotetutkimuksessa hyväksytetään kaikki omien merkien tuotteet ja K-koekeittiössä kehitetään sekä testataan kaikki julkaistavat reseptit. Vuonna 2008 tuotetutkimuksessa testattiin noin 9 400 näytettä ja kehitettiin 860 reseptiä. Tuotetutkimuksessa työskentelee 20 ammattilaista, joiden joukossa on mm. kotitalousopettajia, tutkimuskemistejä ja laborantteja.

suuden, luotettavuuden, kotimaisuuden ja jatkuvan uudistumisen. Pirkka-sarjaan kuuluvat alasarjoina mm. Pirkka luomu, Pirkka Reilun kaupan ja Pirkka Parhaat-sarjat.

K-citymarketit tarjoavat asiakkailleen monipuoliset ja laajat valikoimat päivittäis- ja käyttötavaroita. Niiden edullinen hintataso, sitoutunut henkilökunta sekä parhaat valikoimat vahvistavat asiakasluopusta, joka on "Kaupan päälle hyvä mieli". Suomessa on 64 K-citymarketia 49 paikkakunnalla. Vuonna 2008 on avattu uudet K-citymarketit Kuopioon, Poriin, Jämsään, Tornioon, Nurmijärven Klaukkalaan, Kemiin, Ylivieskaan ja Ouluun. Parhaillaan on rakenteilla K-citymarketit Vantaan Koivukylään, Turun Skanssiin, Ylöjärvelle, Kirkkonummelle ja Tampereen Linnainmaalle.

K-supermarketien asiakaslupaus on "Tavallista parempi ruokakauppa". Kilpailuetuja ovat vahva ruokaosaaminen sekä laajat ja monipuoliset tuoretuotevalikoimat. K-supermarket-kaupoissa palvelee kauppiaan ja muun henkilökunnan ohella yli 160 ruokamestaria. Ruokamestarit ovat liha- ja kalatuotteiden asiantuntijoita ja neuvovat asiakkaita ruoanvalmistuksessa. Ketjuun kuuluu 163 kauppa. Vuonna 2008 avattiin 13 uutta K-supermarketia. Parhaillaan on rakenteilla neljä uutta K-supermarketia.

K-market on laadukas ja luotettava asiakasta lähellä oleva ruokakauppa. K-marketeista asiakas saa hyvien perusvalikoimien lisäksi lämpimän lähileivän, laadukkaat hedelmät ja vihannekset, monipuoliset valmisruokavaihtoehdot sekä parhaat lähipalvelut. K-market-kauppoja on myös monien Neste- ja Teboil-asemien yhteydessä. Asiakaslupaus on "Kauppias hoitaa homman". Vuonna 2008 avattiin 14 uutta K-marketia. Ketjuun kuuluu 469 kauppa.

K-extra on lähikauppa, josta asiakas saa päivittäin tarvitsemansa tuotteet ja jossa henkilökohtainen palvelu korostuu. Monilla maaseudulla sijaitsevilla K-extra-kaupoilla on nimensä mukaisesti lisäpalveluja, kuten maatalous- ja rautamyyn-tiä, polttoainejakelua sekä Veikkauksen ja Postin palveluja. Ketjun asiakaslupaus on "Hyvin palveleva. Sinua varten." Ketjuun kuuluu 210 kauppa.

Suomen kattavin kauppaverkosto asiakkaiden erilaisiin tarpeisiin

K-ruokakauppojen tarjonta kattaa kuluttajien erilaiset tarpeet päivittäisistä lähipalveluista vaatteita ja muita käyttötavaroita laajasti tarjoaviin suuryksiköihin. K-ruokakauppaverkosto on Suomen kattavin. Yli 45 % suomalaisista asuu alle kilometrin päässä K-ruokakaupasta. K-ryhmän lähikauppaverkosto on Suomen kattavin. K-market ja K-extra-kauppoja on yhteensä 679.

Ruokakesko kehittää K-ruokakauppaverkosta aktiivisesti investoimalla kaiken kokosiin kauppoihin. Kauppapaikkojen ikääntyminen, valikoimien laajentuminen, uudet palvelutarpeet ja muuttoliike vaativat jatkuvaa verkoston kehittämistä.

Toiminnan tehokkuus ja asiakastiedon hyödyntäminen laadun ja edullisuuden mahdollistajana

Ruokakesko varmistaa ketjutoiminnan kautta K-kauppiaille vahvat edellytykset tavaroiden hankintaan, valikoiman muodostamiseen, markkinointiin ja hintakilpailuun. Pysyvää edullisuutta vahvistavat tehokkaat toimintatavat asiakkaasta tavarantoimittajaan, ketjutoiminta ja pitkäaikaiset yhteistyömallit valittujen kumppaneiden kanssa. Ostovolyymin yhdistämisellä saavutetaan merkittäviä hyötyjä sekä Suomessa että kansainvälisesti. Ruokakesko on osa voimakkaasti laajentunutta kansainvälistä hankintayhteisliittymää (AMS).

Ruokakeskon menestymisen edellytys on K-ruokakauppojen asiakkaiden tyytyväisyys. Asiakastiedon tehokas hyödyntäminen, kauppa- ja ketjukohtaisten valikoimien ja palveluiden rakentaminen sekä nopea reagointi muuttuviin asiakastarpeisiin luovat edellytyksiä asiakastytyväisyyden parantamiseksi. Asiakastiedon hyödyntäminen perustuu K-Plus Oy:n tuottamaan asiakas- ja tuoterhytmätason tietoon.

Asiakastiedon pohjalta rakennetaan kauppa- ja ketjukohtaiset sekä ketjujen yhteiset asiakasohjelmat, joilla varmistetaan asiakkaille mahdollisimman hyvä palvelukokemus K-ruokakaupoissa. K-ryhmän kanta-asiakaskortin K-Plussan tuottamaa laajaa tietoa asiakasryhmien osto-

RUOKAKESKO

K-ryhmän ruokakaupat ja niiden vähittäismyynnit

	Lukumäärä	Lukumäärä	Myynti*, milj. €	Myynti*, milj. €
	2008	2007	2008	2007
K-citymarket	64	56	1 915	1 814
K-supermarket	163	158	1 579	1 467
K-market	469	490	1 494	1 403
Muut K-ruokakaupat ja kauppa-autot	359	366	362	362
Suomi yhteensä	1 055	1 070	5 351	5 046
Ruokakaupat kaikki yhteensä	1 055	1 070	5 351	5 046

* (sis. alv)

Ruokakeskon avainluvut, jatkuvat toiminnot

		2008	2007
Liikevaihto	milj. €	4 110	3 871
Liikevoitto	milj. €	245,0	151,3
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	milj. €	135,2	151,4
Liikevoitto liikevaihdosta ilman kertaluonteisia eriä	%	3,3	3,9
Poistot	milj. €	57,8	60,1
Investoinnit	milj. €	185,9	117,6
Sidotun pääoman* tuotto ilman kertaluonteisia eriä	%	15,7	18,4
Henkilökunta keskimäärin		5 939	5 964

* Kumulatiivinen keskiarvo

Ruokakeskon liikevaihto vuonna 2008, jatkuvat toiminnot

	milj. €	muutos %
K-citymarket	1 309	7,2
K-supermarket	966	8,9
K-market ja K-extra	974	6,4
Kespro Oy	695	3,9
Muut	167	-6,4
Ruokakesko yhteensä	4 110	6,2

Ruokakeskon sidottu pääoma 31.12., milj. euroa

	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	927	879
Vaihto-omaisuus	186	170
Lyhytaikaiset saamiset	383	335
./. Koroton vieras pääoma	-576	-527
./. Pakolliset varaukset	-8	-7
Sidottu pääoma*	912	850

* Sidottu pääoma kuukauden lopussa

KILPAILIJAT

**Suomi, markkinaosuus 33,4 %
(oma arvio)**

Kilpailijat: S-ryhmä, Suomen
Lähikauppa Oy (ent. Tradeka), Lidl

HoReCa, Suomi, Kespro

Kilpailijat: Meiranova Oy, Metro-tukku,
Heinon Tukku Oy

Pirkka-sarjassa merkittäviä lanseerauksia

Vuonna 2008 Pirkka-sarjaan tuli monta merkittävää uutuustuotetta. Helmikuussa valikoimiin saapuivat tärkeinä volyymituotteina suomalaisista raaka-aineista valmistetut Pirkka-maito, -kerma ja -voi. Myöhemmin keväällä lanseerattiin Pirkka-olut, joka miellytti maullaan kuluttajia. Myös kokonaan uusi alasarja tuotiin markkinoille, kun nautinnollisiin hetkiin suunnattu Pirkka Parhaat -sarja tuli myyntiin K-ruoka-kauppoihin.

Vuoden aikana lanseerattiin myös kahdeksan uutta Pirkka Reilun kaupan tuotetta, joista merkittävimpiä olivat Pirkka Reilun kaupan banaani sekä Pirkka-jogurtti, jossa yhdistyvät Reilun kaupan raaka-aineet ja suomalainen maito. Pirkka-sarja on tuonut Reilun kaupan kuluttajien ulottuville kaikkialla Suomessa, mistä hyvästä Reilu kauppa myönsikin vuosittain jakamansa tunnustuspalkinnon joulukuussa Ruokakeskolle.

Pirkka-sarjan tuotteet olivat vuonna 2008 laajalti mukana lukuisissa eri medioiden järjestämissä kuluttajatesteissä ja makuraadeissa, joissa ne pärjäsivät sekä laadultaan että hinnaltaan erinomaisesti. Ruokakeskon tuotetutkimus tekee jatkuvasti sarjan kehittämistyötä ja laadunvalvontaa. Laatu, hinta ja innovatiivisuus ovatkin tuoneet sarjalle menestystä myös kilpailuissa. Pirkka-tuotteet ovat viime vuosina voittaneet mm. Vuoden suomalainen elintarvike ja Vuoden Luomutuote -palkinnot.

käyttäytymisestä hyödynnetään asiakkaiden hyväksi sekä valikoimasuunnittelussa, kohdennetuissa tarjouksissa että palkitsemisessa.

Vuosi 2008

Ruokakeskon liikevaihto vuonna 2008 oli 4 110 milj. euroa ja se kasvoi 6,2 %. Ruokakeskon liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 135,2 milj. euroa ja se oli 16,2 milj. euroa edellisvuotta pienempi. K-ruokakauppojen vähittäismyynti vuonna 2008 oli 5 351 milj. euroa ja se kasvoi 6,0 % edellisvuodesta.

Suomen päivittäistavara-kaupan kokonaismarkkinoiden arvioidaan kasvaneen tammi-joulukuussa 2008 noin 9 % edellisvuodesta (oma arvio) ja hintojen keskimääräinen kuukausikehitys oli noin 7,6 % (Tilastokeskus).

Vuoden aikana avattiin kahdeksan K-citymarketia, 13 K-supermarketia, 14 K-marketia ja viisi K-extra-kauppaa. Yhteensä avattiin 40 uutta K-ruokakauppaa, näistä kolme oli korvaavia kaupoja. Laajennushankkeita oli vuonna 2008 yhteensä kymmenen. Lisäksi tehtiin useita uudistuksia.

Tavoitteet

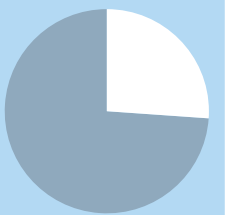
Ruokakeskon strategian toteuttamisella haetaan markkinoita nopeampaa myynnin kasvua, parempaa asiakastyytyvyyttä ja kilpailukykyä. Ruokakeskon kansainvälistymismahdollisuuksia selvitetään aktiivisesti.

Anttila, K-citymarketin käyttötavara ja muut Kesko-konsernin käyttötavarayhtiöt tiivistävät yhteistoimintaansa vuonna 2009. Synergiaetuja haetaan erityisesti tavaroiden hankinnassa, johtamisessa ja asiakkuuksien hallinnassa.

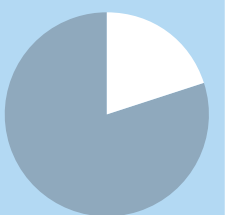
RAUTAKESKO

Rautakesko harjoittaa rauta- ja sisustuskauppaa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Baltiassa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä. Se johtaa ja kehittää K-rauta-, Rautia-, Byggmakker-, Senukai- ja OMA-vähittäiskauppaketjuja sekä yrityspalvelumyyntiään toiminta-alueellaan. Rautakesko vastaa ketjujen konsepteista, markkinoinnista, hankinta- ja logistiikkapalveluista, kauppapaikkaverkostosta ja kauppiaresursseista Suomessa. Rautakesko toimii vähittäiskauppiaina Ruotsissa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Valko-Venäjällä, Venäjällä sekä Norjassa, jossa on myös kauppiaiden harjoittamaa toimintaa.

Rautakeskon osuus Keskon liikevaihdosta, %

Rautakeskon osuus Keskon liikevoitosta ilman kertaluonteisia eriä, %

Rauta- ja sisustuskaupan markkinat

Rautakeskon rauta- ja sisustuskaupat K-rauta, Rautia, Byggmakker ja Senukai palvelevat sekä kuluttaja- että ammattiasiakkaita. Kuluttaja-asiakkaat ovat pääasiassa kodinrakentajia, remonttijoita ja sisustajia. Tärkeitä ammattiasiakkaita ovat rakennusliikkeet, teollisuus ja julkiset yhteisöt. Rautakeskon tavoitteena on olla johtava rauta- ja sisustuskaupan palveluyritys.

Rautakesko on ketjujensa myynnillä mitattuna viiden suurimman yrityksen joukossa Euroopan rakentamisen ja kodin kunnostamisen markkinoilla. Rautakeskon markkina-alueella toimivat eurooppalaiset pääkilpailijat ovat Castorama (Kingfisher Group), Leroy Merlin (Groupe Adeo), OBI, DT Group (Wolseley Group), Bauhaus sekä Hornbach.

Rautakeskon toimialueella alan vähittäiskaupan markkinat ovat noin 17 mrd. euroa. Rautakaupan yleiseksi markkinamuutokseksi vuonna 2008 arvioidaan Virossa ja Latviassa - 15 %, Norjassa, Ruotsissa, Suomessa ja Liettuassa -5 %-0 %. Venäjällä markkinoiden arvioidaan kasvaneen yli 15 %. Suurin syy kysynnän pienenemiseen on ollut rakentamisen väheneminen. Myös hintojen lasku erityisesti puumateriaaleissa ja perusrakennustarvikkeissa on heikentänyt myynnin kehitystä. Rautakeskon ketjujen vähittäismyynti vuonna 2008 oli 3 616,1 milj. euroa (sis. alv).

SUOMI

Suomessa alan vähittäiskaupan markkinat ovat noin 4,0 mrd. euroa (RaSi ry). Vuonna 2008 ne pienenevät 0,9 % (RaSi ry). K-ryhmän rautakaupan markkinaosuus on noin 36 % (oma arvio).

Suomessa Rautakeskolla on K-rauta- ja Rautia-vähittäiskaupat sekä rakennusliikkeitä, teollisuutta ja muita valtakunnallisia sekä alueellisia yritysasiakkaita palveleva Rautakesko Yrityspalvelu.

K-rauta-ketjuun kuuluu 42 kauppa, joiden myynnistä noin 66 % on kuluttajamyyntiä. Rautia-ketjuun kuuluu 102 kauppa. Rautia-ketjun kaupoissa myynnin rakenne painottuu enemmän perusrakentamisen tuotteisiin. Kuluttajamyynti osuus on noin 64 %. Kaikissa Suomen K-rauta- ja Rautia-kaupoissa on kauppiasyrittäjä. Rautia-kaupoista 47

toimii Rautia-K-maatalous-yhdistelmäkauppana.

K-rauta- ja Rautia-ketjujen, Rautakesko Yrityspalvelun sekä K-asiakassopimus-kauppojen yhteenlaskettu vähittäismyynti Suomessa oli 1 225,4 milj. euroa (sis. alv).

Pääkilpailijat Suomessa ovat Starkki, S-ryhmä ja Bauhaus.

RUOTSI

Ruotsissa rautakaupan kokonaismarkkinat ovat noin 4,0 mrd. euroa (SCB ja HUI). Vuonna 2008 markkinat pienenevät 5 % (HUI).

Ruotsissa Rautakeskolla oli vuoden 2008 lopussa 19 omaa K-rauta-kauppaa ja yksi K-kauppiaan omistama K-Rauta. K-rauta-kauppojen vähittäismyynti Ruotsissa oli 233,5 milj. euroa (sis. alv). Rautakeskon markkinaosuus on noin 4,5 % (oma arvio).

K-raudan asiakkaita yksityisasiakkaita on noin 85 %. Keskeiset kilpailijat ovat Bauhaus, Byggmax, DT Group (Beijer, Silvan ja Cheapy) ja paikalliset erikoisliikkeet.

NORJA

Norjassa rautakaupan kokonaismarkkinat ovat noin 5,2 mrd. euroa (TBF) ja vuonna 2008 markkinat pienenevät 0,1 % (TBF).

Norjassa Rautakesko omistaa Byggmakker Norge AS:n, joka johtaa Byggmakker-rautakauppaketjua. Ketjuun kuuluu 120 kauppa, joista 18 on Byggmakkerin omia kauppia. Ketjun muut kaupat ovat kauppiasyrittäjien omistuksessa. Kauppiasyrittäjillä on ketjusopimus Byggmakkerin kanssa. Ketjun kauppojen vähittäismyynti vuonna 2008 oli 1 117,9 milj. euroa (sis. alv). Rautakeskon markkinaosuus Norjassa on noin 18 % (oma arvio). Yli puolet myynnistä on ammattiasiakasmyyntiä. Rautakeskon kilpailijat ovat Monter/ Optimera (Saint Gobain), Maxbo ja Coop.

VIRO

Viron rautakaupamarkkinat ovat noin 0,38 mrd. euroa (oma arvio) ja vuonna 2008 markkinat pienenevät 15 % (oma arvio). Virossa Rautakeskolla on kahdeksan K-rautakauppaa sekä maanlaajuinen tukkukauppaverkosto. K-rauta-kauppojen vähittäismyynti vuonna 2008 oli 96,0 milj. euroa (sis. alv). Yritysasiakkaiden osuus asiakkaita on noin 63 %. Rauta-

Omat merkkituotteet vahvistuvat

Rautakeskon omien kansainvälisten tuotemerkkien kehitys jatkui vahvana. Prof, Cello, Fiorin ja FXA tarjoavat sekä kuluttaja- että ammattiasiakkaille luotettavan ja edullisen ratkaisun rakentamisen ja remontoinnin tarpeisiin.

Omien merkkien tuoteryhmään tuli vuonna 2008 yhteensä 250 tuotetta. Vuoden lopussa tuotteiden kokonaismäärä oli 1 300 kappaletta. Omien merkkien myynti kehittyi selvästi yleistä myynnin kehitystä paremmin. Esimerkiksi sisustamisen oman merkin Cellon osuus on noin 15 % sisämaalien kokonaismyynnistä Suomessa (oma arvio).

Rautakeskon osakkuus tooMax-x-hankintayhtiössä parantaa entisestään mahdollisuuksia kattavampaan ja hinnaltaan kilpailukykyiseen omien merkkien tuotevalikoimaan.

keskon markkinaosuus Virossa on noin 20 % (oma arvio). Rautakeskon kilpailijat ovat Ehitus ABC (Saint Gobain), Bauhof ja Espak.

LATVIA

Latviassa rautakaupan kokonaismarkkinat ovat noin 0,5 mrd. euroa (CSB) ja vuonna 2008 markkinat pienenevät 15 % (CSB). Rautakeskolla on Latviassa kahdeksan omaa K-rauta-kauppaa ja kaksi K-rauta-partner-kauppaa. K-rauta-kauppojen vähittäismyynti vuonna 2008 oli 86,8 milj. euroa (sis. alv). Yritysiasiakkaiden osuus asiakkaista on noin 43 %. Rautakeskon markkinaosuuden Latviassa arvioidaan olevan 16 % (oma arvio). Rautakeskon kilpailijat ovat Depo DIY, Tapeks/Aile ja Kursi.

LIETTUA

Liettuassa rautakaupan kokonaismarkkinat ovat noin 0,6 mrd. euroa (oma arvio) ja vuonna 2008 markkinat olivat samalla tasolla kuin edellisenä vuonna (oma arvio). Liettuassa Rautakesko omistaa osake-enemmistön UAB Senuku Prekybos centras -nimisestä yrityksestä, joka on Liettuan markkinajohtaja noin 25 %:n markkinaosuudella. Senukai-ketjuun kuuluu 15 omaa kauppaa ja 76 partner-shop-kauppaa. Senukain vähittäismyynti vuonna 2008 oli 532,5 milj. euroa (sis. alv). Yritysiasiakkaiden osuus asiakkaista on noin 42 %. Senukai on mukana sekä kuluttaja- että yritysasiakkaudessa. Senukain kilpailijat ovat paikalliset rakennustarvike- ja erikoisliikkeet.

VENÄJÄ

Pietarin alueen rautakaupan kokonaismarkkinat ovat noin 1,0 mrd. euroa (oma arvio) ja vuonna 2008 markkinat kasvoivat 15–20 % (Ros Business Consulting ja oma arvio).

Pietarissa on yhdeksän K-rauta-kauppaa ja niiden vähittäismyynti vuonna 2008 oli 239,8 milj. euroa (sis. alv). Yritysiasiakkaiden osuus asiakkaista on noin 36 %. Rautakeskon markkinaosuus Pietarin alueella on noin 15 % (oma arvio). Rautakeskon kilpailijat ovat Maxidom, Metrica, OBI, Castorama, Leroy Merlin.

VALKO-VENÄJÄ

Valko-Venäjällä rautakaupan kokonaismarkkinat ovat noin 1,3 mrd. euroa (oma arvio). Senukain Valko-Venäjältä heinäkuussa 2007 hankkimalla OMA:lla on kolme kauppaa. OMA-yhtiön markkinaosuus on noin 5 % kokonaismarkkinasta (oma arvio) ja sen vähittäismyynti vuonna 2008 oli 84,3 milj. euroa (sis. alv).

Vahvat ketjukonseptit

Rautakeskon toiminta perustuu vahvoihin ketjukonsepteihin, tehokkaaseen hankintaan ja kansainvälisesti monistetuihin parhaisiin käytäntöihin. Rautakesko toimii ketjujen taustalla yhdistäen ketjujen tavararyhmähallinnan, ostotoiminnan, logistiikan, tietojärjestelmäohjauksen ja verkostokehityksen. Näin syntyvien synergia- ja mittakaavaetujen avulla pystytään tarjoamaan asiakkaille tuotteita ja palveluja kilpailukykyiseen hintaan.

K-rauta on Rautakeskon kansainvälinen konsepti. K-rauta toimii Suomessa, Ruotsissa, Virossa, Latviassa ja Pietarissa Venäjällä. Uudistetun K-rauta-konseptin painopistealueita ovat laajat valikoimat, asiakkaan elämää helpottamaan suunnitellut kokonaisratkaisut ja hyvä hintalaatusuhde. Perinteisen rautakauppakonseptin kehittäminen on laajentanut myös asiakaskuntaa: jo noin kolmannes asiakkaista on naisia. Konseptissa on onnistuttu yhdistämään kuluttajien, rakentajien ja ammattiasiakkaiden palvelu, valikoimat ja toimintamallit. K-rauta-ketjun kilpailuetuna ovat kilpailijoita keskimääräisesti suuremmat sisä- ja ulkomyymläät.

Rautia-ketju on Suomen laajin rautakauppaketju. Sen valikoima palvelee erityisesti rakentajia, remontoijia ja rakennusalan ammattilaisia. Keskeisiä kilpailuetuja ovat kokonaisvaltainen asiakaspalvelu, paikallinen asiakastuntemus ja yhteistyöverkosto. Useat Rautia-kaupat täydentävät lisäksi tarjontaansa maatalouskaupalla.

Byggmakker-ketju on Norjan laajin rautakauppaketju. Ketju toimii pääasiassa kauppiasyrittäjämallilla. Erityinen vahvuus on rakennustarvikemyynti ja

RAUTAKESKO

K-ryhmän rautakaupat (sis. B-to-B) ja niiden vähittäismyynnit

	Lukumäärä	Lukumäärä	Myynti*, milj. €	Myynti*, milj. €
	2008	2007	2008	2007
K-rauta	42	41	669	653
Rautia	102	104	556	547
K-asiakassopimuskaupat	34	34	58	59
Yrityspalvelu			279	316
Suomi yhteensä	178	179	1 562	1 575
K-rauta, Ruotsi	19	17	234	232
Bygghakker, Norja	120	120	1 118	1 194
K-rauta, Viro	8	5	96	109
K-rauta, Latvia	8	7	87	100
Senukai, Liettua	15	14	533	538
OMA, Valko-Venäjä	3	3	84	38
Stroymaster, Venäjä	9	8	240	178
Muut maat yhteensä	182	174	2 391	2 388
Rautakaupat yhteensä	360	353	3 953	3 963

* (sis. alv)

Rautakeskon avainluvut, jatkuvat toiminnot

		2008	2007
Liikevaihto	milj. €	2 518	2 537
Liikevoitto	milj. €	16,3	117,8
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	milj. €	53,3	115,9
Liikevoitto liikevaihdosta ilman kertaluonteisia eriä	%	2,1	4,6
Poistot	milj. €	31,6	25,7
Investoinnit	milj. €	121,1	77,0
Sidotun pääoman* tuotto ilman kertaluonteisia eriä	%	9,2	22,7
Henkilökunta keskimäärin		10 158	9 111

* Kumulatiivinen keskiarvo.

Rautakeskon liikevaihto vuonna 2008, jatkuvat toiminnot

	milj. €	muutos %
Rautakesko Oy	887	-3,1
K-rauta AB, Ruotsi	186	1,0
Bygghakker, Norja	570	-7,7
Rautakesko AS, Viro	81	-11,6
AS Rautakesko, Latvia	71	-15,8
Senukai-konserni, Liettua	521	7,2
Senukai (ilman OMAa)	449	-0,9
OMA	71	(..)
Stroymaster, Venäjä	203	34,9
Muut	-1	(..)
Rautakesko yhteensä	2 518	-0,8

(..) muutos yli 100 %

Rautakeskon sidottu pääoma 31.12., milj. €

	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	445	439
Vaihto-omaisuus	249	249
Lyhytaikaiset saamiset	180	223
./i. Koroton vieras pääoma	-286	-328
./i. Pakolliset varaukset	-5	-11
Sidottu pääoma*	584	573

* Sidottu pääoma kuukauden lopussa

KILPAILIJAT**Suomi, markkinaosuus 36 % (oma arvio)**

Kilpailijat: Starkki, S-ryhmä, Bauhaus

Ruotsi, markkinaosuus 4,5 %**(oma arvio)**

Kilpailijat: Bauhaus, Byggmax, DT Group (Beijer, Silvan, Cheapy) ja paikalliset erikoisliikkeet

Norja, markkinaosuus 18 % (oma arvio)

Kilpailijat: Monter/Optimera (Saint Gobain), Maxbo ja Coop

Viro, markkinaosuus 20 % (oma arvio)

Kilpailijat: Ehitus ABC (Saint Gobain), Bauhof ja Espak

Latvia, markkinaosuus 16 % (oma arvio)

Kilpailijat: Depo DIY, Tapeksi/Aile ja Kursi

Liettua, markkinaosuus 25 %**(oma arvio)**

Kilpailijat: paikalliset rakennustarvike- ja erikoisliikkeet

Venäjä, Pietarin alue,**markkinaosuus 15 % (oma arvio)**

Kilpailijat Pietarin alueella: Maxidom, Metrica, OBI, Castorama, Leroy Merlin

ammattiasiakasosaaminen. Norjan konseptia on uudistettu ja vuosittain muutetaan 25–30 Byggmakkeria uuden konseptin mukaisiksi. Vuonna 2008 avattiin ensimmäinen uudentyypinen täyden palvelun Byggmakker-suurmyymälä.

Senukai-ketju on Liettuan markkina-johtaja. Ketjuun kuuluu myös Mega Store-konsepti, joka tarjoaa asiakkailleen lähes kaikki rakentamisen ja asumisen tuotteet yli 20 000 m²:n myymälöissä.

Rautakesko Yrityspalvelu toimii Suomessa. Yrityspalvelun asiakkaita ovat mm. valtakunnalliset rakennusliikkeet, teollisuus ja muut yritysasiakkaat. Rautakesko Yrityspalvelun vahvuutena on kiinteä yhteistyö Suomen K-rauta- ja Rautia-verkoston kanssa, jonka toimipisteiden kautta kulkee suuri osa toimituksista.

Vuosi 2008

Rautakeskon liikevaihto oli 2 518 milj. euroa ja se laski 0,8 %. Kotimaassa liikevaihto oli 882 milj. euroa ja se laski 3,0 %. Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto oli 1 636 milj. euroa, missä on kasvua 0,5 %. Rautakeskon liikevaihdosta 65 % tuli ulkomailta.

Rautakeskon liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 53,3 milj. euroa ja se laski 62,6 milj. euroa. Rautakeskon investoinnit olivat 121 milj. euroa, joista ulkomaisten investointien osuus oli 80,1 %.

Vuonna 2008 verkostoa uudistettiin voimakkaasti. Suomessa avattiin yhteensä kahdeksan uutta kauppaa, joista kaksi oli korvaavia kauppia. Ulkomailla avattiin yhteensä 13 uutta kauppaa, joista yksi oli korvaava. Suomessa uudet K-raudat avasivat ovensa Raisiossa ja Lohjalla, uusi Rautia Ivalossa ja Rautia-K-maatalousliikkeet Huittisissa, Sodankylässä ja Kajaanissa.

Ruotsissa uudet K-raudat avattiin Tukholmaan sekä Göteborgiin, Virossa Võruun, Rakvereen sekä Kuressaareen, Latviassa Rezekneen ja Liettuassa Klaipėdaan. Venäjällä Pietarhovin valtatien varrelle Krasnoselskiyn alueelle avattiin uusi myymälä ja Norjassa uudentyyppinen täyden palvelun Byggmakker-suurmyymälä Trondheimiin. Lisäksi Norjassa avattiin neljä uutta kauppiaiden omistamaa kauppaa.

Vuonna 2008 Rautakesko haki aktiivisesti synergiaetuja toimintansa kansain-

väliseen kehittämiseen ja tehostamiseen. Lokakuussa 2008 Rautakesko teki sopimuksen osakkuudesta alaan liittyvien tuotteiden hankintayhteistyötä tekevään tooMax-x Handels GmbH -yhtiöön. Laajenevan kansainvälisen ostoyhteistyön avulla Rautakesko hankkii kauppaketjujensa asiakkaille aiempaa kattavamman ja hinnaltaan kilpailukykyisemmän tuotevalikoiman. Rautakeskon osakkuuden myötä tooMax-x:sta tuli ostovoimaltaan Euroopan kolmanneksi suurin kodinrakentamisen ja sisustamisen tuotteiden hankintakanava.

Kansainvälisen logistiikkaverkoston rakentaminen on osa Rautakeskon strategista kehitystyötä. Itella Logistiikka valittiin Rautakeskon kansainväliseksi logistiikkakumppaniksi. Marraskuussa 2008 solmitulla yhteistyösopimuksella logistiikkaverkosto laajentuu ensin Norjaan ja Ruotsiin, sen jälkeen muihin Rautakeskon toimintamaihin Baltiassa ja Venäjällä.

Best Practice Retail Solution (BPRS) on Rautakeskon liiketoiminnan muutoshanke. Hankkeen avulla yhtenäistetään toimintamallit ja vähittäiskaupan tietojärjestelmät eri toimintamaissa vuoden 2011 loppuun mennessä.

Rautian myymäläkonsepti uudistettiin vuonna 2008. Tavoite on saada nykyinen myymäläverkosto uudistetun konseptin mukaiseksi viiden vuoden aikana.

Ammattiasiakaskauppaan pilotoitiin Rautakeskon Cellon avulla uudenlainen liiketoimintamalli. Internet-palvelu tehostaa ja nopeuttaa rakennusliikkeen hankintaa ja lisää asiakkaan valinnan mahdollisuuksia. Yhteistyökohteet VVO:n kanssa on aloitettu vuonna 2008 ja sähköisen liiketoiminnan kehittämistä ammattiasiakaskaupassa jatketaan vuonna 2009.

K-rauta ja Finndomo Oy solmivat syyskuussa 2008 yhteistyösopimuksen Finndomon pientalojen myynnin aloittamisesta Venäjän K-raudoissa. Ensimmäinen myyntipiste avattiin K-rauta Rustaveliin Pietarissa. Finndomo rakensi Venäjän ensimmäiselle asuntomessualueelle Pietariin kaksitoista pientaloa.

VASTUULLISUUS

Rautakesko on vuoden 2008 aikana edistänyt voimakkaasti K-ympäristökaupparjestelmän läpivientiä. Toimintavuonna

Valinnat huomisen hyväksi

Rautakesko julkaisi maaliskuussa 2008 Suomen kaikissa K-raudoissa ja Rautioissa ilmaiseksi jaettavan Kestävän asumisen oppaan. "Valinta huomisen hyväksi" -teemalla tehdyssä oppaassa kannustetaan käytännölläheisillä vinkeillä suomalaisia vähentämään asumiseen liittyvää ympäristön kuormitusta.

Yhteensä 18 K-rauta-, Rautia- ja K-maatalouskauppaa sai 31.3.2008 K-ympäristökauppadiplomin osoituksena ympäristöä säästävistä toiminnastaan. K-rauta-, Rautia- ja K-maatalousketjut ovat tehneet päätöksen, että kaikki kaupat Suomessa ovat K-ympäristökauppoja vuoden 2009 loppuun mennessä.

Rautakeskon Cello-sisämaalisarjalle on myönnetty M1-merkki ja Allergiatunnus ensimmäisenä Suomessa. Tunnustus on annettu sisämaalisarjan kaikille tuotteille. Turvallisuustunnukset koskevat seinämaalien lisäksi katto- ja pohjamaaleja. Cello-sisämaalit ovat vesiohenteisia, liuotteettomia ja lähes hajuttomia.

tehtiin päätös viedä K-ympäristökauppa osaksi ketjujen toimintakonseptia vuoden 2009 aikana kaikissa kaupoissa.

Rautakesko ja sen ketjut edistävät energiatehokasta ja terveellistä asumista. Rautia julkaisi näitä tavoitteita tukevan käsikirjan pientalon tai loma-asunnon rakennuttajan ja remontoijan avuksi.

Rautakesko on tehnyt yhteistyötä Hengitysliitto Heli ry:n kanssa vuodesta 2005 alkaen. K-rauta- ja Rautia-ketjut ovat tukeneet homevaurioisten pientalojen korjausrakentamista toimittamalla korjauskohteisiin tarvittavia sisustus-, märkätila- ja ilmanvaihtotarvikkeita veloitusetta. Kautena 2009–2010 yhteistyö suuntautuu korjausrakentamisen ohjeiden tekemiseen ja K-ryhmän rautakauppojen myyjien koulutukseen.

K-rauta AB:n henkilöstöjohtaja Fredrik Flygare palkittiin vuoden 2008 parhaana henkilöstöpäällikönä. Tunnustuksen antoi Market-lehti, ruotsalainen kaupan etujärjestö Svensk Handel sekä Retail Knowledge.

Tavoitteet

Rautakesko jatkaa myymäläverkostonsa vahvistamista. Vuoden 2009 aikana avataan kolme uutta myymälää Moskovan vaikutusalueelle. Ruotsissa avaa ovensa kaksi uutta myymälää ja Virossa, Latviassa ja Liettuassa kussakin yksi myymälä. Suomessa avataan kolme K-rautaa ja yksi Rautia-K-maatalous.

Rautakesko tehostaa ostotoimintaansa tooMax-x -ostoyhteistyön avulla. Vuoden 2010 loppuun mennessä valtaosa Kauko-idän ostoista tehdään tämän yhteistyön kautta.

Itella Logistiikan kanssa solmitun yhteistyösopimuksen mukaisesti Rautakeskon kansainvälinen logistiikkaverkosto laajenee ensin Norjaan ja Ruotsiin, sen jälkeen muihin Rautakeskon toimintamaihin Baltiassa ja Venäjällä.

Vuoden 2009 aikana Rautakeskon tärkein yhtenäiseen liiketoimintamalliin tähtäävä Best Practice Retail Solution -hanke etenee Norjan lisäksi kattamaan Venäjän, Ruotsin, Viron ja Latvian.

Asiakkaiden ostokäyttäytyminen ja kulutustottumukset monipuolistuvat. Perinteisen myymäläasioinnin rinnalla internetin käyttö tieto- ja hankintakana korostuu. Markkinoille tulee uusia

kansainvälisiä palveluntarjoajia ja syntyy uusia liiketoimintamalleja. Energiatehokkuuden, ympäristöarvojen ja vastuullisuuden merkitys kuluttajien päätösten teossa kasvaa.

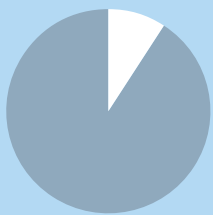
Sisustamisen, remontoimisen ja korjausrakentamisen merkitys korostuu. Kasvavia tuoteryhmiä ovat erityisesti sisustuksen, pihan ja puutarhan tuotteet. Erilaisten palveluiden, kuten suunnittelun, kuljetusten ja asennustöiden kysynnän ennakoidaan voimistuvan edelleen.

Uudessa K-raudan myymäläkonseptissa painottuvat sisustaminen ja puutarha. Tuotekokonaisuudet esitellään keskiteyllä näyttelyalueella, jonka yhteyteen palvelu- ja suunnittelupisteet on sijoitettu. Kattavammalla tuoteinformaatiolla ja opasteilla helpotetaan ja tehostetaan itsepalvelua. Asiakkaan tiedonhankintaa ja päätöksentekoa autetaan suunnittelu- ja ostoprosessia tukevilla nettipalveluilla.

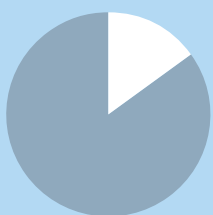
VW-AUTO

VW-Auto toimii Volkswagen-, Audi- ja Seat-henkilöautojen sekä Volkswagen-hyötyautojen maahantuojana ja markkinoijana Suomessa. VW-Auto harjoittaa myös autojen vähittäiskauppaa ja tarjoaa jälkimarkkinoitipalveluja omissa liikkeissään pääkaupunki-seudulla ja Turussa. VW-Auton tytäryhtiö Auto-Span Oy tuo maahan ja markkinoi Seat-henkilöautoja Suomessa, Virossa ja Latviassa.

VW-Auton osuus Keskon liikevaihdosta, %

VW-Auton osuus Keskon liikevoitosta ilman kertaluonteisia eriä, %

Markkinat

Vuonna 2008 Suomessa ensirekisteröitiin 139 647 henkilöautoa ja 15 522 pakettiautoa. Henkilöautomarkkinat kasvoivat edellisvuodesta 11,2 % alkuvuodesta voimaan tulleen autoveromuutoksen ansiosta. Pakettiautojen ensirekisteröinnit jäivät edellisvuodesta 8,1 %.

VW-Auton maahantuomien henkilöautojen asema markkinoilla vahvistui vuonna 2008. Volkswagen kasvatti markkinaosuuttaan ja oli henkilöautojen rekisteröintitilaston kakkosena. CO₂-päästöihin pohjautuva uusi autoverojärjestelmä vauhditti dieselhenkilöautojen kauppaa. Dieselhenkilöautojen osuus ensirekisteröinneistä kasvoi Suomessa jo lähes 50 %:iin. Volkswagen on dieselhenkilöautojen johtavia merkkejä. Myös Audi kasvatti markkinaosuuttaan ja se oli haluttavuudella mitattuna premium-merkkien ykkönen. Seat-malliston uudistuminen ja hintakilpailukyvyyn paraneminen kasvattivat Seatin markkinaosuutta.

Volkswagen-mallisto laajeni edelleen vuonna 2008. Markkinoille tulivat uusi Passat CC ja Scirocco sekä loppuvuodesta uusi Golf. Caddy-mallisto kasvoi uusilla Maxi-malleilla. Audin A3-, A4- ja A6-mallistot uudistuivat vuoden aikana ja mallisto täydentyi uudella Audi Q5-mallilla. Seat-mallistoon tuli uusi Seat Ibiza. Vuonna 2008 Volkswagen-henkilöautojen markkinaosuus Suomessa oli 11,8 %, Volkswagen-pakettiautojen 15,9 %, Audin 4,2 % ja Seatin 1,3 %. Seatin markkinaosuus Virossa oli 1,5 % ja Latviassa 0,6 %.

Vuosi 2008

VW-Auton liikevaihto vuonna 2008 oli 884 milj. euroa, joka oli 9,9 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 36,3 milj. euroa, kun se vuonna 2007 oli 26,1 milj. euroa.

VW-Auton pääkaupunkiseudulla ja Turussa sijaitsevien autoliikkeiden osuus uusien Volkswagen- ja Audi-ajoneuvojen kappalemääräisestä vähittäismyynnistä oli noin kolmannes.

VW-Auton jälleenmyyntiverkostossa on Volkswagenilla 40 myynti- ja 64 huolto-toimipaikkaa. Audilla on vastaavasti 17 myynti- ja 41 huoltotoimipaikkaa. Seatia myydään 26 ja huolletaan 44 toimipai- kassa, joista kolme sijaitsee Baltiassa.

Vuonna 2008 kehitettiin edelleen keskitettyä asiakkuudenhallintajärjestelmää, joka otetaan asteittain käyttöön jälleenmyyjäverkostossa.

Vuosaaren sataman valmistuminen muutti autologistiikkaa. VW-Auton ja SE Mäkinen Logistics Oy:n yhteinen logistiikkakeskus Vantaalla tarjoaa VW-Auton maahantuomille autoille niiden maahantuontiin liittyvät kuljetus-, maahantuontikunnostus- ja varastointipalvelut.

Vantaalle Flamingo-elämyskeitaan yhteyteen avattiin uusi yritys- ja yksityisasiakkaita palveleva Audi-erikoismyymälä syyskuussa 2008.

Tavoitteet

VW-Auton tavoitteena on vuoden 2009 aikana kasvattaa edustamiensa merkkien markkinaosuutta ja jatkaa vähittäiskaupaverkoston kehittämistä. Painopisteitä ovat palveluvalikoiman laajentaminen, keskitetyn asiakkuudenhallintajärjestelmän käytön laajentaminen sekä sähköisen asiakaskommunikaation parantaminen. Erityistä huomiota kiinnitetään yhtiön työn tuottavuuden parantamiseen.

Autojen ympäristöperusteinen verouudistus jatkuu vuonna 2009. Hallituksen 6.11.2008 esittelemän muutoksen mukaan pakettiautojen autovero perustuu jatkossa hankinta-arvon sijasta auton yleiseen kuluttajahintaan. Samalla veroprosentti porrastetaan auton polttoaineen kulutusta vastaavan hiilidioksidipäästön perusteella. Muutoksen jälkeen pakettiautojen autoverotus vastaa henkilöautojen verotusta. Lisäksi muutoksessa luovutaan henkilö- ja pakettiautojen autoveron määrälle suoritettavasta arvonlisäveron suuruudesta verosta ja korotetaan autoveron määrää vastaavasti. Samalla autoverosta tulee läpikulkuera, joka poistuu liikevaihdosta. Muutokset astuvat voimaan 1.4.2009.

VW-Auton maahantuomien henkilöautojen asema markkinoilla vahvistui vuonna 2008. Volkswagen Golf oli vuoden ostetuin henkilöautomalli ja Volkswagen ostetuin dieselhenkilöautomerkki Suomessa.

MARKKINAOSUUDET

Suomi

Volkswagen-henkilöautot 11,8 %
Audi-henkilöautot 4,2 %
Seat-henkilöautot 1,3 %
Volkswagen-pakettiautot 15,9 %

Viro

Seat-henkilöautot 1,5 %

Latvia

Seat-henkilöautot 0,6 %

K-ryhmän autokaupat (Suomi) ja niiden vähittäismyynnit

	Lukumäärä	Lukumäärä	Myynti*, milj. €	Myynti*, milj. €
	2008	2007	2008	2007
VW-Autotalot Helsinki ja Turun VW-Auto	6	5	496	426

* (sis. alv)

VW-Auton avainluvut, jatkuvat toiminnot

		2008	2007
Liikevaihto	milj. €	884	805
Liikevoitto	milj. €	36,3	26,1
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	milj. €	36,3	26,1
Liikevoitto liikevaihdosta ilman kertaluonteisia eriä	%	4,1	3,2
Poistot	milj. €	4,7	5,7
Investoinnit	milj. €	6,9	6,3
Sidotun pääoman* tuotto ilman kertaluonteisia eriä	%	28,2	22,0
Henkilökunta keskimäärin		744	737

* Kumulatiivinen keskiarvo

VW-Auton liikevaihto vuonna 2008, jatkuvat toiminnot

	milj. €	muutos %
VW-Auto-konserni	884	9,9

VW-Auton sidottu pääoma 31.12., milj. €

	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	43	44
Vaihto-omaisuus	120	130
Lyhytaikaiset saamiset	33	31
./. Koroton vieras pääoma	-45	-44
./. Pakolliset varaukset	-12	-11
Sidottu pääoma*	139	151

* Sidottu pääoma kuukauden lopussa

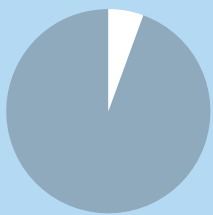
ANTTILA
TOP 10 TEN

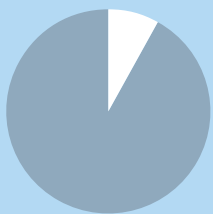
ANTTILA

Anttila on Suomen johtava käyttötavaran vähittäismyyjä. Asiakkaita palvelee Anttila-tavarataloissa, Kodin Ykkönen -sisustustavarataloissa sekä etäkaupan NetAnttilassa. Keskitetty hankinta ja logistiikka, tehokas organisaatio sekä toimintatavat takaavat kilpailukykyiset hinnat. Anttilan toiminta perustuu pitkäjänteiseen strategiaan, monikanavaisen palveluun ja vahvojen valittujen tuotealueiden osaamiseen.

Anttilan osuus Keskon liikevaihdosta, %

Anttilan osuus Keskon liikevoitosta ilman kertaluonteisia eriä, %

Markkinat

Suomessa on 28 Anttila-tavarataloa ja lisäksi kaksi pienempää erikoisliikettä. Kodin Ykkönen -sisustustavarataloja on kahdeksan kappaletta ja lisäksi Kodin1.com-verkkokauppa. Etäkauppaa tekevällä NetAnttilalla on verkkokaupat ja kuvastot Suomessa, Virossa ja Latviassa.

Anttila toimii viihteen, muodin ja kodin tavara-alueilla. Alan markkinoiden arvioidaan olevan Suomessa 7-8 mrd. euroa ja ne ovat kasvaneet vuosittain 3-5 %.

Anttila-tavaratalojen asiakkaat arvostavat monipuolisia vapaa-ajan, pukeutumisen ja kodin valikoimia yhdistettynä edulliseen hintatasoon ja ystävälliseen palveluun.

Kodin Ykkönen tarjoaa ylivoimaisen valikoiman ja palvelut mukavamman kodin sisustamiseen. Kodin Ykkösen asiakkaat arvostavat monipuolisuutta, sisustusideoita sekä hyvää suunnittelua ja muuta palvelua.

NetAnttila on jo useamman vuoden ollut tunnetuin ja suosituin verkkotavaratalo suomalaisten keskuudessa.

NetAnttilan asiakkaat arvostavat edelläkävijyyttä, helppoutta ja luotettavuutta sekä edullisuutta ja laajaa valikoimaa.

TopTen-osastokonsepti on Suomen suurin musiikin, elokuvien ja multimedian myyjä sekä merkittävä tietotekniikan ja elektroniikan kauppapaikka. Topten.fi-sivusto tarjoaa ajankohtaista tietoa uutuuksista ja tapahtumista.

Anttila Store on Anttilan uusi erikoisliike, jossa on vahvojen TopTen- ja kosmetiikkaosastojen lisäksi sesongeittain vaihtuva valikoima ajankohtaisia tuotteita.

Anttilan kilpailijoita ovat tavaratalot, hypermarketit, erikoisliikeketjut ja verkkokaupat. Halpahalien merkitys kilpailijoina kasvaa niiden ketjuuntuessa ja laajentuessa sekä lisätessä merkkitavaroiden määrää valikoimissaan.

Vahvuudet

Anttila keskittyy monikanavaisen käyttötavaroiden vähittäiskauppaan. Anttilassa on vuosittain noin 26 miljoonaa asiakaskäyntiä. Asiakaspalvelutehtävissä työskentelee noin 2 100 henkilöä.

Anttila rakentaa kattavat valikoimansa asiakkaidensa toiveiden, ostokäyttäytymisen ja yli 50 000 vuosittaisen asiakas-

palautteen perusteella. Anttilan vahvuuksia ovat lisäksi virikkeitä tarjoavat myymälät ja myyntihenkkinen palvelu.

Keskitetty hankinta ja tehokkaat tukitoiminnot mahdollistavat kilpailukykyisen hinnoittelun ja nopean reagoinnin markkinoiden muutoksiin.

Vuosi 2008

Vuonna 2008 Anttilan liikevaihto oli 560 milj. euroa ja se laski 0,7 %. Anttilan liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 19,8 milj. euroa ja se laski 5,4 milj. euroa.

Uudet tavaratalot avattiin Poriin ja Rovaniemelle. Porin kauppapaikka korvasi vanhan tavaratalon. Vihdin Nummelan avattiin Anttila Store -erikoisliike.

Myyntin kehitys hidastui loppuvuonna taloudessa vallitsevan epävarmuuden vuoksi. Anttila-tavaratalojen vähittäismyynti vuonna 2008 oli 393 milj. euroa ja se laski 1,3 %. Kodin Ykkönen -sisustustavaratalojen myynti oli 180,6 milj. euroa ja se laski 1,9 %.

Suomessa etäkaupan myynti kehittyi 4,9 % ja Virossa 1,4 %. Latviassa myynti laski 17,6 %.

Tavoitteet

Anttilan strategiset päämäärät ovat markkina-aseman vahvistaminen kannattavasti, brändien vetovoiman lisääminen, osaamisen ja tuottavuuden nostaminen sekä verkkopalveluiden kasvattaminen.

Anttilan tavoitteena on terve myynnin kehitys ja hyvä kannattavuus keskiostosta ja asiakkaiden käyntikertoja lisäämällä. Anttila jatkaa voimakkaasti henkilöstön asiakaspalvelu- ja myyntivalmennusta. Käyttötavaratuotteisiin liittyviä palveluita kehitetään ja niitä markkinoidaan aktiivisesti yhtiön monikanavaisuutta hyödyntäen.

Vuonna 2009 avataan uusi Anttila-tavaratalo Turkuun Skanssin kauppakeskukseen ja Tampereen toinen Kodin Ykkönen Lielahden.

Anttila, K-citymarketin käyttötavara ja muut Kesko-konsernin käyttötavara-yhtiöt tiivistävät yhteistoimintaansa vuonna 2009. Synergiaetuja haetaan erityisesti tavaroiden hankinnassa, johtamisessa ja asiakkuuksien hallinnassa.

KILPAILIJAT

Suomi

Anttila, Kodin Ykkönen ja NetAnttila, markkinaosuus ei laskettavissa.

Kilpailijat: tavaratalot, hypermarketit, erikoisliikeketjut ja verkkokaupat

Anttilan kaupat ja niiden vähittäismyynnit

	Lukumäärä	Lukumäärä	Myynti*, milj. €	Myynti*, milj. €
	2008	2007	2008	2007
Anttila-tavaratalot	30	28	393	398
Kodin Ykkönen -sisustustavaratalot	8	8	181	185
Etäkauppa (postimyynti, NetAnttila)	1	2	93	88
Suomi yhteensä	39	38	667	671
Anttila postimyynti, Viro ja Latvia	2	2	17	19
Muut maat yhteensä	2	2	17	19
Anttila yhteensä	41	40	684	689

* (sis. alv)

Anttilan avainluvut, jatkuvat toiminnot

		2008	2007
Liikevaihto	milj. €	560	564
Liikevoitto	milj. €	4,3	27,2
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	milj. €	19,8	25,2
Liikevoitto liikevaihdosta ilman kertaluonteisia eriä	%	3,5	4,5
Poistot	milj. €	6,1	6,1
Investoinnit	milj. €	5,8	5,8
Sidotun pääoman* tuotto ilman kertaluonteisia eriä	%	12,4	15,7
Henkilökunta keskimäärin		2 083	2 058

* Kumulatiivinen keskiarvo

Anttilan sidottu pääoma 31.12., milj. €

	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	59	76
Vaihto-omaisuus	101	99
Lyhytaikaiset saamiset	45	43
./.. Koroton vieras pääoma	-69	-75
./.. Pakolliset varaukset	0	-1
Sidottu pääoma*	136	142

* Sidottu pääoma kuukauden lopussa

MAATALOUSKESKO

Maatalouskeskon K-maatalousketju hankkii ja myy maatalouden tuotantotarvikkeita ja koneita maatalousyrittäjille sekä käy vilja-kauppaa. Maatalouskesko toimii Suomessa ja Baltian maissa.

Markkinat

Suomessa Maatalouskesko ja 91 K-maatalous-kauppaa muodostavat yhdessä K-maatalous-ketjun. Noin puolet ketjun kaupoista on yhdistettyjä Rautia-K-maatalous- tai K-rauta-K-maatalous-kauppoja. K-maatalous-ketjun tärkeimmät asiakasryhmät ovat maatalousyrittäjät ja -urakoitsijat. K-maatalous tarjoaa maatalousyrittäjille ratkaisuja, joilla tuotetaan tehokkaasti kuluttajien arvostamia turvallisia ja puhtaita elintarvikkeita.

Maatalouskaupan kokonaismarkkinat Suomessa ovat noin 2,2 mrd. euroa. Maatalouskaupassa on kaksi suurta toimijaa: Hankkija-Maatalouden Agrimarket-ketju on markkinajohtaja 46 %:n markkinaosuudellaan ja K-maatalous-ketju toiseksi suurin noin 35 %:n markkinaosuudellaan. Lisäksi traktorikaupassa merkittäviä kilpailijoita ovat Valtra ja Agritek.

Maatalouskauppaa Baltiassa harjoittavat Maatalouskeskon tytäryhtiöt Konekesko Eesti AS Virossa, SIA Konekesko Latvija Latviassa ja UAB Konekesko Lietuva Liettuassa. Baltian markkinat ovat tällä hetkellä 1,2 mrd. euroa. Markkinaosuus on Virossa noin 20 %, Latviassa noin 25 % ja Liettuassa noin 7 %.

Vahvuudet

K-maatalous-ketjun vahvuutena ovat K-maatalouskauppiat, jotka tuntevat paikalliset asiakkaat ja olosuhteet. Lisäksi vahvuutena ovat laaja tuotevalikoima sekä palveluiden ja verkoston kattavuus. Baltiassa vahvuuksia ovat asema konekaupassa ja kattava myynti- ja huoltoverkosto.

Tunnetuimpia Maatalouskeskon edustamista merkeistä ovat Massey Ferguson-traktorit, Claas-leikkuupuimurit ja -rehukoneet sekä kotimaiset Tume- ja Elho-työkoneet.

K-maatalous haluaa tuntea tulevaisuuden maanviljelijän tarpeet yhä paremmin. Aktiivinen yhteydenpito, myynti sekä tiedon ja tietotekniikan hyödyntäminen luovat edellytykset maatalousyrittäjän ja K-maatalouden tiiviille yhteistyölle. Suosittu vaihtokonepalvelu ja uudistetut verkkosivut tarjoavat viljelijöille ja yhteistyökumppaneille monipuolista tietoa ja palveluita.

Maatalouskesko ja Rautakesko kehittävät yhdessä Rautia-K-maatalous- yhdistelmäkaupoista alan edelläkävijöitä. Ket-

jujen päämääränä on monistaa yksittäisten kauppojen parhaita käytäntöjä koko ketjuun ja siten parantaa asiakaspalvelua sekä toiminnan tehokkuutta.

K-maatalouden Viljelyohjelma tarjoaa viljelijän tarpeisiin soveltuvat ratkaisut viljelyn kannattavuuden parantamiseksi. Viljelyohjelma sisältää ohjeet mm. kylvösiemenen valintaan, lannoitukseen, kasvinsuojeluun ja kalkitukseen. Hauhon K-maatalouden koetila tekee uraauurtavaa tutkimus- ja kehitystyötä maatalouden hyväksi lajike-, lannoitus- ja kasvinsuojelukokeilla.

Vuosittain järjestettävä Kone-Forum-näyttely on maatalouskonekaupan tärkein tapahtuma. K-maatalouden asiantuntijat palvelevat koneiden käyttöön liittyvissä kysymyksissä ja hankintojen suunnittelussa, jolloin tilakohtaiset tarpeet voidaan ottaa huomioon.

Vuosi 2008

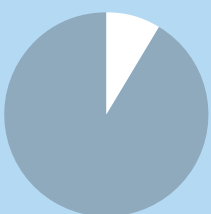
Vuonna 2008 Maatalouskeskon liikevaihto oli 846 milj. euroa ja se oli 6,6 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Baltiassa liikevaihto kasvoi 8,0 % ja oli 318 milj. euroa. Maatalouskeskon liiketappio ilman kertaluonteisia eriä oli 3,5 milj. euroa, mikä oli 15,9 milj. euroa heikompi kuin edellisellä vuonna.

Tavoitteet

K-maatalouden tavoitteena on maatalouskaupan kannattavuuden parantaminen. Painopistealueina ovat konekaupan ja jälkimarkkinoinnin palveluiden kehittäminen Suomessa ja Baltiassa. Lisäksi Suomessa kehitetään Viljelyohjelmaa.

Maatalouskeskon liiketoiminnot järjestettiin uudestaan vuoden 2009 alusta. Rautakeskoon siirtyivät K-maatalousketju ja maatalouskauppa (työkoneet, tuotanto- ja maataloustarvikkeet sekä vilja- ja siemenkauppa). Konekeskoon siirtyivät traktori- ja puimurikauppa sekä Konekesko-tytäryhtiöt Baltiassa. Tytäryhtiöt on rekisteröity Konekeskossa nimillä Konekesko Eesti AS, SIA Konekesko Latvija ja UAB Konekesko Lietuva.

Maatalouskeskon osuus Keskon liikevaihdosta, %

Maatalouskeskon osuus Keskon liikevoitosta ilman kertaluonteisia eriä oli -1,5 %

K-MAATALOUS

KILPAILIJAT

Suomi, K-maatalousketju

markkinaosuus 35 % (oma arvio)

Kilpailijat: Hankkija-Maatalouden
Agrimarket-ketju, Yrittäjien Maatalous
Traktorikaupassa: Valtra ja Agritek

Viro, markkinaosuus 20 % (oma arvio)

Kilpailijat:

Maataloustarvikkeet:

YARA ja Farm Plant, Agrochema

Maatalouskoneet:

Stokker, Tatoli, Agriland ja Taure

Latvia, markkinaosuus 25 % (oma arvio)

Kilpailijat:

Maataloustarvikkeet:

YARA ja Farm Plant, Latagra

Maatalouskoneet:

Stokker, BFSC, Preiss ja Valtek

Liettua, markkinaosuus 7 % (oma arvio)

Kilpailijat:

Maatalouskoneet: Olsen Baltic, Lytagra,

Rovaltra ja Dotnuvos projektai

Karjatalouskoneet: De Laval

K-ryhmän maatalouskaupat ja niiden vähittäismyyntit

	Lukumäärä	Lukumäärä	Myynti*, milj. €	Myynti*, milj. €
	2008	2007	2008	2007
K-maatalous	91	95	714	674
Suomi yhteensä	91	95	714	674
Konekesko Eesti AS, Viro	6	6	69	81
SIA Konekesko Latvija, Latvia	4	4	152	127
UAB Konekesko Lietuva, Liettua	3	3	55	84
Muut maat yhteensä	13	13	276	293
Maatalouskaupat yhteensä	104	108	990	967

* (sis. alv)

Maatalouskeskon avainluvut, jatkuvat toiminnot

		2008	2007
Liikevaihto	milj.€	846	793
Liikevoitto	milj.€	-3,5	12,9
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	milj.€	-3,5	12,4
Liikevoitto liikevaihdosta ilman kertaluonteisia eriä	%	-0,4	1,6
Poistot	milj.€	6,0	4,3
Investoinnit	milj.€	2,4	7,6
Sidotun pääoman* tuotto ilman kertaluonteisia eriä	%	-2,6	9,4
Henkilökunta keskimäärin		697	797

* Kumulatiivinen keskiarvo

Maatalouskeskon liikevaihto vuonna 2008, jatkuvat toiminnot

	milj. €	muutos %
Maatalouskesko Oy	528	4,2
Konekesko Eesti AS, Viro	76	-4,7
SIA Konekesko Latvija, Latvia	185	41,1
UAB Konekesko Lietuva, Liettua	47	-37,4
Maatalouskesko yhteensä	846	6,6

Maatalouskeskon sidottu pääoma 31.12., milj. €

	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	32	41
Vaihto-omaisuus	100	136
Lyhytaikaiset saamiset	80	69
./. Koroton vieras pääoma	-59	-122
./. Pakolliset varaukset	-2	-1
Sidottu pääoma*	151	123

* Sidottu pääoma kuukauden lopussa

MUUT LIIKETOIMINNAT

Muissa liiketoiminnoissa esitellään Konekesko, Intersport Finland, Indoor, Musta Pörssi ja Kenkäkesko.

Konekesko

Konekesko on maarakennus- ja ympäristökoneiden, kuorma- ja linja-autojen sekä vapaa-ajankoneiden maahantuontiin ja kauppaan erikoistunut palveluyritys.

Konekesko toimii Suomessa, Baltiassa ja Venäjällä.

Konekesko valmistuttaa ja myy Yamarin-veneitä Suomessa ja vie niitä useisiin Euroopan maihin ja Venäjälle. Lisäksi Konekesko harjoittaa maarakennus- ja ympäristökonekauppaa Pietarissa.

Markkinat

Konekeskon tärkeimmät asiakasryhmät ovat laatutietoiset kuluttajat, maarakennus-, materiaalinkäsittely-, kuljetus- ja palvelualan yritykset sekä julkisyhteisöt.

Konekeskon vapaa-ajankonekauppa perustuu tiiviiseen ja pitkäaikaiseen yhteistyöhön Yamaha Motor Co:n kanssa. Laatutietoisia kuluttajia palvelee maan kattava Yamaha-jälleenmyyjäverkosto. Suomessa vapaa-ajankoneiden markkinoiden koko on noin 400 milj. euroa.

Konekeskon oman Yamarin-venemalliston vientimyynnin osuus kokonaisympäristöstä on noin 72 %. Suomessa Yamarin on lujitemuovisten lasikuituveneiden markkinajohtaja.

Yamaha-perämoottorit ovat olleet Suomen markkinaykköksenä jo yli 30 vuotta. Yamaha-perämoottoreiden, -moottoripyörien, -mopojen, -ATV:iden (mönkijöiden) ja -moottorikelkkojen markkinaosuudet vaihtelevat kokoluokista riippuen 7-33 %.

Suomessa maarakennus- ja ympäristökoneita sekä MAN-kuorma- ja -linja-autoja markkinoidaan Konekeskon oman myyjäverkon kautta. Suomessa maarakennus- ja ympäristökoneemarkkinat ovat noin 400 milj. euroa ja kuorma-auto-markkinat (yli 6 t:n painoluokka) noin 700 milj. euroa.

Baltiassa maarakennus-, ympäristö- ja metsäkonemarkkinat ovat noin 300 milj. euroa.

Venäjällä Pietarin alueen maarakennus- ja ympäristökoneemarkkinat ovat noin 500 milj. euroa.

Vahvuudet

Konekesko palvelee asiakkaitaan johtavilla konemerkeillä, joiden markkinoin-

nista ja myynnistä se vastaa markkina-alueellaan. Konekesko tarjoaa asiakkailleen myös monipuoliset jälkemarkkinointipalvelut joko oman tai sopimushuoltoverkostonsa kautta.

Vahvuuksia ovat korkealaatuiset tuotteet ja palvelut, kattava verkosto, tehokkaat toimintatavat sekä ammattitaitoinen ja palveleva henkilöstö. Tavoitteena on saavuttaa valituilla liiketoiminta-alueilla markkinoita nopeampi myynnin kasvu.

Vuosi 2008

Konekeskon liikevaihto vuonna 2008 oli 214 milj. euroa, jossa laskua edelliseen vuoteen oli 6,5 %. Vientitoimintojen liikevaihto oli 33 milj. euroa.

Investoinnit vuonna 2008 olivat 7,9 milj. euroa, joista valtaosa kohdistui uuteen Vantaan raskaskonekorjaamoon, Tampereen uuteen toimintakeskukseen sekä uusien liiketoimintojen hankintaan.

Veneiden myynti tärkeimmillä vientimarkkinoilla kääntyi kesän jälkeen voimakkaaseen laskuun (Norja, Ruotsi).

Suomessa venemarkkinat hiipuivat vientimarkkinoita maltillisemmin. Veneilykauden 2008 uudet Yamarin-venemallit menestyivät hyvin. Konekesko hankki lokakuussa liiketoimintakaupalla Suvi-veneet vahvistamaan veneliiketoimintaa.

Suomessa MAN-liiketoiminnoissa saavutettiin markkinaosuuden kasvutavoitteet. Konekesko perusti lokakuussa tytäryhtiön Venäjälle Pietariin maarakennus- ja ympäristökoneeliiketoimintaa varten.

Baltiassa maarakennus-, ympäristö- ja metsäkonemarkkinat pienenivät voimakkaasti, mutta oma markkina-asemamme kuitenkin vahvistui.

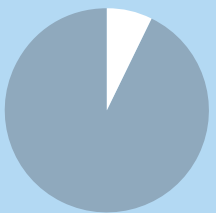
Tavoitteet

Konekeskon tavoitteena on edustamiensa vahvojen tuotemerkkien avulla ja hyvällä asiakaspalvelulla nostaa markkinaosuuttaan.

Urheilukauppa - Intersport Finland

Intersport Finlandin vähittäiskauppaketjuja ovat Intersport, Budget Sport ja Kesport. Ketjut toimivat Suomessa. Intersport Finland vastaa ketjujen markkinoinnista, hankinta- ja logistiikkapalveluista, kauppapaikkaverkostosta ja kauppiaresursseista.

Muiden liiketoimintojen osuus Keskon liikevaihdosta, %

■ Muut liiketoiminnot 7,3 %
■ Muut yhteensä 92,7 %

Muiden liiketoimintojen osuus Keskon liikevoitosta ilman kerta-
luonteisia eriä oli -0,0 %

Intersport-ketju on urheilukaupan markkinajohtaja Suomessa. Intersportin asiakas on liikuntaa harrastava laatutietoinen kuluttaja, joka arvostaa palvelua. Intersport-kaupat sijaitsevat kaupunkien keskustoissa ja kauppakeskuksissa. Intersportin vahvuuksia ovat ketjun luotettavuus ja tunnettuus, laajat ja monipuoliset valikoimat sekä asiantunteva ja palvelleva henkilökunta. Henkilökunnan myynti- ja palveluosaamista kehitetään systemaattisesti.

Kesport-kaupat sijaitsevat pienemmissä taajamissa ja ovat alueensa johtavia urheilukauppoja.

Budget Sport on Intersport International Corporationin kustannustehokkaan toimintaan ja edullisiin hintoihin perustuva uusi urheilukaupakonsepti, jolla on ulkoiluun liittyvissä tuoterhymissä alueensa laajin valikoima. Budget Sportin asiakas harrastaa ulkoilua ja arvostaa edullista hintaa sekä helppoa ostamista.

Intersport-kauppoja on Suomessa 57, Kesport-kauppoja 38 ja Budget Sport-kauppoja neljä. Kaupoista 93 on kauppiasyrittäjien ja kuusi Intersport Finlandin omistamia.

Markkinat

Urheilukaupan markkinat kasvavat Suomessa noin 2 % vuodessa. Ihmiset ovat entistä kiinnostuneempia oman terveytensä ylläpidosta ja hyvinvointinsa lisäämisestä. Tämä näkyy esimerkiksi lajiurheilussa, kuntoilussa ja ulkoliikunnassa käytettävien vaatteiden ja jalkineiden myynnin kasvuna.

Intersport Finlandin ketjujen kilpailijoita ovat Sportia, Top Sport, Stadium, tavaratalot ja hypermarketit sekä muut erikoisliikkeet.

Vuosi 2008

Intersport Finlandin liikevaihto vuonna 2008 oli 158 milj. euroa ja se kasvoi 7,5 %. Intersport-, Budget Sport- ja Kesport-kauppojen yhteenlaskettu vähittäismyynti oli 289 milj. euroa ja se kasvoi 5,5 %.

Syksyllä 2008 avattiin Nummelassa uusi Intersport. Budget Sport -kaupat avattiin keväällä Espoon Friisilässä ja Raision Kuninkojalla.

Tavoitteet

Intersport Finlandin ketjujen tavoitteena on markkinoita nopeampi kasvu. Tämä saavutetaan kehittämällä henkilökunnan myynti- ja palveluosaamista sekä konsepteja.

Budget Sport -ketjun viides kauppa avataan keväällä 2009 Oulussa. Keväällä avataan myös Budget Sportin verkko-kauppa, joka täydentää ja monipuolistaa Budget Sportin myymäläverkostoa.

Intersport Finland valmistele urheilukauppojen avaamista Baltian maihin.

Huonekalu- ja sisustuskauppa - Indoor

Indoor on Suomessa ja Baltiassa toimiva huonekalu- ja sisustusalan vähittäiskaupparyitys. Sen kauppa-ketjut ovat Asko ja Sotka. Myymälöitä on Suomessa yhteensä 84, Latviassa kuusi ja Virossa seitsemän. Suomessa Indoorin omia myymälöitä on 58 ja franchising-myymälöitä 26.

Asko tarjoaa laatu- ja merkkituotteille kodin sisustajille ajankohtaisen ja kilpailukykyisen malliston, johon liittyy alan paras palvelu, helppo ostaminen ja toimitusvarmuus.

Sotkassa on edullisuutta arvostavalle kuluttajalle alan kilpailukykyisin mallisto, johon liittyy hyvä toimitusvarmuus sekä vaivaton ja nopea asiointi.

Markkinat

Kiinnostus kodin sisustamiseen jatkui vuonna 2008. Syksyn aikana kuluttajat muuttuivat varovaisemmiksi ostokäyttäytymisessään talouden vallitsevasta epävarmuudesta johtuen. Alan ketjujen investoinnit kiristivät kilpailua edelleen.

Huonekalumarkkinat Suomessa olivat arvion mukaan noin 1,3 mrd. euroa. Asko ja Sotka säilyttivät markkinajohtajan asemansa kotimaassa kiristyneestä kilpailusta huolimatta. Baltiassa niiden markkinaosuus kasvoi.

Vuosi 2008

Indoorin liikevaihto vuonna 2008 oli 177 milj. euroa ja se laski 9,7 %. Asko- ja

Sotka-ketjujen yhteenlaskettu vähittäismyynti Suomessa oli 202 milj. euroa (sis. alv) ja se laski 4,4 %. Toiminta Ruotsissa päättyi keväällä. Kotimaassa avattiin uudet Asko- ja Sotka-myymälät Tuusulassa ja Kotkassa. Oulussa ja Varkaudessa avattiin uudistetut Asko-myy-mälät. Viron Tallinnassa avattiin toiset Asko- ja Sotka-myymälät.

Askon 90-vuotisjuhlan kunniaksi nuorille huonekalualan suunnittelijoille järjestettiin suunnittelukilpailu. Kilpailulla haluttiin tukea nuorten suunnittelijoiden urakehitystä ja etsiä uusia ideoita Askon mallistoon. Kilpailun voittivat Janne Reponen ja Johanna Laisi. Syksyllä markkinoille tulleen Askon juhluvuoden malliston suunnittelusta vastasi sisustusarkkitehti, professori h.c. Eero Aarnio.

Tavoitteet

Indoor jatkaa Asko-brändin uudistamista ja voimakasta panostusta molempien ketjujen myynti- ja palveluosaamisen kehittämiseksi. Vuonna 2009 keskitytään myös ketjujen kustannustehokkuuden parantamiseen ja mittaviin logistiikka-hankkeisiin.

Kodintekniikkakauppa – Musta Pörssi

Kodintekniikkatuotteita ja -palveluita tarjoavat Musta Pörssi -ketju ja Konebox.fi -verkkokauppa.

Musta Pörssi -erikoiskauppakettu tarjoaa asiakkailleen kodintekniikkatuotteet kotitöiden helpottamiseen, kommunikaatioon ja viihtymiseen. Lisäksi Musta Pörssi tarjoaa kattavat tuotteisiin liittyvät palvelut. Asiakas saa halutessaan kaikki kodintekniikkatuotteet käyttövalmiiksi asennettuina.

Ketjuun kuuluu yhteensä 53 kodintekniikan erikoisliikettä. Näistä 47 on kauppiasyrittäjien ja kuusi Musta Pörssi Oy:n omistamia.

Konebox.fi kilpailee kodintekniikkamarkkinoilla laatutuotteilla, tuotteiden hyvällä saatavuudella sekä edullisella hinnalla. Tehokas logistiikka ja varastointi sekä nettikaupan itsepalvelu takaavat halvat hinnat. Asiakas voi ostaa tuotteita joko myymälästä tai netistä ja noutaa ne myymälästä tai saada ne kotiovelleen.

Konebox.fi-toimintamalli poikkeaa selvästi Mustasta Pörssistä ja nämä muodostavat yhdessä eri asiakastarpeet huomioivan kokonaisuuden. Musta Pörssi ja Konebox.fi -ketjut tarjoavat luotettavan ostopaikan palveluita ja nopeaa verkkoostamista arvostaville kuluttajille.

Markkinat

Kodintekniikkakaupan kokonaismarkkinat Suomessa ovat noin 2 mrd. euroa. Toimialan markkinat kasvoivat alkuvuonna kaapelitalouksien siirtyessä digitaalisen televisiosignaalin pariin. Loppuvuotta kohden kodintekniikkatuotteiden kysyntä pieneni yleisen talouskehityksen heikentyessä.

Vuosi 2008

Musta Pörssi Oy:n liikevaihto oli 123 milj. euroa ja se laski 16,8 %. Musta Pörssi ja Konebox.fi -kauppojen yhteenlaskettu vähittäismyynti oli 183 milj. euroa ja se laski 9,6 % edellisestä vuodesta. Verkkokauppojen ja perinteisen kaupan parhaat puolet yhdistävä Konebox.fi avattiin lokakuun lopussa.

Kenkäkauppa – Kenkäkesko

Kenkäkeskon vähittäiskauppakettuja ovat K-kenkä ja Andiamo. K-kenkä on koko perheen kenkäkauppa, joka tarjoaa laajan valikoiman merkkijalkineita sekä asiantuntevan palvelun. Andiamon pääkohderyhmänä ovat trendi- ja muotitietoiset shoppailijat, joille tarjotaan jatkuvasti uudistuva ja muodikas kenkävalikoima. Lisäksi K-ryhmän kenkäkauppoihin kuuluvat Kenkäexpertti-liikkeet, jotka ovat pienempien paikkakuntien kenkäkauppoja.

Markkinat

Kenkäkaupan markkinat Suomessa ovat noin 570 milj. euroa. Alalle tulleiden uusien toimijoiden myötä tarjonta on lisääntynyt. Kenkäkeskon kauppojen vähittäismyynti on kehittynyt alan markkinoita paremmin ja niiden osuus kokonaismarkkinoista on noin 11 %. Kenkäkeskon ketjukauppojen lisäksi parhaiten markkinaosuuttaan on kasvattanut urheilukauppojen jalkinekauppa.

Vuosi 2008

Vuonna 2008 Kenkäkeskon liikevaihto oli 26 milj. euroa ja se kasvoi 12,6 %.

Andiamo ja K-kenkä-kauppojen vähittäismyynti kasvoi 9,2 %. K-ryhmän kaikkien kenkäerikoiskauppojen yhteenlaskettu vähittäismyynti oli 62 milj. euroa.

Ketjukauppoja oli vuoden vaihteessa yhteensä 54 kpl. K-kenkiä oli 33 kpl, Andiamoja 18 kpl ja Andiamo/K-kenkä-yhdistelmäkauppoja kolme. Ketjutointaan kuulumattomia Kenkäexpertejä oli 40 kpl. Ketjukaupoista kolme kauppa on Kenkäkeskon omia ja muut ovat kauppiasyrittäjien kauppia.

Vuonna 2008 avattiin kuusi uutta K-kenkää, yksi Andiamo- ja kolme Andiamo/K-kenkä-yhdistelmäkauppaa.

Kenkäkesko osallistui viestintä- ja markkinointialan Ilmastotalkoisiin ja tukemalla WWF:n ilmastomuutosprojekteja. Se myi Andiamoissa designryitys Globe Hopen Andiamon vanhoista markkinointimateriaaleista valmistamia kasseja.

Tavoitteet

K-kenkä- ja Andiamo-kauppojen tavoitteena on alan kasvua parempi myynnin kehitys. Tämä saavutetaan kauppapaikkaverkoston kasvattamalla sekä tarjoamalla asiakkaille kattava valikoima hinta-laatusuhteeltaan kilpailukyisiä jalkineita.

Toiminnan painopisteenä on myös kehittää koko ketjun henkilöstön ammattitaitoa, erityisesti vähittäiskaupan myynti- ja palveluosaamista, sekä parantaa toimintoketjun kustannustehokkuutta.

Synergiaetuja yhteistoiminnasta

Anttila, K-citymarketin käyttötavara ja muut Kesko-konsernin käyttötavarayhtiöt tiivistävät yhteistoimintaansa vuonna 2009. Synergiaetuja haetaan erityisesti tavaroiden hankinnassa, johtamisessa ja asiakkuuksien hallinnassa.

MUUT LIIKETOIMINNAT

KILPAILIJAT

Konekauppa

Suomi: markkinaosuus 3–33 % tuoteryhmästä riippuen (oma arvio)
Kilpailijat: Otto Brandt, Marine Power (Brunswick), Suzuki Finland, SGN Group, Vator, Volvo CE Finland Oy (Rolac), Witraktor (Caterpillar), Rotator, Suomen Rakennuskone, Volvo, Scania, Veho, Sisu-Auto

Viro: markkinaosuus 7–8 % (konekauppa) (oma arvio)
Kilpailijat: Baltem (Komatsu), Stokker, Intrac, Swecon, Witractor

Liettua: markkinaosuus 12–13 % (konekauppa) (oma arvio)
Kilpailijat: Baltijos statybinės masinos (Komatsu), Intrac, Stokker, Witractor, Technikos Jega, Swecon, Mastermann

Latvia: markkinaosuus 15 % (konekauppa) (oma arvio)
Kilpailijat: Intrac, Ladur, Komatsu, Witractor, Swecon

Erikoistavarakauppa

Huonekalukauppa

Suomi: markkinaosuus Asko ja Sotka noin 17 % (oma arvio)
Kilpailijat: huonekalu- ja sisustusliikkeet

Urheilukauppa

Markkinaosuus Intersport, Budget Sport ja Kesport 33,2 % (oma arvio)
Kilpailijat: Sportia, Top Sport, Stadium, tavaratalot ja hypermarketit sekä muut urheilun erikoisliikkeet

Kodintekniikkakauppa

Markkinaosuus Musta Pörssi 9 % (oma arvio)
Kilpailijat: Kodintekniikan erikoisliikkeet, hypermarketit ja verkkokaupat

Kenkäkauppa

Markkinaosuus K-kenkä, Andiamo, Kenkäexpertti 10,9 % (TeJa, oma arvio)
Kilpailijat: muut erikoisliikkeet, tavaratalot, hypermarketit ja urheilukaupat

Muut liiketoiminnot, kaupat ja niiden vähittäismyynnit

	Lukumäärä	Lukumäärä	Myynti*, milj. €	Myynti*, milj. €
	2008	2007	2008	2007
Keskon konekaupat				
Yamaha Center	1	1	16	17
Suomi yhteensä	1	1	16	17
K-ryhmän erikoistavarakaupat				
Intersport ja Budget Sport	61	58	259	245
Kesport	38	39	31	29
Asko	32	32	94	95
Sotka	52	53	109	117
Musta Pörssi ja Konebox.fi	54	55	183	203
Andiamo ja K-kenkä	54	49	50	46
Kenkäexpertti	40	42	12	13
Suomi yhteensä	331	328	738	748
Indoor (Asko ja Sotka)				
Viro ja Latvia	13	13	26	47
Muut maat yhteensä	13	13	26	47
Erikoistavarakaupat yhteensä	344	341	764	795
Muut liiketoiminnot yhteensä	345	342	780	812

* (sis. alv)

Muut liiketoiminnot, avainluvut, jatkuvat toiminnot

		2008	2007
Liikevaihto	milj.€	699	743
Liikevoitto	milj.€	0,8	10,0
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	milj.€	-0,1	13,9
Liikevoitto liikevaihdosta ilman kertaluonteisia eriä	%	0,0	1,9
Poistot	milj.€	7,4	8,5
Investoinnit	milj.€	15,7	7,4
Sidotun pääoman* tuotto ilman kertaluonteisia eriä	%	-0,1	8,1
Henkilökunta keskimäärin		1 470	1 577

* Kumulatiivinen keskiarvo

Muut liiketoiminnot, liikevaihto vuonna 2008, jatkuvat toiminnot

	milj. €	muutos %
Konekesko	214	-6,5
Intersport	158	7,5
Indoor	177	-9,7
Musta Pörssi	123	-16,8
Kenkäkesko	26	12,6
Yhteensä	699	-6,0

Muut liiketoiminnot, sidottu pääoma 31.12.

	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	126	116
Vaihto-omaisuus	115	110
Lyhytaikaiset saamiset	96	107
.J. Koroton vieras pääoma	-124	-164
.J. Pakolliset varaukset	-8	-2
Sidottu pääoma**	205	168

* Sidottu pääoma kuukauden lopussa

KIINTEISTÖTOIMINTA

Kauppapaikka on Keskon strategisen kilpailutekijä, joka luo mahdollisuuksia liiketoiminnan kehittämiseksi sekä myynnin ja markkinaosuuden kasvattamiselle.

Keskon toimialayhtiöt vastaavat omista kauppapaikoistaan koko niiden elinkaaren ajan. Ne hoitavat kauppapaikkaverkostonsa suunnittelun sekä tekevät verkosto- ja liiketoimintasuunnitelmiinsa perustuvat investoinnit konsernin kiinteistöstrategian mukaisesti. Toimialayhtiöt kehittävät ja rakennuttavat sekä ylläpitävät, hallinnoivat, vuokraavat ja myyvät omat kauppapaikkansa.

Kiinteistöomaisuuden hallinta

Keskon kiinteistöomaisuuden ja -vastuiden hallintaa ohjataan luokittelemalla kauppapaikat ja muut kiinteistöt seuraavasti:

- Strategiset kohteet ovat vähittäiskaupan suuryksiköitä. Ne Kesko haluaa omistaa.
- Peruskohteet ovat konsernin omistamia tiloja, jotka voidaan myydä ja vuokrata takaisin konsernin liiketoiminnan käyttöön.
- Realisointikohteet ovat tiloja, joille liiketoiminnalla ei ole enää käyttöä.
- Kehityskohteet ovat kiinteistöjä, joiden suunniteltu käyttö edellyttää kiinteistökehitystoimintaa.

Investoinnit

Keskon kiinteistöinvestointien tavoitteena on luoda edellytyksiä asiakkaiden arvostamille kauppapalveluille ennakoidulla asiakaskäyttötymisen ja toimintaympäristön muutoksia sekä ylläpitämällä kiinteistöjen teknistä kuntoa.

Kesko investoi vain tiloihin, joita tarvitaan sen omaan liiketoimintaan. Keskon kansainvälistymisen myötä ulkomaille suuntautuvien investointien merkitys on kasvanut.

Elinkaariedullinen ja ekotehokas kiinteistötoiminta

Keskon rakennuttamisen lähtökohtana on elinkaariedullisuus ja ekotehokkuus. Tällä tarkoitetaan kauppapaikan koko elinkaaren aikaisten kustannusten optimointia ja samalla ympäristökuormituksen vähentämistä.

Tavoitteena ovat liiketilat, joiden elinkaarikustannukset ovat kaupan alan alhaisimmat.

Olemassa olevan kiinteistökannan ekotehokkuuden kehittämisessä keskitytään energiankulutuksen seurantaan ja sen

käytön tehostamiseen tavoitteena kulutuksen ja kustannusten vähentäminen.

Kesko on saanut useita huomionosoituksia yhteiskuntavastuullisesta rakentamisesta.

Kiinteistöjen ylläpito

Periaatteena kiinteistöjen ylläpidossa on suunnitelmallisuus ja ennakoivuus. Korjaukset ajoitetaan samanaikaisiksi liiketoiminnan edellyttämien muutosten kanssa.

Keskon omistamien ja vuokraamien kiinteistöjen hoito ja ylläpito on ulkoistettu. Niistä vastaavat ISS Palvelut Oy, Ovenia Oy ja YIT Kiinteistötექnikka Oy Keskon asettamien vaatimusten mukaisesti. Keskon omistama Kestra Kiinteistöpalvelut Oy vastaa konsernin sähkön-hankinnasta.

Kesko on mukana elinkeinoelämän energia- tehokkuussopimuksessa

Kiinteistöjen käyttämän sähkö- ja lämpöenergian tuotannossa syntyvät päästöt edustavat merkittävää osaa K-ryhmän ympäristövaikutuksista. Tämän johdosta K-ryhmän ympäristöpolitiikka velvoittaa Keskon kiinteistötoimintaa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa kehittämään kiinteistöjen uudisrakentamiseen, korjaamiseen, konseptimuutoksiin, ylläpitoon ja käyttöön ratkaisuja, jotka vähentävät kiinteistöjen elinkaaren aikaista materiaalien ja energian kulutusta.

Työ- ja elinkeinoministeriö, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja Suomen Kaupan Liitto ovat solmineet puitesopimuksen elinkeinoelämän energiankäytön tehostamisesta. Kesko allekirjoitti syksyllä 2008 elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen liittymisasiakirjan, jonka myötä Kesko sitoutuu puitesopimuksen mukaiseen Kaupan alan toimenpideohjelmaan ja siinä kirjattuihin toimenpiteisiin vuosina 2008–2016.

omatalo

KIINTEISTÖ- TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA VUODELTA 2008

Omistuskohteet

Pääomat, milj. €	2008	2007
Suomi	776	739
Muut Pohjoismaat	57	43
Baltia	41	47
Venäjä	77	26
Yhteensä	951	855

Pinta-ala m ²	2008	2007
Suomi	756 000	807 000
Muut Pohjoismaat	62 000	52 000
Baltia	103 000	102 000
Venäjä	34 000	20 000
Yhteensä	955 000	981 000

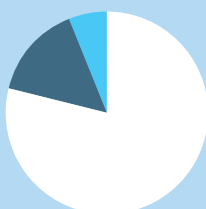
Vuokrakohteet

Vuokravastuu, milj. €	2008	2007
Suomi	1 767	1 640
Muut Pohjoismaat	110	148
Baltia	183	115
Venäjä	45	40
Yhteensä	2 105	1 943

Pinta-ala m ²	2008	2007
Suomi	2 191 000	2 091 000
Muut Pohjoismaat	205 000	199 000
Baltia	431 000	335 000
Venäjä	25 000	26 000
Yhteensä	2 852 000	2 651 000

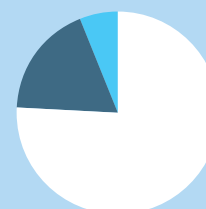
Omistuskohteiden jakauma 2008

- Strategiset kohteet 79 %
- Peruskohteet 15 %
- Realisointikohteet 0 %
- Kehityskohteet 6 %

Omistuskohteiden jakauma 2007

- Strategiset kohteet 76 %
- Peruskohteet 18 %
- Realisointikohteet 0 %
- Kehityskohteet 6 %

Vastuullisuus

ajattelu

... ja ...

... ja ...

... ja ...

... ja ...

... ja ...

... ja ...

... ja ...

... ja ...

... ja ...

... ja ...

... ja ...

... ja ...

Kesko on hyvä työpaikka

TAVOITTEENA KAUPAN ALAN HOUKUTTELEVIN TYÖPAIKKA

Kesko ja sen ketjujen kaupat tarjoavat motivoivia ja palkitsevia tehtäviä asiakkaiden arvostamien tuotteiden ja palveluiden parissa. Kesko on hyvä ja vastuullinen työyhteisö, jossa työntekijöitä kohdellaan tasa-arvoisesti ja reilusti.

Vuoden 2008 lopussa Keskon henkilöstön kokonaismäärä oli yhteensä 24 668 henkilöä kahdeksassa eri toimintamaassa. Suomessa henkilöstöä oli 13 651 ja muissa maissa 11 017 henkilöä. Henkilöstön määrä keskimäärin kokoaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna oli 21 327 henkeä. Suomessa keskimääräinen henkilömäärän vähennys oli 95 henkilöä ja Suomen ulkopuolella lisäys 902 henkilöä.

Keskon kansainvälinen toimiala on Rautakesko. Sen 10 158 työntekijästä 96,5 % on Suomen ulkopuolella.

Kesko ja sen ketjujen kauppiaasyrittäjät työllistävät yhteensä noin 50 000 henkilöä.

Mahdollisuus monipuoliseen sisäiseen tehtäväkiertoon ja urakehitykseen on yksi Keskon vahvuuksista. Vuoden 2008 aikana uusiin tehtäviin konsernin sisällä siirtyi noin 2 000 henkilöä.

Vuonna 2008 yksi henkilöstöjohtamisen tärkeimmistä painopisteistä oli uuden Vastuulliset toimintatapamme -oppaan jakaminen koko henkilökunnalle kaikissa toimintamaissa. Vastuullisuuteen perehtymistä tuettiin muun muassa esimiesten verkkokoulutusohjelmalla ja esimiesten pitämällä yksikkökohtaisilla henkilöstötöilaisuuksilla. Toinen merkittävä painopistealue oli Keskon ja sen ketjujen kaupat kattava Työ ja tuottavuus -ohjelman käynnistäminen. Ohjelma jatkuu vuonna 2009.

Kesko menestyi Suomen Unversum-työnantajakuvatutkimuksissa vuonna 2008. Kaupallisen alan opiskelijoiden keskuudessa Keskon sijoitus suosittuna työnantajana on noussut. Nuorten korkeakoulutettujen ammattilaisten parissa Kesko on noussut kahdessa vuodessa sijalta 28 sijalle 13. Kaupan alan toisen asteen koulutettujen parissa Kesko sijoitui kuudenneksi.

Kesko tekee tiivistä yhteistyötä eri alojen opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Esimerkiksi Suomessa kaupallisten ja teknisten alojen opettajien työelämälähtöisyyttä edistetään Keskon toteuttamissa opettajakoulutuksissa.

Kaupan alan osaavin ja innostunein henkilökunta

Kesko ja sen ketjujen kaupat tarjoavat työntekijöilleen myös hyvät mahdollisuudet osaamisen tavoitteelliseen kehittämiseen.

Suomessa Keskon tytäryhtiö K-instituutti toimii K-ryhmän osaamisen kehittämisen keskuksena. K-instituutin toimintamalli uudistettiin vuonna 2008. K-instituutti suunnittelee osaamisen kehittämisen ratkaisuja ketjuliiketoiminnan tarpeisiin ja toteuttaa koulutusohjelmat yhdessä kumppaniverkostonsa kanssa. Myös alueellista koulutustarjontaa lisätään. Vuonna 2008 K-instituutin toteuttamiin koulutusohjelmiin osallistui noin 25 000 henkilöä.

Suomen suurimpaan aikuiskoulutustahtumaan, Mestariomyyjäkoulutukseen, osallistui vuonna 2008 yli 16 000 opiskelijaa 13 eri linjalla. Rautia-ketju palkittiin Mestariomyyjien kouluttajaketjuna. Kaikkien Rautia-ketjukauppojen henkilökunnasta 80 % suoritti Mestariomyyjäkoulutuksen hyväksytysti. Koulutukseen oli mahdollista osallistua myös noin sadassa ammatillisessa oppilaitoksessa ja ammattikorkeakoulussa. Koulutusta hyödynsi noin 6 000 opiskelijaa.

Keskon toinen K-trainee-ohjelma päättyi tammikuussa 2009. Vuoden 2008 aikana ensimmäisestä K-trainee-ohjelmasta valmistuneet sijoituivat eri yhtiöihin esimies- ja asiantuntijatehtäviin. VV-auton automyyjän trainee-ohjelmasta valmistuneet sijoituivat automyyjiksi.

Johtaminen ja esimiestoiminta

Keskossa johtaminen on vastuullista ja yhtiön arvojen mukaista. Kehittyvä ja kehittävä työyhteisö on edellytys ihmisten työhyvinvoinnille ja erinomaiselle suorituskyvylle.

Vuosittaisella henkilöstötutkimuksella on Keskossa keskeinen rooli esimiestoiminnan laadun sekä sisäisen työnantajakuvan mittaamisessa. Vuonna 2008 uudistettu tutkimus toteutetaan samansisältöisenä koko Keskossa ja sen ketjujen kaupoissa. Uudistetulla tutkimuksella saadaan entistä konkreettisempaa tietoa työyhteisöjen vahvuuksista ja kehittämiskohteista. Tutkimukseen vastasi 68,8 % siihen osallistuneiden yhtiöiden henkilöstöstä.

Tehokkaan suorituksen johtamisen ja innostavan lähiesimiestoiminnan keskeisenä työkaluna on tavoite- ja kehityskustelu, jonka onnistumista mitataan henkilöstötutkimuksessa. Lisäksi koko konsernin avainhenkilöiden suoritusta arvioidaan erikseen.

Oma-avontakoulutus

K-instituutti toteutti K-ruokakauppojen kauppiaille ja henkilökunnalle syksyllä 2008 käytännönläheisiä oma-avontakoulutuksia, joissa osallistujat saivat valmiudet toteuttaa kaupan oma-avontaa sekä sähköistä oma-avonnan seuranta. Koulutuksiin osallistui yli 500 ruokakaupan ammattilaista.

Voidaan Hyvin Citarissa -ohjelma

Voidaan Hyvin Citarissa -ohjelma starttasi K-citymarket-ketjussa vuoden 2008 aikana. Ohjelman keskeisenä tavoitteena on sairauspoissaolojen vähentäminen. Tähän tähdätään tehostamalla raportointia ja puheeksiottoa, vahvistamalla ennaltaehkäisevää työtä ja helpottamalla ilmoittamiskäytäntöä sekä valmentamalla tavaratalojohtoa ja luottamusmiehiä. Ohjelma laajenee vuoden 2009 aikana koko ketjuun.

Johtamistaitoja sekä uralla etenemistä tuetaan Keskon omalla kolmiportaisella esimies- ja johtamisvalmennuksella, jonka kansainvälistäminen on kehitystyön alla.

Vuodesta 2004 Keskona on toteutettu pitkäjänteistä johdon ja johtopotentialin kehittämisohjelmaa, jossa on mukana noin 200 henkilöä. Tavoitteena on varmistaa laadullisesti ja määrällisesti riittävät johtoresurssit. Näitä valmennuksia täydentävät ketjujen omat valmennukset, kuten Ruotsissa K-rauta AB:n tulevaisuuden esimiehille suunnattu K2-tusen chef-ohjelma, jossa vuorottelevat teoria ja käytäntö. Kolmas ohjelma starttaa vuonna 2009.

Tammikuussa 2009 päättyi Keskon ensimmäinen oma K-retail eMBA -ohjelma, joka toteutettiin yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun kanssa. Tavoitteena on vahvistaa osallistujien valmiuksia toimia kansainvälisissä johtotehtävissä.

Kohti alan parasta henkilöstön työn tuottavuutta

Käynnissä olevan Työ ja tuottavuus -ohjelman keskeinen tavoite on parantaa henkilöstön työn tuottavuutta, osamista, hyvinvointia ja henkilöstöjohtamista. Ohjelma kattaa myös toimintojen tehostamiseen ja sähköistämiseen liittyviä toimenpiteitä. Työ ja tuottavuus -ohjelma koskee Keskoa ja kaikkia sen ketjujen kauppiaita.

Useassa yhtiössä on parhaillaan käynnissä pitkäkestoisia työhyvinvointihankkeita. Tavoitteena on nostaa työn tuottavuutta vähentämällä sairauspoissaoloja ja nostamalla eläkkeellesiirtymisiä. Sairauspoissaolojen seuranta tarkennetaan ja esimiesten puheeksiottamisen valmiuksia parannetaan. Lisäksi työn tuottavuutta pyritään parantamaan edistämällä erilaisten työaikamallien käyttöönottoa sekä työtuntien systemaattisella johtamisella.

Suomessa Keskon työterveyshuollon painopisteenä on työkykyä ylläpitävä toiminta ja työyhteisön hyvinvoinnin edistäminen. Työterveyshuollon kokonaiskustannuksista käytetään tähän toimintaan 35–45 %. Muissa toimintamaissa työterveyshuolto on järjestetty paikallisen

käytännön ja lainsäädännön mukaisesti. Henkilökunnan virkistystoimintaa kehitetään sekä yhteisen kerhotoiminnan kautta että yhtiökohtaisilla toimenpiteillä.

Suurin osa Keskon henkilökunnasta kuuluu jonkin kannustinjärjestelmän piiriin. Johdon kannustinjärjestelmät on kuvattu sivulla 62.

Sisäinen viestintä Keskona kansainvälistyy ja tehostuu työn alla olevan uuden intranetin myötä.

Henkilöstöasioita esitellään myös keväällä 2009 ilmestyvässä yhteiskunta-vastuun raportissa.

KILPAILUETUA KETJUTOIMINNASTA JA K-KAUPPIAS- YRITTÄJYYDESTÄ

K-ryhmän pääasiallinen toimintamalli Suomessa on ketjuliiketoimintamalli, jossa itsenäiset K-kauppiat harjoittavat vähittäiskauppaa Keskon johtamissa vähittäiskauppaketjuissa. Vuoden 2008 lopussa Keskolla oli yhteistyökumppanina 1 305 K-kauppiasyrittäjää ja lisäksi noin 250 muuta kauppiasyhteistyökumppania.

K-kauppioiden ja Keskon yhteistyö, ketjutoiminta, perustuu molempien osapuolten tasavertaisuuteen, vapaaehtoiseen osallistumiseen, haluun kehittää yhteistä toimintaa ja avoimeen yhteistyöhön. Tavoitteena on parempi kilpailu-

kyky ja tulos sekä korkeampi, tasainen laatu ja alemmat kustannukset.

K-kauppioiden ja Keskon veloitteet ja oikeudet on määritelty ketjusopimuksessa.

Kilpailuetua saadaan yhdistämällä systemaattinen ketjutoiminta ja yrittäjyyteen perustuva K-kauppiastoiminta. Kesko vastaa toimintamallin ja kauppa-konseptien jatkuvasta kehittämisestä, ketjutoiminnan ohjauksesta sekä ketjuvalikoimiin kuuluvien tuotteiden hankinnasta. K-kauppiasyrittäjä vastaa kaupansa asiakastytyväisyydestä, henkilökunnasta ja liiketoiminnan tuloksellisuudesta.

Kauppiasyrittäjän onnistumisen kannalta on tärkeää, että aloittavan kauppiaan ammatilliset ja muut valmiudet kauppiasuran alkaessa ovat parhaat mahdolliset.

K-ryhmässä kauppiasvaihtoja on vuosittain noin 200 kaupapaikassa. Uusia, uransa aloittavia K-kauppiasyrittäjiä tarvitaan vuosittain yli 100.

Aloittavien K-kauppioiden määrän ja ammattitaidon turvaamiseksi K-ryhmässä tehdään määrätietoista kauppiaskestävyyttä. Uusia K-kauppiasurasta kiinnostuneita henkilöitä haetaan eri kanavien kautta. Yhteydenottoja on vuosittain noin 500. Aloittavien kauppioiden tarve ja määrä arvioidaan 1-3 vuoden päähän.

K-kauppiastraineen-ohjelmassa on kolme vaihtoehtoista polkua. Laaja ohjelma, intensiiviohjelma ja Kauppiasyrittäjyyspolku ammattikorkeakouluissa.

Ohjelman aloittaneista noin 50 %:lla on taustanaan vankka vähittäiskaupan kokemus, mutta viime vuosina on alaa vaihtavien ja suoraan opintielämästä siirtyneiden määrä kasvanut. Ennen K-kauppiastraineen-ohjelmaan valintaa suoritetaan arviointi. Siinä kiinnitetään huomiota hakijoiden kehityspotentiaaliin, arvo maailmaan, työkokemukseen ja peruskoulutukseen.

Valinnan jälkeen tulevat K-kauppiat aloittavat K-kauppiastraineen-ohjelman, joka koostuu kolmesta osiosta: kauppiastyön käytännön harjoittelusta vähittäiskaupassa kasvattajakauppiaan ohjauksessa, K-instituutissa järjestettävästä teoriaopetuksesta sekä alueellisista K-traineen-teemapäivistä.

K-kauppiastraineen-ohjelmasta valmistuu vuosittain noin sata henkilöä. Ohjelmasta valmistuttuaan on traineella valmiudet aloittaa ura itsenäisenä K-kauppiasyrittäjänä.

K-ryhmä tarjoaa toimiville kauppiaille vahvan taustatuen sekä mahdollisuudet jatkokoulutukseen ja etenemiseen K-kauppiasuralla.

Tie K-ruokakauppiaksi

Tarve

- Noin 50-100 aloittavaa kauppiasta/vuosi

Markkinointi

Seulonta

- K-kaupat ja Kesko
- Teollisuus
- Kilpailijat
- Eri alojen yrittäjät
- Oppilaitokset
- Muut

Arviointi

- Asenne
- Arvomaailma
- Kokemus/kehittämistarpeet
- Soveltuvuusarvio

Valinta

- Henkilökohtaisen kehittymisen painopisteet
- Henkilökohtaisen valmennusohjelman suunnittelu
- Oppisopimusarvio

K-kauppiastraineen-ohjelma

- Tarvittava teoriakoulutus K-instituutissa (Ruokakauppiasvalmennus) tai verkko-oppimisympäristössä
- Kauppiastyön harjoittelu kauppiaan ohjauksessa
- Alueellinen valmennus (teemapäivät)

YAT – Yrittäjän ammattitutkinto

K-kauppiasreservi

- (persoona, tiedot, taidot)

K-KAUPPIASURA

Kesko vastuun- kantajana

Keskossa yhteiskuntavastuu käsittää mm. hyvän hallintotavan, taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun sekä toiminnan tuoteturvallisuuden ja kuluttajansuojan hyväksi. Keskon yhteiskuntavastuutyössään noudattamat kansainväliset sitoumukset sekä Keskon hallituksen tai konsernijohtoryhmän hyväksymät yhteiskuntavastuutyötä ohjaavat politiikat ja periaatteet on julkaistu osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

Keskon vastuullisuusohjelma vuosiksi 2008–2012 on hyväksytty.

Keskolla on ainoana suomalaisena kaupan alan toimijana oma vastuullista hankintaa edistävä monitorointitiimi Kiinassa.

Vastuullisuus on osa jokapäiväistä työtä

Yhteiskuntavastuuta ohjataan Keskossa osana johtamismallia ja toteutetaan osana linjaorganisaation jokapäiväistä työtä. Kehittämisestä, koordinoinnista ja tulosten raportoinnista vastaa konsernin viestintä ja yhteiskuntavastuu -yksikössä toimiva yhteiskuntavastuutiimi.

Tiimin tukena toimii konsernijohtoryhmän nimeämä yhteiskuntavastuun ohjausryhmä, jossa istuu viisi Keskon eri toimialayhtiöiden johtoon kuuluvaa jäsentä. Ohjausryhmän tehtävänä on määrittää vastuullisuuden strategia ja sen toteuttamiseen tarvittavat toimintaperiaatteet ja -mallit sekä seurata tavoitteiden toteutumista. Vuonna 2008 yhteiskuntavastuun ohjausryhmän työ keskittyi Keskon vastuullisuusohjelman tavoitteiden laatimiseen vuosiksi 2008–2012. Ohjelma hyväksyttiin konsernijohtoryhmässä loppuvuodesta 2008.

Vuoden 2009 tärkein tavoite on viedä vastuullisuusohjelma osaksi brändi- ja markkinointistrategiatyötä, vahvistaa Keskon, sen toimialayhtiöiden ja eri tuotebrändien vastuullisuusmielikuvaa sekä saada vastuullisuustyölle konkreettista asiakasnäkyvyyttä kaupan tasolle asti. Vastuullisuusohjelma julkaistaan kokonaisuudessaan Keskon yhteiskuntavastuun raportissa 2008.

Ympäristöasioiden kehittämisestä ja koordinoinnista eri toimintamaissa vastaa ympäristötoimintojen ohjausryhmä. Verkostomallista ohjausryhmätyöskentelyä toteutettiin vuoden aikana konserninlaajuisesti uuden eurooppalaisen kemikaalilainsäädännön (REACH) vaatimusten läpiviennissä tavarantoimittajaketjuun sekä REACH:n esikisteröintien suorittamisessa. Myös tuottajavastuuseen perustuvan akku- ja paristodirektiivin kauppatasoisen keräysmallin luominen sekä kauppiaiden koulutus tehtiin konserniyhteistyönä.

Vastuullisen hankinnan koordinoinnista vastaa toimialayhtiöiden ostojohtoon kuuluvista henkilöistä koottu ohjausryhmä. Vuonna 2008 Keskon merkittävimmät vastuullisen hankinnan kehityshankkeet olivat tavarantoimittajia valvovan monitorointitiimin perustaminen Kiinaan sekä riskimaatavarantoimittajien itsearviointilomakkeen käyttöönotto. Osana REACH:n voimaantuloa otet-

tiin käyttöön osin lainsäädännön vaatimukset ylittävä kemikaalikieltolista.

Kesko on Global Reporting Initiativeen (GRI) tukijayritys (Organisational Stakeholder) ja noudattaa yhteiskuntavastuun raportoinnissa GRI:n laatimaa kestävän kehityksen raportointisuositusta. Keskon hallitus käsittelee vuosittain yhteiskuntavastuuraportin sen ilmestymisen jälkeen. Keskon yhteiskuntavastuun raportointi on vuodesta 2002 alkaen ollut riippumattoman osapuolen varmentamaa. Vuoden 2008 varmennustyöstä vastaa Keskon tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Yhteiskuntavastuun raportti vuodelta 2008 julkaistaan huhtikuussa 2009.

KESKOLLE EKOTEHOKKUUDESTA TÄYDET PISTEET

Kesko valittiin kuudennen perättäisen kerran Dow Jonesin kestävän kehityksen indekseihin DJSI World ja DJSI STOXX. Vuoden 2008 arvioinnissa Keskolle annettiin täydet 100 pistettä toiminnan ekotehokkuudesta.

Tammikuussa 2009 World Economic Forum valitsi Keskon viidennen kerran maailman 100 parhaan kestävän kehityksen yrityksen listalle. Lisäksi Keskon vastuullisuustyölle on myönnetty päivittäistavarakaupan sarjassa hopeamitali vuoden 2008 ja 2009 Sustainability Yearbook -kirjoissa. Kultamitalia ei sarjassa jaettu.

Kesko osallistui vuonna 2008 edellisvuoden tapaan Carbon Disclosure Projectin arviointiin ja saavutti arvioinnissa 85 pistettä (73 vuonna 2007). Kesko ei kuitenkaan antanut lupaa julkistaa vastauksiaan, mistä johtuen Kesko ei ole mukana vuoden 2008 CDP Leadership -indeksissä. Keskon sijoittuminen eri indekseissä on luettavissa osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

Taloudellinen vastuu

Hyvä taloudellinen tulos helpottaa ympäristö- ja sosiaalisen vastuun kantamista, ja vastaavasti ympäristö- ja sosiaalisen vastuun avulla voidaan vähentää kustannuksia ja edistää työtyytyväisyyttä. Yhteiskuntavastuun raportissa taloudellista tulosta tarkastellaan yksityiskohtaisemmin eri sidosryhmien kannalta.

45,5 % suomalaisista asuu alle kilometrin päässä lähimmästä K-ruokakaupasta.

Keskimääräinen etäisyys K-ruokakauppaan on 2,3 km.

Keskon tuen avulla Nuori Suomi liikuttaa vuosittain yli puolta miljoonaa lasta ja nuorta urheiluseuroissa, päiväkodeissa, kouluissa ja liikuntakerhoissa.

K-kauppojen ympäristöjohtamis-konsepti – K-ympäristökauppadiplomi – täytti 10 vuotta vuonna 2008.

TEOLLISUUS MERKITTÄVÄ KUMPPANI

Kesko tuottaa toiminnallaan taloudellista hyötyä monille eri tahoille. Keskon ostot (jatkuvat toiminnot) tavaroiden toimittajilta olivat vuonna 2008 noin 8,1 miljardia euroa. Aktiivisia toimittajia (Keskon ostot yli 1 000 euroa vuodessa) oli noin 31 000. Näistä Suomessa toimivia yrityksiä on noin 18 000, joiden osuus kokonaisostosta oli 66 %. Keskon investoinnit olivat 338,4 miljoonaa euroa, josta Suomeen kohdistui 240,3 miljoonaa euroa. Yhteiskuntavastuun raportissa eritellään taloudellisen hyödyn jakaumaa Suomessa sidosryhmittäin ja maakunnittain sekä tuonnin jakaumaa maittain.

ASIAKKAILE KATTAVA KAUPPAVERKKO

Kesko vastaa yhdessä K-kauppioiden kanssa Suomessa koko maan kattavasta palveluverkostosta, jota postimyynti ja verkkokauppa täydentävät.

Vuoden 2008 lopussa K-ruokakauppoja oli 15 vähemmän kuin edellisellä vuonna eli 316 kunnassa yhteensä 1 055, kun kuntia on Suomessa 348 (tilanne 1.1.2009). Uusia K-kauppiaita aloitti vuoden aikana 139.

Suomessa oli vuonna 2008 yhteensä 144 K-ryhmän rautakauppaa, 81 maatalouskauppaa, 28 Anttila-tavarataloa, 2 Anttila Store -erikoisliikettä, 8 Kodin Ykkönen -sisustustavarataloa sekä 332 erikoistavarakauppaa. Baltian maissa oli 31 rauta- ja 13 maatalouskauppaa sekä 11 huonekalukauppaa. Muissa Pohjoismaissa oli 36 rautakauppaa. Venäjällä oli 9 rautakauppaa, joista 3 on uusia K-rauta-konseptin mukaisia kauppoja.

Keskon myynnistä vajaa 49 % oli myyntiä K-kauppiaille. Keskon omien vähittäiskauppojen osuus kokonaismyynnistä oli 26 %.

YLEISHYÖDYLLINEN TUKI

Kesko ja sen tytäryhtiöt tukivat taloudellisesti noin 100 yleishyödyllistä yhteisöä ja järjestöä yhteensä noin 1,6 milj. eurolla.

Keskon yhteistyö Nuori Suomi -järjestön kanssa on jatkunut jo yli kymmenen vuotta. Lapsiperheet ovat K-ryhmälle tärkeä yhteistyön kohde. Yhteistyönä toteutettavien kampanjoiden avulla halutaan tuoda esille liikunnallisten elämäntapojen ja terveellisen ruoan merkitystä.

Ympäristövastuu

Sertifioitu ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä kattoi Keskon merkittävimmät ympäristövaikutukset. Keväällä 2008 Anttila Oy:n ISO 14001 -järjestelmä uudelleensertifioitiin. Järjestelmä kattoi kaikki Anttila Oy:n toiminnot. Uusina tavarataloina järjestelmään lisättiin Mikkelin, Rovaniemen, Porin ja Nummelan tavaratalot.

VV-Autotalot Oy ja Turun VV-Auto Oy noudattivat Autoalan Keskusliiton (AKL) toimintaohjelmaa, joka on laadittu suomalaisille autoliikkeille ja korjaamoille. Toimintaohjelma täyttää ISO 9001 ja ISO 14001 -standardien laatu- ja ympäristöjohtamisvaatimukset sekä Volkswagen-konsernin laatuvaatimukset. Lisäksi kiinteistöjen rakentamis-, ylläpito- ja jätteenhuoltopalveluja Keskolle tuottavilla yhteistyökumppaneilla on vastaavat järjestelmät.

Myös Keslogin kuljetus- ja varastotoiminnoilla on ISO 14001 -sertifiointi.

K-YMPÄRISTÖKAUPPOJA 510

K-ympäristökauppadiplomin vaatimukset täytti vuoden lopussa 423 K-ruokakauppaa, 59 K-rauta- ja Rautia-kauppaa ja 28 K-maatalouskauppaa. Rauta-maatalousyhdistelmäkaupat on tässä tilastoinnissa laskettu rautakauppojen lukumäärään. K-rauta- ja Rautia-ketjut asettivat vuonna 2008 tavoitteekseen saada kaikki ketjujen kaupat K-ympäristökaupoiksi vuoden 2009 loppuun mennessä. Työ on sujunut ennakoitua nopeammin ja kaikki vuodenvaihteessa toiminnassa olleet 144 K-rauta- ja Rautia-kauppaa saavat diplomin kesään 2009 mennessä. Myös K-maatalouskaupat saavuttavat ko. tavoitteen samassa aikataulussa.

ENERGIA

Vuonna 2008 Keskon ja sen hallinnoimissa kiinteistöissä toimivien K-kauppojen yhteenlaskettu sähkönkulutus Suomessa oli runsaat 751 GWh. Sähkönkulutus pysyi lähes ennallaan (kasvu 0,6 %) kun samanaikaisesti kiinteistöjen kokonaispinta-ala kasvoi 2,0 %. Koko kiinteistökannan ominaiskulutus väheni sähköenergian osalta 1,4 %. Lämpöenergiaa kului 288 GWh (291 GWh vuonna 2007). Lämpöenergian osalta kiinteistökannan ominaiskulutus pieneni 3,0 %.

Kesko osti sähköstä keskitetysti 77 %. Keskon K-ryhmälle ostama sähkö oli hiilivapaata.

KULJETUKSET

Vuonna 2008 Keslogin kuljetusraportointia laajennettiin kattamaan kaikki jakelu-, kaukojakelu- ja runkokuljetukset sekä ulkoistetut kuljetukset. Suurin osa sopimus-kuljettajista osallistui taloudellisen ajotavan koulutukseen. Loput kuljettajat koulutetaan vuoden 2009 aikana. Jakelukuljetusten ajokilometrejä kertyi 17,7 miljoonaa, kauko- ja runkokuljetusten 11,6 miljoonaa sekä ulkoistettujen kuljetusten 8,8 miljoonaa. Kuljetuksista aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä syntyi yhteensä noin 44 000 tonnia. Suhteutettuja CO₂-päästöjä kuljetettua kiloa kohden syntyi 0,024 kg. Suhteutetut CO₂-päästöt kasvoivat 1,1 % edellisvuoteen verrattuna.

JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS

Jätehuollon tavoitteena oli sekajätteen määrän minimointi ja korkea hyötykäyttöaste. Ruokakeskon varastotoimintojen kokonaisjättemäärä väheni 6 % ja hyötykäyttöaste oli 89 %. Anttila Oy:n korkea hyötykäyttöaste (96 %) laski 2 % edellisvuodesta. Uusina toimintatapoina aloitettiin valtakunnallinen kierrätysmuovipullojen keräys, joita kerättiin paluulogistiikan kautta 18 milj. pulloa, sekä käytettyjen paristojen ja pienakkujen talteenotto. Palautettujen tölkkien määrä pysyi edellisvuoden tasolla 81,9 miljoonassa. Käytetyille muovikasseille avattiin kierrätyspiste 55 K-ruokakaupassa.

Sosiaalinen vastuu

Keskon sosiaalinen vastuu jakautuu välittömään eli omaa henkilökuntaa koskevaan ja välilliseen eli myytävien tuotteiden tuotantoon osallistuvaa henkilökuntaa koskevaan vastuuseen.

Oman henkilöstön osalta Keskon sosiaalisen vastuun ydinalueita ovat hyvä työyhteisö, tasa-arvo, osaamisen kehittäminen sekä terveys ja turvallisuus. Keskona työyhteisön kehittämistä

mitataan vuosittaisella henkilöstötutkimuksella. Henkilöstötutkimus uudistettiin vuonna 2008 ja toteutettiin samansäveltöisenä koko Keskona ja sen ketjujen kaupoissa. Uudistetulla tutkimuksella saadaan entistä konkreettisempaa tietoa työyhteisöjen vahvuuksista ja kehittämis-kohteista.

Vuonna 2008 henkilöstöjohtamisen yksi tärkeimmistä painopisteistä oli loppuvuodesta 2007 julkaistun Vastuulliset toimintatapamme -oppaan jalkauttaminen kaikissa toimintamaissa. Vastuullisuuteen perehtymistä tuettiin muun muassa esimiesten verkkokoulutusohjelmalla ja esimiesten pitämällä yksikkökohtaisilla henkilöstötilaisuuksilla.

Henkilöstöasioita esitellään tarkemmin sivuilla 49–50 sekä yhteiskuntavastuun raportissa 2008.

VASTUULLINEN HANKINTA

Kiina on Keskon tärkein EU:n ulkopuolinen tuontimaa. Shanghaihin perustettiin oma paikallinen kahden hengen monitorointitiimi lokakuussa 2008.

Monitoroijat arvioivat kiinalaisten tavarantoimittajien tehtaiden vastuullisuuskäytäntöjä Keskon asettamia kriteerejä vasten, määrittelevät tarvittavat korjaavat toimenpiteet ja tukevat tehtaita näiden toimenpiteiden toteuttamisessa. Monitoroinnin lopullisena tavoitteena on aina riippumaton auditointi, jonka suorittavat BSCI:n tai SAI:n akkreditoimat auditointijat (SA 8000 -standardia hallinnoiva riippumaton järjestö). Tiimin tavoitteena on tehdä vuodessa vähintään 160 tehdaskäyntiä 50 tavarantoimittajan tehtailta. Kiinan eri alueilta valitut tavarantoimittajat toimittavat Keskolle mm. tekstiilejä, kodintekstiilejä, huonekaluja, kenkiä ja urheiluvälineitä.

Keväällä 2008 otettiin käyttöön kemikaalikieltolista, joka määrittelee Keskolle toimitettavissa kodintekstiileissä, vaatteissa, nahkatavaroissa ja päällystetyissä huonekaluissa kielletyt tai rajoitetusti käytettävät kemikaalit ja kieltää REACH:n mukaisten erityistä huolta aiheuttavien aineiden yli 0,1 painoprosenttia ylittävän käytön. Kiinassa kemikaalisäännösten noudattamisen tarkistaminen tehdään aina monitorointikäynnin yhteydessä.

Kesko toimii aktiivisesti Business Social Compliance Initiative (BSCI) -organisaati-

Keskon tavoitteena on säästää energiaa runsaat 65 milj. kWh vuoteen 2016 mennessä. Vuositasolla tämä vastaa 15 K-citymarketin energiankulutusta.

Keskon K-ryhmälle hankkiman sähkön hiilidioksidipäästöt vähenivät 80 % edellisvuodesta.

Keslogin tavoitteena on vähentää kuljetusten volyymin suhteutettuja hiilidioksidipäästöjä 10 % vuoden 2012 loppuun mennessä.

ossa, joka on kansainvälinen yhteistyöhanke sosiaalisten auditointien edistämiseksi hankintaketjussa. Vuoden 2008 lopussa 32 Keskon riskimaiden tavarantoimittajaa oli auditoitu BSCI-mallin mukaisesti ja seitsemän tavarantoimittajaa oli itse jäsenenä BSCI:ssa. Lisäksi Keskolla oli SA 8000 -standardin mukaisesti sertifioituja käyttötavarantoimittajia 21, ja myös kaikki Keskolle banaanija toimittavat Chiquitan plantaasit on auditoitu sekä SA 8000 että Rain Forest Alliance -standardien vaatimusten mukaisesti.

Yli 30 Keskon tavarantoimittajaa osallistui BSCI:n järjestämiin koulutuksiin Kiinassa ja Intiassa. Vietnaminä käynnissä olevaan kehitysprojektiin osallistuville Keskon tavarantoimittajille tehtiin BSCI-mallin mukainen uudelleenauditointi, ja kaikissa tehtaissa on saatu aikaan lukuisia merkittäviä parannuksia.

VASTUULLISUUS TUOTEKAUPASSA

Ruokakeskon valikoimissa oli vuoden lopussa luomutuotteita, Reilun kaupan tuotteita ja ympäristömerkittyä tuotetta yhteensä noin 600. Pirkka-sarjassa oli 30 luomutuotetta ja 59 ympäristömerkittyä tuotetta. K-kauppiat hankkivat lisäksi paikallisia luomutuotteita ja muuta lähiruokaa asiakkaitensa toiveiden mukaisesti.

K-ruokakaupoissa Reilu kauppa -sertifioitujen tuotteiden lukumäärä oli maan suurin ja vuoden 2008 aikana Ruokakesko kaksinkertaisti tuotevalikoiman. Reilun kaupan tuotteita oli valikoimissa vuoden lopussa yli 120, joista 16 Pirkka-sarjassa.

Valikoimiin tuotiin myös ensimmäinen yhdistelmätuote - Pirkka-jogurtti -, jossa yhdistyvät Reilun kaupan raaka-aineet ja suomalainen työ. Luomu-, ympäristömerkittyjen ja Reilun kaupan tuotteiden valikoima- ja markkinointilinjaukset sisältyvät K-ruokakaupan ketjukonsepteihin.

Vuoden 2008 aikana tehtiin useita elintarvikkeiden alkuperää ja tuotantolosuhteita koskevia vastuullisuuslinjauksia. Syyskuusta alkaen kaikki Pirkka-kananmunat ovat olleet vapaiden kananmunien tai luomukananmunia.

Samaan aikaan tuotiin K-ruokakauppoihin Pirkka Reilun kaupan banaanit. Marraskuussa julkaistiin vastuullista kala- ja äyriäistuotteiden hankintaa ohjaava Ruokakeskon ja Kespron yhteinen kala- ja äyriäislinjaus.

Terveellisten elämäntapojen edistäminen on keskeinen osa Ruokakeskon vastuullisuustyötä. Yhteensä 19 Pirkka-tuotteesta vähennettiin suolaa, 17 rasvaa ja kuudesta sokeria. Viitteellinen päiväsaanti -merkintä (GDA) lisättiin useisiin satoihin Pirkka-tuotteisiin. Ravitsemusterapeutti Hanna Partasen ja K-ruokakauppiain kanssa järjestettiin yhteensä 69 "Päivän parhaat valinnat" -luentoa ympäri Suomen.

K-citymarket toi markkinoille oman ympäristöarvot huomioonottavan Doogood-vaatemalliston elokuussa 2008. Vaatteet on valmistettu GOTS-luomutekstiilistandardin mukaisesti, ja työntekijöiden työolosuhteet täyttävät kansainvälisen työjärjestön asettamat työelämän minimivaatimukset. Doogood-malliston valmistaja on IMO:n sertifioima yritys. K-citymarketin valikoimiin kuuluu myös Excelgreen-vaatemallisto, joka on valmistettu kierrätysmuovipulloista.

Rautakeskon valikoimissa oli runsaasti ympäristö-, energia- ja päästöluokamerkittyjä tuotteita. Sertifioitujen puutavaran osuus koko puutavaramyynnistä oli noin 90 %. Kestopuuta kierrätettiin K-rauta- ja Rautia-kauppojen kautta 832 tonnia (753 tonnia vuonna 2007). Trooppisen puun ja puutavaran myynti vastasi alle yhtä prosenttia Rautakeskon kokonaismyynnistä. Keskon hankintalinjauksen mukaisesti kaikkien K-ryhmän kauppohen puutarhakalusteet ovat joko FSC-sertifioituja tai viljellyistä trooppisista puulajeista valmistettuja.

Rautakesko kehittää kustannus- ja ekotehokkaita rakentamisen ja asumisen palvelukokonaisuuksia. Maaliskuussa 2008 Rautakesko julkaisi Kestävän asuminen oppaan, jota jaetaan K-rauta- ja Rautia-kaupoissa ilmaiseksi asiakkaille. Oppaan teemoja ovat energia, vesi, sisäilma, jätehuolto, yllä- ja kunnossapito sekä turvallisuus.

TUOTETURVALLISUUS

Ruokakeskon tuotetutkimus vastaa hankinnan laadunvarmistuksesta, elintarvi-

Vuoden 2008 Reilun kaupan palkinto myönnettiin Ruokakeskolle, jonka Pirkka-sarja on tuonut Reilun kaupan tuotteet kuluttajien ulottuville kaikkialla Suomessa.

Kaikki Pirkka-tuotteet tutkitaan Ruokakeskon tuotetutkimuksessa.

Vuonna 2008 Ruokakeskon kuluttajapalvelu vastasi 21 482 kuluttajakyselyyn.

kelainsäädännön seuraamisesta, lainsäädännön edellyttämien omavalvontasuunnitelmien ylläpidosta ja tuesta sekä omien merkkituotteiden kehityksestä yhdessä osto- ja markkinointiyksiköiden kanssa. Yksikössä toimivan K-koekeittiön reseptipalvelu tuotti vuoden aikana 859 reseptiä sekä K-ryhmän yksiköille että suoraan kuluttajille. Ruokakeskon kuluttajapalvelu vastaa kuluttajien kyselyihin ja ottaa vastaan palautetta. Vuonna 2008 näitä yhteydenottoja oli 21 482 kappaletta.

Hankintatoimen laadunvalvontaa toteutetaan auditoimalla tuotteita valmistavien yritysten toimintaa sekä analysoimalla tuotteiden koostumusta ja laatua. Vuonna 2008 tuotetutkimus auditoi 31 tavarantoimittajaa, joista 19 oli kotimaisia tavarantoimittajia. Pääosa auditoitavista yrityksistä on Keskon omien merkkituotteiden tavarantoimittajia. Elintarvikkeiden uutuus- ja tuotekehitysnäytteitä tutkittiin 5 744 kappaletta, erävalvonta- ja muita omavalvontanäytteitä 1 341 kappaletta. Ruokakeskon tuotetutkimuksella on keskeinen rooli myös poikkeustilanteissa, jolloin markkinoille saatettu tuote ei ole turvallisuus- tai laatuvaatimusten mukainen.

Tuotteiden takaisinveitoja oli 66, joista suurin osa johtui laatu-, maku-, valmistus- tai pakkausvirheestä. Tapauksista 18 koski Ruokakeskon omia merkkituotteita, loppuissa tuotetutkimus avusti valmistavaa teollisuutta. Neljä takaisinveitoa oli ns. julkisia takaisinveitoja, jolloin tuotevirheellä voi olla terveydellisiä vaikutuksia. Ei-julkisista takaisinvedoista mediahuomiota sai Pirkka-oluen takaisinveito. Kyseisissä erissä oli alkoholia 0,1–0,2 tilavuusprosenttia yli ruokakaupassa sallitun rajan 4,7 til.-%. Yhteensä 735 000 tölkkiä palautettiin tavarantoimittajalle.

Suomen kansallinen akkreditointielin (FINAS) auditoi Ruokakeskon tuotetutkimuksen laboratorion toiminnan huhtikuussa ISO 17025 -akkreditointia varten. Käynnillä ei havaittu merkittäviä poikkeamia, ja korjaukset havaittuihin pienempiin poikkeamiin on toimitettu FINAS:lle. Kun akkreditointiprosessi on loppuunsaatettu, Ruokakeskon tuotetutkimuksen laboratorio on ensimmäinen akkreditoitu kaupan alan laboratorio Suomessa. Vuonna 2008

ISO 17025 -akkreditoituja laboratoriota oli Suomessa yhteensä 45 kpl. Näistä lähes kaikki olivat viranomaislaboratorioita, poikkeuksena muutama suuren elintarvikevalmistajan laboratorio.

Ruokakesko ja Finfood järjestivät yhteisen seminaarin elintarvikkeiden turvallisuudesta toukokuussa 2008. Seminaarissa julkaistiin Ruokakeskon TNS Gallupilta tilaama kartoitus suomalaisten asennoitumisesta elintarvikkeiden turvallisuuteen. Tutkimus toteutettiin maaliskuun vaihteessa ja siihen osallistui 1 391 vastaajaa. Tutkimuksen mukaan luottamus suomalaiseen tuotantoketjuun on pysynyt hyvänä ja suomalainen ruoka koetaan muualla tuotettua turvallisemmaksi. Nuoret luottivat selvästi eniten tuotantoketjun turvallisuuteen. Myös terveellinen ruokavalio koettiin vahvasti osaksi tuoteturvallisuutta.

Kiinalaisen maidon sisältämä melamiini ja italialaisten juustojen vääränysskandaali nousivat otsikoihin syksyllä ja irlantilaisen sianlihan dioksiini ennen joulua. Ruokakeskon tuotetutkimus seurasi kaikkia tapauksia tarkkaan ja varmisti toimillaan Pirkka-tuotteiden raaka-aineiden puhtauden. Melamiinin osalta tuotetutkimus tarkasti kaikki valikoimissa olleet tuotteet ja varmisti, etteivät ne sisältäneet kiinalaista alkuperää olevia maidon ainesosia.

Keskon hallinnointiperiaatteet (Corporate Governance)

Keskon hallinnointiperiaatteita koskeva laajempi ja säännöllisesti päivitetty selostus osoitteessa www.kesko.fi.

Keskon noudattamat säännökset ja hallinnointikoodi

Kesko Oyj ("Kesko tai yhtiö") on suomalainen osakeyhtiö, jonka johtovelvollisuudet ja velvollisuudet määräytyvät Suomen lakien mukaisesti. Emoyhtiö Kesko ja sen tytäryhtiöt muodostavat kansainvälisen Kesko-konsernin. Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

Keskon ylintä päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkeenomistajat yhtiön yhtiökokouksessa. Yhtiön osakkeenomistajat valitsevat yhtiökokouksessa yhtiön hallituksen ja tilintarkastajan. Kesko-konsernia johtavat hallitus ja pääjohtajana toimiva toimitusjohtaja. Yhtiöllä on ns. yksitasoinen hallintomalli.

Keskon päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia sääntöjä, Kesko Oyj:n yhtiöjärjestyksestä ja NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sääntöjä. Lisäksi yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys

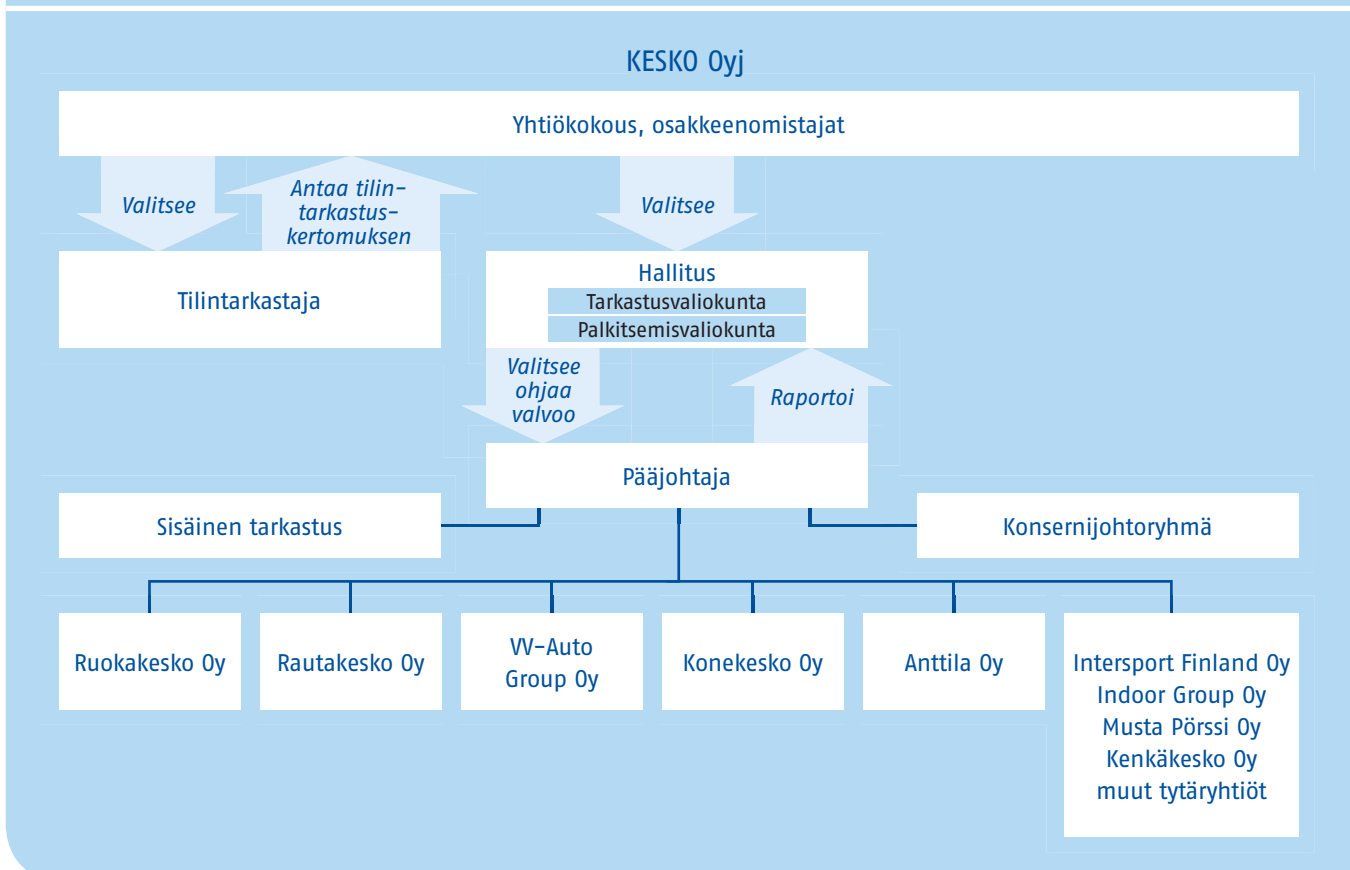
ry:n antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ("Hallinnointikoodi"). Hallinnointikoodi on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa www.cgfinland.fi. Yhtiö poikkeaa Hallinnointikoodin noudatta tai selittä -periaatteen mukaisesti jäljempänä mainituin tavoin Hallinnointikoodin hallituksen jäsenen toimikautta koskevasta suosituksesta.

POIKKEAMINEN HALLINNOINTIKOODIN SUOSITUKSESTA

Keskon hallituksen jäsenten toimikausi poikkeaa suosituksen mukaisesta yhden vuoden toimikaudesta. Yhtiön hallituksen toimikausi määräytyy yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Yhtiökokous päättää yhtiöjärjestyksestä koskevista muutoksista. Yhtiön yhtiöjärjestyksen mukainen hallituksen jäsenen toimikausi on kolme (3) vuotta siten, että toimikausi alkaa vaalin suorittaneen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy kolmanneksi (3.) seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Osakkeenomistaja, joka edustaa lähiyhteisöineen yli 10 % kaikkien Keskon osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, on ilmoittanut yhtiön hallitukselle pitävänsä yhtiön pitkäjänteisen

Kesko-konsernin Corporate Governance -rakenne

kehittämisen kannalta kolmen (3) vuoden toimikautta hyvänä, eikä ole nähnyt tarvetta yhtiöjärjestyksen mukaisen toimikauden lyhentämiselle.

Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain yhtiön hallituksen määräämänä ajankohtana kesäkuun loppuun mennessä ja siinä käsitellään yhtiöjärjestyksen mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat ja mahdolliset muut ehdotukset yhtiökokoukselle. Lisäksi yhtiöllä voi tarvittaessa olla ylimääräinen yhtiökokous. Yhtiökokoukset kutsuu koolle yhtiön hallitus. Ylimääräinen yhtiökokous on pidettävä myös, mikäli osakkeenomistajat, joilla on yhteensä vähintään 10 % osakkeista, vaativat sitä kirjallisesti tietyn asian käsittelyä varten. Pääsääntöisesti yhtiökokous käsittelee yhtiön hallituksen yhtiökokoukselle esittämiä asioita. Osakkeenomistajalla on oikeus osakeyhtiölain mukaisesti saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän vaatii sitä kirjallisesti hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokoukseen.

MERKITTÄVIMMÄT YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖSVALTAAN KUULUVAT ASIAT

Merkittävimpiä yhtiökokouksen päätösvaltaan kuuluvia asioita ovat:

- hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen,
- hallituksen jäsenten valinta,
- hallituksen ja sen valiokuntien jäsenten palkkioista ja taloudellisista etuuksista päättäminen,
- tilintarkastajan valinta ja tilintarkastajan palkkiosta päättäminen,
- tilinpäätöksen hyväksyminen,
- hallituksen ja toimitusjohtajan vastuuvapaudesta päättäminen,
- yhtiöjärjestyksen muuttaminen,
- osakepääoman korottamisesta päättäminen ja
- yhtiön varojen jaosta, kuten voitonjaosta päättäminen.

YHTIÖKOKOUKSEN KOOLLE KUTSUMINEN

Osakkeenomistajat kutsutaan yhtiökokoukseen vähintään kahdessa valtakunnallisessa sanomalehdessä julkaistavalla yhtiökokoukseen kutsulla, jossa mainitaan mm:

- kokousaika ja -paikka,
- ehdotus yhtiökokouksen asialistaksi,
- kuvaus menettelyistä, joita osakkeenomistajan on noudatettava voidakseen osallistua yhtiökokoukseen ja äänestää siinä
- yhtiökokoukseen osallistumisoikeuden ja äänestys-oikeuden määrittävä ns. täsmäytyspäivä
- paikka, jossa yhtiökokousasiakirjat ja päätösehdotukset ovat saatavilla,
- ja yhtiön Internet-sivujen osoite.

Kokoukset toimitetaan aikaisintaan kaksi (2) kuukautta ja viimeistään yksi (1) viikko ennen osakeyhtiölain mukaan määräytyvää yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Kokoukset ja yhtiön hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle julkistetaan pörsstitiedotteena. Samoin julkistetaan pörsstitiedotteena sellais-

ten osakkeenomistajien, jotka omistavat vähintään 10 % yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, ehdotus hallituksen jäseneksi.

OSALLISTUMISOIKEUS YHTIÖKOKOUKSEEN

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on merkittynä osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon yhtiön erikseen ilmoittamana täsmäytyspäivänä. Yhtiökokoukseen ilmoitaudutaan ennakkoon yhtiökokoukseen ilmoitettuun määräpäivään mennessä, joka päivä voi olla aikaisintaan kymmenen (10) päivää ennen kokousta. Osakkeenomistaja voi osallistua yhtiökokoukseen itse tai valtuuttamansa asiamiehen välityksellä.

Yhtiön tavoitteena on, että kaikki Keskon hallituksen jäsenet ovat läsnä varsinaisessa yhtiökokouksessa. Hallituksen jäseneksi ensimmäistä kertaa ehdolla oleva henkilö on läsnä valinnasta päättävässä yhtiökokouksessa, jollei hänen poissaololleen ole painavia syitä.

OSAKESARJAT

Yhtiöllä on A- ja B-osakesarjat, jotka eroavat toisistaan ainoastaan osakkeiden tuottaman äänimäärän suhteen. A-osake tuottaa yhtiökokouksessa kymmenen (10) ääntä ja B-osake yhden (1) äänen.

Keskon yhtiöjärjestyksessä ei ole lunastusmääräyksiä eikä äänileikkureita. Yhtiöllä ei ole tiedossa osakassopimuksia äänivallan käytöstä yhtiössä eikä sopimuksia yhtiön osakkeiden luovuttamisen rajoittamisesta.

Hallitus ja sen valiokunnat

HALLITUKSEN KOKOONPANO JA TOIMIKAUSI JA HALLITUKSEN JÄSENTEN RIIPPUMATTOMUUS

Keskon hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään viisi (5) ja enintään kahdeksan (8) jäsentä. Yhtiökokous valitsee kaikki hallituksen jäsenet. Hallitus valitsee keskuudessaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Keskon kaikki hallituksen jäsenet ovat ulkopuolisia yhtiöön nähden (non-executive directors). Yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen jäsenen toimikausi on kolme (3) vuotta siten, että toimikausi alkaa vaalin suorittaneen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy kolmanneksi (3.) seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Keskon hallituksen jäsenten enemmistö on riippumattomia yhtiöstä ja kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Hallitus arvioi jäsentensä riippumattomuutta säännöllisesti. Hallituksen jäsen on velvollinen toimittamaan riippumattomuuden arviointia varten tarpeelliset tiedot hallitukselle.

TEHTÄVÄT

Keskon hallitus huolehtii yhtiön hallinnon, toiminnan ja kirjanpidon sekä varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus on vahvistanut kirjallisen työjärjestyksen hallituksen tehtävistä, käsiteltävistä asioista, kokoukskäytännöstä ja päätöksentekomenettelystä. Työjärjestyksen mukaisesti hallitus käsittelee ja päättää konsernin kannalta taloudellisesti, -liiketoiminnallisesti tai periaatteellisesti merkittävät asiat.

Kesko Oyj:n hallituksen jäsenten valiokuntajäsennydet, läsnäolo hallituksen ja sen valiokuntien kokouksissa 2008

	Valiokuntajäsennyys	Osallistuminen		
		Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Palkitsemis- valiokunta
Heikki Takamäki (pj.)	Palkitsemisvaliokunta (pj.)	10/10		3/3
Keijo Suila (vpj.)	Tarkastusvaliokunta, Palkitsemisvaliokunta	7/10	3/5	3/3
Pentti Kalliala	Palkitsemisvaliokunta	10/10		3/3
Ilpo Kokkila	-	10/10		
Maarit Näkyvä	Tarkastusvaliokunta (pj.)	9/10	5/5	
Seppo Paatelainen	Tarkastusvaliokunta	10/10	5/5	
Jukka Säilä	-	10/10		

Hallituksen jäsenet ja jäsenten riippumattomuus

	Yhtiöstä riippumaton	Merkittävästä osakkeenomistajasta riippumaton
Heikki Takamäki (pj.)	Ei*	Kyllä
Keijo Suila (vpj.)	Kyllä	Kyllä
Pentti Kalliala	Ei*	Kyllä
Ilpo Kokkila	Kyllä	Kyllä
Maarit Näkyvä	Kyllä	Kyllä
Seppo Paatelainen	Kyllä	Kyllä
Jukka Säilä	Ei*	Kyllä

* Kallialan, Säilän ja Takamäen kunkin määräysvalta-yhtiöllä on ketjusopimus Kesko-konserniin kuuluvan yhtiön kanssa.

Varsinaisen yhtiökokouksen päättämät hallituksen kuukausi- ja kokouspalkkiot vuosina 2003–2008

Kuukausipalkkiot	palkkio/kk, euroa	
	2006–2008	2003–2005
hallituksen puheenjohtaja	5 000	3 800
hallituksen varapuheenjohtaja	3 500	2 400
hallituksen jäsen	2 500	2 000

Kokouspalkkiot	palkkio/kokous, euroa	
	2006–2008	2003–2005
palkkio hallituksen kokouksesta	500	420
palkkio valiokuntien kokouksesta	500	420
valiokunnan puheenjohtajan palkkio valiokunnan kokouksesta, jos hän ei ole myös hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja	1000	420

Hallituksen jäsenille 2008 maksetut kuukausi- ja kokouspalkkiot hallitus- ja valiokuntatyöstä

	Kuukausipalkkiot	Hallitus	Kokouspalkkiot		Yhteensä euroa
			Tarkastusvaliokunta	Palkitsemisvaliokunta	
Heikki Takamäki (pj.)	60 000	5 000	-	1 500	66 500
Keijo Suila (vpj.)	42 000	3 500	1 500	1 500	48 500
Pentti Kalliala	30 000	5 000	-	1 500	36 500
Ilpo Kokkila	30 000	5 000	-	-	35 000
Maarit Näkyvä	30 000	4 500	5 000	-	39 500
Seppo Paatelainen	30 000	5 000	2 500	-	37 500
Jukka Säilä	30 000	5 000	-	-	35 000
Yhteensä	252 000	33 000	9 000	4 500	298 500

Työjärjestyksen mukaisesti hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat mm:

- päättää konsernistrategiasta ja vahvistaa toimialastrategiat,
- vahvistaa konsernin rullaava suunnitelma, joka sisältää investointisuunnitelman,
- hyväksyä konsernin rahoitus- ja sijoituspolitiikka,
- vahvistaa konsernin riskienhallintaperiaatteet sekä käsitellä konsernin merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät,
- vahvistaa konsernin vakuutuspolitiikka,
- käsitellä ja hyväksyä konsernitilinpäätös, osavuositarkastukset ja näitä koskevat pörssitiedotteet sekä toimintakertomus,
- päättää strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä yksittäisistä investoinneista, yritysostoista, -myynneistä tai -järjestelyistä sekä vastuusitoumuksista,
- päättää keskeisestä konsernirakenteesta ja -organisaatiosta,
- nimittää ja erottaa yhtiön pääjohtaja, hyväksyä hänen toimitusjohtajasopimuksensa ja päättää hänen palkkauksestaan ja muista taloudellisista etuuksistaan,
- hyväksyä liiketoiminta-alueesta vastaavien konsernijohtoryhmän jäsenten nimitykset, heidän palkkauksensa ja taloudelliset etuutensa,
- päättää Keskon palkitsemisjärjestelmistä, mukaan lukien mahdollisten optioiden antamisesta yhtiökokouksen päättämien ehtojen puitteissa,
- laatia osinkopolitiikka ja vastata osakasarvon kehittymisestä, ja
- käsitellä yhteiskuntavastuun raportti.

HALLITUKSEN JA SEN VALIOKUNTIEN JÄSENTEN PALKKIOT JA MUUT TALOUDELLISET ETUUKSET

Varsinainen yhtiökokous päättää Keskon hallituksen ja sen valiokuntien jäsenten palkkiot sekä muut taloudelliset etuudet vuosittain. Hallituksen ja sen valiokuntien jäsenten palkkiot maksetaan rahakorvauksina. Hallituksen jäsenillä ei ole osakepalkitsemisjärjestelmiä tai osakesidonnaisia palkitsemisjärjestelmiä.

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

Keskolla on hallituksen tarkastusvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta, joihin kumpaankin kuuluu kolme (3) hallituksen jäsentä. Hallitus valitsee valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet keskuudestaan vuodeksi kerrallaan. Tarkastusvaliokunnan kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Palkitsemisvaliokunnan kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Valiokunnat arvioivat säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojaan ja tekevät niitä koskevan itsearvioinnin kerran vuodessa. Hallitus on vahvistanut valiokunnille kirjalliset työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet.

Valiokunnilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan hallitus tekee päätökset asioista valiokuntien valmistelun pohjalta. Valiokunnan puheenjohtaja raportoi valiokunnan työstä säännöllisesti hallitukselle.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on:

- Kesko-konsernin taloudellisen tilanteen ja rahoitustilanteen seuranta,
- yhtiön tilinpäätösraportoinnin prosessin seuranta,
- yhtiön taloudellisen raportointiprosessin valvonta,
- yhtiön sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden seuranta,
- yhtiön sisäisen tarkastuksen suunnitelmien ja raporttien käsittely,
- tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteisen tilintarkastuksen seuranta,
- yhtiön tilintarkastusyhteisön riippumattomuuden arviointi,
- yhtiön tilintarkastusyhteisön ja sen kanssa samaan ketjuun kuuluvien tilintarkastusyhtiöiden konsernille tarjoamien oheispalvelujen arviointi,
- yhtiön tilintarkastajan valintaa koskevan päätösehdotuksen valmistelu ja
- yhteydenpito yhtiön tilintarkastajaan.

Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on:

- yhtiön pääjohtajan palkkauksen ja muiden taloudellisten etuuksien valmistelu yhtiön hallitukselle
- liiketoiminta-alueesta vastaavien konsernijohtoryhmän jäsenten palkkauksen ja muiden taloudellisten etuuksien valmistelu
- pääjohtajan ja liiketoiminta-alueesta vastaavien konsernijohtoryhmän jäsenten nimitysasioiden valmistelu ja heidän seuraajiansa kartoittaminen
- palkitsemisjärjestelmien valmistelu ja kehittäminen
- mahdollisten optioiden antamiseen liittyvien asioiden valmistelu yhtiön hallitukselle yhtiökokouksen päättämien ehtojen puitteissa.

Katso Keskon hallituksesta ja sen valiokunnista tarkemmin sivuilta 66–67 tai osoitteesta www.kesko.fi.

Pääjohtaja

Keskolla on toimitusjohtaja, josta käytetään nimitystä pääjohtaja. Pääjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön toimintaa yhtiön hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä informoida hallitusta yhtiön liiketoiminnan ja taloudellisen tilanteen kehityksestä. Hän vastaa lisäksi yhtiön juoksevan hallinnon järjestämisestä ja valvoo, että yhtiön varainhoito on järjestetty luotettavasti. Pääjohtajan valitsee hallitus. Hallitus on päättänyt pääjohtajan toimitusjohtajan ehdot. Yhtiön ja pääjohtajan välillä on solmittu kirjallinen toimitusjohtajasopimus.

Katso pääjohtajan henkilötiedot ja työkokemus sekä tärkeimmät luottamustoimet ja omistukset Keskon liikkeeseen laskemissa arvopapereissa sivulta 68 tai osoitteesta www.kesko.fi.

KONSERNIJOHTORYHMÄ

Kesko-konsernissa on konsernijohtoryhmä, jonka puheenjohtajana on Keskon pääjohtaja.

Konsernijohtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Konsernijohtoryhmän tehtävänä on

Konsernijohtoryhmän jäsenet ja vastualueet

	Nimitetty konserni- johtoryhmään	Vastuualue
Matti Halmesmäki, pj	1.1.2001	Keskon pääjohtaja
Terho Kalliokoski		
Ruokakeskon Oy:n toimitusjohtaja	17.3.2005	Ruokakauppa
Jari Lind		
Rautakeskon Oy:n toimitusjohtaja	1.3.2005	Rautakauppa
Matti Leminen		Käyttö-
Anttila Oy:n toimitusjohtaja	1.1.2007	tavarakauppa
Pekka Lahti		Auto- ja
VV-Auto Group Oy:n toimitusjohtaja	1.3.2005	konekauppa
Arja Talma, Keskon talous- ja rahoitusjohtaja, CFO	17.3.2005	Talous ja rahoitus
Riitta Laitasalo		
Keskon henkilöstöjohtaja	1.1.2001	Henkilöstö
Paavo Moilanen		Viestintä ja
Keskon viestintäjohtaja	13.10.2005	yhteiskuntavastuu

Konsernijohtoryhmän jäsenille annetut optio-oikeudet

	Vuonna 2008 (2007B-optioita)	Vuonna 2007 (2007A-optioita)
Matti Halmesmäki, pj	50 000 kpl	50 000 kpl
Terho Kalliokoski	25 000 kpl	25 000 kpl
Jari Lind	25 000 kpl	25 000 kpl
Matti Leminen	20 000 kpl	20 000 kpl
Pekka Lahti	20 000 kpl	20 000 kpl
Arja Talma	25 000 kpl	25 000 kpl
Riitta Laitasalo	15 000 kpl	15 000 kpl
Paavo Moilanen	15 000 kpl	15 000 kpl
Yhteensä	195 000 kpl	195 000 kpl

Pääjohtajan ja konsernijohtoryhmän palkat, tulospalkkiot ja luontoisedut

	Rahapalkka		Tulospalkkiot		Luontoisedut		Yhteensä	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Matti Halmesmäki	541 100	500 680	280 000	216 000	17 460	19 380	838 560	736 060
Konsernijohtoryhmä*	1 457 636	1 378 699	248 910	218 210	101 085	100 172	1 807 631	1 697 081
Yhteensä	1 998 736	1 879 379	528 910	434 210	118 545	119 552	2 646 191	2 433 141

* Pois lukien pääjohtaja. Vuoden 2007 luvuissa on mukana Juhani Järvi 31.5.2007 asti.

Konsernijohtoryhmän eläkeikä ja -edut sekä irtisanomisaika ja -korvaus

	Eläkeikä	Eläke-edut	Irtisanomisaika	Irtisanomisajanpalkan lisäksi maksettava Irtisanomiskorvaus
Matti Halmesmäki, pj	60 vuotta	66 % eläkepalkasta	6 kk	12 kk:n palkka
Terho Kalliokoski	62 vuotta	66 % eläkepalkasta	6 kk	6 kk:n palkka
Jari Lind	62 vuotta	66 % eläkepalkasta	6 kk	6 kk:n palkka
Matti Leminen	60 vuotta	66 % eläkepalkasta	6 kk	12 kk:n palkka
Pekka Lahti	62 vuotta	66 % eläkepalkasta	6 kk	6 kk:n palkka
Arja Talma	TyEL:n mukainen	TyEL:n mukainen	6 kk	6 kk:n palkka
Riitta Laitasalo	60 vuotta	66 % eläkepalkasta	6 kk	12 kk:n palkka
Paavo Moilanen	60 vuotta	66 % eläkepalkasta	6 kk	12 kk:n palkka

konsernilaajuisten kehityshankkeiden sekä konsernitasoisten periaatteiden ja menettelytapojen käsittely. Lisäksi konsernijohtoryhmässä käsitellään mm. konsernin ja toimialayhtiöiden liiketoimintasuunnitelmia, tuloskehitystä ja valmistellaan Keskon hallituksessa käsiteltäviä asioita. Konsernijohtoryhmä kokoontuu 8–10 kertaa vuodessa.

Katso tarkemmin Keskon konsernijohtoryhmästä sivuilta 68–69 tai osoitteesta www.kesko.fi.

Palkitseminen

Pääjohtajan ja Keskon johdon palkitsemisjärjestelmä koostuu kiinteästä kuukausipalkasta, tehtävän tulosvaikutuksen perusteella määräytyvästä tulospalkkiosta, johdon eläke-eduista sekä

optio-järjestelmästä. Yhtiössä ei ole käytössä osakepalkitsemisjärjestelmää.

Keskon hallitus päättää pääjohtajan ja liiketoiminta-alueista vastaavien konsernijohtoryhmän jäsenten palkkauksen, muut taloudelliset etuudet sekä tulospalkkiojärjestelmän perusteet sekä muun johdon tulospalkkioperiaatteet. Muiden kuin edellä mainittujen konsernijohtoryhmän jäsenten palkkauksesta ja palkitsemista sekä muun johdon tulospalkkiopalkitsemisjärjestelmien yksityiskohdista päättää pääjohtaja yksi yli yhden periaatteella. Pääjohtajan ja yhtiön muun johdon tulospalkkion enimmäismäärät voivat vaihdella tehtävän tulosvaikutuksen perusteella henkilön 3–8 kuukauden palkkaa vastaavaan määrään asti. Tulospalkkiojärjestelmässä kriteereinä ovat konserni-

tason ja oman vastualueen tulosvaatimukset, asiakas- ja henkilöstömittarit sekä esimiehen arvio-osuus. Johdon tulospalkkiojärjestelmän piirissä on noin 100 Kesko-konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä.

Tulospalkkiojärjestelmän lisäksi Keskolla on voimassa oleva Kesko-konsernin johdolle suunnattu vuoden 2003 optio-ohjelma sekä konsernin johdolle ja muille avainhenkilöille suunnattu vuoden 2007 optio-ohjelma. Vuoden 2007 optio-ohjelmaan liittyy Keskon hallituksen optionsaajille asettama velvoite hankkia 25 %:lla optio-oikeuksista saaduista myyntituloista yhtiön osakkeita pysyväisluonteiseen omistukseen. Optio-oikeuksien jaosta päättää Keskon hallitus palkitsemisvaliokunnan esityksestä ja yhtiön yhtiökokouksen päättämien optio-ohjelman ehtojen puitteissa.

Katso vuoden 2003 ja 2007 optio-ohjelmien ehdot kokonaisuudessaan osoitteesta www.kesko.fi.

Konsernin taloudellinen raportointi

Konsernin taloudellista kehitystä ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan koko konsernin kattavalla taloudellisella raportoinnilla. Kuukausittaiseen tulosraportointiin sisältyvät konserni-, toimiala- ja tytäryhtiökohtaiset toteumatiedot, kehitys edelliseen vuoteen verrattuna, vertailu taloussuunnitelmiin sekä ennusteet seuraavalle 12 kuukaudelle. Konsernin lyhyen aikavälin taloussuunnittelu perustuu vuosineljänneksittäin laadittaviin taloussuunnitelmiin, jotka ajallisesti ulottuvat seuraaville 15 kuukaudelle. Taloudellisina avaintunnuslukuina käytetään kasvun osalta myynnin kehitystä ja kannattavuuden osalta kertaeristä puhdistetun liikevoiton ja taloudellisen lisäarvon kertymistä, jota seurataan kuukausittain sisäisellä raportoinnilla. Taloudellisen lisäarvon laskennassa käytettävät pääoman tuottovaatimukset määritetään vuosittain markkinaehtoisesti, ja tuottovaatimuksissa on huomioitu riskeihin liittyvät toimiala- ja maakohtaiset erot. Konsernin taloudellisesta tilanteesta tiedotetaan osavuosisikatsauksilla ja tilinpäätöstiedoilla. Konsernin myynti julkistetaan kuukausittain pörssitiedotteella.

Riskienhallinta, valvonta ja sisäinen tarkastus

RISKIENHALLINTA

Kesko-konsernissa riskejä arvioidaan ja hallitaan kokonaisvaltaisesti. Riskienhallinta on olennainen osa johtamista ja päivittäistä toimintaa. Riskienhallinnan päämääränä Keskossa on varmistaa konsernin asiakaslupausten täyttämistä, osakasarvoa, tuloskehitystä, osingonmaksukykyä ja liiketoiminnan jatkuvuutta. Hyvin toimiva riskienhallinta on Keskolle kilpailuetu.

Kesko-konsernissa riski on määritelty epävarmuustekijäksi, jonka vuoksi:

- liiketoimintamahdollisuuksia voi jäädä hyödyntämättä,
- tapahtuu asioita tai on syitä, jotka estävät tai vaikeuttavat tavoitteiden saavuttamista tai aiheuttavat muita haitallisia seuraamuksia.

Kesko-konsernin riskienhallintaa ohjaa hallituksen hyväksymä riskienhallintapolitiikka. Tämä politiikka perustuu COSO ERM -viitekehykseen. Poliitikassa määritellään riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet, vastuut sekä keskeiset toimintatavat.

RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET KESKO-KONSERNISSA

- Strategiavalinnoissa otetaan tietoisia ja arvioituja riskejä esim. liiketoiminnan laajentamisessa, markkina-aseman ja -voiman kasvattamisessa sekä uuden liiketoiminnan luomisessa.
- Taloudellisia, operatiivisia ja vahinkoriskejä vältetään tai pienennetään.
- Asiakkaiden asioinnin turvallisuudesta ja tuoteturvallisuudesta huolehditaan.
- Työntekijöille luodaan turvallinen työympäristö.
- Riskeistä ja riskienhallinnasta tiedotetaan sidosryhmille.
- Epäterveiden ilmiöiden, rikosten tai väärinkäytösten mahdollisuudet minimoidaan toimintaperiaatteilla, kontrolleilla ja valvonnalla.
- Kriittiset toiminnot ja niiden tarvitsemat resurssit varmistetaan jatkuvuuden turvaamiseksi.
- Riskien realisoitumiseen varaudutaan kriisi-, toipumis- ja jatkuvuussuunnitelmin.
- Riskienhallintaan käytettävät kustannukset ja resurssit ovat oikeassa suhteessa saavutettavissa oleviin hyötyihin.

VASTUUT JA ROOLIT RISKIENHALLINASSA

Vastuu riskienhallinnan toteuttamisesta on liiketoimintajohdolla. Toimialoille nimetyt riskienhallinnan vastuuhenkilöt vastaavat riskienhallinnan koordinoinnista toimialoilla ja riskienhallintatoimenpiteiden raportoinnista. Ruokakeskoon ja Rautakeskoon on nimetty omat riskienhallintapäälliköt, jotka vastaavat riskienhallinnan kehittämisestä omilla toimialoillaan yhteistyössä liiketoimintajohdon ja tukitoimintojen kanssa.

Konsernin riskienhallintayksikkö vastaa riskienhallinnan ja sen työkalujen kehittämisestä, parhaiden käytäntöjen viemisestä konserniin sekä riskienhallinnan raportoinnista konsernin johdolle. Yksikkö vastaa konsernitason vakuutusohjelmista.

Keskossa toimii konsernitason riskienhallinnan ohjausryhmä, jossa konsernin pääjohtaja on puheenjohtajana ja jäsenet ovat toimialojen ja konsernitoimintojen edustajia. Ohjausryhmä käsittelee riskienhallinnan toimintaperiaatteet ja keskeiset linjaukset, sekä arvioi ja seuraa konsernin riskejä ja riskienhallintatoimenpiteiden toteutumista.

Riskeistä raportoidaan kvartaaleittain Keskon hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Keskon hallitus käsittelee merkittävimmät riskit, niiden hallinnan sekä arvioi riskienhallinnan toimivuutta.

Rahoitusriskien hallinnassa noudatetaan hallituksen vahvistamaa konsernin rahoituspolitiikkaa. Konsernin rahoitus vastaa keskitetysti rahoituksen hankinnasta, likviditeetin hallinnasta, rahoittajasuhteista ja rahoitusriskien hallinnasta. Poliitiikan toteutumisesta ja konsernin rahoitustilanteesta raportoidaan tarkastusvaliokunnalle.

Sisäinen tarkastus arvioi konsernin riskienhallintaa vuosittain ja raportoi riskienhallinnan tasosta tarkastusvaliokunnalle.

RISKIENHALLINNAN TOTEUTTAMINEN 2008

Riskienhallinnan merkitys on korostunut maailmanlaajuisen finanssi- ja reaaliatalouden kriisin seurauksena. Riskienhallintaa on kehitetty Kesko-konsernissa systemaattisesti. Toimialojen johdon rooli riskienhallinnassa on korostunut. Riskienhallinta on osa keskolaista johtamista ja operatiivista toimintaa. Riskejä

arvioidaan säännöllisesti ja niistä raportoidaan kvartaaleittain tulosraportoinnin yhteydessä. Lisäksi tehdään hankekohtaisia riskianalyysejä.

Toimialat arvioivat riskit strategiakerroksen yhteydessä ja priorisoivat ne kriittisyyden ja hallinnan tason mukaan. Toimialayhtiöiden riskejä ja niiden hallintaa on käsitelty toimialayhtiöiden ja konsernin johdossa. Merkittävistä hankkeista on tehty erilliset riskianalyytit. Myös konsernitoiminnot, kuten konsernitalous, rahoitus, konsernin viestintä ja yhteiskuntavastuu, laki-asiat ja tietohallinto-ohjaus, ovat arvioineet konsernin tavoitteita uhkaavia riskejä ja niiden hallintaa.

Konsernin riskienhallintayksikkö on laatinut toimialojen ja konsernitoimintojen riskianalyytien perusteella yhteenvedot merkittävimmistä riskeistä ja niiden hallinnasta neljännesvuosittain. Näin laadittu riskiraportti on käsitelty tarkastusvaliokunnassa. Keskeisistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä on raportoitu osavuositarkastusten yhteydessä.

RISKIENHALLINNAN MUITA TOIMENPITEITÄ VUONNA 2008

- Jatkuvuudenhallintaprojekteissa edettiin.
- Hävikkiraportointia yhdenmukaistettiin.
- Konsernitasoinen kriisisuunnitelma ja -viestintäohjeistus päivitettiin.
- Konsernin riskienhallintayksikön päivittämä vakuutuspolitiikka hyväksyttiin Keskon hallituksessa.
- Johdolle suunnattua riskiraportointia lisättiin.
- Poikkeamaraportointi otettiin käyttöön (sisältää mm. "läheltä piti" -tilanteiden raportoinnin ja korjaavien toimenpiteiden seurannan).
- Toimitilaturvallisuuden liittyvää ohjeistusta yhdenmukaistettiin.
- Väärinkäytöksiin käsittelyyn liittyvä ohjeistus päivitettiin.
- Riskienhallinnan kehittämisen tueksi perustettujen konsernitasoisten yhteistyöfoorumien toiminta vakiinnutettiin.
- Riskitietoisuutta lisättiin riskienhallinta- ja turvallisuuskoulutuksella sekä tiedottamalla.

RISKIENHALLINNAN PAINOPISTEITÄ 2009

Keskeisiä painopistealueita ovat konsernitasolla vastapuolirikien ja jatkuvuuden hallinnan tehostaminen sekä operatiivisten riskien- ja hävikinhallinnan parantaminen. Työn vaarojen arviointi toteutetaan Suomen toiminnoissa.

Keskon liiketoimintaan liittyviä merkittäviä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä riskienhallintatoimenpiteitä on kuvattu

Keskon vuosikertomuksen hallituksen toimintakertomuksessa sivuilla 77–78, tilinpäätöksen liitteissä nr. 44–45 sivuilla 122–129 ja Keskon internet-sivuilla www.kesko.fi.

SISÄINEN TARKASTUS

Johdon ja sisäisen tarkastuksen roolit sisäisessä valvonnassa

Keskon hallituksen tarkastusvaliokunta on vahvistanut Keskon sisäisen valvonnan periaatteet, jotka pohjautuvat kansainvälisesti laajasti hyväksytyihin hyvän valvonnan periaatteisiin.

Sisäinen valvonta on oleellinen osa yhtiön hallintoa ja johtamista. Vastuu valvonnan järjestämisestä kuuluu hallitukselle ja pääjohtajalle. Hallitus on vastuussa osakkeenomistajille ja pääjohtajalle hallitukselle. Vastuuketju jatkuu Keskon läpi koko organisaation siten, että pääjohtajalle raportoivat hänen välittömät alaisensa ja kukin keskolainen vastaa aina vastuualueensa valvonnasta esimiehelleen. Konsernin sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tukea Keskon pääjohtajaa ja hallitusta sekä toimivaa johtoa heidän valvontatehtävässään.

Keskon sisäinen tarkastus vastaa pörssi-yhtiöltä edellytettävästä konsernin riippumattomasta arviointi- ja varmistustoiminnasta, joka selvittää ja todentaa järjestelmällisesti riskienhallinnan, valvonnan sekä johtamisen ja hallinnon tehokkuutta. Johtoa ja organisaatiota tuetaan konsernin päämäärien ja tavoitteiden saavuttamisen varmistamisessa sekä valvontajärjestelmän kehittämisessä.

Tarkastustoiminnan organisointi ja painopisteet

Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet on määritetty tarkastusvaliokunnan vahvistamassa toimintaohjeessa. Yksikkö toimii Keskon pääjohtajan ja hallituksen tarkastusvaliokunnan alaisuudessa ja raportoi heille säännöllisesti suunnitelmistaan ja toiminnastaan. Tarkastusten havainnoista, suosituksista ja toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan tarkastuskohteen johdolle sekä pääjohtajalle, tarkastusvaliokunnalle ja tilintarkastajille.

Sisäinen tarkastus on organisoitu ulkomaa-, konserni- ja IT-tarkastukseen. Tarkastustoiminta perustuu riskianalyyseihin ja konserni- ja toimialajohdon johdon kanssa käytäviin valvontakeskusteluihin. Sisäinen tarkastus toimii yhteistyössä konsernin riskienhallintayksikön kanssa ja osallistuu konsernin riskienhallinnan ohjausryhmän työskentelyyn. Sisäinen tarkastus arvioi vuosittain Keskon riskienhallintajärjestelmän toimivuutta.

Tarkastustyön näkökulmia ovat toimintojen tuloksellisuus ja tehokkuus, taloudellisen ja toiminnallisen raportoinnin luotavuus, toiminnan lainmukaisuus ja varojen turvaaminen.

Tilintarkastajien palkkiot:

Tuhat €	2008			2007		
	PwC	Muut	Yhteensä	PwC	Muut	Yhteensä
Tilintarkastuksesta	869	155	1 024	786	187	973
Neuvonnasta	873	309	1 182	379	108	487
Yhteensä	1 742	464	2 206	1 165	295	1 460

Painopistealueita ovat ulkomaan toiminta ja vähittäiskauppa-toiminta, erityisesti toimitusketjun tavarant- ja rahankäsittelyn kontrollit, talous ja raportointi sekä tietojärjestelmät ja tietoturva.

Erityisesti panostetaan hyvään vuorovaikutukseen johdon kanssa ja tukeen hyvien valvontakäytäntöjen omaksumisessa. Sisäinen tarkastus viestii ja konsultoi konsernissa hyvistä valvontaratkaisuksista raporteilla ja kokemustenvaihtotilaisuuksilla. Kontrolleja verrataan jatkuvasti kotimaisiin ja kansainvälisiin parhaisiin käytäntöihin tavoitteena tunnistaa Keskon kannalta tehokkaimmat valvontaratkaisut.

Ammatillisen osaamisen varmistaminen

Toimintaohjeensa mukaisesti sisäisellä tarkastuksella tulee olla käytettävissään riittävät resurssit sekä tarvittavat tiedot, taidot ja muu pätevyys tehtäviensä suorittamiseen. Pääjohtaja ja tarkastusvaliokunta hyväksyvät sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman ja päättävät yksikön resursseista. Tarkastajien ammatillista osaamista ylläpidetään mm. systemaattisella alan ammatitutkintojen opiskelulla. Tällä hetkellä Keskon sisäisessä tarkastuksessa työskentelee viisi IIA:n (Institute of Internal Auditors) kansainvälisen Certified Internal Auditor -tarkastajatutkinnon suorittanutta henkilöä.

Tarkastustoiminnan kattavuutta ja osaamista varmistetaan sekä koordinoidaan säännöllisellä yhteydenpidolla ja tiedonvaihdoilla konsernin muiden sisäisten varmistustoimintojen ja tilintarkastajien kanssa. Lisäksi sisäinen tarkastus hankkii tarvittaessa ulkoisia ostopalveluja tilapäiseen lisäresursointiin tai erikoisosaamista vaativien arviointitehtävien suorittamiseen. IIA:n kansainväliset toimintaohjeet edellyttävät ulkoisen laadunvarmistusarviointin tekemistä sisäisen tarkastuksen toimintaan viiden vuoden välein. Keskossa on vuonna 2005 toteutettu tällainen arviointi, jonka mukaan Keskon sisäinen tarkastus noudattaa pääsääntöisesti alan kansainvälisiä IIA:n ammatillisia ja eettisiä standardeja.

SISÄPIIRIHALLINTO

Keskon sisäpiiriohjeet

Kesko noudattaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:n (Helsingin Pörssi) 2.6.2008 vahvistettua sisäpiiriohjetta. Keskon hallitus on vahvistanut Keskon sisäpiiriohjeiston, joka sisältää ohjeet pysyville ja hankekohtaisille sisäpiiriläisille. Ohjeet vastaavat sisällöltään muun muassa Helsingin Pörssin sisäpiiriohjetta. Yhtiön sisäpiiriohjeet on jaettu kaikille sisäpiiriläisille.

Keskon pysyvä sisäpiiri ja sisäpiirirekisterit

Keskon julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat arvopaperimarkkinalain mukaisesti Keskon hallituksen jäsenet, pääjohtaja (toimitusjohtaja) ja tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja. Lisäksi Keskon hallitus on määritellyt, että pääjohtajan ohella muut konsernijohtoryhmän jäsenet kuuluvat yhtiön julkiseen pysyvään sisäpiiriin. Julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat henkilöt sekä lain edellyttämät tiedot heistä, heidän lähipiiristään sekä näiden määräys- ja vaikutusvalta-yhteisöistä, on merkitty Keskon julkiseen sisäpiirirekisteriin.

Lisäksi Keskon pysyviä sisäpiiriläisiä ovat hallituksen määrittelemissä tehtävissä kulloinkin toimivat henkilöt, jotka saavat

tehtävässään tietoonsa säännöllisesti sisäpiirintietoa ja jotka siten merkitään yhtiön yrityskohtaiseen, ei-julkiseen sisäpiirirekisteriin. Keskon yrityskohtainen sisäpiirirekisteri jaetaan siihen merkittäviä pysyviä sisäpiiriläisiä sekä mahdollisia sisäpiiri-hankkeita ja niiden valmisteluun osallistuvia henkilöitä koskeviin osarekistereihin.

Valvonta

Konsernin lakiasiat valvoo sisäpiiriohjeiden noudattamista ja pitää yllä yhtiön sisäpiirirekistereitä yhteistyössä Euroclear Finland Oy:n kanssa. Keskon pysyvät sisäpiiriläiset eivät saa hankkia tai luovuttaa yhtiön liikkeeseen laskemia arvopapereita ja niihin oikeuttavia arvopapereita tai johdannaissopimuksia 21 vuorokauden aikana ennen osavuositarkastuksen julkistamista ja 28 vuorokauden aikana ennen tilinpäätöksen julkistamista.

Katso tarkemmin Keskon julkisen pysyvän sisäpiirin omistuksista sivuilta 146–147 tai ajantasaisesti osoitteesta www.kesko.fi.

Tilintarkastus

Yhtiöjärjestyksen mukaan Keskolla on yksi (1) tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhtiökokoukselle tehtävän ehdotuksen yhtiön tilintarkastajaksi valmistelee hallituksen tarkastusvaliokunta. Tilintarkastajan toimikausi on yhtiön tilikausi ja tilintarkastajan tehtävä päättyy vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Keskon yhtiökokouksen valitseman tilintarkastajan edustaman tilintarkastusyhteisön kanssa samaan ketjuun kuuluva tilintarkastusyhtiö toimii pääsääntöisesti konsernin ulkoisten yhtiöiden tilintarkastajana.

Tilintarkastaja antaa Keskon osakkeenomistajille yhtiökokouksessa lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen yhtiön tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä ja raportoi säännöllisesti havainnoistaan Keskon hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Muut asiat

PÖRSSITIEDOTTAMINEN JA PÖRSSITIEDOTTEET

Pörssitiedottamisen taloudellisesta sisällöstä ja sijoittajaviestinnästä vastaa konsernin talous- ja rahoitusjohtaja. Konsernin viestintä ja yhteiskuntavastuu tuottaa konsernitasoisen tiedotusmateriaalin ja vastaa pörssi- ja taloustiedottamisesta. Pörssitiedottamiseen liittyvien säännösten noudattamista valvoo Keskon lakiasianjohtaja.

Kesko noudattaa sijoittajaviestinnässään tasapuolisuuden periaatetta ja julkaisee kaiken sijoittajatiedon Internet-sivullaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kesko noudattaa kahden viikon hiljaista jaksoa ennen tulostiedotteidensa julkistamista.

Hallitus 31.12.2008

Heikki Takamäki

s. 1947, kauppaneuvos, diplomikauppias.

Kotipaikka: Tampere, Suomi.

Puheenjohtaja

(palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja).

Päätoimi: Kauppias, K-rauta Rauta-Otra Nekala.

Keskeinen työkokemus: Vuodesta 1979 K-rauta-kauppias. Kesport-Intersport-kauppias 1995–1999.

Hallituksen jäsenyyden alkamis-aika: 1.1.2001.

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: –

Palkkiot vuonna 2008: 67 500 euroa.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008: Omissa ja yhtiönsä nimissä yhteensä 104 470 A-osaketta ja 42 120 B-osaketta. Ei optio-oikeuksia.

31.12.2008: Omissa ja yhtiönsä nimissä yhteensä 104 470 A-osaketta ja 68 120 B-osaketta. Ei optio-oikeuksia.

Keijo Suila

s. 1945, vuorineuvos, ekonomi.

Kotipaikka: Helsinki, Suomi.

Varapuheenjohtaja

(tarkastusvaliokunnan jäsen, palkitsemisvaliokunnan jäsen).

Päätoimi: –

Keskeinen työkokemus: Huhtamäki Oyj: Leaf Europe: toimitusjohtaja 1985–1988, Leaf-ryhmä: toimitusjohtaja 1988–1998, Huhtamäki Oy: varatoimitusjohtaja 1992–1998, Finnair Oyj: pääjohtaja 1999–2005.

Hallituksen jäsenyyden alkamis-aika: 1.1.2001.

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Suomen Messut Osuuskunta: hallituksen puheenjohtaja, Nokia Oyj: hallituksen jäsen, Solidium Oy: hallituksen puheenjohtaja.

Palkkiot vuonna 2008: 50 000 euroa.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008:

Ei osakeomistuksia.

Ei optio-oikeuksia.

31.12.2008: Ei osakeomistuksia.

Ei optio-oikeuksia.

Pentti Kalliala

s. 1948, talusneuvos

(palkitsemisvaliokunnan jäsen).

Kotipaikka: Raisio, Suomi.

Päätoimi: Kauppias, K-supermarket Raisio Center.

Keskeinen työkokemus: K-ruoka-kauppias 1980–1992. Vuodesta 1992 K-supermarket-kauppias.

Hallituksen jäsenyyden alkamis-aika: 31.3.2003.

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Raisio Oyj: hallintoneuvoston jäsen.

Palkkiot vuonna 2008: 37 500 euroa.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008: Omissa ja yhtiönsä nimissä yhteensä 88 560 A-osaketta ja 111 200 B-osaketta. Ei optio-oikeuksia.

31.12.2008: Omissa ja yhtiönsä nimissä yhteensä 92 440 A-osaketta ja 116 050 B-osaketta.

Ei optio-oikeuksia.

Ilpo Kokkila

s. 1947, vuorineuvos,

diplomi-insinööri.

Kotipaikka: Helsinki, Suomi.

Päätoimi: SRV Yhtiöt Oyj: hallituksen puheenjohtaja.

Keskeinen työkokemus: A-Betoni Oy: suunnittelija 1972–1974, Perusyhtymä Oy: johtaja 1974–1987, SRV Yhtiöt Oyj: hallituksen puheenjohtaja 1987–, Pontos Oy: hallituksen puheenjohtaja 2002–.

Hallituksen jäsenyyden alkamis-aika: 27.3.2006.

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Johtamistaidon Opisto JTO: hallituksen puheenjohtaja, Suomalais-Venäläinen kauppa-kamariyhdistys SVKK ry: hallituksen varapuheenjohtaja.

Palkkiot vuonna 2008: 35 500 euroa.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008: Omissa nimissä yhteensä 16 100 B-osaketta. Ei optio-oikeuksia.

31.12.2008: Omissa nimissä yhteensä 16 100 B-osaketta.

Ei optio-oikeuksia.

Maarit Näkyvä

s. 1953, kauppatieteiden maisteri (tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja).

Kotipaikka: Kirkkonummi, Suomi.

Päätoimi: -

Keskeinen työkokemus: Suomen Yhdyspankki Oy: yksikönjohtaja 1990–1995, Merita Pankki Oy: yksikönjohtaja 1995–1996, Merita Rahastoyhtiö Oy: toimitusjohtaja 1996–1997, Leonia Pankki Oyj: johtokunnan jäsen 1998–2000, Sampo Oyj:n varatoimitusjohtaja 2001–2006, Sampo Pankki Oyj:n varatoimitusjohtaja 2007–2008.

Hallituksen jäsenyyden alkamis-aika: 1.1.2001.

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: -

Palkkiot vuonna 2008: 41 000 euroa.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008:

Ei osakeomistuksia.

Ei optio-oikeuksia.

31.12.2008: Ei osakeomistuksia.

Ei optio-oikeuksia.

Seppo Paatelainen

s. 1944, vuorineuvos, maatalous- metsätieteiden maisteri (tarkastusvaliokunnan jäsen).

Kotipaikka: Seinäjoki, Suomi.

Päätoimi: -

Keskeinen työkokemus: Itikka osuuskunta: tuotantojohtaja 1970–73, Luja-Yhtiöt: teollisuusosaston johtaja 1973–87, Itikka osuuskunta ja Itikka Lihabotnia Oy: toimitusjohtaja 1988–1991, Atria Yhtymä Oyj: toimitusjohtaja 1991–2006.

Hallituksen jäsenyyden alkamis-aika: 27.3.2006.

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Ilkka-Yhtymä Oyj: hallituksen puheenjohtaja.

Palkkiot vuonna 2008: 38 500 euroa.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008:

Ei osakeomistuksia.

Ei optio-oikeuksia.

31.12.2008: Ei osakeomistuksia.

Ei optio-oikeuksia.

Jukka Säilä

s. 1949, yo-merkonomi.

Kotipaikka: Kangasala, Suomi.

Päätoimi: Kauppias, K-kenkä Koski-keskus, K-kenkä Ideapark.

Keskeinen työkokemus: Ovako Koverhar: osto-osaston esimies 1979–1988, vuodesta 1988 K-kenkä-kauppias.

Hallituksen jäsenyyden alkamis-aika: 27.3.2006.

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Elinkeinoelämän Keskusliitto EK; Pirkanmaan aluejohtokunnan jäsen.

Palkkiot vuonna 2008: 35 500 euroa.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008: Omissa ja

yhtiönsä nimissä yhteensä 4 000 A-osaketta ja 1 100 B-osaketta.

Ei optio-oikeuksia.

31.12.2008: Omissa ja yhtiönsä nimissä yhteensä 4 000 A-osaketta

ja 3 100 B-osaketta. Ei optio-

oikeuksia.

Konsernijohtoryhmä 31.12.2008

Matti Halmesmäki

s. 1952, vuorineuvos, kauppa-
tieteiden maisteri, varatuomari.
Kesko Oyj:n pääjohtaja, konserni-
johtoryhmän puheenjohtaja.

Kotipaikka: Helsinki, Suomi.

Muut keskeiset tehtävät: Elinkei-
noelämän keskusliitto EK: hallituk-
sen varapuheenjohtaja, Suomen
Messut: hallituksen jäsen, Suomen
Kaupan Liitto: hallituksen jäsen,
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö
Varma: hallintoneuvoston jäsen,
Luottokunta: hallintoneuvoston
puheenjohtaja, Liikesivistysrahaston
kannatusyhdistys ry: hallituksen
jäsen, EVA: valtuuskunnan jäsen,
Helsingin seudun kauppakamari:
valtuuskunnan jäsen, Helsingin
kauppakorkeakoulu: neuvottelu-
kunnan jäsen, Maanpuolustuksen
Tuki ry: valtuuskunnan jäsen, Suo-
men Kulttuurirahasto: kannatusyh-
distyksen jäsen, Keskukskauppaka-
mari: hallituksen jäsen, ICC Kansain-
välinen kauppakamari, Suomen
osasto: hallituksen jäsen, Savonlin-
nan Oopperajuhlien Kannatusyhdis-
tyks ry: valtuuston jäsen.
Työhistoria: Kesko Oy:n palveluk-
sessa vuodesta 1980: talousosaston
johtaja 1985–1989, talousosaston
johtaja 1989–1993, maatalous- ja rautaryh-
män johtaja 1993–1995, erikoistava-
roryhmän johtaja 1995–1996, Tuko
Oy toimitusjohtaja 1996–1997, eri-
koistavaraosaston johtaja 1997–2000.
Vuosina 1989–2000 Kesko Oyj:n hal-
lituksen jäsen. Rautakesko Oy:n ja
Maatalouskesko Oy:n toimitusjohtaja
2001–2005. Kesko Oyj:n toimitusjoh-
taja ja Kesko-konsernin pääjohtaja
1.3.2005 alkaen.

**Keskon osake- ja optio-oikeus-
omistus 1.1.2008:** 50 000 A-optio-
oikeutta.

31.12.2008: 2 000 A-osaketta, 7 000
B-osaketta, 50 000 A-optio-oikeutta
ja 50 000 B-optio-oikeutta.

Eläkeikä ja -edut: Vanhuuseläkeikä
60 vuotta. Täysimääräinen eläke on
66 % eläkepalkasta.

Irtisanomisaika ja erokorvaus:
6 kuukautta. Irtisanomisajan palkan
lisäksi maksettava erokorvaus vastaa
12 kuukauden palkkaa.

Nimitetty konsernijohtoryhmään:
1.1.2001.

Terho Kalliokoski

s. 1961, kauppatieteiden maisteri.
Ruokakesko Oy:n toimitusjohtaja.

Kotipaikka: Kirkkonummi, Suomi.

Muut keskeiset tehtävät: Päivit-
täistavarakauppa ry: hallituksen
puheenjohtaja, Mainostajien Liitto:
hallituksen jäsen, Suomalaisen Työn
Liitto: valtuuston jäsen, Helsingin
seudun kauppakamari: hallituksen
jäsen 15.1.2009 alkaen.

Työhistoria: Kesko Oy:n palveluk-
sessa vuodesta 1985: Kauppapaikka-
toimiston hankesuunnittelija (Hel-
sinki) 1985–1987, Kiinteistöosaston
investointipäällikkö (Helsinki) 1988–
1990, Pohjois-Suomen Keskon
talouspäällikkö (Oulu) 1990–1995,
Pt-kenttäosaston kenttäpäällikkö
(Oulu) 1995–1996, Marketkeskon
myyntijohtaja (Oulu) 1996–1997,
Pohjois-Suomen alueen aluejohtaja
(Oulu) 1998–2002, Kiinteistökeskon
johtaja 2002–2005. Ruokakesko Oy:n
toimitusjohtaja 1.5.2005 alkaen.

**Keskon osake- ja optio-oikeus-
omistus 1.1.2008:** 1 500 B-osaketta
ja 25 000 A-optio-oikeutta.

31.12.2008: 3 250 B-osaketta, 25 000
A-optio-oikeutta ja 25 000 B-optio-
oikeutta.

Eläkeikä ja -edut: Vanhuuseläke
62 vuotta. Täysimääräinen eläke on
66 % eläkepalkasta.

Irtisanomisaika ja erokorvaus:
6 kuukautta. Irtisanomisajan palkan
lisäksi maksettava erokorvaus vastaa
6 kuukauden palkkaa.

Nimitetty konsernijohtoryhmään:
17.3.2005.

Jari Lind

s. 1958, insinööri MTS.
Rautakesko Oy:n toimitusjohtaja.

Kotipaikka: Vantaa, Suomi.

Muut keskeiset tehtävät: –
Työhistoria: Kesko Oy:n palveluk-
sessa vuodesta 1990: Rautakeskon
osto-logistiikkajohtaja 2000–2001,
K-rauta-ketjun ja Yrityspalvelun
johtaja 2002–2005. Rautakesko Oy:n
toimitusjohtaja 1.3.2005 alkaen.

**Keskon osake- ja optio-oikeus-
omistus 1.1.2008:** 25 000 A-optio-
oikeutta.

31.12.2008: 25 000 A-optio-oikeutta
ja 25 000 B-optio-oikeutta.

Eläkeikä ja -edut: Vanhuuseläkeikä
62 vuotta. Täysimääräinen eläke on
66 % eläkepalkasta.

Irtisanomisaika ja erokorvaus:
6 kuukautta. Irtisanomisajan palkan
lisäksi maksettava erokorvaus vastaa
6 kuukauden palkkaa.

Nimitetty konsernijohtoryhmään:
1.3.2005.

Matti Leminen

s. 1951, ekonomi.
Anttila Oy:n toimitusjohtaja.

Kotipaikka: Espoo, Suomi

Muut keskeiset tehtävät: Tekstiili-
ja muotialojen liitto: hallituksen
jäsen, Tekstiili- ja jalkineitoimittajat
ry: hallituksen jäsen.

Työhistoria: Kesko Oy:n palveluk-
sessa vuodesta 1982: Vaatehuone-
ketjun johtaja 1990–1991, Vapaa-
aikaosaston johtaja 1992–1995,
Urheilukeskon johtaja 1995–1998,
Keswell Oy:n varatoimitusjohtaja
2005–2006. Anttila Oy:n toimitus-
johtaja 10.6.1998 alkaen.

**Keskon osake- ja optio-oikeus-
omistus 1.1.2008:** 20 000 A-optio-
oikeutta, 7 000 E-optio-oikeutta ja
12 000 F-optio-oikeutta.

31.12.2008: 20 000 A-optio-oike-
utta, 20 000 B-optio-oikeutta, 7 000
E-optio-oikeutta ja 12 000 F-optio-
oikeutta.

Eläkeikä ja -edut: Vanhuuseläkeikä
60 vuotta. Täysimääräinen eläke on
66 % eläkepalkasta.

Irtisanomisaika ja erokorvaus:
6 kuukautta. Irtisanomisajan palkan
lisäksi maksettava erokorvaus vastaa
12 kuukauden palkkaa.

Nimitetty konsernijohtoryhmään:
1.1.2007.

Pekka Lahti

s. 1955, agronomi.
VV-Auto Group Oy:n toimitusjohtaja.
Kotipaikka: Vantaa, Suomi.

Muut keskeiset tehtävät: -.

Työhistoria: Kesko Oy:n palveluksessa vuodesta 1981: Konekeskon johtaja 2000, Konekesko Oy:n toimitusjohtaja vuodesta 2001 ja Maatalouskesko Oy:n toimitusjohtaja vuodesta 2005. Maatalouskesko Oy:n hallituksen puheenjohtaja 2005–2008. Konekesko Oy:n hallituksen puheenjohtaja 1.11.2005 alkaen. VV-Auto Group Oy:n toimitusjohtaja 1.2.2006 alkaen.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008: 20 000 A-optio-oikeutta ja 23 500 F-optio-oikeutta.

31.12.2008: 20 000 A-optio-oikeutta, 20 000 B-optio-oikeutta ja 23 500 F-optio-oikeutta.

Eläkeikä ja -edut: Vanhuuseläkeikä 62 vuotta. Täysimääräinen eläke on 66 % eläkepalkasta.

Irtisanomisaika ja erokorvaus: 6 kuukautta. Irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa 6 kuukauden palkkaa.

Nimitetty konsernijohtoryhmään: 1.3.2005.

Riitta Laitasalo

s. 1955, kauppatieteiden maisteri.
Henkilöstöjohtaja.
Kotipaikka: Espoo, Suomi.

Muut keskeiset tehtävät: Edita Oyj: hallituksen jäsen, Johtamistaidon opisto JTO ry: hallituksen jäsen, Kansainvälisen Kaupan Koulutus-säätiö, Fintra: hallituksen jäsen.

Työhistoria: Kesko Oy:n palveluksessa vuodesta 1979: henkilöstöjohtaja 1995–1997, talous- ja rahoitusryhmän tulosryhmäjohtaja 1997–1998, talous- ja hallintoryhmän tulosryhmäjohtaja 1998–1999, hallintojohtaja 2000–2005. Henkilöstöjohtaja 30.3.2005 alkaen.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008: 15 000 A-optio-oikeutta, 5 000 E-optio-oikeutta ja 21 000 F-optio-oikeutta.

31.12.2008: 5 000 B-osaketta, 15 000 A-optio-oikeutta, 15 000 B-optio-oikeutta ja 21 000 F-optio-oikeutta.

Eläkeikä ja -edut: Vanhuuseläkeikä 60 vuotta. Täysimääräinen eläke on 66 % eläkepalkasta.

Irtisanomisaika ja erokorvaus: 6 kuukautta. Irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa 12 kuukauden palkkaa.

Nimitetty konsernijohtoryhmään: 1.1.2001.

Arja Talma

s. 1962, kauppatieteiden maisteri, eMBA.
Talous- ja rahoitusjohtaja, CFO.
Kotipaikka: Helsinki, Suomi.

Muut keskeiset tehtävät: Sponda Oyj: hallituksen jäsen ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, VR-Yhtymä Oy: hallituksen jäsen ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, Luottokunta: hallituksen jäsen.

Työhistoria: KPMG Wideri Oy Ab: KHT-tilintarkastaja 1992–2001, partner 2000–2001. Oy Radiolinja Ab: johtaja, vastuualueenaan talous ja hallinto 2001–2003. Kesko Oyj:n palveluksessa vuodesta 2004: talousjohtaja 2004–2005. Talous- ja rahoitusjohtaja, CFO 17.3.2005 alkaen.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008: 25 000 A-optio-oikeutta.

31.12.2008: 1 000 B-osaketta, 25 000 A-optio-oikeutta ja 25 000 B-optio-oikeutta.

Eläkeikä ja -edut: Vanhuuseläkeikä ja eläkepalkka määräytyvät työntekijän eläkelain (TyEL) mukaisesti.

Irtisanomisaika ja erokorvaus: 6 kuukautta. Irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa 6 kuukauden palkkaa.

Nimitetty konsernijohtoryhmään: 17.3.2005.

Paavo Moilanen

s. 1951, yo-merkonomi.
Viestintäjohtaja.
Kotipaikka: Espoo, Suomi.

Muut keskeiset tehtävät: Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva: hallintoneuvoston jäsen.

Työhistoria: Kesko Oy:n palveluksessa vuodesta 1974: aluejohtaja Kajaani 1986–1989; aluejohtaja Jyväskylä 1989–1991; aluejohtaja Seinäjoki 1991–1995; lähikauppakeskon ketjujohtaja 1995–1996; Erikois-tavararyhmän johtaja 1996–1997; Rauta-maatalous-ryhmän tulosryhmäjohtaja 1998–2000, K-kauppiassliiton toimitusjohtaja 2000–2005. Kesko-konsernin viestintäjohtaja 13.10.2005 alkaen.

Keskon osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2008: 500 A-osaketta, 15 000 A-optio-oikeutta ja 1 000 E-optio-oikeutta.

31.12.2008: 500 A-osaketta, 1 312 B-osaketta, 15 000 A-optio-oikeutta ja 15 000 B-optio-oikeutta.

Eläkeikä ja -edut: Vanhuuseläkeikä 60 vuotta. Täysimääräinen eläke on 66 % eläkepalkasta.

Irtisanomisaika ja erokorvaus: 6 kuukautta. Irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa 12 kuukauden palkkaa.

Nimitetty konsernijohtoryhmään: 13.10.2005.

Toimintakertomus ja tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus

71 Toimintakertomus

78 Voitonjakoesitys

Tilinpäätös

82 Konsernitilinpäätös (IFRS)

- 82 Konsernin tuloslaskelma
- 83 Konsernitase
- 84 Konsernin rahavirtalaskelma
- 85 Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
- 86 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
 - 86 Liite 1, Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet
 - 94 Liite 2, Segmentti-informaatio
 - 97 Liite 3, Yrityshankinnat
 - 97 Liite 4, Lopetetut toiminnot ja muiden omaisuuserien myynnit
 - 98 Liite 5, Liiketoiminnan muut tuotot
 - 98 Liite 6, Liiketoiminnan muut kulut
 - 98 Liite 7, Kertaluonteiset erät
 - 99 Liite 8, Henkilöstökulut, henkilöstön määrä ja johdon palkat
 - 99 Liite 9, Rahoitustuotot- ja kulut
 - 100 Liite 10, Tuloverot
 - 100 Liite 11, Osakekohtainen tulos
 - 101 Liite 12, Aineettomat hyödykkeet
 - 103 Liite 13, Aineelliset hyödykkeet
 - 104 Liite 14, Osuudet osakkuusyhtiöissä
 - 105 Liite 15, Pitkäaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat
 - 105 Liite 16, Pitkäaikaiset saamiset
 - 106 Liite 17, Rahoitusleasingsaamiset
 - 106 Liite 18, Laskennalliset verot
 - 108 Liite 19, Eläkesaamiset
 - 109 Liite 20, Vaihto-omaisuus
 - 109 Liite 21, Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset
 - 110 Liite 22, Lyhytaikaiset korolliset saamiset
 - 110 Liite 23, Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat
 - 110 Liite 24, Myytävissä olevat rahoitusvarat
 - 110 Liite 25, Rahavarat
 - 110 Liite 26, Myytävänä oleviksi luokitellut omaisuuserät ja niihin liittyvät velat
 - 111 Liite 27, Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

- 112 Liite 28, Korollisten velkojen maturiteettijakauma
- 113 Liite 29, Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin
- 115 Liite 30, Rahoitusleasingvelat
- 115 Liite 31, Varaukset
- 116 Liite 32, Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat
- 116 Liite 33, Merkittävimmät emoyhtiön suoraan omistamat tytäryritykset
- 116 Liite 34, Yhteisessä määräysvallassa olevat omaisuuserät
- 117 Liite 35, Vastuositoumukset
- 117 Liite 36, Muut vuokrasopimukset
- 117 Liite 37, Osakeperusteiset maksut
- 120 Liite 38, Ei-kassavirtavaikuttaiset investoinnit
- 120 Liite 39, Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut
- 121 Liite 40, Tytäryhtiömyynnit
- 121 Liite 41, Osakkuusyhtiömyynnit
- 121 Liite 42, Luovutustulot myytävissä olevista rahoitusvaroista
- 121 Liite 43, Rahavarat ja lyhytaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat
- 122 Liite 44, Rahoitusriskien hallinta
- 127 Liite 45, Riskienhallinta
- 129 Liite 46, Lähipiiritapahtumat
- 130 Liite 47, Muut liitetiedot
- 131 Liite 48, Tunnusluvut
- 134 Liite 49, Osakeomistuksen jakautuminen
- 135 Liite 50, Tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt

137 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

- 137 Emoyhtiön tuloslaskelma
- 138 Emoyhtiön tase
- 139 Emoyhtiön rahoituslaskelma
- 140 Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

145 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

145 Tilintarkastuskertomus

Hallituksen toimintakertomus

Tammi-joulukuu 2008

Jatkuvat toiminnot

LIKEVAIHTO JA TULOS

Konsernin liikevaihto tammi-joulukuussa 2008 oli 9 600 milj. euroa, mikä on 3,4 % enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana (9 287 milj. euroa). Liikevaihto kasvoi kotimaassa 4,4 % ja laski ulkomailla 0,2 %. Viennin ja ulkomaisen toiminnan osuus liikevaihdosta oli 21,4 % (22,2 %). Konsernin liikevaihdon kehitykseen vaikutti merkittävästi erityisesti rakennusmarkkinoiden heikkeneminen Pohjoismaissa ja Baltiassa vuoden 2008 loppua kohden. Päivittäistavarakaupan kasvu jatkui tasaisena koko vuoden 2008 ajan.

Jatkuvat toiminnot	2008	2007	10-12/2008	10-12/2007
Liikevaihto, Milj. €	9 600	9 287	2 336	2 390
Liikevoitto, Milj. €	285,6	321,5	6,9	68,3
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, Milj. €	217,0	315,0	27,3	71,9
Konsernin voitto ennen veroja, Milj. €	288,5	357,8	7,7	66,1
Tulos/osake, € (jatkuvat toiminnot)	1,81	2,52	-0,05	0,39
Tulos/osake, € (koko konserni)	2,24	2,90	-0,04	0,41
Investoinnit, Milj. €	338	228	105	69
Koko konserni	2008	2007		
Omavaraisuusaste, %	52,4	48,5		
Oman pääoman tuotto, %	12,1	16,4		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	14,2	17,4		
Oma pääoma/osake, €	20,09	19,53		
Osinko/osake, €	1,00*	1,60		

* hallituksen esitys yhtiökokoukselle

K-ryhmän (Keskon ja ketjukauppojen) vähittäismyynti (sis. alv) tammi-joulukuussa oli 11 916 milj. euroa ja se kasvoi 3,4 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin voitto ennen veroja tammi-joulukuussa oli 288,5 milj. euroa (357,8 milj. euroa). Liikevoitto oli 285,6 milj. euroa (321,5 milj. euroa). Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 217,0 milj. euroa (315,0 milj. euroa). Se oli 2,3 % liikevaihdosta (3,4 %). Kertaluonteisiin tuottoihin sisältyy merkittävimpinä erinä Keskon ja Nordisk Renting Oy:n välisistä kiinteistöjen vuokra- ja myyntijärjestelyistä syntynyt myyntivoitto 103,2 milj. euroa, Keskon ja Aberdeen Property Fund Finland 1 Ky:n välisestä kiinteistökaupasta syntynyt 16,3 milj. euron myyntivoitto sekä K-Rahoitus Oy:n osakekannan myyntivoitto 10,3 milj. euroa. Kertaluonteisiin kuluihin sisältyy liiketoiminnan heikentyneiden kehitysnäkymien seurauksena kirjattu 45,6 milj. euron arvonalentuminen Rautakeskon tytäryhtiön Byggmakker Norgen konserniliikearvosta ja tavaramerkistä. Arvonalentaminen perustuu liiketoiminnan heikentyneisiin kehitysnäkymiin. Lisäksi ker-

talunteisiin kuluihin sisältyy 15,5 milj. euron arvonalentuminen Anttilan Vantaan logistiikkakeskuksesta, joka korvataan uudella Keravan logistiikkakeskuksella vuonna 2011. Vertailukaudella rahoituseriin sisältyi SATO Oyj:n osakkeiden myynnistä syntynyt 37,1 milj. euron kertaluonteinen myyntivoitto.

Liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä jääminen edellisvuotta pienemmäksi johtui pääosin rakennusmarkkinoiden kysynnän heikentymisestä Pohjoismaissa ja Baltiassa sekä rautakaupan ja ruokakaupan kauppapaikkaverkoston laajentamis- ja uudistamistoimenpiteistä. Taloustilanteen voimakkaasta heikentymisestä johtuen vaihto-omaisuuden ja myyntisaamisten arvostusperiaatteita on tiukennettu entisestään. Vuoden 2008 tulokseen on kirjattu vaihto-omaisuuden ja myyntisaamisten arvonalennuksia noin 25 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Konsernin jatkuvien toimintojen tulos osaketta kohden oli 1,81 euroa (2,52 euroa). Oma pääoma osaketta kohden oli 20,09 euroa (19,53 euroa).

INVESTOINNIT

Konsernin investoinnit tammi-joulukuussa 2008 olivat yhteensä 338,4 milj. euroa (227,7 milj. euroa) eli 3,5 % (2,5 %) liikevaihdosta. Kauppapaikkainvestoinnit olivat 279,0 milj. euroa (188,2 milj. euroa) ja muut investoinnit 59,5 milj. euroa (39,5 milj. euroa). Investoinnit ulkomaan liiketoimintaan olivat 29,0 % kokonaisinvestoinneista.

RAHOITUS

Liiketoiminnan rahavirta tammi-joulukuussa oli 134,0 milj. euroa (248,4 milj. euroa) ja investointien rahavirta -45,8 milj. euroa (-84,7 milj. euroa). Investointien rahavirtaan sisältyi tuloja käyttöömaisuuden myynneistä 281,4 milj. euroa (146,1 milj. euroa).

Likvidejä varoja oli kauden lopussa 443 milj. euroa (351 milj. euroa). Näiden määrää kasvattivat Keskon ja Aberdeen Property Fund Finland 1 Ky:n välinen noin 44 milj. euron suuruinen kiinteistökauppa sekä Keskon ja Nordisk Renting Oy:n välinen kiinteistö- ja vuokrasopimusjärjestely, jonka kassavirtavaikutus oli 82 milj. euroa. Lisäksi likvidejä varoja kasvattivat Kauko-Telkon myynnistä saatu noin 77 milj. euron velaton kauppahinta sekä K-Rahoitus Oy:n myynti, joka Keskolle maksettujen rahoitusrahoitusten myötä kasvatti likvidejä varoja noin 240 milj. euroa. Korollinen nettovelka oli katsauskauden lopussa 47 milj. euroa (275 milj. euroa). Omavaraisuusaste oli kauden lopussa 52,4 % (48,5 %) ja nettovelkaantumisasaste 2,3 % (14,0 %).

Konsernin nettorahoitustuotot olivat tammi-joulukuussa 1,0 milj. euroa (36,1 milj. euroa). Nettorahoitustuottoja kasvattivat likvidien varojen suurempi määrä sekä korkotason nousu. Nettorahoitustuottoja heikensi valuuttojen korkoerojen kasvu loppuvuonna. Vertailukauden tuottoihin sisältyi 37,1 milj. euron myyntivoitto SATO Oyj:n osakkeista.

VEROT

Konsernin verot tammi-joulukuussa olivat 89,4 milj. euroa (87,1 milj. euroa). Efektiivinen veroaste, jota nosti katsauskaudella kirjattu verotuksessa vähennyskelvoton arvonalentuminen Byggmakker Norgen konserniliikearvosta, oli 30,9 % (24,4 %).

HENKILÖKUNTA

Kesko-konsernin henkilökuntamäärä oli tammi-joulukuussa keskimäärin kokoaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna 21 327 (20 520) henkeä. Suomessa keskimääräinen henkilömäärän vähennys oli 95 henkilöä ja Suomen ulkopuolella lisäys 902 henkilöä. Henkilömäärää kasvatti merkittävästi heinäkuussa 2007 hankittu valkovenäläinen OMA-tytäryhtiö.

Joulukuun 2008 lopussa henkilömäärä oli kaikkiaan 24 668 (25 228), joista Suomessa työskenteli 13 651 (13 762) ja Suomen ulkopuolella 11 017 (11 466) henkeä. Henkilömäärän vähennys vuoden 2007 loppuun verrattuna oli Suomessa 111 ja Suomen ulkopuolella 449 henkilöä. Kulutuskysynnän heikkenemisestä johtuen konsernin eri liiketoiminnoissa aloitettiin vuoden 2008 aikana useita henkilöstökustannusten sopeuttamiseen tähtäviä toimenpiteitä.

MARKKINAKATSAUS

Suomen vähittäiskaupan myynnin arvo kasvoi tammi-marraskuussa 2008 Tilastokeskuksen tietojen mukaan 7,6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tukkukaupan myynnin arvo kasvoi tammi-marraskuussa 9,1 %. Sekä vähittäis- että tukkukaupan myynnin kasvu kuitenkin hidastui merkittävästi vuoden 2008 loppua kohden ja marraskuussa 2008 vähittäiskauppa laski 0,5 % ja tukkukauppa 11,4 %. Tilastokeskuksen laskema vuoden 2008 keskimääräinen inflaatio oli 4,1 %.

Tilastokeskuksen tammikuun 2009 kuluttajabarometrin mukaan kuluttajien luottamus talouteen oli heikko. Oma taloustilanne ja säästämismahdollisuudet arvioitiin edelleen hyväksi, vaikka työttömyyden osumista omalle kohdalle pidettiin aikaisempaa todennäköisempänä. Kuva Suomen taloudesta ja talouskehityksestä oli edelleen synkkä.

Keskon toiminta-alueen talouskehitykseen ja kulutuskysyntään liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä johtuen kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden syventyneistä ongelmista sekä yleisen talouskehityksen heikkenemisestä. Tästä johtuen Keskon toimintakertomuksessa ei ole esitetty erillisiä toimialakohtaisia ennusteita.

TOIMINNAN KAUSILUONTEISUUS

Konsernin liiketoimintojen luonteeseen liittyy kausivaihtelua. Liiketoimintasegmenttien liikevaihto ja -voitto eivät kerry tasaisesti, vaan ne vaihtelevat vuosineljänneksittäin kunkin liiketoimintasegmentin ominaispiirteiden mukaisesti.

TOIMIALOJEN KEHITYS TAMMI-JOULUKUUSSA

Ruokakesko

Ruokakeskon liikevaihto tammi-joulukuussa oli 4 110 milj. euroa (3 871 milj. euroa) ja se kasvoi 6,2 %. K-ruokakauppojen vähittäismyynti (sis. alv) kasvoi 6,0 % ja oli 5 351 milj. euroa. Myynnin kehitys oli hyvä erityisesti K-ruokakauppojen omien Pirkka-tuotteiden osalta, joiden myynti kasvoi 14,6 %. Vuoden 2008 aikana avattiin 37 uutta K-ruokakauppaa. K-citymarketeja avattiin kahdeksan, joista kaksi oli laajennuksia K-supermarketeista K-citymarketeiksi. Uusia K-supermarket-ruokakauppoja avattiin 13. Suomen päivittäistavarakaupan kokonaismarkkinoiden arvi-

oidaan kasvaneen vuonna 2008 noin 9 % edellisestä vuodesta. Hintojen keskimääräinen kuukausikehitys verrattuna edelliseen vuoteen oli tammi-joulukuussa 7,6 % (Tilastokeskus).

Ruokakeskon liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä tammi-joulukuussa oli 135,2 milj. euroa (3,3 % liikevaihdosta), mikä oli 16,2 milj. euroa ja 0,6 %-yksikköä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Liikevoittoa ilman kertaluonteisia eriä rasittivat kauppapaikkaverkoston laajennus- ja uudistustoimenpiteet sekä käyttötavarakaupan edellisuotta heikompi myynnin kehitys. Liikevoitto oli 245,0 milj. euroa (151,3 milj. euroa). Liikevoittoa kasvattivat 103,2 milj. euron kertaluonteinen myyntivoitto Keskon ja Nordisk Rentingin välisestä kiinteistö- ja vuokrasopimusjärjestelystä sekä 10,7 milj. euron kertaluonteinen myyntivoitto Keskon ja Aberdeen Property Fund Finland 1 Ky:n välisestä kiinteistökaupasta.

Ruokakeskon investoinnit tammi-joulukuussa olivat 185,9 milj. euroa (117,6 milj. euroa), josta kauppapaikkainvestoinnit olivat 161,7 milj. euroa (104,8 milj. euroa).

Rautakesko

Rautakeskon liikevaihto tammi-joulukuussa oli 2 518 milj. euroa (2 537 milj. euroa) ja se laski 0,8 %. Myynnin kehitys heikkeni voimakkaasti erityisesti ammattiasiakaskaupassa. Liikevaihdon kehitys ilman yritysostojen ja -myyntien vaikutusta oli -1,4 %. Suomessa liikevaihto oli 882 milj. euroa (909 milj. euroa) ja se laski 3,0 %. Ulkomaan toiminnan liikevaihto oli 1 636 milj. euroa (1 628 milj. euroa) ja se kasvoi 0,5 %. Ulkomaan toiminnan osuus Rautakeskon liikevaihdosta oli 65,0 % (64,0 %).

Tammi-joulukuussa K-rauta- ja Rautia-ketjujen vähittäismyynti (sis. alv) Suomessa kasvoi 2,1 % ja oli 1 225 milj. euroa. Yrityspalvelun myynti pieneni 11,7 %.

Vuonna 2008 avattiin Suomessa kaksi uutta kauppa ja kuusi korvaavaa kauppa. Ulkomailla avattiin 12 uutta kauppa ja yksi korvaava kauppa.

Ruotsissa liikevaihto kasvoi tammi-joulukuussa 1,0 % ja oli 186 milj. euroa. Norjassa liikevaihto laski 7,7 % ja oli 570 milj. euroa. Virossa liikevaihto laski 11,6 % ja oli 81 milj. euroa. Latviassa liikevaihto laski 15,8 % ja oli 71 milj. euroa. Liettuassa Senukain liikevaihto laski 0,9 % ja oli 449 milj. euroa. Venäjällä Stroymasterin liikevaihto kasvoi 34,9 % ja oli 203 milj. euroa. Valkovenäläisen OMA:n liikevaihto oli 71 milj. euroa.

Rautakeskon liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä tammi-joulukuussa oli 53,3 milj. euroa (2,1 % liikevaihdosta), mikä oli 62,6 milj. euroa ja 2,5 %-yksikköä edellistä vuotta alempi. Kannattavuuteen vaikutti rakennusmarkkinoiden kysynnän heikentymisen lisäksi kauppapaikkaverkoston laajentaminen sekä myyntisaamisten ja vaihto-omaisuuden arvostusperiaatteiden tiukentaminen. Vuoden 2008 tulokseen on kirjattu vaihto-omaisuuden ja myyntisaamisten arvonalennuksia noin 14 milj. euroa edellisuotta enemmän. Rautakeskon liikevoitto tammi-joulukuussa oli 16,3 milj. euroa (117,8 milj. euroa). Liikevoittoon sisältyy kertaluonteinen 45,6 milj. euron arvonalentuminen Bygghälsanin ja Norgens aineettomista hyödykkeistä. Lisäksi liikevoittoon sisältyy kertaluonteinen kiinteistöjen myyntivoitto 5,4 milj. euroa Keskon ja Aberdeen Property Fund Finland 1 Ky:n välisestä kiinteistökaupasta.

Rautakeskon investoinnit tammi-joulukuussa olivat 121,1 milj. euroa (77,0 milj. euroa). Ulkomaisten investointien osuus oli 80,1 % (59,3 %).

VV-Auto

VV-Auton liikevaihto tammi-joulukuussa oli 884 milj. euroa (805 milj. euroa) ja se kasvoi 9,9 %. VV-Auton maahantuomien henkilö- ja pakettiautojen yhteenlasketut rekisteröinnit kasvoivat Suomessa tammi-joulukuussa 23,6 %. Kehitykseen vaikutti vuoden 2008 alussa voimaan tullut autoverolain muutos sekä Volkswagenin ja Audin hyvä kilpailukyky. VV-Auton maahantuomien henkilö- ja pakettiautojen yhteenlaskettu markkinaosuus oli vuonna 2008 17,1 % (15,1 %). Liikevaihdon kehitykseen vaikutti laskevasti autoveromuutoksen johdosta laskeneet autojen keskihinnat, Baltian autokaupan hiljeneminen sekä pakettiautojen myynnin lasku.

Uusia henkilöautoja ensirekisteröitiin Suomessa tammi-joulukuussa 139 647 kappaletta, mikä on 11,2 % edellisestä vuodesta enemmän. Pakettiautojen ensirekisteröinnit laskivat 8,1 % edellisestä vuodesta 15 522 autoon.

VV-Auton maahantuomien henkilöautojen ensirekisteröinnit kasvoivat tammi-joulukuussa 30,6 %. Volkswagen-henkilöautojen ensirekisteröinnit olivat tammi-joulukuussa 16 493 kappaletta ja markkinaosuus oli 11,8 % (10,2 %). Audin ensirekisteröinnit olivat tammi-joulukuussa 5 836 kappaletta ja markkinaosuus oli 4,2 % (3,3 %). Uusia Seat-henkilöautoja rekisteröitiin Suomessa 1 832 ja markkinaosuus oli 1,3 % (1,2 %). Volkswagen-pakettiautoja rekisteröitiin 2 463 ja niiden markkinaosuus oli 15,9 % (18,0 %).

Liikevoitto tammi-joulukuussa oli 36,3 milj. euroa (4,1 % liikevaihdosta), mikä oli 10,3 milj. euroa ja 0,9 %-yksikköä parempi kuin edellisellä vuonna vastaavana aikana. Kannattavuutta paransi VV-Auton edustamien merkkien hyvä myynnin kehitys.

Investoinnit olivat tammi-joulukuussa 6,9 milj. euroa (6,3 milj. euroa).

Anttila

Anttilan liikevaihto tammi-joulukuussa oli 560 milj. euroa (564 milj. euroa) ja se laski 0,7 %. Talousnäköymien heikentyessä kuluttajien varovaisuus lisääntyi, mikä vaikutti erityisesti kodin sisustamisen tuotteiden ja kulutuselektronikan kysyntään.

Anttila-tavaratalojen vähittäismyynti (sis. alv) tammi-joulukuussa oli 393 milj. euroa ja se laski 1,3 %. Kodin Ykkönen-sisustustavaratalojen vähittäismyynti oli 181 milj. euroa ja se laski 1,9 %. Etäkauppaa harjoittavan NetAnttilan vähittäismyynti Suomessa oli 93 milj. euroa ja se kasvoi 4,9 %. NetAnttilan myynti Virossa oli 9 milj. euroa ja se kasvoi 1,4 %. Latviassa NetAnttilan myynti oli 8 milj. euroa ja se laski 17,6 %.

Anttilan liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä tammi-joulukuussa oli 19,8 milj. euroa (3,5 % liikevaihdosta), mikä oli 5,4 milj. euroa ja 0,9 %-yksikköä vähemmän kuin edellisellä vuonna vastaavana aikana. Anttilan liikevoitto oli 4,3 milj. euroa (27,2 milj. euroa). Kertaluonteisiin kuluihin sisältyy Vantaan logistiikkakeskuksen kiinteistön arvonalennus 15,5 milj. euroa. Anttila rakennuttaa Keravalle uuden logistiikkakeskuksen, joka otetaan käyttöön vuonna 2011.

Anttilan investoinnit olivat yhteensä 5,8 milj. euroa (5,8 milj. euroa), joista merkittävimmät olivat Porin ja Rovaniemen uudet tavaratalot.

Maatalouskesko

Maatalouskeskon liikevaihto tammi-joulukuussa oli 846 milj. euroa (793 milj. euroa) ja se kasvoi 6,6 %. Ulkomaan toimintojen liikevaihto oli 318 milj. euroa (295 milj. euroa) ja niiden osuus liikevaihdosta oli 37,6 %.

Maatalouskeskon kotimaan liikevaihto tammi-joulukuussa oli 527 milj. euroa ja se kasvoi 5,7 %, mihin vaikutti merkittävästi hintatason nousu tuotantotarvike- ja polttoainekaupassa. Ulkomaan toimintojen liikevaihto kasvoi 8,0 % vilja- ja tuotantotarvikekaupan kasvun myötä. Baltian maarakennuskonekauppa heikkeni selvästi edellisestä vuodesta.

K-maatalous-ketjun myynti Suomessa kasvoi tammi-joulukuussa 6,0 % ja oli 714 milj. euroa (sis. alv).

Maatalouskeskon liiketappio ilman kertaluonteisia eriä tammi-joulukuussa oli 3,5 milj. euroa (-0,4 % liikevaihdosta), mikä oli 15,9 milj. euroa heikompi kuin edellisellä vuonna. Tuloskehitykseen vaikutti merkittävästi Baltian maatalous- ja konemarkkinoiden heikkeneminen vuoden 2008 loppupuolella, minkä seurauksena Maatalouskeskon vaihto-omaisuuden ja myyntisaamisten arvonalennukset kasvoivat noin 7 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Investoinnit olivat tammi-joulukuussa 2,4 milj. euroa (7,6 milj. euroa).

Muut liiketoiminnot

Muissa liiketoiminnoissa raportoidaan Konekesko, Intersport Finland, Indoor, Musta Pörssi ja Kenkäkesko.

Muiden liiketoimintojen yhteenlaskettu liikevaihto tammi-joulukuussa oli 699 milj. euroa (743 milj. euroa) ja se laski 6,0 %. Ulkomaan toimintojen liikevaihto 56 milj. euroa ja sen osuus liikevaihdosta oli 8,0 %.

Muiden liiketoimintojen yhteenlaskettu liiketappio ilman kertaluonteisia eriä tammi-joulukuussa oli 0,1 milj. euroa (0,0 % liikevaihdosta), mikä oli 14,0 milj. euroa heikompi kuin edellisen vuoden vastaavalla kaudella. Kannattavuuden lasku johtui vapaa-ajankonekaupan, huonekalukaupan sekä kodintekniikan edellisestä vuodesta heikommasta tuloskehityksestä. Liikevoitto tammi-joulukuussa oli 0,8 milj. euroa (10,0 milj. euroa).

Investoinnit tammi-joulukuussa olivat 15,7 milj. euroa (7,4 milj. euroa).

Konekeskon liikevaihto tammi-joulukuussa oli 214 milj. euroa (229 milj. euroa) ja se laski 6,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Myynti ja kannattavuus heikentyivät erityisesti vapaa-ajan konekaupassa.

Intersport Finlandin liikevaihto tammi-joulukuussa oli 158 milj. euroa (147 milj. euroa) ja se kasvoi 7,5 %. Maaliskuussa avattiin Budget Sport -urheilukaupat Espoossa ja Raisiossa.

Indoorin liikevaihto tammi-joulukuussa oli 177 milj. euroa (197 milj. euroa) ja se laski 9,7 %. Myyntiä ja kannattavuutta heikensi kuluttajien varovaisuus sekä asuntokaupan hiljentyminen. Indoorin Ruotsin liiketoiminnot lopetettiin maaliskuussa 2008.

Musta Pörssi Oy:n liikevaihto tammi-joulukuussa oli 123 milj. euroa (148 milj. euroa) ja se laski 16,8 %. Myynnin kehitykseen vaikuttivat kauppapaikkaverkostomuutokset sekä kulutuselektronikan edellistä vuotta pienempi kysyntä vertailuvuonna toteutetun digiaikaan siirtymisen seurauksena. Vuoden 2008 lopussa avattiin Konebox.fi-nettikauppa.

Kenkäkesko Oy:n liikevaihto tammi-joulukuussa oli 26 milj. euroa (23 milj. euroa) ja se kasvoi 12,6 %.

LOPETETUT TOIMINNOT

Konsernin lopetettujen toimintojen tulos tammi-joulukuussa oli 41,5 milj. euroa (36,6 milj. euroa). Lopetuissa toiminnoissa esitetään Kauko-Telko Oy sekä sen myynnistä syntynyt 31 milj. euron myyntivoitto ja Tähti Optikko Group Oy sekä sen myynnistä syntynyt noin 8,5 milj. euron myyntivoitto. Vertailuvuonna lopetettuihin toimintoihin sisältyi Rimi Baltic AB:lle vuokrattujen ruokakauppa- ja palvelusliiketoimintojen myynnistä syntynyt 28,2 milj. euron myyntivoitto.

Loka-joulukuu 2008

Jatkuvat toiminnot

LIKEVAIHTO JA TULOS

Konsernin liikevaihto loka-joulukuussa 2008 oli 2 336 milj. euroa, mikä on 2,3 % vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana (2 390 milj. euroa). Konsernin liikevaihto kasvoi kotimaassa 1,8 % ja laski ulkomailla 16,0 %. Viennin ja ulkomaisten toiminnan osuus liikevaihdosta oli 19,4 % (22,6 %).

K-ryhmän (Keskon ja ketjukauppojen) vähittäismyynti (sis. alv) loka-joulukuussa oli 3 016 milj. euroa ja se laski 2,0 % edellisen vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna.

Konsernin voitto ennen veroja loka-joulukuussa oli 7,7 milj. euroa (66,1 milj. euroa). Liikevoitto oli 6,9 milj. euroa (68,3 milj. euroa). Liikevoittoon sisältyi kertaluonteisia käyttöomaisuuden myyntivoittoja ja -tappioita sekä arvonalentumisia nettomääräisesti -20,4 milj. euroa (-3,7 milj. euroa). Kertaluonteisiin kuluihin sisältyy 15,5 milj. euron arvonalentuminen Anttilan Vantaan logistiikkakeskuksesta, jonka toiminta siirretään Kera- van uuteen logistiikkakeskukseen vuonna 2011.

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 27,3 milj. euroa (71,9 milj. euroa). Se oli 1,2 % liikevaihdosta (3,0 %). Liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä jääminen edellisvuotta pienemmäksi johtui pääosin rakennusmarkkinoiden kysynnän heikentymisestä Pohjoismaissa ja Baltiassa. Taloustilanteen voimakkaasta heikentymisestä johtuen vaihto-omaisuuden ja myyntisaamisten arvostusperiaatteita on tiukennettu entisestään. Loka-joulukuun tulokseen on kirjattu konsernissa vaihto-omaisuuden ja myyntisaamisten arvonalennuksia noin 17 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä jääminen edellisvuotta pienemmäksi johtui rakennusmarkkinoiden ja käyttötavarakauden kysynnän heikentymisestä sekä kauppapaikkaverkoston laajentamis- ja uudistamistoimenpiteistä.

Konsernin jatkuvien toimintojen tulos osaketta kohden oli -0,05 euroa (0,39 euroa). Oma pääoma osaketta kohden oli 20,09 euroa (19,53 euroa).

INVESTOINNIT

Konsernin investoinnit loka-joulukuussa olivat 105,2 milj. euroa (68,8 milj. euroa) eli 4,5 % (2,9 %) liikevaihdosta. Kauppapaikkainvestoinnit olivat 84,1 milj. euroa (61,9 milj. euroa). Konsernin muut investoinnit olivat 21,1 milj. euroa (6,9 milj. euroa). Investoinnit ulkomaan liiketoimintaan olivat 37,8 % kokonaisinvestoinneista.

RAHOITUS

Liiketoiminnan rahavirta loka-joulukuussa oli 15,7 milj. euroa (70,2 milj. euroa) ja investointien rahavirta -95,7 milj. euroa (-71,0 milj. euroa). Investointien rahavirtaan sisältyi tuloja käyttöomaisuuden myynneistä 3,7 milj. euroa (5,1 milj. euroa).

Likvidejä varoja oli kauden lopussa 443 milj. euroa (351 milj. euroa). Varat on sijoitettu hajautetusti vastapuolikohtaisten limiittien rajoissa yritysten (203 milj. euroa) ja pankkien (141 milj. euroa) velkainstrumentteihin, rahastoihin (9 milj. euroa), Suomen valtion joukkovelkakirjalainoihin (32 milj. euroa) sekä talletuksina pankkeihin (58 milj. euroa).

Konsernin nettorahoitustuotot olivat loka-joulukuussa 0,8 milj. euroa (-2,1 milj. euroa).

VEROT

Konsernin verot loka-joulukuussa olivat 5,5 milj. euroa (20,6 milj. euroa). Efektiivinen veroaste, jota nostivat ulkomaisten yhtiöiden katsauskauden tappiolliset tulokset, oli 71,2 % (31,1 %).

HENKILÖKUNTA

Kesko-konsernin henkilökuntamäärä oli loka-joulukuussa keskimäärin kokoaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna 20 921 (21 376) henkeä. Määrä pieneni viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 455 henkilöllä. Suomessa keskimääräinen henkilömäärän vähennys oli 397 henkilöä ja Suomen ulkopuolella 58 henkilöä.

TOIMIALOJEN KEHITYS LOKA-JOULUKUUSSA

Ruokakesko

Ruokakeskon liikevaihto loka-joulukuussa oli 1 122 milj. euroa (1 046 milj. euroa) ja se kasvoi 7,3 %. K-ruokakauppojen loka-joulukuun vähittäismyynti 1 456 milj. euroa (sis. alv) kasvoi 6,5 % ja päivittäistavaramyynti 7,8 %. Joulukuun lopussa K-ruokakauppoja oli yhteensä 1 055 (luku ei sisällä kauppa-autoja).

Ruokakeskon liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä loka-joulukuussa oli 43,3 milj. euroa (3,9 % liikevaihdosta), mikä oli 3,5 milj. euroa ja 0,1 %-yksikköä enemmän kuin edellisenä vuonna. Ruokakeskon liikevoitto oli 39,0 milj. euroa (40,0 milj. euroa).

Ruokakeskon investoinnit loka-joulukuussa olivat 48,5 milj. euroa (37,8 milj. euroa), josta kauppapaikkainvestoinnit olivat 38,5 milj. euroa (36,7 milj. euroa).

Ruokakesko jatkoi K-ruokakauppaverkoston voimakasta kehittämistä. Loka-joulukuussa avattiin K-citymarketit Tornioon, Porin Mikkolaan, Ylivieskaan, Jämsään ja Nurmijärven Klaukkalaan. Oulun Ruskossa ja Kemissä laajennettiin K-supermarketit

K-citymarketeiksi. Uusia K-supermarketeja avattiin Helsingin Konalassa, Limingassa, Suomussalmella ja Rovaniemellä. Lisäksi tehtiin muita uudistuksia ja laajennuksia.

Merkittävimmät rakenteilla olevat kauppapaikat ovat K-city-marketit Turkuun, Ylöjärvelle, Kirkkonummelle, Tampereen Linnainmaalle, Vantaan Koivukylään ja K-citymarket Mikkelin laajennus sekä uudet K-supermarketit Kempeleeseen, Porvooseen, Järvenpään ja Eurajoelle.

Rautakesko

Rautakaupan markkinatilanne heikentyi Pohjoismaissa ja Baltiassa selvästi edellisvuodesta vuoden viimeisellä vuosineljänneksellä. Rautakeskon liikevaihto loka-joulukuussa oli 518 milj. euroa (622 milj. euroa) ja se laski 16,7 %. Suomessa liikevaihto oli 166 milj. euroa (195 milj. euroa) ja se laski 15,1 %. Ulkomaan toiminnan osuus liikevaihdosta oli 352 milj. euroa (427 milj. euroa) ja se laski 17,5 %. Ulkomaan toiminnan myynnin kehitykseen vaikutti kysynnän heikentymisen lisäksi Ruotsin ja Norjan kruunun sekä Venäjän ruplan arvon heikkeneminen. Rautakeskon liikevaihdosta 68,0 % tuli ulkomaan toiminnasta.

Ruotsissa K-rauta AB:n liikevaihto loka-joulukuussa laski 13,1 % ja oli 37 milj. euroa. Paikallisessa valuutassa K-rauta AB:n liikevaihto laski 2,3 %. Norjassa Byggnakkerin liikevaihto laski 30,9 % ja oli 107 milj. euroa. Paikallisessa valuutassa Byggnakkerin liikevaihto laski 18,9 %. Virossa Rautakeskon liikevaihto laski 19,4 % ja oli 18 milj. euroa. Latviassa Rautakeskon liikevaihto laski 29,0 % ja oli 15 milj. euroa. Liettuassa Senukain liikevaihto laski 16,5 % ja oli 104 milj. euroa. Venäjällä Stroymasterin liikevaihto kasvoi 28,1 % ja oli 54 milj. euroa. Valkovenäläisen OMA:n liikevaihto oli 19 milj. euroa.

Rautakeskon liiketappio ilman kertaluonteisia eriä loka-joulukuussa oli 6,2 milj. euroa (-1,2 % liikevaihdosta), mikä oli 28,2 milj. euroa edellisen vuoden vastaavaa jaksoa heikompi. Tuloskehitykseen vaikutti rakennusmarkkinoiden kysynnän heikentyminen Pohjoismaissa ja Baltiassa sekä kauppapaikkaverkoston laajentaminen. Lisäksi kannattavuuteen vaikutti myyntisaamisten ja vaihto-omaisuuden arvostusperiaatteiden tiukentaminen. Loka-joulukuun tulokseen kirjattiin vaihto-omaisuuden ja myyntisaamisten arvonalennuksia noin 9 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Rautakeskon liiketappio loka-joulukuussa oli 5,3 milj. euroa (liikevoitto 22,1 milj. euroa).

Rautakeskon investoinnit loka-joulukuussa olivat 44,7 milj. euroa (21,2 milj. euroa). Ulkomaisten investointien osuus oli 88,0 % (75,5 %).

K-rauta- ja Rautia-ketjujen vähittäismyynti (sis. alv) pieneni Suomessa loka-joulukuussa 4,2 % ja oli 266 milj. euroa. Yrityspalvelun myynti pieneni 24,5 %. Joulukuun lopussa Suomen K-rauta-ketjuun kuului 42 kauppaa ja Rautia-ketjuun 102 kauppaa.

Ruotsissa on 19 K-rautaa, joista yksi on kauppiasomisteinen. Virossa on kahdeksan K-rautaa. Norjassa Byggnakker-ketjuun kuuluu 120 kauppaa, joista 18 on Byggnakkerin omia kauppia.

Loka-joulukuussa avattiin kolme uutta kauppaa. Venäjällä Pietarissa avattiin yhdeksäs K-rauta marraskuun lopussa. Pietarin K-raudoista viisi on uuden K-rauta -konseptin mukaisia kauppia. Latviassa Rautakesko avasi uuden K-raudan Rezeknessä lokakuussa. Latviassa on kahdeksan K-rautaa ja kaksi

K-rauta partner-kauppaa. Liettuassa Senukai avasi uuden kaupan Klaipedassa lokakuussa. Senukailta on 15 omaa ja 76 partnershop-kauppaa.

VV-AUTO

VV-Auton liikevaihto loka-joulukuussa oli 161 milj. euroa (144 milj. euroa) ja se kasvoi 12,2 %. Vertailukauden liikevaihtoa laski marraskuussa 2007 julkistettu autoverolain muutos, joka siirsi myyntiä merkittävästi vuodelle 2008. VV-Auton maahan-tuomien henkilö- ja pakettiautojen yhteenlaskettu markkina-osuus oli viimeisellä vuosineljänneksellä 18,3 % (15,6 %).

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä loka-joulukuussa oli 1,9 milj. euroa (1,2 % liikevaihdosta), mikä oli 2,5 milj. euroa ja 1,6 %-yksikköä parempi kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana.

Investoinnit loka-joulukuussa olivat 1,9 milj. euroa (1,3 milj. euroa).

Anttila

Anttilan liikevaihto oli loka-joulukuussa 184 milj. euroa (189 milj. euroa) ja se laski 3,1 %.

Anttila-tavaratalojen vähittäismyynti (sis. alv) loka-joulukuussa oli 137 milj. euroa ja se laski 3,6 %. Kodin Ykkönen -sisustustavaratalojen vähittäismyynti oli 56 milj. euroa ja se laski 7,4 %. Etäkaupan vähittäismyynti Suomessa oli 28 milj. euroa ja se kasvoi 3,5 %. Erityisesti sisustamisen ja kodintekniikan myynnin kehitykseen vaikutti voimakkaasti yleisen taloudellisen epävarmuuden lisääntyminen sekä asuntokaupan hidastuminen.

Anttilan liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä loka-joulukuussa oli 20,0 milj. euroa (10,9 % liikevaihdosta), mikä oli 1,6 milj. euroa ja 0,5 %-yksikköä pienempi kuin edellisen vuoden vastaavalla jaksolla. Anttilan liikevoitto oli 4,6 milj. euroa (21,6 milj. euroa). Kertaluonteisiin kuluihin sisältyy Vantaan logistiikkakeskuksen kiinteistön arvonalennus 15,5 milj. euroa. Anttila rakennuttaa Keravalle uuden logistiikkakeskuksen, joka otetaan käyttöön vuonna 2011.

Anttilan investoinnit olivat 2,3 milj. euroa (1,5 milj. euroa).

Joulukuun lopussa Anttila-tavarataloja oli 28 kappaletta sekä kaksi erikoismyymälää. Kodin Ykkönen -tavarataloja oli kahdeksan ja yksi Kodin1.com sisustamisen verkkotavaratalo. Etäkaupaa tekevä NetAnttila toimii Suomessa, Virossa ja Latviassa.

Poriin avattiin lokakuussa uusi tavaratalo, joka korvasi vanhan tavaratalon. Marraskuussa avattiin uusi tavaratalo Rovaniemelle ja Anttila Store -erikoismyymälä Vihdin Nummelaan.

Vuonna 2009 avataan uusi tavaratalo Turkuun Skanssin kaupakeskukseen ja uusi Kodin Ykkönen Tampereen Lielahden.

Maatalouskesko

Maatalouskeskon liikevaihto loka-joulukuussa oli 202 milj. euroa (213 milj. euroa) ja se laski 5,2 %. Maatalouskeskon kotimaan liikevaihto loka-joulukuussa oli 118 milj. euroa ja se laski 9,6 %. Baltian maatalous- ja konekaupan liikevaihto oli 84 milj. euroa (83 milj. euroa) ja se kasvoi loka-joulukuussa 1,8 %.

Maatalouskeskon liiketappio ilman kertaluonteisia eriä loka-joulukuussa oli 15,8 milj. euroa (-7,8 % liikevaihdosta), mikä oli 17,9 milj. euroa heikompi kuin edellisen vuoden vastaavalla jak-

solla. Tuloskehitykseen vaikutti merkittävästi Baltian maarakennus- ja maatalousmarkkinoiden heikkeneminen vuoden 2008 loppupuolella, minkä seurauksena loka-joulukuussa kirjattiin yhteensä 9 milj. euroa edellisvuotta suuremmat arvonalentumiset ja varaukset myyntisaamisista ja vaihto-omaisuudesta. Tästä noin puolet liittyi latvialaisen varasto-operaattorin toiminnassa havaittuihin taloudellisiin vaikeuksiin.

Katsauskauden lopussa K-maatalous-ketjuun kuului 91 kauppaa Suomessa. Maatalouskeskolla on Virossa kuusi kauppaa, Latviassa neljä kauppaa ja Liettuassa kolme kauppaa.

Muut liiketoiminnot

Muissa liiketoiminnoissa raportoidaan Konekesko, Intersport Finland, Indoor, Musta Pörssi ja Kenkäkesko.

Muiden liiketoimintojen yhteenlaskettu liikevaihto loka-joulukuussa oli 152 milj. euroa (182 milj. euroa) ja se laski 16,1 %.

Muiden liiketoimintojen yhteenlaskettu liiketappio ilman kertaluonteisia eriä loka-joulukuussa oli 7,9 milj. euroa (-5,2 % liikevaihdosta), mikä oli 3,4 milj. euroa heikompi kuin edellisen vuoden vastaavalla kaudella. Liiketappio loka-joulukuussa oli 9,5 milj. euroa (8,4 milj. euroa).

Investoinnit olivat loka-joulukuussa 4,9 milj. euroa (3,7 milj. euroa).

Konekeskon liikevaihto loka-joulukuussa oli 32 milj. euroa (43 milj. euroa) ja se laski 26,0 % edelliseen vuoteen verrattuna. Myynti Suomessa oli 29 milj. euroa ja se laski 19,2 %. Konekeskon vientimyynti oli 2 milj. euroa ja se laski 73,5 %.

Intersport Finlandin liikevaihto oli loka-joulukuussa 40 milj. euroa (41 milj. euroa) ja se laski 1,6 %.

Indoorin liikevaihto oli loka-joulukuussa 42 milj. euroa (51 milj. euroa) ja se laski 17,8 %. Loka-joulukuussa huonekalukaupan liikevaihto ulkomaan toiminnoissa oli 6 milj. euroa ja se laski 50,5 %. Indoorin Ruotsin liiketoiminnot lopetettiin maaliskuussa 2008.

Musta Pörssi Oy:n liikevaihto loka-joulukuussa oli 35 milj. euroa (42 milj. euroa) ja se laski 17,3 %.

Kenkäkesko Oy:n liikevaihto loka-joulukuussa oli 4 milj. euroa (5 milj. euroa) ja se laski 21,3 %.

Muutokset konsernin rakenteessa

K-Rahoitus Oy tytäryhtiöineen on myyty ja kauppa toteutui 31.1.2008. Tähti Optikko Group Oy on myyty ja kauppa toteutui 31.3.2008. Kauko-Telko Oy on myyty ja kauppa toteutui 30.4.2008.

Varsinaisen yhtiökokouksen 2008 ja hallituksen järjestäytymiskokouksen päätöksiä

Kesko Oyj:n varsinainen yhtiökokous 31.3.2008 vahvisti vuoden 2007 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous päätti myös jakaa osinkoa hallituksen ehdotuksen mukaisesti 1,60 euroa osakkeelta eli yhteensä 156 428 592 euroa. Osingon maksupäivä oli 10.4.2008.

Yhtiökokous päätti pitää hallituksen jäsenten lukumäärän ennallaan seitsemässä jäsenessä. Varsinaisessa yhtiökokouksessa 27.3.2006 valittuun hallitukseen kuuluvat talousneuvos, kauppias Pentti Kalliala, vuorineuvos Ilpo Kokkila, KTM Maarit Näkyvä, vuorineuvos Seppo Paatelainen, vuorineuvos Keijo

Suila, kauppias Jukka Säilä ja kauppaneuvos, diplomikauppias Heikki Takamäki. Hallituksen puheenjohtaja on Heikki Takamäki ja varapuheenjohtaja Keijo Suila. Hallituksen jäsenten yhtiöjärjestyksen mukainen toimikausi on kolme vuotta siten, että toimikausi alkaa valinnan suorittaneen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy kolmanneksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen kaikkien nykyisten jäsenten toimikausi päättyy vuoden 2009 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Yhtiökokous valitsi yhtiön tilintarkastajaksi KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n. Yhteisö on ilmoittanut päävastuulliseksi tilintarkastajaksi KHT Johan Kronbergin.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksistä on kerrottu tarkemmin pörssitiedotteella 31.3.2008.

Kesko Oyj:n varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen 31.3.2008 pitämässään järjestäytymiskokouksessa Kesko Oyj:n hallitus pysytti valiokuntiansa kokoonpanot entisellään. Tarkastusvaliokuntansa puheenjohtajaksi hallitus valitsi Maarit Näkyvän ja jäseniksi Seppo Paatelaisen ja Keijo Suilan. Palkitsemisvaliokuntansa puheenjohtajaksi hallitus valitsi Heikki Takamäen ja jäseniksi Pentti Kallialan ja Keijo Suilan. Valiokuntien toimikausi päättyy varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen järjestäytymiskokouksen päätöksistä tiedotettiin pörssitiedotteella 31.3.2008.

Kesko Oyj:n täysin omistamien merkittävimpien tytäryhtiöiden Ruokakesko Oy:n ja Rautakesko Oy:n hallitukset valittiin 28.3.2008 yhtiöiden varsinaisissa yhtiökokouksissa. Hallitusten kokoonpanot julkistettiin 28.3.2008 pörssitiedotteella.

Osake, osakemarkkinat ja hallituksen valtuudet

Kesko Oyj:n osakepääoma oli katsauskauden lopussa 195 649 708 euroa. Kaikista osakkeista 31 737 007 eli 32,4 % on A-osakkeita ja 66 087 847 eli 67,6 % B-osakkeita. Yhteensä osakkeita oli 97 824 854 kappaletta. Jokainen A-osake tuottaa kymmenen (10) ääntä ja jokainen B-osake yhden (1) äänen. Osakepääomaa on korotettu katsauskauden aikana seitsemän kertaa vuoden 2003 optio-ohjelmaan perustuvilla optio-oikeuksilla tehtyjä osakemerkintöjä vastaavasti. Korotukset on tehty 11.2.2008 (210 euroa), 28.4.2008 (38 168 euroa), 9.6.2008 (42 200 euroa), 28.7.2008 (8 600 euroa), 1.10.2008 (4 000 euroa), 27.10.2008 (6 000 euroa) ja 18.12.2008 (15 000 euroa) ja niistä on kerrottu samojen päivien pörssi-ilmoituksissa. Merkityt osakkeet on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssin päällyställe yhdessä vanhojen B-osakkeiden kanssa 12.2.2008, 29.4.2008, 10.6.2008, 29.7.2008, 2.10.2008, 28.10.2008 ja 19.12.2008.

Keskon A-osakkeen pörssikurssi oli vuoden 2007 lopussa 37,85 euroa ja vuoden 2008 lopussa 22,00 euroa, missä oli laskua 41,9 %. B-osakkeen kurssi oli vastaavasti vuoden 2007 lopussa 37,72 euroa ja vuoden 2008 lopussa 17,80. Siinä oli laskua 52,8 %. A-osakkeen ylin kurssi katsauskaudella oli 38,20 euroa ja alin 21,33 euroa. B-osakkeen ylin kurssi oli 38,12 euroa ja alin 15,31 euroa. Helsingin Pörssin yleisindeksi (NASDAQ OMX Helsinki) laski vuoden 2008 aikana 53,4 % ja painotettu NASDAQ OMX Helsinki CAP-indeksi 50,1 %. Päivittäistavarat-toimialaindeksi laski vastaavasti 57,1 %.

Katsauskauden lopussa A-osakkeiden markkina-arvo oli 698 milj. euroa ja B-osakkeiden 1 176 milj. euroa. Näiden yhteinen

markkina-arvo oli 1 875 milj. euroa, jossa oli laskua vuoden 2007 lopusta 1 817 milj. euroa. NASDAQ OMX Helsinki Oy Helsingin Pörssissä A-osakkeita vaihdettiin vuonna 2008 1 427 575 kpl ja vaihtoarvo oli 41,0 milj. euroa. B-osakkeita vaihdettiin 121,1 milj. kpl ja vaihtoarvo oli 2 859 milj. euroa.

Vuoden 2003 optio-ohjelman listatut optio-oikeudet 2003E ja 2003F olivat kaupankäynnin kohteina ja niitä vaihdettiin vuonna 2008 yhteensä noin 179 000 kpl 1 570 000 euron arvosta.

Hallituksella on varsinaisen yhtiökokouksen 26.3.2007 antama valtuus laskea liikkeeseen enintään 20 000 000 uutta B-osaketta maksua vastaan. Valtuus sisältää oikeuden poiketa osakkeenomistajien etuoikeudesta suunnatulla annilla painavasta taloudellisesta syystä myös siten, että annettavia osakkeita voidaan käyttää vastikkeena mahdollisissa yrityshankinnoissa, muissa yhtiön liiketoimintaan kuuluvissa järjestelyissä tai investointien rahoittamiseksi. Valtuus on voimassa kaksi vuotta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Valtuutta ei ole käytetty.

Osakkeenomistajien määrä oli vuoden 2008 lopussa 38 080. Se lisääntyi 9 155 osakkaalla vuoden aikana. Ulkomaisten osakkeenomistajien omistus väheni vuoden aikana 34 prosentista 20 prosenttiin osakepääomasta.

Liputusilmoitukset

Kesko Oyj ei saanut liputusilmoituksia katsauskaudella.

Katsauskauden keskeisiä tapahtumia

K-Rahoitus Oy:n osakekanta siirtyi 31.1.2008 OKO Pankki Oyj:n (Pohjola Pankki Oyj 1.3.2008 alkaen) omistukseen. OKO ja Kesko Oyj allekirjoittivat kauppasopimuksen asiasta 21.12.2007. Toteutunut kauppahinta oli noin 30 miljoonaa euroa. (Pörssitiedotteet 21.12.2007 ja 31.1.2008).

Kesko Oyj luopui Nordisk Renting Oy:n kanssa vuonna 2001 ja 2002 tehtyihin vuokrasopimuksiin sisältyneestä osto-optiosta, josta Nordisk Renting maksoi Keskolle korvauksena 74,2 milj. euroa. Aiemmat vuokrasopimukset olivat luonteeltaan rahoitusleasingsopimuksia ja niiden purkamisesta syntyi 26,5 milj. euron kertaluonteinen tuotto. Vuokrasopimusjärjestelyn ja kiinteistökaupan vaikutus Ruokakeskon ja Kesko-konsernin ensimmäisen vuosineljänneksen liikevoittoon oli yhteensä 103 milj. euroa, joka esitettiin kertaluonteisena eränä. (Pörssitiedote 11.2.2008).

Kesko Oyj myi 31.3.2008 Tähti Optikko Group Oy:n osakekannan optikkoketju Specsaversille. Velaton kauppahinta oli noin 15 miljoonaa euroa ja kaupasta kirjattiin Keskon lopetettujen toimintojen tulokseen kertaluonteinen 8,5 miljoonan euron myyntivoitto. (Tiedote 1.4.2008).

Kesko Oyj myi 30.4.2008 Aspo Oyj:lle Kauko-Telko Oy:n osakekannan. Kauko-Telkon huhtikuun lopun taseen perusteella velaton kauppahinta oli noin 77 miljoonaa euroa. Kaupasta on kirjattu Keskon lopetettujen toimintojen tulokseen kertaluonteinen noin 30 miljoonan euron myyntivoitto. (Pörssitiedotteet 23.5.2007, 28.2.2008 ja 30.4.2008).

Kesko ilmoitti 28.5.2008 vahvistavansa K-maatalous- ja Rautia-ketjujen kilpailukykyä Maatalouskesko Oy:n jakautumisella 1.1.2009 siten, että Suomen maatalouskaupan toiminnot liitetään osaksi Rautakesko Oy:tä ja traktoreiden ja puimureiden kauppa sekä Baltian maatalous- ja konekauppayhtiöt liitetään osaksi Konekesko Oy:tä. Järjestelystä arvioidaan syntyvän

Keskolle vuosittain noin 3 miljoonan euron hyödyt. (Pörssitiedote 28.5.2008).

Kesko-konserni, Keskon Eläkekassa ja Valluga-Sijoitus Oy myivät 30.9.2008 Aberdeen Property Fund Finland 1 Ky:lle 23 kaupakiinteistöään eri puolilta Suomea. Kauppahinta oli noin 56 milj. euroa, josta Kesko-konsernin osuus oli noin 44 milj. euroa. Kesko-konsernille syntyvä myyntivoitto oli noin 16 milj. euroa, joka käsiteltiin kertaluonteisena eränä Keskon kolmannen vuosineljänneksen liikevoitossa. (Pörssitiedote 30.9.2008).

Kesko ilmoitti Anttila Oy:n, K-citymarket Oy:n (käyttötavara) ja muiden Kesko-konsernin käyttötavarayhtiöiden yhteistoiminnan tiivistämisestä. Ne hakevat synergiaetuja erityisesti tavaroiden hankinnassa, johtamisessa ja asiakkuuksien hallinnassa. Samalla ilmoitettiin Keskon raportointitavan uudistamisesta siten, että ensisijaiset raportoivat segmentit ovat 1.1.2009 lähtien ruokakauppa, käyttötavarakauppa, rautakauppa sekä auto- ja konekauppa. Kesko julkistaa vuoden 2009 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana uuden segmenttiraportointirakenteen mukaiset vertailutiedot. (Pörssitiedote 12.12.2008).

Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia

Maatalouskesko Oy jakautui 1.1.2009 siten, että Suomen maatalouskaupan toiminnot liitettiin osaksi Rautakesko Oy:tä. Lisäksi traktoreiden ja puimureiden kauppa sekä Baltian maatalous- ja konekauppayhtiöt liitettiin osaksi Konekesko Oy:tä (Pörssitiedote 28.5.2008).

Anttila Oy, K-citymarket Oy (käyttötavara) ja muut Kesko-konsernin käyttötavarayhtiöt tiivistävät yhteistoimintaansa. Kesko-konsernin ensisijaiset raportoivat segmentit ovat 1.1.2009 lähtien ruokakauppa, käyttötavarakauppa, rautakauppa sekä auto- ja konekauppa (Pörssitiedote 12.12.2008).

Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetyt tiedot

Konsernin henkilöstöä koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 8.

Konsernin taloudelliset ja osakekohtaiset tunnusluvut sekä niiden laskentakaaavat on esitetty liitetiedossa 48.

Tiedot osakeomistuksen jakautumisesta, suurimmista osakkeenomistajista sekä johdon osakeomistuksista on esitetty liitetiedossa 49.

Tiedot optio-oikeuksista ja niiden nojalla saatavista osakeista ja ääniosuuksista on esitetty liitetiedossa 37.

Lähipiiritapahtumat on esitetty liitetiedossa 46.

Kesko-konsernilla ei ole merkittävää tutkimus- ja kehitystoimintaa.

Kesko julkaisee huhtikuussa 2009 erillisen yhteiskuntavastuun raportin, jossa esitellään tuloksia taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun alueella. Yhteiskuntavastuuraportti varmentaan ulkopuolisen riippumattoman tahon toimesta.

Riskienhallinta

Kesko-konsernilla on käytössä vakiintunut riskienhallintaprosessi, jonka perustana on hallituksen hyväksymä riskienhallintapolitiikka. Toimialat arvioivat riskit strategiakerroksen yhteydessä ja priorisoivat ne kriittisyyden ja hallinnan tason mukaan. Riskiarvioinnit päivitetään neljännesvuosittain. Myös konserni-toiminnot ovat arvioineet konsernin tavoitteita uhkaavia riskejä ja niiden hallintaa. Riskejä ja niiden hallintaa on käsitelty toi-

mialayhtiöiden ja konsernin johdossa. Merkittävistä hankkeista on tehty erilliset riskianalysit.

Konsernin riskienhallintayksikkö on laatinut toimialojen ja konsernitoimintojen riskianalysien perusteella yhteenvedot merkittävimmistä riskeistä ja niiden hallinnasta neljännesvuosittain. Näin laadittu riskiraportti on käsitelty Kesko Oyj:n hallituksen tarkastusvaliokunnassa. Keskeisistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä on raportoitu osavuosikatsausten yhteydessä.

TAANTUMAN VAIKUTUKSET

Kansainvälinen rahoituskriisi ja sen vaikutukset talouskehitykseen, kuluttajaluottamukseen, rahoituksen saantiin ja investointihalukkuuteen ovat lisänneet voimakkaasti epävarmuustekijöitä Keskon liiketoimintaympäristössä erityisesti rakennustarvike-, auto- ja konekaupassa sekä käyttötavara- ja konekaupassa Keskon toimintamaissa. Kulutuskysyntä on heikentynyt erityisesti Latviassa ja Virossa. Venäjän kulutuskysynnän kannalta keskeistä on raakaöljyn tuleva hinnan kehitys.

Taantumun seurauksena kuluttajien luottamus omaan talouteen on heikentynyt. Kuluttajat ovat entistä hintatietoisempia ja harkitsevat tarkemmin varsinkin kalliimpien tuotteiden hankintaa. Myös riskit yritysasiakkaiden ja kauppioiden kannattavuuden ja rahoitusmahdollisuuksien osalta kasvavat kulutuskysynnän heikentyessä. Nämä vaikuttavat negatiivisesti Keskon myynnin kehitykseen sekä kasvattavat luottotappioriskejä.

Valuuttariskit sekä rahoitusinstrumentteihin sisältyvät vastapuoliriskit ovat kasvaneet. Keskon liiketoimintamaista vain Suomi kuuluu euroalueeseen. Norjan, Ruotsin ja Venäjän valuutan arvo on heikentynyt suhteessa euroon. Baltian maissa devalvaatoriski on kasvanut. Rahoituskriisin seurauksena likvidien varojen sijoittaminen tuottavasti, mutta pienellä riskillä on vaikeutunut.

MUITA RISKEJÄ

- Kauppakiinteistöihin sitoutuu huomattavia pääomia ja vuokravastuita vuosiksi. Meneillään olevissa kauppapaikkainvestoinneissa, kansainvälistymishankkeissa tai toiminnan tehostamisohjelmissa epäonnistuminen tai niiden toteutumisen viivästyminen voi vaarantaa kasvun ja kannattavuuden.
- Tavarantoimittajien tuotevalikoima- ja jakelukanavavalinnat, konkurssit tai yritysjärjestelyt voivat vaikuttaa tuotteiden saatavuuteen kaupassa.
- Kaupan alalle on ominaista toimitusketjun monimutkaistuminen, pidentyminen sekä kasvanut riippuvuus tietojärjestelmistä, tietoliikenteestä ja ulkoisista palveluntoimittajista. Toimitusketjun häiriöt voivat aiheuttaa merkittäviä myynnin ja tuoton menetyksiä.
- Epäonnistuminen henkilötietojen ja korttimaksamisen suojaamisessa voisi aiheuttaa menetyksiä, vahingonkorvausvaatimuksia ja maineen vaarantumisen.
- Mikäli toimitusketjun laadun varmistus pettää tai tuotevalvonta epäonnistuu, voi seurauksena olla taloudellisia tappioita, asiakkaiden luottamuksen menettäminen tai pahimmissa tapauksissa asiakkaiden terveyden vaarantuminen.
- Hävikki aiheuttaa merkittäviä taloudellisia tappioita kaupassa. Hävikkiä aiheuttavat mm. tavaran pilaantuminen tai rikkoutuminen, varkaudet ja muut väärinkäytökset sekä epä-

onnistuminen ostotoiminnassa. Taantumun aikana taloudellisten väärinkäytösten riski kasvaa.

- Strategioiden toteuttaminen edellyttää osaavaa ja motivoitunutta henkilöstöä. Riskinä on, ettei kaupan ala houkuttele parhaita osaajia. Työvoiman saatavuus helpottunee taantumun aikana tilapäisesti.
- Lakien, sopimusten ja Keskon eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä voi seurata sakkoja, vahingonkorvauksia ja muita taloudellisia menetyksiä sekä luottamuksen tai maineen menetystä.
- Keskon viestinnän tavoitteena on tuottaa ja julkaista luotettavaa tietoa oikea-aikaisesti. Mikäli Keskon julkistama tieto osoittautuisi virheelliseksi tai tiedottaminen ei muutoin täyttäisi säännöksiä, seurauksena voisi olla sijoittajien ja muiden sidosryhmien luottamuksen menettäminen ja mahdolliset sanktiot.

Laajemmin Keskon liiketoimintaan vaikuttavista riskeistä, epävarmuustekijöistä ja niiden hallintatoimenpiteistä sekä Keskon riskienhallinnan järjestämisestä ja periaatteista on kerrottu liitetiedoissa 44 ja 45 sekä Keskon internet-sivuilla osoitteessa www.kesko.fi.

Tuloskehitykseen liittyvät muut riskit ja epävarmuustekijät on kuvattu konsernin tulevaisuuden näkymissä.

Tulevaisuuden näkymät

Kesko-konsernin tulevaisuuden näkymiä arvioidaan liikevaihdon ja liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä osalta katsauskautta seuraavalta 12 kuukauden ajanjaksolta (1/2009–12/2009) verrattuna katsauskautta edeltävään 12 kuukauteen (1/2008–12/2008).

Konsernin liiketoimintojen kehitykseen vaikuttavat talouden näkymät sen eri markkina-alueilla sekä erityisesti yksityisen kulutuksen kasvuvauhti. Talouden näkymät ovat rahoitusmarkkinoiden ongelmien ja reaali-talouden supistumisen myötä heikentyneet edelleen viime kuukausien aikana. Yksityisen kulutuskysynnän Pohjoismaissa ja Baltiassa ennakoitaan hidastuvan kuluttajien luottamuksen heikentymisen ja säästämisasteen kasvun myötä. Myös rahoituksen saantiin liittyvien vaikeuksien ennakoitaan heikentävän yritysten ja kuluttajien kysyntää.

Ruokakaupassa kehityksen ennakoitaan jatkuvan vakaana. Markkinoiden kehityksen ennakoitaan heikentyvän erityisesti rakentamisessa, auto- ja konekaupassa sekä käyttötavara-kaupassa.

Talouden näkymiin liittyvä kasvanut epävarmuus vaikeuttaa merkittävästi konsernin tulevaisuuden näkymän muodostamista. Heikentyvän talouskehityksen myötä Kesko-konsernin jatkuvien toimintojen liikevaihdon ja liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä ennakoitaan vuonna 2009 alittavan vuoden 2008 liikevaihdon ja liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä. Konsernin likviditeetin ja vakavaraisuuden ennakoitaan pysyvän vahvana.

Voitonjakoesitys

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 1 011 234 459,96 euroa, joista tilikauden voitto 236 710 599,08 euroa.

Hallitus esittää 30.3.2009 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

Osinkona jaetaan 1,00 euroa osakkeelta, eli yhteensä 97 851 050,00 euroa.

Hallituksen osingonjakoesityksessä on osingonjakopolitiikan mukaisesti otettu huomioon yhtiön rahoituksellinen asema ja toimintastrategia.

Hallituksen käyttöön varataan yleishyödyllisiin tarkoituksiin lahjoituksina jaettavaksi 300 000,00 euroa.

Omaan pääomaan jätetään 913 083 409,96 euroa.

Liikevaihto toimialoittain, jatkuvat toiminnot

Milj. €	2008	2007	muutos %
Ruokakesko Suomi	4 096	3 854	6,3
Ruokakesko muut maat*	15	17	-12,6
Ruokakesko yhteensä	4 110	3 871	6,2
Rautakesko Suomi	882	909	-3,0
Rautakesko muut maat*	1 636	1 628	0,5
Rautakesko yhteensä	2 518	2 537	-0,8
VV-Auto Suomi	869	779	11,5
VV-Auto muut maat*	15	26	-40,2
VV-Auto yhteensä	884	805	9,9
Anttila Suomi	541	544	-0,5
Anttila muut maat*	19	20	-4,7
Anttila yhteensä	560	564	-0,7
Maatalouskesko Suomi	527	499	5,7
Maatalouskesko muut maat*	318	295	8,0
Maatalouskesko yhteensä	846	793	6,6
Muut liiketoiminnot Suomi	643	665	-3,3
Muut liiketoiminnot muut maat*	56	79	-29,2
Muut liiketoiminnot yhteensä	699	743	-6,0
Yhteiset toiminnot ja eliminoinnit	-16	-26	-37,4
Suomi yhteensä	7 541	7 223	4,4
Muut maat yhteensä*	2 059	2 064	-0,2
Konserni yhteensä	9 600	9 287	3,4

* Vienti ja liikevaihto muissa maissa kuin Suomessa

Liikevoitto toimialoittain ml. kertaluonteiset erät, jatkuvat toiminnot

Milj. €	2008	2007	muutos
Ruokakesko ¹⁾	245,0	151,3	93,8
Rautakesko ²⁾	16,3	117,8	-101,4
VV-Auto	36,3	26,1	10,3
Anttila ³⁾	4,3	27,2	-22,8
Maatalouskesko	-3,5	12,9	-16,3
Muut liiketoiminnot ⁴⁾	0,8	10,0	-9,1
Yhteiset toiminnot ja eliminoinnit ⁵⁾	-13,8	-23,6	9,8
Konserni yhteensä	285,6	321,5	-35,9

Liikevoitto toimialoittain ilman kertaluonteisia eriä, jatkuvat toiminnot

Milj. €	2008	2007	muutos
Ruokakesko	135,2	151,4	-16,2
Rautakesko	53,3	115,9	-62,6
VV-Auto	36,3	26,1	10,3
Anttila	19,8	25,2	-5,4
Maatalouskesko	-3,5	12,4	-15,9
Muut liiketoiminnot	-0,1	13,9	-14,0
Yhteiset toiminnot ja eliminoinnit	-24,0	-29,9	5,8
Konserni yhteensä	217,0	315,0	-98,0

Kertaluonteiset erät

- 1) Kertaluonteisiin eriin sisältyy 103,2 milj. euron myyntivoitto Keskon ja Nordisk Rentingin välisestä kiinteistö- ja vuokrasopimusjärjestelystä sekä 10,7 milj. euron myyntivoitto Keskon ja Aberdeen Property Fund Finland 1 Ky:n välisestä kiinteistökaupasta.
- 2) Kertaluonteisiin eriin sisältyy 45,6 milj. euron arvonalentuminen Byggnakker Norgen aineettomista hyödykkeistä sekä kertaluonteinen kiinteistöjen myyntivoitto 5,4 milj. euroa Keskon ja Aberdeen Property Fund Finland 1 Ky:n välisestä kiinteistökaupasta.
- 3) Kertaluonteisiin eriin sisältyy Vantaan logistiikkakeskuksen kiinteistön arvonalennus 15,5 milj. euroa.
- 4) Vertailuvuoden kertaluonteisiin eriin sisältyy Asko Möbler AB:n toimintojen lopettamiseen liittyviä kuluja 4,3 milj. euroa.
- 5) Kertaluonteisiin eriin sisältyy 10,3 milj. euron myyntivoitto K-Rahoitus Oy:n osakekannan myynnistä.

Konsernin tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	1-3/2007	4-6/2007	7-9/2007	10-12/2007	1-3/2008	4-6/2008	7-9/2008	10-12/2008
Liikevaihto*, milj. €	2 131	2 401	2 365	2 390	2 279	2 549	2 437	2 336
Liikevaihdon muutos*, %	11,6	8,5	10,8	6,9	6,9	6,2	3,0	-2,3
Liikevoitto*, milj. €	60,4	99,6	93,3	68,3	150,1	84,8	43,8	6,9
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä*, milj. €	57,8	93,4	91,9	71,9	36,6	81,1	72,0	27,3
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä*, %	2,7	3,9	3,9	3,0	1,6	3,2	3,0	1,2
Rahoitustuotot ja kulut*, milj. €	37,6	-1,9	2,5	-2,1	-1,4	-0,2	1,8	0,8
Voitto ennen veroja*, milj. €	98	97	96	66	149	84	48	8
Sijoitetun pääoman tuotto, %	23,5	18,6	17,4	12,4	26,6	19,6	8,8	2,5
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	11,9	17,5	17,2	13,0	7,4	14,1	13,3	5,6
Oman pääoman tuotto, %	24,4	17,3	16,2	9,8	25,1	19,1	4,2	0,6
Oman pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	9,1	16,3	15,9	10,6	5,6	12,3	10,4	4,3
Omavaraisuusaste, %	44,6	46,5	47,4	48,5	46,3	49,0	50,2	52,4
Nettovelkaantumisaste, %	9,8	16,0	13,9	14,0	-1,8	-2,1	-1,3	2,3
Investoinnit*, milj. €	50,3	60,3	48,2	68,8	60,3	83,0	89,9	105,2
Investoinnit*, % liikevaihdosta	2,4	2,5	2,0	2,9	2,6	3,3	3,7	4,5
Tulos/osake*, laimennettu, €	0,75	0,69	0,69	0,39	1,11	0,58	0,17	-0,05
Tulos/osake**, laimennettu, €	1,06	0,72	0,70	0,41	1,22	0,89	0,16	-0,04
Oma pääoma/osake, €	17,52	18,32	19,08	19,53	19,13	20,17	20,29	20,09

* Jatkuvat toiminnot ** Koko konserni

Toimialojen liikevaihto vuosineljänneksittäin

Milj. €	1-3/2007	4-6/2007	7-9/2007	10-12/2007	1-3/2008	4-6/2008	7-9/2008	10-12/2008
Ruokakesko	883	983	959	1 046	937	1 027	1 024	1 122
Rautakesko	534	687	694	622	591	728	681	518
VV-Auto	248	218	195	144	261	246	217	161
Anttila	120	111	143	189	128	116	132	184
Maatalouskesko	168	216	196	213	180	245	219	202
Muut liiketoiminnot	184	193	185	182	189	191	166	152
Yhteiset toiminnot ja eliminoinnit	-6	-7	-7	-6	-6	-5	-3	-3
Konsernin liikevaihto	2 131	2 401	2 365	2 390	2 279	2 549	2 437	2 336

Toimialojen liikevoitto vuosineljänneksittäin ml. kertaluonteiset erät

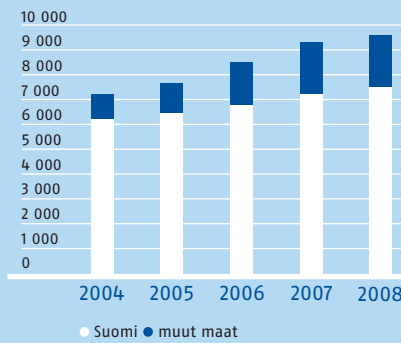
Milj. €	1-3/2007	4-6/2007	7-9/2007	10-12/2007	1-3/2008	4-6/2008	7-9/2008	10-12/2008
Ruokakesko	29,2	40,9	41,2	40,0	123,9	35,5	46,6	39,0
Rautakesko	18,6	37,6	39,5	22,1	7,0	30,9	-16,3	-5,3
VV-Auto	11,7	8,1	6,8	-0,5	13,9	11,0	9,5	1,9
Anttila	-0,9	0,1	6,3	21,6	-1,4	-0,6	1,7	4,6
Maatalouskesko	-0,6	7,9	3,5	2,1	-0,4	9,2	3,5	-15,7
Muut liiketoiminnot	8,6	6,5	3,3	-8,4	2,2	4,8	3,3	-9,5
Yhteiset toiminnot	-6,1	-1,6	-7,3	-8,6	5,0	-6,0	-4,6	-8,1
Konsernin liikevoitto	60,4	99,6	93,3	68,3	150,1	84,8	43,8	6,9

Toimialojen liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä vuosineljänneksittäin

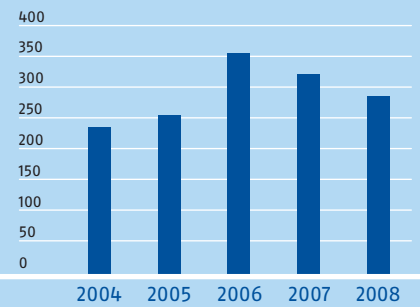
Milj. €	1-3/2007	4-6/2007	7-9/2007	10-12/2007	1-3/2008	4-6/2008	7-9/2008	10-12/2008
Ruokakesko	29,0	41,4	41,1	39,8	20,7	35,5	35,8	43,3
Rautakesko	16,3	38,7	39,0	21,9	7,0	27,3	25,3	-6,2
VV-Auto	11,7	8,1	6,8	-0,5	13,9	11,0	9,5	1,9
Anttila	-0,9	-1,8	6,3	21,6	-1,3	-0,6	1,7	20,0
Maatalouskesko	-0,6	7,9	3,0	2,1	-0,4	9,2	3,5	-15,8
Muut liiketoiminnot	8,6	6,5	3,3	-4,5	2,2	4,6	0,8	-7,9
Yhteiset toiminnot	-6,3	-7,5	-7,6	-8,5	-5,4	-5,9	-4,7	-8,1
Konsernin liikevoitto	57,8	93,4	91,9	71,9	36,6	81,1	72,0	27,3

KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA

Liikevaihto*, milj. €

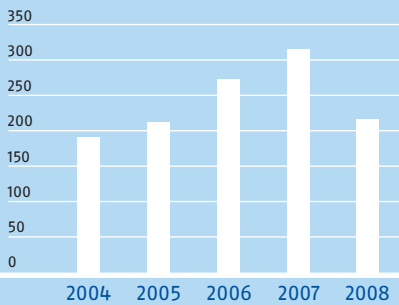

Liikevoitto*, milj. €

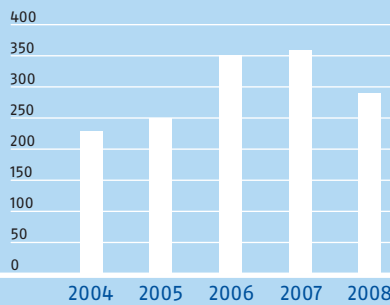

Liikevoitto

ilman kertaluonteisia eriä*, milj. €

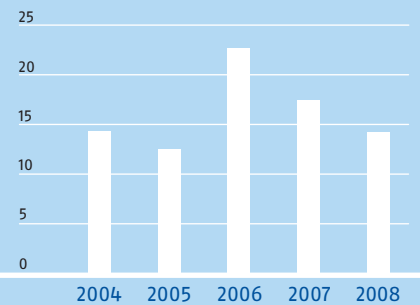

Voitto ennen veroja*, milj. €

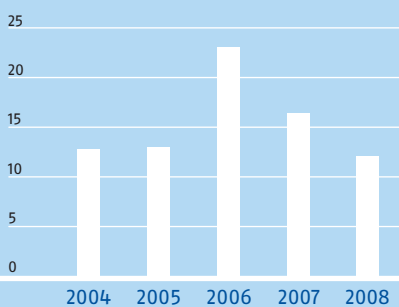

Sijoitetun

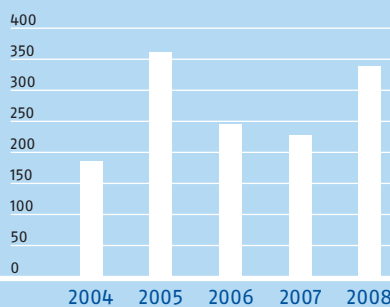
pääoman tuotto, %

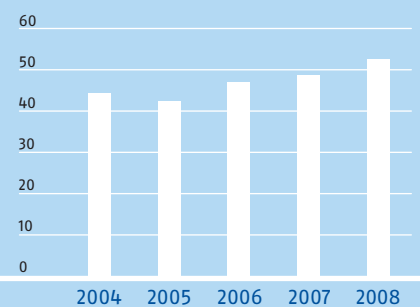
Oman pääoman tuotto, %

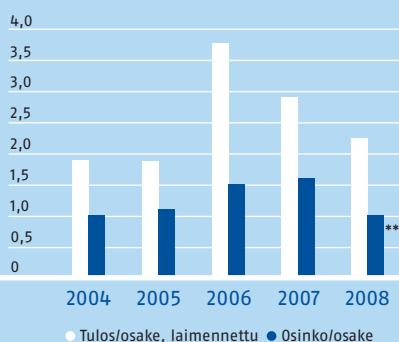
Investoinnit*, milj. €

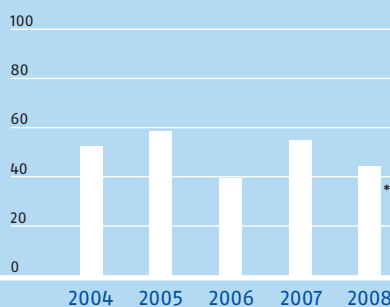
Omavaraisuusaste, %

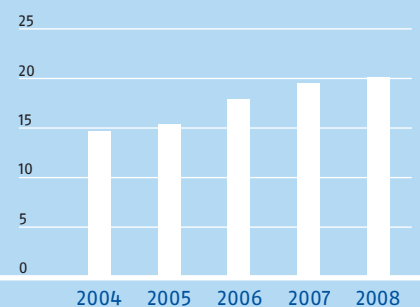
Tulos/osake ja osinko/osake, €

Osinko/tulos, %

Oma pääoma/osake, € 31.12., oikaistu

● Tulos/osake, laimennettu ● Osinko/osake

* jatkuvat toiminnot

** ehdotus yhtiökokoukselle

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma, IFRS

Milj. €	Liite	1.1.–31.12.2008	%	1.1.–31.12.2007	%
Jatkuvat toiminnot					
Liikevaihto	2	9 600,4	100,0	9 287,2	100,0
Myytyjen suoritteiden hankintameno		-8 292,7	-86,4	-7 957,0	-85,7
Bruttokate		1 307,7	13,6	1 330,1	14,3
Liiketoiminnan muut tuotot	5, 7	730,3	7,6	576,8	6,2
Henkilöstökulut	8, 37	-578,2	-6,0	-546,9	-5,9
Poistot ja arvonalentumiset	12, 13	-178,1	-1,9	-116,0	-1,2
Liiketoiminnan muut kulut	6, 7	-996,0	-10,4	-922,5	-9,9
Liikevoitto		285,6	3,0	321,5	3,5
Rahoitustuotot	9	73,3	0,8	86,9	0,9
Rahoituskulut	9	-72,3	-0,8	-50,8	-0,5
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	9	1,0	0,0	36,1	0,4
Osuus osakkuusyritysten tuloksista		1,9	0,0	0,2	0,0
Tulos ennen veroja		288,5	3,0	357,8	3,9
Tuloverot	10	-89,4	-0,9	-87,1	-0,9
Tilikauden voitto jatkuvista toiminnoista		199,1	2,1	270,8	2,9
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista	4	41,5	0,4	36,6	0,4
Tilikauden voitto		240,6	2,5	307,4	3,3
Jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille		219,7		285,0	
Vähemmistölle		20,9		22,4	
		240,6		307,4	
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos					
Jatkuvat toiminnot					
Laimentamaton €	11	1,82		2,54	
Laimennusvaikutuksella oikaistu €	11	1,81		2,52	
Lopetetut toiminnot					
Laimentamaton €	11	0,43		0,38	
Laimennusvaikutuksella oikaistu €	11	0,43		0,38	
Kesko yhteensä					
Laimentamaton €	11	2,25		2,92	
Laimennusvaikutuksella oikaistu €	11	2,24		2,90	

Konsernitase, IFRS

Milj. €	Liite	31.12.2008	%	31.12.2007	%
VARAT					
Pitkäaikaiset varat					
Aineettomat hyödykkeet	12	169,6		252,2	
Aineelliset hyödykkeet	13	1 209,5		1 153,1	
Osuudet osakkuusyhtymyksissä	14, 50	31,2		27,0	
Myytävissä olevat rahoitusvarat	15	3,0		4,0	
Pitkäaikaiset saamiset	16, 17	69,2		36,9	
Laskennalliset verosaamiset	18	6,5		7,7	
Eläkesaamiset	19	300,3		261,6	
Pitkäaikaiset varat yhteensä		1 789,3	46,0	1 742,5	42,6
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus	20	871,0		922,3	
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	21	770,5		823,8	
Korolliset saamiset	22	14,9		16,3	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	23	94,4		105,5	
Myytävissä olevat rahoitusvarat	24	291,0		155,6	
Rahavarat	25	57,8		89,7	
Lyhytaikaiset varat yhteensä		2 099,6	53,9	2 113,3	51,6
Myytäväenä olevat omaisuuserät	4, 26	3,0	0,1	236,9	5,8
Varat yhteensä		3 891,9	100,0	4 092,7	100,0
OMA PÄÄOMA JA VELAT					
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma					
Osakepääoma	27	195,6		195,5	
Osakeanti	27	0,1			
Ylikursssirahasto	27	205,8		200,3	
Muut rahastot	27	242,9		247,1	
Muuntoerot		-15,1		-3,4	
Arvonmuutosrahasto	27	1,6		9,5	
Kertyneet voittovarot		1 334,8		1 260,0	
		1 965,7	50,5	1 909,0	46,6
Vähemmistön osuus		60,7	1,6	55,3	1,4
Oma pääoma yhteensä		2 026,4	52,1	1 964,4	48,0
Pitkäaikaiset velat					
Eläkeveloitteet	19	1,8		4,1	
Korolliset pitkäaikaiset velat	28, 29, 30	196,9		314,2	
Korottomat pitkäaikaiset velat		11,8		11,5	
Laskennalliset verovelat	18	132,0		125,5	
Varaukset	31	20,1		15,5	
Pitkäaikaiset velat yhteensä		362,7	9,3	470,8	11,5
Lyhytaikaiset velat					
Lyhytaikaiset korolliset velat		293,6		311,2	
Ostovelat	32	755,6		837,8	
Muut korottomat velat	32	181,6		191,6	
Verovelat	32	2,9		13,4	
Siirtovelat	32	245,5		277,2	
Varaukset	31	23,5		23,0	
Lyhytaikaiset velat yhteensä		1 502,9	38,6	1 654,2	40,4
Myytäväenä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	4, 26	0,0		3,3	
Velat yhteensä		1 865,5	47,9	2 128,3	52,0
Oma pääoma ja velat yhteensä		3 891,9	100,0	4 092,7	100,0

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. €	Liite	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirta			
Voitto ennen veroja, jatkuvat toiminnot		288,9	357,8
Voitto ennen veroja, lopetetut toiminnot		42,3	39,7
Oikaisut:			
Suunnitelman mukaiset poistot		118,1	118,7
Rahoitustuotot ja -kulut		-1,1	-37,0
Muut oikaisut	39	-130,1	-75,2
		-13,2	6,5
Käyttöpääoman muutos			
Lyhytaikaisten korottomien saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-10,3	-37,3
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		2,3	-123,1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		-78,4	95,5
		-86,4	-65,0
Maksetut korot		-30,0	-31,1
Saadut korot		31,6	33,2
Saadut osingot		0,1	0,1
Maksetut verot		-99,0	-92,9
Liiketoiminnan nettorahavirta		134,4	248,3
Investointien rahavirta			
Tytäryhtiön hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla		-35,0	-21,9
Investoinnit myytävissä oleviin sijoituksiin		-0,3	-1,2
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-284,7	-214,0
Tytäryhtiön myynti vähennettynä luovutushetken rahavaroilla	4, 40	121,3	1,5
Osakkuusyhtiön myynti	41	1,5	0,6
Luovutustulot myytävissä olevista rahoitusvaroista	42	0,2	46,9
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		158,4	97,1
Pitkäaikaisten lainasaamisten lisäys		-7,3	0,0
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys		0,0	6,3
Investointien nettorahavirta		-45,8	-84,7
Rahoituksen rahavirta			
Lyhytaikaisten velkojen lisäys		0,0	15,7
Lyhytaikaisten velkojen vähennys		-10,0	0,0
Pitkäaikaisten velkojen vähennys		-37,0	-5,2
Rahoitusleasingvelkojen maksut		-5,6	-14,5
Lyhytaikaisten korollisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		216,5	-52,1
Maksetut osingot		-172,5	-155,6
Osakepääoman korotus		0,4	2,6
Lyhytaikaiset rahamarkkinasijoitukset		-17,3	35,2
Muut		8,7	0,7
Rahoituksen nettorahavirta		-16,9	-173,1
Rahavarojen ja lyhytaikaisten myytävissä olevien rahoitusvarojen muutos		71,4	-9,5
Rahavarat ja lyhytaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat 1.1.		245,3	256,9
Muuntoero-oikaisu ja arvomuutos		-0,7	-0,4
Myytävissä oleviin varoihin liittyvät rahavarat		-1,8	1,8
Rahavarat ja lyhytaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.	43	319,3	245,3

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. €	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma								Vähem- mistö- osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Osakeanti	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Kertyneet voitto- varat	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2007	195,0	0,0	195,9	246,3	-5,7	-0,7	1 119,2	1 750,0	27,1	1 777,1
Muuntoerot					2,2		0,8	3,0		3,0
Myönnettyjen optioiden kustannus			2,3					2,3		2,3
Omaan pääomaan jaksotetut arvonmuutokset:										
Nettosijoituksen suojaustulos					0,1			0,1		0,1
Rahavirran suojaustulos						13,8		13,8		13,8
Omaan pääomaan kirjatut verot						-3,6		-3,6		-3,6
Suoraan omaan pääomaan kirjatut erät			2,3		2,3	10,2	0,8	15,6		15,6
Tilikauden voitto							285,1	285,1	22,4	307,5
Kaudella kirjatut tuotot ja kulut yht.			2,3		2,3	10,2	285,9	300,7	22,4	323,1
Osingonjako							-146,3	-146,3	-9,3	-155,6
Optioilla merkityt osakkeet	0,5	0,0	2,1					2,6		2,6
Muut muutokset				0,8			1,3	2,1	15,1	17,2
Oma pääoma 31.12.2007	195,5	0,0	200,3	247,1	-3,4	9,5	1 260,1	1 909,1	55,3	1 964,4
Oma pääoma 1.1.2008	195,5	0,0	200,3	247,1	-3,4	9,5	1 260,1	1 909,1	55,3	1 964,4
Muuntoerot			-0,3	-4,2	-18,2		9,4	-13,3	0,5	-12,8
Myönnettyjen optioiden kustannus			5,6					5,6		5,6
Omaan pääomaan jaksotetut arvonmuutokset:										
Nettosijoituksen suojaustulos					6,5			6,5		6,5
Rahavirran suojaustulos						-12,8		-12,8		-12,8
Käyvän arvon muutos						2,2		2,2		2,2
Omaan pääomaan kirjatut verot						2,8		2,8		2,8
Suoraan omaan pääomaan kirjatut erät			5,3	-4,2	-11,7	-7,9	9,4	-9,1	0,5	-8,6
Tilikauden voitto							219,7	219,7	20,9	240,5
Kaudella kirjatut tuotot ja kulut yht.			5,3	-4,2	-11,7	-7,9	229,0	210,5	21,4	231,9
Osingonjako							-156,4	-156,4	-16,1	-172,5
Optioilla merkityt osakkeet	0,1	0,1	0,2	0,0				0,4		0,4
Muut muutokset							2,3	2,3	0,0	2,3
Oma pääoma 31.12.2008	195,6	0,1	205,8	242,9	-15,1	1,6	1 334,8	1 965,7	60,7	2 026,4

Lisätietoja osakepääomasta ja rahastoista on esitetty liitetiedossa 27.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

LIITE 1

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Kesko on johtava kaupan alan palveluyritys ja arvostettu pörssi-yhtiö. Kesko tuo kauppajensa kautta elämisen laatua kuluttajien jokaiseen päivään tarjoamalla arvostettuja tuotteita ja palveluita kilpailukykyiseen hintaan. Keskon ketjutoimintaan kuuluu noin 2 000 kauppa Pohjoismaissa, Baltiassa, Venäjällä sekä Valko-Venäjällä.

Keskon liiketoiminta jakautuu viiteen raportoitavaan liiketoimintasegmenttiin sekä muihin liiketoimintoihin. Liiketoimintasegmenttejä ovat päivittäistavaramarkkinoilla toimiva Ruokakesko, rauta- ja sisustuskauppaa harjoittava Rautakesko, autojen maahantuontia, markkinointia ja vähittäismyyntiä harjoittava VV-Auto, tavaratalokauppaa keskittynyt Anttila sekä maatalouskauppaa harjoittava Maatalouskesko. Lisäksi muissa liiketoiminnoissa raportoidaan konekauppaa harjoittava Konekesko, huonekalu- ja sisustuskauppaa harjoittava Indoor, urheilukauppaa keskittynyt Intersport Finland, kodintekniikkakauppaan erikoistunut Musta Pörssi ja kenkäkauppaa harjoittava Kenkäkesko.

Konsernin emoyhtiö Kesko Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka Y-tunnus on 0109862-8. Yhtiön kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Satamakatu 3, 00016 KESKO. Kesko Oyj:n ja konsernitilinpäätöksen jäljennös on saatavissa Kesko Oyj:stä, Satamakatu 3, 00016 KESKO sekä Internet -osoitteesta www.kesko.fi.

YLEISTÄ

Keskon konsernitilinpäätös on laadittu EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2008 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksessä ei ole sovellettu vapaaehtoisesti tilinpäätösstandardeja ennen niiden voimaantuloa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot sisältävät myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön mukaisia vaatimuksia.

Konsernitilinpäätös esitetään miljoonina euroina ja se on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuunottamatta jäljempänä mainittuja, standardien edellyttämällä tavalla käypään arvoon arvostettuja eriä.

Konserni on soveltanut 1.1.2008 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja:

- IAS 39 (muutos) Reclassification of Financial Assets ja IFRS 7 (muutos) Reclassification of Financial assets, voimaan 1.7.2008. Muutos mahdollistaa tiettyjen rahoitusvarojen luokittelun pois kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista tai myytävissä olevista rahoitusvaroista tiettyjen ehtojen täytyessä. Muutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- Tilikauden aikana ovat tulleet voimaan seuraavat tulkinnat, joiden käyttöönottolla ei ole vaikutusta yhtiön tilinpäätökseen: IFRIC 11 IFRS 2 Konserniyhtiöiden osakkeita ja omia osakkeita koskevat liiketoimet, IFRIC 12 Palvelutoimilupa-järjestelyt.

ARVIOIDEN KÄYTTÖ

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä kansainvälisten tilinpäätöskäytäntöjen mukaisesti joudutaan tekemään tulevaisuuteen liittyviä arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat omaisuus- ja velkaerien, vastuiden sekä tuottojen ja kulujen määriin. Toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja olettamuksista. Lisäksi yritysjohto on joutunut käyttämään harkintaa myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa mm. omaisuuserien luokittelussa sekä määrittäessään, ovatko rahoitusvarojen ja vuokrattujen hyödykkeiden omistamiselle ominaiset riskit ja edut siirtyneet olennaisilta osin toiselle osapuolelle. Merkittävimmät tilanteet, joissa arvioita on käytetty, on kuvattu alla.

Hankintamenon kohdistus

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut varat ja velat arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon. Hankintamenon kohdistuksen perusteena olevat käyvät arvot määritetään mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevien markkina-arvojen mukaisesti. Jos markkina-arvoja ei ole saatavilla, arvostus perustuu omaisuuserän arvioituun tulontuottamiskykyyn ja sen tulevaan käyttötarkoitukseen Keskon liiketoiminnassa. Erityisesti aineettomien hyödykkeiden arvostaminen perustuu tulevien kassavirtojen nykyarvoihin ja edellyttää johdon arvioita tulevista kassavirroista sekä omaisuuserien käytöstä.

Arvon alentumistestaus

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määriteltävä käyttöarvoon perustuvien laskelmien avulla. Näissä laskelmissa ennakoidut rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat 3-4 vuoden ajanjakson. (Liitetieto 12)

Työsuhde-etuudet

Konsernilla on sekä maksu- että etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Työsuhde-etuuksiin liittyvien erien laskennassa käytetään useita harkintaa vaativia tekijöitä. IAS 19 mukainen etuus pohjainen eläkelaskenta perustuu muun muassa seuraaviin johdon arvioita vaativiin tekijöihin (Liitetieto 19):

- järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto
- tilikauden eläkekulun ja eläkevelvoitteen laskemisessa käytettävä diskonttaus korko
- tuleva palkkataso
- henkilöstön palvelusajan pituus

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty Kesko Oyj:n lisäksi tytäryhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet tytäryhtiön äänivallasta tai sillä muutoin on määräysvalta. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyö-

dyn saamiseksi sen toiminnasta. Hankitut tytäryhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen siitä ajankohdasta lähtien, jona konserni on saanut määräysvallan siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Potentiaalisen äänivallan olemassaolo on otettu huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen määräysvalttaan oikeuttavat instrumentit ovat toteutettavissa tarkasteluajankohtana. Merkittävimmät tytäryhtiöt on lueteltu liitteessä 33.

Keskinäinen osakkeenomistus eliminoidaan hankintamenukseen käyttäen. Hankintamenu perustuu hankittujen varojen hankintahetken käypään arvoon, liikkeeseen laskettuihin oman pääoman ehtoihin instrumentteihin ja velkoihin, jotka ovat syntyneet tai otettu vastattavaksi kaupan toteutumisaikana, lisättyä hankintaan liittyvillä välittömällä kuluilla. Hankinnan kohteen yksilöitävissä olevat varat, velat ja ehdolliset velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon, josta ei ole vähennetty vähemmistön osuutta.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat, realisoitumattomat voitot ja sisäinen voitonjako on eliminoitu konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida, mikäli tappio aiheutuu omaisuuserän arvonalentumisesta. Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta esitetään tuloslaskelman yhteydessä ja vähemmistölle kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun konserni omistaa 20–50 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla muutoin on huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Omistusosuutta vastaava osuus osakkuusyrietyksen tilikauden tuloksesta esitetään konsernituloslaskelmassa omana eränään. Konsernin osuus osakkuusyrietyksen hankinnan jälkeen kertyneestä osakkuusyrietyksen tuloksesta lisätään konsernitaseessa osakkuusyrietyksen osakkeiden hankintamenukseen. Osakkuusyrietyksen vastaavat kertyneet tappiot vähennetään osakkeiden hankintamenukseen. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappioista ylittää kirjanpitoarvon, ei kirjanpitoarvon ylittävää tappiota vähennetä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrietyksen velvoitteiden täyttämiseen.

Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyrietyksen välillä eliminoidaan konsernin omistusosuutta vastaavasti. Osakkuusyrietyksiltä saatu osinko vähennetään konsernin tuloksesta ja osakkeiden hankintamenukseen. Osakkuusyrietyssijoitus sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon. Liikearvoa ei poisteta. Osakkuusyrietykset on lueteltu liitteessä 50.

Yhteisyrietykset

Yhteisyrietykset ovat yrityksiä, joissa konserni käyttää sopimuksen perusteella toisen osapuolen kanssa yhteistä määräysvaltaa. Konsernin osuudet yhteisyrietyksistä yhdistellään suhteellisesti rivi riviltä. Konsernitilinpäätös sisältää konsernin osuuden yhteisyrietyksen varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Tilikauden päättyessä konsernilla ei ole yhtään yhteisyrietyksiä.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt on IAS 31 -standardin periaatteita noudattaen yhdistelty yhteisessä määräysvallassa olevina omaisuuserinä omistusosuuden mukaan suhteellisesti rivi riviltä.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toimintaympäristön valuutta ja esittämismenukseen. Euroalueen ulkopuolisten konserniyritysten tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut on käsitelty alunperin kunkin yrityksen toimintaympäristön valuutassa. Venäjällä Pietarissa ja Moskovassa toimivien kiinteistöyhtiöiden toimintavaluutta on määritetty euroiksi, minkä vuoksi näiden yhtiöiden taseista ei realisoitu konsernille merkittäviä kurssieroja.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu euroiksi käyttäen tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat on muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista sekä saamisista ja veloista syntyneet kurssivoitot ja -tappiot on kirjattu tuloslaskelmaan lukuunottamatta niitä lainojen kurssimuutoksia, jotka on määritetty suojaamaan ulkomaista nettoinvestointia ja ovat siinä tehokkaita. Nämä kurssierot on kirjattu suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti omaan pääomaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Rahoituksellisia tapahtumia suojaavien valuttatermiinien ja -optioiden sekä valuuttamääräisten lainojen kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Euroalueen ulkopuolisten konserniyritysten tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi raportointikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Eri muuntokurssien käytöstä syntyvä kurssiero kirjataan omaan pääomaan. Euroalueen ulkopuolisten tytäryrietyksen hankintamenukseen eliminoinnista syntyvät muuntorerot ja niihin tehtyjen nettosijoitusten suojaustulos kirjataan omaan pääomaan. Tytäryrietyksen myynnin yhteydessä muuntorerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

1.1.2004 alkaen ulkomaisten yksiköiden hankinnasta syntynyt liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksikköjen hankinnan yhteydessä tehtyjen varojen ja velkojen käyvän arvon oikaisu on käsitelty kyseisten ulkomaisten yksiköiden varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ennen 1.1.2004 tapahtuneiden hankintojen liikearvot ja käyvän arvon oikaisu on kirjattu euromääräisenä.

RAHOITUSVARAT

Konserni luokittelee rahoitusvarat seuraaviin ryhmiin:

- 1) käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat,
 - 2) myytävissä olevat rahoitusvarat, 3) lainat ja muut saamiset.
- Luokka valitaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä sen mukaan, mihin tarkoitukseen kyseinen rahoitusvara on hankittu. Rahoitusvarojen ostot ja myynnit huomioidaan kirjanpidossa selvityspäiväkäytännön mukaisesti. Rahoitusvarat luokitellaan pitkäaikaisiksi varoiksi, jos niiden eräpäivä on yli 12 kuukautta tilinpäätöspäivän jälkeen. Mikäli rahoitusvarat on tarkoitettu pitkäaikaisiksi varoiksi, ne luokitellaan lyhytaikaisiksi varoiksi. Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat luokitellaan lyhytaikaisiksi varoiksi. Rahoitusvarat kir-

jataan pois taseesta kun oikeus rahoitusvaran kassavirtaan on erääntynyt tai siirtynyt pois konsernilta ja kun rahoitusvaran omistukseen liittyvät riskit ja hyödyt ovat siirtyneet pois konsernista.

Konserni arvioi rahoitusvarojen arvonalentumista jokaisena tilinpäätöspäivänä. Jos on viitteitä arvonalentumisesta, arvioidaan rahoitusvaroista kerrytettävissä oleva rahamäärä, joka on markkinahintaan perustuva tai kassavirtojen nykyarvomenetelmään perustuva käypä arvo. Sijoitusinstrumenttien käypä arvo perustuu maturiteetin mukaiseen korkonoteeraukseen, yritystodistusten markkinakorkoihin on lisätty maturiteetista riippuvainen marginaali, joka on arvio siitä, millä hintaa yritystodistukset voitaisiin myydä tässä markkinatilanteessa. Arvonalentumistappio kirjataan, mikäli rahoitusvarojen kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappiot kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin, nettona korkotuottojen kanssa.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin luokitellaan instrumentit, jotka on määritelty alkuperäisen luokittelun yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi (käyvän arvon option soveltaminen). Näitä instrumentteja hallinnoidaan käypään arvoon perustuen ja niihin kuuluvat konsernin rahoituspolitiikan mukaan määritellyt sijoitukset korko- ja erikoissijoitusrahastoihin sekä muihin yli kolmen kuukauden korkopapereihin tehdyt sijoitukset. Näiden rahoitusvarojen korkotuotot ja käyvän arvon muutokset sekä rahastojen mahdolliset palkkionpalautukset on esitetty tuloslaskelman kyseisen luokan korkotuotoissa nettona. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin kuuluvat lisäksi kaikki johdannaiset, jotka eivät täytä IAS 39:n suojauslaskennan kriteerejä. Johdannaiset arvostetaan käypään arvoon käyttäen toimivilla markkinoilla käytettyjä hintanoteerauksia. Ostoja ja myyntejä suojaavien johdannaisten tulos kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. Rahoituseriä suojaavien johdannaisten tulos kirjataan rahoituseriin, ellei johdannainen ole nimenomaan määritelty suojauslaskennan mukaiseksi suojausinstrumentiksi.

Myytäväissä olevat rahoitusvarat

Myytäväissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvat johdannaisvaroihin kuulumattomat varat, jotka on alkuperäisen hankinnan yhteydessä nimenomaisesti määritelty tähän ryhmään. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tilinpäätöshetkellä ja niiden käyvän arvon muutokset kirjataan omaan pääomaan. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvarojen käypä arvo määäräytyy niiden markkina-arvon perusteella. Julkisesti noteeraamattomat rahoitusvarat arvostetaan hankintamenoa jos niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvien oman pääoman ehtoisten sijoitusten osingot kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Myytävissä olevien rahoitusvarojen korkotuotot kirjataan kyseisen luokan mukaan rahoituseriin.

Lainat ja muut saamiset

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joiden maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Konsernin lainoihin ja muihin saamisiin sisältyy myyntisaamisia. Nämä kirjataan jaksotettuun hankintamenoa efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

RAHAVARAT

Rahavarat esitetään taseessa hankintamenoonsa. Rahavarat sisältävät käteisen rahan ja pankkitalletukset. Konsernitaseen rahavarat sisältävät myös toimialayhtiöiden harjoittamaan vähittäiskauppatoimintaan liittyviä rahoja, jotka ovat myymälöiden pohjakassoina tai matkalla yhtiöille tilittäväksi.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat on kirjattu alun perin kirjanpitoon merkittäessä käypään arvoon vähennettynä transaktiokustannuksilla. Tilinpäätöksessä rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoa käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Rahoitusliimiittien järjestelypalkkiot jaksotetaan limiitin voimassaolopäivälle. Rahoitusvelat luokitellaan pitkäaikaisiksi veloiksi, jos niiden eräpäivä on yli 12 kuukautta tilinpäätöksen jälkeen ja mikäli ne erääntyvät alle 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöksestä, ne luokitellaan lyhytaikaisiksi veloiksi.

JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

Johdannaissopimukset kirjataan hankittaessa taseeseen käypään arvoon ja myöhemmin ne arvostetaan käypään arvoon tilinpäätöspäivänä. Johdannaisten arvomuutosten kirjauksiin vaikuttaa se, kuuluuko johdannaissopimusinstrumentti suojauslaskennan piiriin vai ei, sekä se, mitä johdannaisella on suojattu. Kun johdannaissopimuksia solmitaan, ne käsitellään joko saamisten tai velkojen käyvän arvon suojauksina, koron ja sähkön hintariskin osalta rahavirran suojauksina, itsenäiseen ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojauksina tai johdannaissopimuksina, jotka eivät täytä suojauslaskennan kriteerejä. Kaupallisten valuuttariskien suojausinstrumenttien tulos eli ne johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan kriteerejä, kirjataan tulosvaikutteisesti liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. Rahoitustapahtumia suojaavat johdannaiset esitetään tuloslaskelmaan kirjattavalta osin rahoituserissä.

Suojauslaskentaa aloitettaessa dokumentoidaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välinen suhde sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet. Suojaussuhteen tehokkuutta testataan säännöllisesti ja tehokas osuus kirjataan suojauskohteen mukaisesti suojattavan kohteen arvomuutosta vastaan oman pääoman muuntoeroihin tai arvomuutosrahastoon. Tehoton osuus kirjataan luonteensa mukaisesti joko rahoituseriin tai muihin liiketoiminnan tuottoihin tai kuluihin. Rahavirran suojaukseen, kuten pitkäaikaiseen luottojärjestelyyn liittyvien suojausinstrumenttien arvomuutos kirjataan tehokkaalta osaltaan oman pääoman suojausrahastoon. Luottojärjestelyyn liittyvien valuuttajohdannaisten arvomuutos näkyy lainatiliillä ja korkojohdannaisten arvomuutos muissa korottomissa saatavissa tai veloissa.

Suojauslaskenta lopetetaan kun suojausinstrumentti eräänny tai myydään, sopimus puretaan tai toteutetaan. Tällöin suojausinstrumenteista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu.

Arvostusperiaatteet

Korkotermiinien käypä arvo määritellään käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja. Koronvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan tulevien kassavirtojen nykyarvon perusteella käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja. Valuuttatermiinien käypä arvo lasketaan arvostamalla termiiniosopimukset tilinpäätöspäivän termiinikurssiin. Valuuttaoptioiden arvostamisessa käytetään vastapuolen hintanoteerausta, mutta konserni laatii myös oman tarkistusarvostuksen Black&Scholes-menetelmää käyttäen. Sähkö- ja viljajohdannaiset arvostetaan käypään arvoon käyttäen tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksia.

Itsenäiseen ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus

Konserni soveltaa IAS 39 -standardin mukaista suojauslaskentaa ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen valuuttamääräisten nettosijoitusten suojaukseen. Suojausinstrumenttina käytetään valuuttatermiinejä tai valuuttamääräisiä lainoja. Valuuttatermiinien spot-hinnan muutos kirjataan oman pääoman muuntoeroihin ja korkoeron muutos kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Valuuttamääräisten lainojen kurssiero kirjataan oman pääoman muuntoeroihin. Suojausinstrumenttien kertynyt voitto tai tappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan osittain tai kokonaan tai se puretaan.

Kytkeyty johdannaiset

Konserni on laatinut menetelmäkuvaukset kytkeytyjen johdannaisten tunnistamiseksi ja soveltaa niihin käyvän arvon laskentaa. Käyvän arvon määrittämisessä käytetään arvostushetken markkinahintoja ja arvonmuutos kirjataan tuloslaskelmaan. Kytkeytyjä johdannaisia sisältyy Kesko-konsernissa sellaisiin sitoviin kaupallisiin sopimuksiin, jotka on määriteltävä luovutuksessa, joka ei ole kummankaan osapuolen toimintavaluutta ja jota ei yleisesti käytetä siinä taloudellisessa ympäristössä, jossa liiketoimi toteutuu.

LIIEKARVO JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankintahetkellä. Ennen 1.1.2004 hankittujen yritysten liikearvo vastaa aikaisemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty oletushankintamenona. Ennen 1.1.2004 tapahtuneita liiketoimintoja koskevaa yhdistämisen luokittelua ja tilinpäätöskäsittelyä ei ole oikaistu konsernin aavaava IFRS-tasetta laadittaessa.

Liikearvoja ei poisteta, vaan ne testataan arvonalentumisen varalta vuosittain ja aina kun on viitteitä arvonalentumisesta. Liikearvojen arvonalentumisen testaamista varten liikearvot on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille. Liikearvot arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon ja ennen 1.1.2004 hankituilta osin oletushankintamenoon vähennettynä arvonalentu-

misilla. Mahdollinen negatiivinen liikearvo tuloutetaan välittömästi IFRS 3 -standardin edellyttämällä tavalla.

Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja. Ne testataan arvonalentumisen varalta vuosittain ja aina kun on viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta. Näihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy yrityshankintojen yhteydessä aktivoituja tavaramerkkejä.

Määriteltävissä olevan taloudellisen vaikutusajan omaavien aineettomien hyödykkeiden hankintamenot merkitään taseeseen ja kirjataan kuluksi niiden taloudellisena vaikutusajana. Tällaisia aineettomia hyödykkeitä ovat ohjelmistolisenssit ja asiakassuhteet, joille yritysostojen yhteydessä on kohdistettu hankintamenoa sekä vuokraoikeudet, jotka poistetaan niiden todennäköisen vuokratkauden aikana. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

ATK-ohjelmistot ja -lisenssit	3–5 vuotta
Asiakas- ja toimittajasuhteet	10 vuotta

Tutkimus- ja kehittämismenot

Konsernilla ei ole ollut sellaisia kehittämismenoja, jotka IAS 38 -standardin mukaan tulisi tiettyjen edellytysten täytyessä aktivoitua ja kirjata poistoina kuluksi taloudellisena vaikutusajanaan. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot on siten kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan niiden syntymishetkellä.

Tietokoneohjelmistot

Uusien tietokoneohjelmistojen hankintaan liittyviin kehitysprojekteihin osallistuvien konsernin palveluksessa olevien henkilöiden palkkamenot ja muut välittömät menot aktivoidaan osaksi ohjelmiston hankintamenoa. Tietokoneohjelmistot sisältyvät taseessa aineettomiin hyödykkeisiin ja niiden hankintameno poistetaan ohjelmistojen taloudellisena vaikutusajana. Ohjelmistojen ylläpitomenot kirjataan kuluksi syntymishetkellä.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet muodostuvat pääosin maa-alueista, rakennuksista sekä koneista ja kalustosta. Aineelliset hyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla sekä mahdollisilla arvonalennuksilla. Hankittujen tytäryhtiöiden aineelliset hyödykkeet arvostetaan hankintahetken käypään arvoon.

Rakennusten koneita ja laitteita käsitellään erillisinä hyödykkeinä ja näiden uusimiseen liittyvät merkittävät menot aktivoidaan. Aineellisten hyödykkeiden myöhemmin syntyvät menot sisällytetään hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määriteltävissä. Muiden aineellisten hyödykkeiden korjaus-, huolto- ja ylläpitomenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi, kun ne ovat toteutuneet.

Aineellisista hyödykkeistä tehdään tasapoistot niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Tavallisimmat arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	10–40 vuotta
Rakennusten ainesosat	8–10 vuotta

Koneet ja kalusto	3–8 vuotta
Autot ja kuljetuskalusto	5 vuotta

Aineellisten hyödykkeiden jäännösarvo, taloudellinen vaikutusaika ja poistomenetelmä tarkistetaan vähintään jokaisen tilikauden lopussa. Mikäli arvioissa taloudellisesta vaikutusajasta tai taloudellisen hyödyn jakautumisesta on tapahtunut muutoksia aikaisempiin arvioihin verrattuna, otetaan arvion muutoksen vaikutus huomioon IAS 8 -standardin mukaisesti.

Aineellisten hyödykkeiden poistot lopetetaan silloin kun hyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 -standardin mukaisesti. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Aineellisten hyödykkeiden myynneistä ja luovutuksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan ja esitetään liiketoiminnan muina tuottoina ja kuluina.

SIJOITUSKIINTEISTÖT

Sijoituskiinteistöt ovat kiinteistöjä, joita yritys pitää hallussaan ensisijaisesti hankkiakseen niistä vuokratuottoja tai arvonnousuja. Konsernilla ei ole hallussaan sijoituskiinteistöiksi luokiteltavia kiinteistöjä.

ARVONALENTUMISET

Konsernissa arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on saattanut alentua. Mikäli tällaisia viitteitä ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvosta sekä rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavista aineettomista hyödykkeistä kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain riippumatta siitä, onko viitteitä arvonalentumisista olemassa. Lisäksi arvonalentumistesti tehdään aina, kun on viitteitä arvonalentumisesta.

Kerrytettävissä olevalla rahamäärällä tarkoitetaan omaisuuserän käypää arvoa luovutuksesta aiheutuville menoilla vähennettynä tai sitä korkeampaa käyttöarvoa. Kerrytettävissä olevaa rahamäärää ei useinkaan voida arvioida omaisuuseräkohtaisesti. Tällöin, kuten myös liikearvon osalta, kerrytettävissä oleva rahamäärä määritellään sille rahavirtaa tuottavalle yksikölle, johon liikearvo tai muu omaisuuserä kuuluu. Myytävissä olevien rahoitusvarojen kerrytettävissä oleva rahamäärä on markkinahintaan perustuva tai kassavirtojen nykyarvomenetelmiin perustuva käypä arvo.

Arvonalennustappio kirjataan, mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää omaisuuserästä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalennustappio kirjataan tuloslaskelmaan. Omaisuuserästä aikaisemmin kirjattu arvonalennustappio peruutetaan, mikäli uudelleen arvioitaessa kerrytettävissä oleva rahamäärä on kasvanut. Omaisuuserän arvonalennustappiota ei kuitenkaan peruuteta enempää, kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ennen arvonalennustappion kirjaamista. Liikearvosta tehtyä arvonalennustappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

VUOKRASOPIMUKSET

IAS 17 -standardin periaatteiden mukaan vuokrasopimukset, joissa konsernille on siirtynyt olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingopimuksiksi. Rahoitusleasingopimuksin vuokrattu hyödyke mer-

kitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingopimusten vuokravelvoitteet merkitään taseen korollisiin velkoihin. Maksettavat vuokrat jaetaan rahoituskuluksi ja velan vähennykseksi. Rahoitusleasinghyödykkeistä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa.

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja edut ovat olennaisilta osin siirtyneet vuokralle ottajalle, luokitellaan vastaavasti rahoitusleasingopimuksiksi. Tällaisiin sopimuksiin vuokratut hyödykkeet kirjataan taseeseen saamisena. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Rahoitusleasingopimusten rahoitustuotto määritetään siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa saman tuottoprosentin vuokra-ajan kuluessa.

Sellaiset vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut eivät siirry vuokralaiselle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Näihin liittyvät vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Myynti- ja takaisinvuokraustilanteissa myyntihinta ja tuleva vuokrameno ovat yleensä sidoksissa toisiinsa. Mikäli myynti- ja takaisinvuokraussopimuksen tuloksena syntyy rahoitusleasing-sopimus, kirjanpitoarvon ylittävää myyntituloa ei tulouteta välittömästi, vaan se merkitään velaksi taseeseen ja tuloutetaan vuokra-ajan kuluessa. Mikäli myynti- ja takaisinvuokraussopimuksen tuloksena syntyy muu vuokrasopimus ja myynti on tehty käypään arvoon, mahdollinen voitto tai tappio kirjataan välittömästi.

Jos myyntihinta alittaa käyvän arvon, voitto tai tappio kirjataan välittömästi, elleivät vastaiset markkinahintaa pienemmät vuokrat kompensoi tappiota, jolloin tappio aktivoidaan ja kirjataan tulosvaikutteisesti hyödykkeen odotetun käyttöajan kuluessa. Jos myyntihinta ylittää käyvän arvon, käyvän arvon ylittävää osuus merkitään taseeseen velaksi ja kirjataan tulosvaikutteisesti hyödykkeen odotetun käyttöajan kuluessa. Mikäli käypä arvo myynnin ja takaisinvuokrauksen tapahtumahetkellä alittaa hyödykkeen kirjanpitoarvon, kirjataan kirjanpitoarvon ja käyvän arvon erotuksen suuruinen tappio välittömästi.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointi-arvoon. Nettorealisointi-arvolla tarkoitetaan tavanomaisessa liiketoiminnassa saatavaa arvioitua myyntihintaa, josta on vähennetty arvioidut myynnistä aiheutuvat välttämättömät menot. Hankintameno määritetään pääsääntöisesti painotetun keskihankintahinnan mukaan. Eräiden vaihto-omaisuusryhmien hankintameno määritetään FIFO-menetelmällä. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintamenoon luetaan kaikki ostomenot hankintarahteineen. Itse valmistettujen tuotteiden hankintamenoon luetaan kaikki valmistusmenot sisältäen välittömät menot ja osuudet valmistuksen muuttuvista ja kiinteistä yleismenoista.

MYNTISAAMISET

Myyntisaamiset on kirjattu kirjanpitoon alkuperäisen laskutuksen määräisenä. Arvonalentuminen kirjataan, kun on objektii- vistä näyttöä siitä, että arvonalentumistappio on syntynyt.

Myyntisaamisten arvonalentuminen on konsernissa määritelty yhtenäisin perustein saamisten erääntymisen perusteella. Lisäksi arvonalentuminen kirjataan, jos on muutoin näyttöä velallisen maksukyvyttömyydestä, konkurssista tai selvitystilasta. Luottotappiot on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Omaisuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuserät ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun edellytyksien katoon täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, kun johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuserät (tai luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuserät) ja lopetettavaan toimintoon liittyvät omaisuserät ja niihin liittyvät velat arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alemmaan käypään arvoon arvioiduilla myynnistä syntyvillä menoilla vähennettynä. Kun omaisuserä on luokiteltu myytävänä olevaksi omaisuseräksi tai kuuluu luovutettavien erien ryhmään, siitä ei tehdä poistoja. Mikäli luokittelukriteeri ei täyty, perutaan luokittelu ja omaisuserä arvostetaan luokittelua edeltäneeseen tasearvoon vähennettynä poistoilla ja arvonalennuksilla tai sitä alemmaan kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuserä sekä myytävänä olevaksi luokiteltu luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuserät esitetään taseessa erillään muista omaisuseristä. Samoin velat, jotka sisältyvät myytävänä oleviksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään, esitetään taseessa erillään muista veloista. Lopetettujen toimintojen tulos esitetään tuloslaskelmassa omalla rivillä.

Tuloslaskelman vertailutietoja on oikaistu niiden toimintojen osalta, jotka on luokiteltu lopetetuiksi viimeisimmän esitettävän tilinpäätöskauden aikana. Lopetettujen toimintojen tulos on siten siirretty omalle rivilleen myös vertailutietojen osalta.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun konsernille on syntynyt aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta ja että veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varausten määriä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määriä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä. Varausten muutokset kirjataan tuloslaskelmaan samaan erään, mihin varaus alun perin on kirjattu. Konsernin varaukset liittyvät merkittävimmiltä osin konsernin myymien tuotteiden osalta annettuihin takuusitoumuksiin sekä tappiollisiin vuokrasopimuksiin.

Takuuvaraus kirjataan, kun takuuehdot täyttävä tuote myydään. Varauksen määrä perustuu kokemukseräiseen tietoon takuumenojen toteutumisesta. Vuokrasopimuksista muodostuu tappiollisia, mikäli vuokratila jää tyhjäksi tai se vuokrataan edelleen maksettua vuokraa alemmalla vuokralalla. Tyhjiin vuok-

ratilojen arvioidusta tappiosta jäljellä olevalta vuokrakaudelta sekä edelleen vuokratuista tiloista syntyvistä tappioista kirjataan varaus.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Konsernilla on sekä maksu- että etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, jota veloituskoskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suorittamaan eläkeetuoksien maksamisesta.

Etuus pohjaisissa eläkejärjestelyissä konsernille voi jäädä järjestelystä veloitteita tai varoja tilikauden maksun suorittamisen jälkeen. Eläkevelvoite kuvaa tulevien maksettavista etuuksista johtuvien kassavirtojen nykyarvoa. Eläkevelvoitteiden nykyarvo on laskettu ennakoituun etuusyksikköön perustuvaan menetelmää (The Projected Unit Credit Method) käyttäen. Eläkejärjestelyyn eläkevelvoitetta vastaavat varat on arvostettu tilinpäätöshetkellä käypiin arvoihin. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan järjestelyyn osallistuvien työntekijöiden keskimääräisen jäljellä olevan työajan aikana siltä osin kuin ne ylittävät 10 prosenttia järjestelyn etuus pohjaisten eläkevelvoitteiden nykyarvosta tai tätä suuremmasta järjestelyyn kuuluvien varojen käyvästä arvosta.

Suomalaisen TEL-järjestelmän rahastoitusosuus ja työkyvyttömyysosuus on käsitelty etuus pohjaisena järjestelyinä Keskon omassa Eläkesäätiössä hoidettavien järjestelyjen osalta. Lisäksi konsernilla on Norjassa eläkejärjestely, joka käsitellään etuus pohjaisena eläkejärjestelyinä.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Osana konsernin johdon kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää myönnetty osakeoptiot arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasarinä oikeuden sitouttamisajanjakson aikana. Optioiden myöntämishetkellä määritelty kulu perustuu konsernin arvioon siitä optioiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus sitouttamisajanjakson lopussa. Optioiden käypä arvo on laskettu Black-Scholes -optiohinnoittelumallilla.

TULOUTUSPERIAATTEET

Liikevaihtoon luetaan tavaroiden ja palveluiden sekä energian myynti. Palveluiden ja energian myynnin osuus liikevaihdosta ei ole merkittävä. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan välillisillä veroilla, myynnin oikaisuilla sekä valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla.

Tuotot tavaroiden myynnistä tuloutetaan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ovat siirtyneet ostajalle ja on todennäköistä, että myyntiin liittyvä taloudellinen hyöty koituu konsernille. Pääsääntöisesti tavaroiden myynti on tuloutettavissa tavaran luovutushetkellä. Tuotot palveluista tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu ja taloudellisen hyödyn saaminen palvelusuoritteesta on todennäköistä. Korot kirjataan tuotoiksi ajan kulumisen mukaan. Osingot tuloutetaan, kun oikeus maksun saamiseen on syntynyt.

LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT JA KULUT

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät tuotot, kuten vuokratuotot, kaupapaikka- ja ketjumaksut sekä muut erilaiset palvelukorvaukset ja provisiot. Aineellisten hyödykkeiden myynnistä ja luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan ja esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa. Liiketoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa esitetään myös kaupallisten valuuttariskien suojaukseen käytettyjen johdannaisten realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jona ne ovat syntyneet. Vieraan pääoman menoja ei ole aktivoitu osana hyödykkeiden hankintamenoa. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenuun ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

TULOVEROT

Konsernin tuloslaskelman veroihin on kirjattu konserniyhtiöiden tilikauden tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutokset. Konserniyhtiöiden verot on laskettu perustuen kuitenkin yhtiön paikallisen verolainsäädännön mukaan määrättyyn verotettavaan tuloon.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat kirjataan kaikista väliaikaisista eroista varojen ja velkojen verotuksellisten arvojen ja kirjanpitoarvojen välillä. Liikearvoista ei ole laskettu laskennallista verovelkaa siltä osin, kuin liikearvot eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia. Tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei kirjata laskennallista veroa ellei voitonjako ole todennäköinen ja aiheuta siten veroseuraamuksia.

Laskennallinen vero on laskettu tilinpäätöspäivänä voimassa olevilla verokannoilla ja verokantojen muuttuessa tiedossa olevalla uudella verokannalla. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään saakka, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää tulosta vastaan. Samaa veronsaajaa koskevat konsernin laskennalliset verosaamiset ja -velat on netotettu.

Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät etuus pohjaisista eläkejärjestelyistä, aineellisista hyödykkeistä (poistoero, rahoitusleasing) sekä yrityshankintojen yhteydessä suoritetuista taseerien käypiin arvoihin arvostuksista.

OSINGONJAKO

Hallituksen yhtiökokoukselle esittämää osinkoa ei ole vähennetty omasta pääomasta, vaan osingot kirjataan yhtiökokouksen päätöksen perusteella.

UUDET IFRS-STANDARDIT JA TULKINNAT

IASB on julkistanut seuraavat standardit, muutokset voimassa oleviin standardeihin ja tulkinnat, joiden soveltaminen tulee pakolliseksi vuonna 2009. Konserni ottaa nämä käyttöön niiden voimaantulon mukaisesti.

IAS 1 (uudistettu) Tilinpäätöksen esittäminen –standardin muutos (voimassa 1.1.2009 jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi muuttaa tilinpäätöslaskelmien esittämistapaa muun muassa erottamalla yrityksen omassa pääomassa tapahtuvat muutokset, jotka liittyvät liiketoimiin yrityksen omistajien kanssa muista oman pääoman muutoksista. Omistajiin liittyvät muutokset esitetään laajassa tuloslaskelmassa. Konsernin johto arvioi, että standardimuutos vaikuttaa lähinnä tuloslaskelman ja oman pääoman muutoslaskelman esitystapaan. Uudistettu standardi on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 23 (uudistettu) Vieraan pääoman menot –standardin muutos (voimassa 1.1.2009 jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutettu standardi poistaa mahdollisuuden kirjata kuluksi vieraan pääoman menot, jotka johtuvat ehdot täyttävän hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta. Nämä vieraan pääoman menot on aktivoitava osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa. Konserni kirjaa nykyisin aiemmin sallitulla tavalla vieraan pääoman menot kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei tule olemaan merkittävää vaikutusta konsernin tulokseen. Uudistettu standardi on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 32 (muutos), Rahoitusinstrumentit: esittämistapa ja IAS 1 (muutos) Tilinpäätöksen esittäminen (voimassa 1.1.2009 jälkeen alkavilla tilikausilla) – Lunastusveloitteiset rahoitusinstrumentit ja yhteisön purkautuessa syntyvät veloitteet. Konsernin johto arvioi, että tällä muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutokset on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRS 1 (muutos) Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto ja IAS 27 (muutos) Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös. Muutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRS 2 (muutos), Osakeperusteiset maksut. Muutos selventää, että ainoastaan palvelun suorittamista koskevat ehdot ja tulokseen perustuvat ehdot ovat oikeuden syntymisehtoja. Kaikki muut piirteet tulee sisällyttää myöntämispäivän käypään arvoon. Lisäksi muutos määrittelee peruutusten käsittelyn erilaissa tilanteissa. Konsernin johto arvioi, ettei muutoksella ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutos on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRS 8, Toiminnalliset segmentit (voimassa 1.1.2009 jälkeen alkavilla tilikausilla). IAS 14 Segmenttiraportointi korvataan uudella IFRS 8 –standardilla. Standardin lähtökohtana on ns. "johdon lähestymistapa", jonka mukaan segmentti-informaatio tulee laatia samoilla periaatteilla kuin millä yhtiön johto seuraa segmenttejä. Konsernin johto arvioi, että standardi ei muuta olennaisesti nykyistä segmenttiraportointia, koska sisäisen raportoinnin mukaisesti määritellyt liiketoimintasegmentit ovat konsernin ensisijainen raportointimuoto. Standardi on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRIC 13 Kanta-asiakasohjelmat (voimassa 1.7.2008 jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkintaa sovelletaan kanta-asiakasjärjestelmiin liittyvien hyvitysten kirjaamiseen ja arvostamiseen. Konserni kirjaa nykyisin asiakasohjelmiin liittyvät menot liiketoiminnan muihin kuluihin. Konsernin johto arvioi, että tulkinta tulee vaikuttamaan konsernin liikevaihtoon, mutta vaikutus ei ole olennainen. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin liikevoittoon. Tulkinta on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRIC 14, IAS 19, Etuus pohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahastointivaatimukset ja näiden välinen yhteys. Tulkintaa sovelletaan IAS 19 -standardin mukaisesti työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuus pohjaisiin järjestelyihin ja muihin pitkäaikaisiin etuus pohjaisiin työsuhde-etuuksiin silloin, kun järjestelyyn liittyy vähimmäisrahastointivaatimus. Tulkinta myös tarkentaa tulevien palautusten tai vastaisten järjestelyyn suoritettavien maksujen vähennysten kautta taseeseen merkittävän omaisuuserän kirjaamisedellytyksiä. Konsernin johto arvioi, että tulkinnalla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Tulkinta on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRIC 15, Kiinteistöjen rakentamissopimukset. Tulkinta selventää, käsitelläänkö kiinteistöjen rakentamissopimuksia IAS 11 "Pitkäaikaishankkeet" vai IAS 18 "Tuotot" -standardin mukaisesti ja milloin tällaisia rakennusprojekteja voidaan osatulouttaa. Tällä tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRIC 16 Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation. Tulkinta selventää ulkomaisen nettoinvestoinnin suojauksen kirjanpitoikäisyyttä. Tämä tarkoittaa, että ulkomaisen nettoinvestoinnin suojaus liittyy eroihin toimintavaluutassa, ei esittämismuutoksissa. Lisäksi suojausinstrumentin haltija voi olla mikä tahansa konserniyhtiö. Konsernin johto arvioi, että tällä tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IASB julkaisi lisäksi toukokuussa 2008 parannuksia 34 standardiin osana vuosittaisia parannuksia standardeihin (Improvements to IFRSs). Seuraavassa on esitetty ne muutokset, joilla konsernin johto arvioi voivan olla vaikutusta konsernin tilinpäätökseen:

IAS 1 (muutos) Tilinpäätöksen esittäminen. Muutoksella selvennetään, että vain osa IAS 39:n mukaisesti kaupankäyntitaroituksessa pidettävistä luokiteltavista rahoitusvaroista kuuluu lyhytaikaisiin varoihin. Konsernin johto arvioi, ettei muutoksella ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 16 (muutos) Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet. Yhtiöt, joiden tavanomaiseen toimintaan kuuluu omaisuuserien antaminen vuokralle ja niiden myöhemmin tapahtuvaa myyntiä, esittävät näistä omaisuuseristä saadut myyntituotot liikevaihtona ja siirtävät omaisuuserän kirjanpitoarvon vaihto-omaisuuteen, kun omaisuuserä tulee myytäväksi. Konsernin johto arvioi, että tulkinnalla ei ole olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 19 (muutos) Työsuhde-etuudet. Muutoksilla selvennetään muun muassa, että järjestelyn muutos, joka muuttaa tulevien palkankorotusten vaikutusta luvattuihin etuuksiin, on järjestelyn supistaminen. Takautuvaan työsuoritukseen kohdistuvien etuuksien muutos aiheuttaa negatiivisen takautuvaan työsuoritukseen perustuvan menon, jos se pienentää etuus pohjaisesta järjestelystä johtuvan veloitteen nykyarvoa. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 28 (muutos) Sijoitukset osakkuusyhtiöihin (ja siitä aiheutuvat muutokset IAS 32:een "Rahoitusinstrumentit: esittämis-

tapa" ja IFRS 7:ään "Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot"). Sijoitusta osakkuusyhtiöön käsitellään arvonalentumistestauksessa yhtenä omaisuuseränä, eikä arvonalentumistestauksessa kohdisteta sijoitukseen sisältyviin yksittäisiin omaisuuseriin, esimerkiksi liikearvoon. Arvonalentumisten peruutukset kirjataan sijoituksen kirjanpitoarvon oikaisuiksi siihen määrään asti kuin osakkuusyhtiöstä kerrytettävissä oleva rahamäärä kasvaa. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 38 (muutos) Aineettomat hyödykkeet. Ennakkomaksu saadaan merkitä taseeseen vain silloin, kun maksu on suoritettu ennen kuin tavaraan on saatu oikeus tai palvelut on vastaanotettu. Tämä tarkoittaa sitä, että postimyyntiluetteloista johtuva kulu kirjataan silloin, kun luettelot ovat konsernin käytettävissä, eikä vasta silloin, kun luettelot toimitetaan asiakkaille. Konsernin johto arvioi, että muutos ei aiheuta olennaista muutosta konsernin tilinpäätökseen. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 39 (muutos) Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. Muutokset muun muassa selventävät johdannaisten luokittelua suojauslaskennan muutostilanteissa, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien instrumenttien määrittelyä sekä edellyttävät tarkistetun efektiivisen koron käyttöä vieraan pääoman ehtoisen instrumentin uuden kirjanpitoarvon määrittämiseen, kun käyvän arvon suojauslaskenta lopetetaan. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2010 seuraavat IASB:n julkistamat standardit ja tulkinnat:

IFRS 3 (uudistettu), Liiketoimintojen yhdistäminen. Uudistettu standardi edellyttää edelleen hankintamenomenetelmän käyttöä yritysten yhteenliittymien käsittelyssä, kuitenkin eräillä merkittävillä muutoksilla. Esimerkiksi kaikki yritysten hankkimiseen liittyvät maksut tulee kirjata käypään arvoon hankinta-ajankohtana ja erät ehdolliset vastikkeet arvostetaan hankinnan jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Liikearvo voidaan laskea perustuen emoyhtiön osuuteen nettovarallisuudesta tai se voi sisältää vähemmistöosuudelle kohdistetun liikearvon. Kaikki transaktiomenot kirjataan kuluksi. Konsernin johto arvioi, että muutoksella on vaikutusta yrityshankintojen kirjanpitoikäisyydessä. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 27 (uudistettu), Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös. Uudistettu standardi edellyttää kaikkien vähemmistötransaktioiden kirjaamista omaan pääomaan, jos määräysvalta ei siirry. Näin ollen vähemmistötransaktiot eivät enää johda liikearvon eivätkä tulosvaikutteisen voiton tai tappion kirjaamiseen. Standardi määrittelee transaktioiden käsittelyn myös silloin, kun määräysvalta siirtyy. Konsernin johto arvioi, että muutoksella on vaikutusta mahdollisissa yritys järjestelytilanteissa. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 39 (muutos) Financial Instruments: Recognition and measurement – Eligible Hedged Items. Muutoksen mukaan inflaatiota ei voida erikseen määrittää suojattavaksi komponentiksi kiinteäkorkoisessa velassa. Konsernin johto arvioi, ettei

muutoksella ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRS 5 (muutos) Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot. Muutos selventää, että jos osittaista luovutusta koskeva suunnitelma johtaa määräysvallan menettämiseen, tytäryrityksen kaikki varat ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, ja lopetetun toiminnon määritelmän mukaisten kriteerien täytyessä esitetään asiaankuuluvat tiedot. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRIC 17 Distributions of Non-cash Assets to Owners. Tulkinta selventää, kuinka varojen jakaminen arvostetaan tilanteessa, jossa yhtiö jakaa muuta varallisuutta kuin rahaa osinkoina omistajilleen. Konsernin johto arvioi, ettei tulkinnalla ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

LIITE 2

Segmentti-informaatio

Segmenttiraportoinnissa liiketoimintasegmentti on määritelty ensisijaiseksi segmentiksi ja maantieteellinen segmentti toissijaiseksi segmentiksi. Liiketoimintasegmentit perustuvat konsernin toimialajakoon ja sisäiseen taloudelliseen raportointiin.

Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu käypään markkinahintaan.

Segmentin tuloslaskelma esitetään liikevoittoon asti. Segmentin varat ja velat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai ne voidaan perustellusti kohdistaa segmenteille. Segmentin varat sisältävät aineettomat hyödykkeet mukaan lukien liikearvon, aineelliset hyödykkeet, vaihto-omaisuuden, myyntisaamiset sekä liiketoimintaan liittyvät siirtosaamiset ja muut saamiset. Segmentin velat muodostuvat ostovelvoista ja liiketoimintaan liittyvistä siirtovelvoista ja varauksista. Konsernin kiinteistövarat sekä kiinteistöjen tuotot ja kulut on kohdistettu segmenteille. Toimialayhtiöillä on tulosvastuu kiinteistöistä koko niiden elinkaaren ajalta.

LIIKETOIMINTASEGMENTIT

Liiketoimintasegmentit muodostuvat konsernin toimialoista.

Ruokakesko toimii päivittäistavaramarkkinoilla Suomessa ja sen vähittäiskauppaketjut ovat K-citymarket, K-supermarket, K-market ja K-extra. Ruokakesko johtaa K-ruokakauppaketjuja ja yhdistää niiden ostovoiman, järjestää tehokkaan logistiikan, hankkii kauppapaikat ja takaa K-ruokakaupoille vahvan markkinointi- ja kehitystuen. Ruokakeskon tytäryhtiö Kespro Oy tarjoaa toimitusmyynti- ja tukkukauppapalveluja yritysasiakkaille.

Rautakesko harjoittaa rauta- ja sisustuskauppaa Pohjoismaissa, Baltiassa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä. Vähittäiskauppaketjut ovat K-rauta, Rautia, Byggmakker ja Senukai. Rautakesko johtaa ketjujaan, yhdistää niiden ostovoiman, järjestää tehokkaan logistiikan, hankkii kauppapaikat ja takaa kaupoille vahvan

markkinointi- ja kehitystuen. Rautakeskon Yrityspalvelu palvelee rakennusliikkeitä, teollisuutta ja muita ammattiasiakkaita.

VV-Auto toimii Volkswagen-, Audi- ja Seat-henkilöautojen sekä Volkswagen-hyötyautojen maahantuojana ja markkinoijana Suomessa. VV-Auto harjoittaa myös autojen vähittäiskauppaa ja tarjoaa jälkimarkkinointipalveluja omissa vähittäiskauppa-liikkeissään.

Anttila on tavaratalokauppaan keskittynyt yhtiö. Anttilaan kuuluu Anttila-tavaratalot, Kodin Ykkönen -sisustustavaratalot, Anttila Postimyynti sekä NetAnttila-verkkotavaratalo.

Maatalouskeskon K-maatalousketju hankkii ja myy maatalouden tuotantotarvikkeita ja koneita maatalousyrittäjille sekä käy heidän kanssaan viljakauppaa. Maatalouskesko toimii Suomessa ja Baltian maissa. Baltiassa toimitaan nimellä Kesko Agro.

Muissa liiketoiminoissa raportoidaan konekauppaa harjoittava Konekesko, huonekalu- ja sisustuskauppaa harjoittava Indoor, urheilukauppaan keskittynyt Intersport Finland, kodintekniikka-kauppaan erikoistunut Musta Pörssi ja kenkäkauppaa harjoittava Kenkäkesko.

Yhteiset toiminnot sisältävät konsernille yhteisiä tukitoimintoja.

MAANTIETEELLISET SEGMENTIT

Maantieteelliset segmentit muodostuvat neljästä taloudellisesti erilaisesta maantieteellisestä alueesta, joilla konserni toimii: Suomi, muut Pohjoismaat, Baltian maat ja muut maat.

Maantieteellisten segmenttien liikevaihto esitetään asiakkaiden sijainnin mukaan ja varat varojen sijainnin mukaan.

SEGMENTTI-INFORMAATIO VUONNA 2009

Kesko-konsernin ensisijaiset raportoivat segmentit ovat 1.1.2009 lähtien ruokakauppa, käyttötavarakauppa, rautakauppa sekä auto- ja konekauppa.

Maatalouskesko Oy jakautui 1.1.2009 siten, että Suomen maatalouskaupan toiminnot liitettiin osaksi Rautakesko Oy:tä ja raportoidaan osana rautakauppa -segmenttiä. Traktoreiden ja puimureiden kauppa sekä Baltian maatalous- ja konekauppayhtiöt liitettiin osaksi Konekesko Oy:tä ja raportoidaan osana auto- ja konekauppa -segmenttiä.

Anttila Oy, K-citymarket Oy (käyttötavara) ja muut Kesko-konsernin käyttötavarayhtiöt tiivistävät yhteistoimintaansa 1.1.2009 alkaen ja niiden muodostama kokonaisuus raportoidaan käyttötavarakauppa -segmenttiinä.

Liiketoimintasegmentit 2008, jatkuvat toiminnot

Milj. €	Ruoka-kesko	Rauta-kesko	VV-Auto	Anttila	Maatalous-kesko	Muut liike-toiminnot	Yhteiset toiminnot	Eliminoinnit	Yhteensä
Ulkoinen myynti	4 137,5	2 557,0	898,3	559,6	850,5	708,7	22,9		9 734,7
Segmenttien välinen myynti	29,1	5,2	1,3	1,3	0,8	3,8	130,8	-172,3	0,0
Oikaisuerät	-56,4	-44,1	-15,6	-1,1	-5,8	-13,8	0,0	2,4	-134,3
Liikevaihto	4 110,2	2 518,2	884,1	559,9	845,6	698,6	153,7	-169,9	9 600,4
Liiketoiminnan muut tuotot, ulkoinen	513,2	109,7	0,8	8,3	8,4	62,3	27,0		729,7
Segmenttien väliset muut tuotot	3,8	1,5		4,6	1,8	0,9	1,3	-13,4	0,6
Liiketoim. muut tuotot yhteensä	517,0	111,3	0,8	12,9	10,2	63,2	28,3	-13,4	730,3
Liikevoitto	245,0	16,3	36,3	4,3	-3,5	0,8	-13,9	0,1	285,6
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	135,2	53,3	36,3	19,8	-3,5	-0,1	-24,2	0,1	217,0
Rahoitustuotot ja -kulut									1,0
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista									1,9
Tuloverot									-89,4
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista									41,5
Tilikauden voitto									240,6
Muut tiedot									
Segmentin varat	1 444,1	867,7	196,5	182,9	208,4	331,3	96,9	-0,2	3 327,6
Myytäväinä olevat omaisuuserät		1,9					1,0		3,0
Osuudet osakkuusyhtyksissä									31,2
Kohdistamattomat varat									530,3
Varat yhteensä	1 444,1	869,6	196,5	182,9	208,4	331,3	97,9	-0,2	3 891,9
Segmentin velat	570,4	272,3	56,7	69,4	65,8	131,5	79,6	-24,3	1 221,5
Myytäväinä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat									
Kohdistamattomat velat									644,0
Velat yhteensä	570,4	272,3	56,7	69,4	65,8	131,5	79,6	-24,3	1 865,5
Investoinnit	185,9	121,1	6,9	5,8	2,4	15,7	4,4	-3,7	338,4
Poistot	-57,8	-31,6	-4,7	-6,1	-6,0	-7,4	-3,8	0,3	-117,0
Arvon alentumiset		-45,6		-15,5					-61,1

Liiketoimintasegmentit 2007, jatkuvat toiminnot

Milj. €	Ruoka-kesko	Rauta-kesko	VV-Auto	Anttila	Maatalous-kesko	Muut liike-toiminnot	Yhteiset toiminnot	Eliminoinnit	Yhteensä
Ulkoinen myynti	3 890,1	2 573,8	819,4	564,4	783,7	750,5	31,0		9 413,0
Segmenttien välinen myynti	30,8	6,3	0,9	1,2	14,1	6,3	120,5	-180,1	0,0
Oikaisuerät	-50,1	-42,8	-15,5	-1,9	-4,5	-13,4	0,0	2,3	-125,9
Liikevaihto	3 870,8	2 537,3	804,8	563,7	793,3	743,4	151,5	-177,8	9 287,2
Liiketoiminnan muut tuotot, ulkoinen	375,0	103,8	0,6	9,7	5,6	60,0	22,0		576,9
Segmenttien väliset muut tuotot	3,7	0,9		3,7	1,6	0,4	4,3	-14,7	-0,1
Liiketoim. muut tuotot yhteensä	378,7	104,7	0,6	13,4	7,3	60,5	26,4	-14,7	576,8
Liikevoitto	151,3	117,8	26,1	27,2	12,9	10,0	-37,0	13,4	321,5
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	151,4	115,9	26,1	25,2	12,4	13,9	-30,1	0,3	315,0
Rahoitustuotot ja -kulut									36,1
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista									0,2
Tuloverot									-87,1
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista									36,6
Tilikauden voitto									307,4
Muut tiedot									
Segmentin varat	1 355,3	901,3	205,9	195,5	244,2	326,2	83,1	-3,9	3 307,7
Myytäväinä olevat omaisuuserät							236,9		236,9
Osuudet osakkuusyhtyksissä									26,9
Kohdistamattomat varat									521,2
Varat yhteensä	1 355,3	901,3	205,9	195,5	244,2	326,2	320,0	-3,9	4 092,7
Segmentin velat	521,8	290,4	54,7	75,6	129,9	200,2	80,7	-28,4	1 324,9
Myytäväinä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat							3,3		3,3
Kohdistamattomat velat									800,1
Velat yhteensä	521,8	290,4	54,7	75,6	129,9	200,2	84,0	-28,4	2 128,3
Investoinnit	117,6	77,0	6,3	5,8	7,6	7,4	9,7	-3,8	227,6
Poistot	-60,1	-25,7	-5,7	-6,1	-4,3	-8,5	-5,4	0,3	-115,5
Arvon alentumiset						-0,5			-0,5

Maantieteelliset segmentit 2008

Milj. €	Muut				Eliminoinnit, kohdistamattomat	Yhteensä
	Suomi	Pohjoismaat	Baltian maat	Muut maat		
Liikevaihto	7 643,1	758,7	945,7	278,2	-25,3	9 600,4
Segmentin varat	2 629,7	231,2	316,2	113,4	37,1	3 327,6
Myytäväinä olevat omaisuuserät	1,0			2,0		3,0
Investoinnit	241,5	31,1	11,5	55,5	-1,2	338,4

Maantieteelliset segmentit 2007

Milj. €	Muut				Eliminoinnit, kohdistamattomat	Yhteensä
	Suomi	Pohjoismaat	Baltian maat	Muut maat		
Liikevaihto	7 349,1	819,9	957,6	192,9	-32,4	9 287,2
Segmentin varat	2 559,0	260,3	353,4	77,8	57,1	3 307,7
Myytäväinä olevat omaisuuserät	102,8		134,1			236,9
Investoinnit	173,2	27,6	20,5	6,3	0,0	227,7

LIITE 3

Yrityshankinnat

YRITYSHANKINNAT VUONNA 2008

Vuonna 2008 Kesko-konserni on hankkinut pääosin kiinteistö-yhtiöitä. Näiden yrityshankintojen hankintameno oli yhteensä 30,0 milj. euroa ja rahavirta yhteensä maksettujen lisäkauppahintojen kanssa 35,0 milj. euroa.

YRITYSHANKINNAT VUONNA 2007

Vuonna 2007 Kesko-konserni osti yhtiöitä, joiden hankintameno eivät ole merkittäviä. Näiden hankintojen hankintameno on yhteensä 6,0 milj. euroa ja rahavirta yhteensä maksettujen lisäkauppahintojen kanssa 21,9 milj. euroa.

LIITE 4

Lopetetut toiminnot ja muiden omaisuuserien myynnit

LOPETETUT TOIMINNOT 2008

Maaliskuussa 2008 Kesko Oyj myi Tähti Optikko Group Oy:n koko osakekannan. Velaton kauppahinta oli noin 15 milj. euroa, josta syntyi noin 8,5 milj. euron kertaluonteinen myyntivoitto.

Huhtikuussa 2008 Kesko Oyj myi teknistä kauppaa harjoittavan Kauko-Telko Oy:n koko osakekannan. Velaton hinta oli noin 77 milj. euroa, josta syntyi noin 31 milj. euron kertaluonteinen myyntivoitto.

Lopettettujen toimintojen nettovarallisuus myyntihetkellä

Milj. €	2008
Rahat	21,0
Aineettomat hyödykkeet	22,8
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	10,0
Vaihto-omaisuus	26,6
Saamiset	31,3
Korottomat velat	-35,9
Korolliset velat	-13,4
Laskennalliset verot (netto)	-3,1
	59,2
Konsernieliminoinnit	1,9
Luovutusvoitot/-tappiot	39,4
Vastikkeet yhteensä	100,6
Luovutustulo	100,6
Osakkeita	
Rahavarat luovutetussa yksikössä	-21,0
Luovutusten rahavirta	79,6

Lopettettujen toimintojen tuloslaskelma

Milj. €	2008	2007
Liikevaihto	83,1	246,6
Kulut	-80,3	-235,1
Tulos ennen veroja	2,8	11,5
Tuloverot	-0,8	-3,1
Tulos verojen jälkeen	2,0	8,4
Tulos liiketoiminnan myynnistä ennen veroja	39,5	28,2
Tilikauden tulos myydyistä liiketoiminnoista	41,5	36,6

Lopetettujen toimintojen rahavirta

Milj.€	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirta	1,7	9,3
Investointien rahavirta	-3,0	16,0
Rahoituksen rahavirta	-6,7	-23,8
Lopetettujen liiketoimintojen rahavirta	-8,0	1,5

Rahavirrat eivät sisällä liiketoimintojen myyntien kassavirtavai-
kutusta.

LUOVUTETTAVIEN ERIEN RYHMÄ 2008

Tammikuussa 2008 Kesko Oyj myi kokonaan omistamansa tytär-
ryhtiön K-Rahoitus Oy:n. K-Rahoitus Oy:n omaisuuserät esitet-
tiin vuoden 2007 tilinpäätöksessä myytävissä olevissa omaisuus-
erissä sekä myytävissä oleviin omaisuuseriin liittyvissä veloissa.
Kaupasta syntyi noin 10,3 milj. euron kertaluonteinen myynti-
voitto.

LOPETETUT TOIMINNOT 2007

Vuonna 2006 Ruokakesko Oy myi 50 %:n osuuden Rimi Baltic
AB:n osakkeista. Kauppaan liittyvät kiinteistöt myytiin tammi-
kuussa 2007. Kiinteistöjen myyntivoitto, 28,2 milj. euroa, esitet-
tiin lopetettujen toimintojen tuloksessa.

LUOVUTETTAVIEN ERIEN RYHMÄ 2007

Joulukuussa 2007 Kesko Oyj allekirjoitti sopimuksen, jonka
mukaan se tulisi myymään täysin omistamansa tytäryhtiön
K-Rahoitus Oy:n koko osakekannan. K-Rahoitus Oy:n liiketoi-
mintana oli rahoituspalvelujen tarjoaminen yritysasiakkaille,
pääasiassa Maatalouskeskon ja Konekeskon sekä maatalous-
kauppiaiden ammattiasiakkaille Suomessa, Virossa, Latviassa
ja Liettuassa. Yhtiöllä oli 7 työntekijää Suomessa ja 15 Baltian
maissa. Henkilökunta siirtyi kokonaisuudessaan uuden omista-
jan palvelukseen. Kauppa toteutui vuoden 2008 alkupuolella,
kun viranomaismenettely oli saatu päätökseen. Kaupasta kir-
jautui tulokseen kertaluonteinen 10,3 milj. euron suuruinen
myyntivoitto. K-Rahoitus Oy:n tase-erät esitettiin myytävänä
olevina varoina sekä myytävissä oleviin varoihin liittyvinä
velkoina. (Liite 26)

Tuloslaskelman liitetiedot

LIITE 5

Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. €	2008	2007
Palvelukorvaukset	460,0	433,1
Vuokratuotot	37,3	36,5
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot	140,0	13,4
Johdannaisista syntyneet voitot *)	4,9	2,2
Muut	88,0	91,6
Yhteensä	730,3	576,8

Palvelukorvaukset ovat pääosin ketjuyritysten ketjukonseptista
maksamaa ketju- ja kauppapaikkamaksua.

LIITE 6

Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	2008	2007
Vuokratulot	-349,9	-313,4
Markkinointikulut	-262,9	-256,9
Kiinteistöjen ja kauppapaikkojen hoito	-125,3	-111,3
Tietoliikennekulut	-65,5	-61,6
Muut liikekulut	-186,1	-175,6
Aineellisten hyödykkeiden myyntitappiot	-1,3	-1,5
Johdannaisista syntyneet tappiot *)	-4,9	-2,1
Yhteensä	-996,0	-922,5

*) Sisältää kytkettyjen johdannaisten arvonmuutoksia.

TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT

Milj. €	2008	2007
KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers		
Tilintarkastuspalkkiot	0,9	0,8
Veroneuvonta	0,2	0,2
Muut palvelut	0,7	0,2
Yhteensä	1,7	1,2
Muut tilintarkastustoimistot	0,4	0,3

LIITE 7

Kertaluonteiset erät

Milj. €	2008	2007
Kiinteistöjen ja osakkeiden myyntivoitot	139,0	13,6
Kiinteistöjen ja osakkeiden myyntitappiot	-1,0	-1,4
Arvon alentumistappiot	-61,1	-0,5
Muut	-8,2	-5,1
Yhteensä	68,7	6,5

Poikkeukselliset tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomat
tapahtumat käsitellään kertaluonteisina erinä ja ne on kohdis-
tettu segmenteille. Konsernissa luokitellaan kertaluonteisiksi
eriksi kiinteistöjen, osakkeiden ja liiketoimintojen myynneistä

syntyneet myyntivoitot ja -tappiot, arvonalennukset sekä merkittävien liiketoimintojen lopettamiskustannukset. Myyntivoitot on esitetty tuloslaskelmassa muissa tuotoissa ja myyntitappiot liiketoiminnan muissa kuluissa.

Edellä esitettyjen lisäksi lopetettuihin toimintoihin sisältyy kertaluonteisia myyntivoittoja 39,5 milj. euroa (28,5 milj. euroa).

ARVONALENTUMISTAPPIOT

Tilikauden aikana on kirjattu tuloslaskelmaan kuluksi arvonalentumistappioita yhteensä 61,1 milj. euroa (0,5 milj. euroa). Arvonalentumisista kohdistuu 45,6 milj. euroa Rautakeskon tytäryhtiön Byggnakker Norgen konserniliikearvoon ja tavaramerkkiin. Lisäksi kertaluonteisiin kuluihin sisältyy 15,5 milj. euron arvonalentuminen Anttilan Vantaan logistiikkakeskuksesta, joka korvataan uudella Keravan logistiikkakeskuksella vuonna 2011.

Suoraan omaan pääomaan ei ole kirjattu arvonalennustappioita tai arvonalennustappioiden peruutuksia.

LIITE 8

Henkilöstökulut, henkilöstön määrä ja johdon palkat

HENKILÖSTOKULUT

Milj. €	2008	2007
Palkat ja palkkiot	-496,6	-477,5
Sosiaalikulut	-47,3	-46,2
Eläkkeet	-28,8	-21,0
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	20,5	26,5
Maksupohjaiset eläkejärjestelyt	-49,3	-47,5
Myönnetty osakeoptiot	-5,5	-2,3
Yhteensä	-578,2	-546,9

Tiedot konsernin johtohenkilöiden työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa 46. Lähipiiritapahtumat ja optio-ohjelmiin liittyvät tiedot esitetään liitetiedossa 37.

KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMITUSJOHTAJIEN JA HALLITUSTEN PALKAT JA PALKKIOT

Milj. €	2008	2007
Toimitusjohtajien palkat (luontoisetuineen)	5,8	5,6
Hallitusten jäsenten palkkiot	0,3	0,3
Yhteensä	6,1	5,9

Konsernin henkilökunta keskimäärin	2008	2007
Ruokakesko	5 939	5 964
Rautakesko	10 158	9 111
VV-Auto	744	737
Anttila	2 083	2 058
Maatalouskesko	697	797
Muut liiketoiminnat	1 470	1 577
Muut yksiköt	236	276
Yhteensä	21 327	20 520

LIITE 9

Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. €	2008	2007
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,1	0,1
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	15,1	26,9
Korkotuotot käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavista rahoitusvaroista	6,3	4,1
Korkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	13,8	7,6
Korkotuotot	35,3	38,6
Kurssierot ja käypien arvojen muutokset johdannaisista ja valuuttamääräisistä lainoista ja pankkitileistä, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	37,9	11,0
Myyntivoitot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,0	37,1
Yhteensä	73,3	86,9

Rahoituskulut

Korkokulut jaksotettuun hankintamenuun kirjatuista rahoitusveloista	-30,5	-33,9
Kurssierot ja käypien arvojen muutokset johdannaisista ja valuuttamääräisistä lainoista ja pankkitileistä, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-40,3	-15,6
Muut rahoituskulut	-1,5	-1,2
Yhteensä	-72,3	-50,8

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä 1,0 36,1

Vertailuvuoden myyntivoittoihin myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältyy Sato-osakkeiden myyntivoitto 37,1 milj. euroa.

Rahoituskuluihin sisältyy rahoitusleasingsopimuksista tilikauden kuluksi kirjattuja korkoja 5,8 milj. euroa (10,8 milj. euroa). Rahoitustuottoihin sisältyy rahoitusleasingsopimuksista tilikauden tuotoiksi kirjattuja korkoja 2,5 milj. euroa (1,6 milj. euroa).

USD-määräisen Private Placement -luottojärjestelyn realisoituneiden korkojohdannaisten suojausvoitto kirjataan nettona korkokuluihin yhdessä lainan korkojen kanssa.

Tuloslaskelmaan kirjatut valuuttakurssierot

Milj. €	2008	2007
Muut tuotot	3,8	2,0
Ostot ja muut kulut	-0,7	-2,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-3,0	-4,7
Yhteensä	0,1	-5,4

LIITE 10

Tuloverot

Tuloverot tuloslaskelmassa

Milj. €	2008	2007
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-83,2	-75,4
Edellisten tilikausien verot	2,2	-7,6
Laskennalliset verot	-8,4	-4,0
Yhteensä	-89,4	-87,1

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

Tulos ennen veroja	288,5	358,1
Verot emoyhtiön verokannan (26 %) mukaan	-75,0	-93,1
Ulkomaisten tytäryhtiöiden erilaisten verokantojen vaikutus	3,4	5,0
Verovapaiden tulojen vaikutus	9,8	12,8
Vähennyskelvottomien kulujen vaikutus	-10,0	-11,0
Verotuksellisten tappioiden vaikutus	-12,1	-0,7
Konserniyhdistelyn ja eliminointien vaikutus	-6,8	2,2
Edellisten tilikausien verot	2,2	-7,5
Edellisiin tilikausiin perustuva laskennallisten verojen oikaisu	-3,9	2,4
Muut	3,0	2,8
Verot tuloslaskelmassa	-89,4	-87,1

LIITE 11

Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus. Konsernilla on laimentavana osakkeiden määrää lisäävänä instrumenttina osakeoptioita. Osakeoptioilla on laimentava vaikutus, kun osakeoptioiden merkintähinta on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Laimennusvaikutukseksi tulee se määrä osakkeita, jotka joudutaan laskemaan liikkeelle vastikkeettomana, koska optioiden käytöstä saatavilla varoilla konserni ei voisi laskea liikkeelle samaa määrää osakkeita käypään arvoon. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden tilikauden keskimääräiseen hintaan.

	2008	2007
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto		
Jatkuvat toiminnot, milj. €	178,2	248,4
Lopetetut toiminnot, milj. €	41,5	36,6
Kesko yhteensä, milj. €	219,7	285,0
Osakkeiden lukumäärä		
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo	97 795 685	97 665 884
Liikkeeseen laskettujen optioiden vaikutus	460 550	729 435
Laimennettu ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo	98 256 234	98 395 319

Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos

Jatkuvat toiminnot		
Laimentamaton €	1,82	2,54
Laimennusvaikutuksella oikaistu €	1,81	2,52
Lopetetut toiminnot		
Laimentamaton €	0,43	0,38
Laimennusvaikutuksella oikaistu €	0,43	0,38
Kesko yhteensä		
Laimentamaton €	2,25	2,92
Laimennusvaikutuksella oikaistu €	2,24	2,90

Taseen liitetiedot

LIITE 12

Aineettomat hyödykkeet

Milj. €	Liikearvo	Tavaramerkit	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennako- maksut	Yhteensä 2008
Hankintameno					
Hankintameno 1.1.2008	163,3	78,3	124,5	13,4	379,7
Muuntoerot	-7,6	-7,2	-5,3	-1,3	-21,4
Lisäykset	6,4		36,8	7,4	50,6
Tytäryhtiön hankinta			0,0		0,0
Vähennykset	-46,7		-16,7	-1,5	-64,9
Siirrot erien välillä	-0,1		3,1	-7,6	-4,6
Hankintameno 31.12.2008	115,3	71,1	142,5	10,4	339,4
Kertyneet poistot					
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2008	-29,0	-21,3	-77,2		-127,5
Muuntoerot	5,9	1,3	1,6		8,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	16,9		6,0		22,9
Tilikauden poisto			-28,3		-28,3
Arvonalennukset	-37,0	-8,6			-45,6
Kertyneet poistot 31.12.2008	-43,3	-28,6	-97,9		-169,7
Kirjanpitoarvo 1.1.2008	134,3	57,0	47,3	13,4	252,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	72,1	42,5	44,6	10,4	169,6
Yhteensä					
Milj. €					2007
Hankintameno					
Hankintameno 1.1.2007	161,0	77,0	112,3	9,7	360,1
Muuntoerot	1,7	1,3	0,7		3,7
Lisäykset	3,2		22,0	8,5	33,7
Tytäryhtiön hankinta	-1,3		1,8		0,5
Vähennykset	-1,5		-3,8	-1,3	-6,6
Siirrot erien välillä	0,2		-8,5	-3,5	-11,7
Hankintameno 31.12.2007	163,3	78,3	124,5	13,4	379,7
Kertyneet poistot					
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2007	-30,2	-21,3	-60,5		-112,0
Muuntoerot			-0,1		-0,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1,2		9,1		10,3
Tilikauden poisto			-25,6		-25,6
Arvonalennukset					0,0
Kertyneet poistot 31.12.2007	-29,0	-21,3	-77,2		-127,5
Kirjanpitoarvo 1.1.2007	130,8	55,7	51,8	9,7	248,0
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	134,3	57,0	47,3	13,4	252,2

Liikearvot ja aineettomat oikeudet segmenteittäin

Milj. €	Aineettomat	Liikearvo	Diskonttaus-	Aineettomat	Liikearvo	Diskonttaus-
	hyödykkeet *		korko (WACC) **	hyödykkeet *		korko (WACC) **
	2008	2008	2008	2007	2007	2007
Rautakesko						
Muut Pohjoismaat	24,7		8,0 %	39,2	48,9	7,5 %
Baltia		18,3	11,0–12,5 %		18,3	9,0–11,0 %
Muut		19,1	12,0 %		14,0	12,0 %
Anttila						
Suomi		23,4	7,0 %		23,4	7,0 %
Muut liiketoiminnat						
Suomi	17,8	8,0	7,0 %	17,8	28,2	7,0–7,5 %
Muut		3,3			1,5	
Yhteensä	42,5	72,1		57,0	134,3	

* Aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika ** Verojen jälkeen

Rahavirtaa tuottavat yksiköt on määritelty pääsääntöisesti liiketoimintasegmenttiä alemmalle tasolle. Yksiköt on määritelty ketju/maatasolle, mikä vastaa olennaisilta osin myös juridista rakennetta.

Taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvien tavaramerkkien (brändit) osalta, koska niiden on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Arvio perustuu siihen, että ei ole ennakoitavissa rajaa sille ajanjaksolle, jonka aikana nämä tavaramerkit kerryttävät rahavirtaa konsernille. Tavaramerkit sisältyvät yrityshankintojen yhteydessä hankittuihin omaisuuseriin.

Aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta ja aina kun on viitteitä arvonalentumisesta.

Tilikauden aikana myytiin Norjan Byggnakker-konserniin kuuluva Byggsenteret, johon kohdistettiin liikearvoa 9,5 milj. euroa.

LIKEARVOJEN JA AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENNUSTESTAUS

Rahavirtaa tuottavan yksikön liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu arvonalennustestauksessa käyttöarvolaskelmiin. Näissä laskelmissa ennakoitua rahavirtaa perustuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat 3–4 vuoden ajanjakson. Suunnitelmien tärkeimmät oletukset ovat kokonaismarkkinoiden kasvu- ja kannattavuuskehitys, kauppapaikkaverkoston muutokset, tuote- ja palveluvalikoima, sekä hinnoittelu. Tämän ajanjakson jälkeiset rahavirrat on arvioitu 1–4 %:n kasvuennusteen mukaan. Diskonttauskorkona on käytetty toimialoittain ja maittäin määritettyä pääoman tuottovaatimusta (WACC) verojen jälkeen, jota oikaistaan testauksen yhteydessä verovaikutuksella. Tuottovaatimuksen laskentakomponentit ovat riskitön tuotto prosentti, markkinariskipreemio, toimialakohtainen betakerroin, tavoitepääomarakenne, vieraan pääoman kustannus sekä maariskit.

ARVONALENTUMISTAPPIOT

Tilikauden 2008 aikana Byggnakker Norgen (Rautakesko) aineettomiin hyödykkeisiin tehtiin yhteensä 45,6 milj. euron suuruinen arvonalennus. Tästä 37,0 milj. euroa kohdistui liikearvoon ja 8,6 milj. euroa tavaramerkkiin, jotka esitettiin kerta-luonteisina erinä. Arvonalennustappioon vaikuttivat odotettua heikompi kannattavuuden kehitys. Lisäksi Byggnakkeriin liittyvien tuotto-odotusten arvioitiin alentuneen. Byggnakker Norge muodostaa oman rahavirtaa tuottavan yksikön ja se kuuluu Rautakesko-segmenttiin.

Tilikauden 2007 aikana liikearvoon ja tavaramerkkeihin, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei ole kohdistettu arvonalennusta.

HERKKYYSANALYYSI

Keskeiset muuttujat arvonalennustestauksessa ovat käyttökateprosentti ja diskonttauskorko.

Kaikkein herkimpiä oletuksissa tapahtuville muutoksille ovat Byggnakker- ja Indoor-liiketoimintoihin liittyvät aineettomat hyödykkeet. Byggnakkerin osalta vuonna 2008 kirjatun arvonalentumisen jälkeen omaisuuden kirjanpitoarvo vastaa uudelleen arvioitua kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Indoorin osalta yli 0,3 %:n käyttökateen residuaalin aleneminen samoin kuin diskonttauskoron 0,4 %-yksikön nousu aiheuttaisi arvonalentumiskirjaustarpeen.

Arvioitaessa muita rahavirtaa tuottavia yksikköjä johdon arvioiden mukaan minkään keskeisen muuttujan ennakoitavissa oleva muutos ei johtaisi tilanteeseen, jossa yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä alittaisi sen kirjanpitoarvon.

LIITE 13

Aineelliset hyödykkeet

Milj. €	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä 2008
Hankintameno						
Hankintameno 1.1.2008	223,2	1 140,7	481,4	36,2	29,9	1 911,3
Muuntoerot	-3,3	-4,1	-8,0	-1,1	-1,3	-17,8
Lisäykset	54,4	69,5	97,9	7,1	70,6	299,5
Tytäryhtiön hankinta	2,6	9,6	0,0			12,2
Vähennykset	-11,1	-174,7	-90,5	-4,0	-0,2	-280,5
Siirrot erien välillä	5,9	18,9	5,7	0,1	-16,5	14,1
Hankintameno 31.12.2008	271,7	1 059,9	486,5	38,3	82,4	1 938,8
Kertyneet poistot						
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2008	-3,7	-414,1	-326,3	-14,1		-758,2
Muuntoerot	0,0	1,1	4,2	0,5		5,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1,3	76,5	48,6	1,9		128,3
Tilikauden poisto		-37,6	-49,1	-3,1		-89,5
Arvonalennukset		-15,5				-15,5
Kertyneet poistot 31.12.2008	-2,4	-389,6	-322,6	-14,8		-729,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2008	219,5	726,6	155,2	22,2	29,9	1 153,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	269,3	670,3	164,0	23,6	82,4	1 209,5
						Yhteensä 2007
Hankintameno						
Hankintameno 1.1.2007	212,7	1 079,4	465,8	25,7	25,1	1 808,6
Muuntoerot	-0,8	-1,4	-0,6	-0,1	-0,2	-3,1
Lisäykset	22,6	56,6	82,5	6,1	29,9	197,7
Tytäryhtiön hankinta	1,6	6,6	2,5	0,0	1,8	12,5
Vähennykset	-7,7	-27,0	-67,7	-0,4	-1,2	-104,0
Siirrot erien välillä	-5,2	26,3	-1,1	4,9	-25,5	-0,6
Hankintameno 31.12.2007	223,2	1 140,7	481,4	36,2	29,9	1 911,3
Kertyneet poistot						
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2007	-2,4	-376,8	-305,5	-9,0		-693,8
Muuntoerot		0,3	0,3			0,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1,3	3,8	28,4	-2,4		28,5
Tilikauden poisto		-41,4	-48,9	-2,7		-92,8
Arvonalennukset			-0,5			-0,5
Kertyneet poistot 31.12.2007	-3,7	-414,1	-326,3	-14,1		-758,2
Kirjanpitoarvo 1.1.2007	210,3	702,6	160,3	16,7	25,1	1 114,7
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	219,5	726,5	155,1	22,1	29,9	1 153,1

Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

Milj. €	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
2008				
Hankintameno	38,7	47,6	0,1	86,4
Kertyneet poistot	-23,7	-36,4	-0,1	-60,2
Kirjanpitoarvo	15,0	11,2	0,0	26,2
2007				
Hankintameno	150,8	69,8	0,1	220,7
Kertyneet poistot	-67,0	-42,0	-0,1	-109,1
Kirjanpitoarvo	83,8	27,8	0,0	111,6

LIITE 14

Osuudet osakkuusyhtiöissä

Milj. €	2008	2007
Kirjanpitoarvo 1.1.	27,0	25,5
Osuus tilikauden tuloksesta	1,9	0,4
Lisäykset	2,4	2,2
Vähennykset	-0,1	-1,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	31,2	27,0

Osakkuusyhtiöille ei ole julkistettuja hintanoteerauksia.

Tiedot konsernin osakkuusyhtiöistä sekä niiden yhteenlasketut varat, velat, liikevaihto ja voitto/tappio:

Milj. €	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio	Omistus- osuus %
2008					
Valluga-sijoitus Oy, Helsinki	34,5	2,3	0,7	9,1	39,0
Vähittäiskaupan Takaus Oy, Helsinki	52,9	0,2	1,1	2,2	34,4
Vähittäiskaupan Tilipalvelu VTP Oy, Helsinki	3,4	2,2	10,0	-0,3	30,0
Muut	4,6	3,2	0,5	0,0	
Yhteensä	95,3	7,9	12,3	11,0	
2007					
Valluga-sijoitus Oy, Helsinki	23,2	0,1	1,0	0,7	39,0
Vähittäiskaupan Takaus Oy, Helsinki	50,8	0,2	1,1	3,9	34,4
Vähittäiskaupan Tilipalvelu VTP Oy, Helsinki	3,7	2,7	9,3	0,1	30,0
Muut	3,9	2,2	3,0	-0,1	
Yhteensä	81,6	5,2	14,4	4,6	

LIITE 15

Pitkäaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat

Milj. €	2008	2007
Kirjanpitoarvo 1.1.	4,0	12,0
Lisäykset	0,0	1,2
Vähennykset	-1,0	-9,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	3,0	4,0

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät noteeraamattomia osakkeita, jotka pääsääntöisesti on arvostettu hankintamenuun, koska niiden käypiä arvoja ei voida luotettavasti määrittää.

Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu rahoituseriin myyntivoittoa 37,1 milj. euroa vuonna 2007.

LIITE 16

Pitkäaikaiset saamiset

Milj. €	2008	2007
Korottomat pitkäaikaiset saamiset	10,9	8,8
Rahoitusleasingsaamiset	51,3	27,0
Lainasaamiset osakkuusyhtiöiltä	1,5	0,9
Muut pitkäaikaiset saamiset	5,5	0,2
Yhteensä	69,2	36,9

Korottomat pitkäaikaiset saamiset sisältävät 10,3 milj. euroa johdannaisten arvomuutoksia ja näiden tasearvo vastaa käypää arvoa. Rahoitusleasingsaamisten käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

Pitkäaikaisten saamisten maturiteettijakautuma 31.12.2008

Milj. €	2010	2011	2012	2013	2014-	Yhteensä
Korottomat pitkäaikaiset saamiset	0,6				10,3	10,9
Rahoitusleasingsaamiset	12,6	10,7	8,3	6,8	12,8	51,3
Lainasaamiset osakkuusyhtiöiltä					1,5	1,5
Muut pitkäaikaiset saamiset	0,9	1,0	1,0	0,9	1,6	5,5
Yhteensä	14,1	11,8	9,3	7,7	26,2	69,2

LIITE 17

Rahoitusleasingsaamiset

Milj. €	2008	2007
Rahoitusleasingsaamiset erääntyvät seuraavasti:		
Yhden vuoden kuluessa	15,9	8,9
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	44,0	25,5
Yli viiden vuoden kuluttua	13,5	4,2
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimuksiin	73,5	38,6
Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo:		
Yhden vuoden kuluessa	13,1	7,4
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	38,5	23,0
Yli viiden vuoden kuluttua	12,8	4,0
Rahoitusleasingsaaminen	64,3	34,4
Kertymätön rahoitustuotto	9,1	4,2

Rahoitusleasingsaamiset koostuvat Ruokakesko Oy:n rahoitusyhtiöltä vuokraamiin ja ketjuyrityksille edelleenvuokrattuihin myymäläkalusteisiin. Vuokrakauden aikana vuokrakohde toimii vakuutena ja varsinaisen vuokrakauden jälkeen vuokralleottajalla on mahdollisuus jatkaa vuokrasopimusta edullisilla jatkokausilla. Sopimus rahoitusyhtiön kanssa sisältää 100 milj. euron leasingkantamittin. Vuokra-ajat ovat 3–8 vuotta.

LIITE 18

Laskennalliset verot

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2008 aikana:

Milj. €	31.12.2007	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurs sierot	Ostetut/ myytyt tytäryhtiöt	31.12.2008
Laskennalliset verosaamiset						
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	2,2	-1,2		0,0	0,0	1,0
Rahoitusleasingshyödykkeet	5,5	-5,3		0,0	0,0	0,2
Varaukset	6,2	2,8			-0,1	9,1
Eläkkeet	1,0	0,0		0,0	-0,1	0,9
Vahvistetut tappiot	3,9	-0,8		-0,4	0,0	2,8
Muut	19,3	0,4	2,6	-0,6	-1,0	20,7
Yhteensä	38,0	-4,1	2,6	-1,0	-1,2	34,5
Laskennalliset verovelat						
Kertyneet poistoerot	55,3	-5,0		0,0	-0,9	49,5
Konsernirakenteen muutokset	21,6	-1,8		-2,4	5,5	22,9
Eläkkeet	68,1	10,8			0,1	79,0
Muut	11,0	0,1	-0,2	-0,1	-2,3	8,5
Yhteensä	156,0	4,1	-0,2	-2,5	2,4	159,9
Laskennallinen nettoverovelka	117,8					125,5

Nettoverovelka jakautuu taseessa:

Milj. €	2008	2007
Laskennallisiin verosaamisiin	6,5	7,7
Laskennallisiin verovelkoihin	132,0	125,5

Laskennallisten verosaamisten Muut -ryhmä sisältää mm. hyllypoistoista kirjattua laskennallista verosaamista, erillisyyhtiöissä konsernin laskentaperiaatteiden soveltamisesta johtuvaa verosaamista sekä vertailukaudella myös myynti- ja takaisin- vuokrasopimusten jaksotetuista myyntivoitoista kirjattua laskennallista verosaamista. Myynti- ja takaisinvuokraussopimuksen kohteena olleet rahoitusleasingkiinteistöt on myyty tilikauden 2008 aikana.

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2007 aikana:

Milj. €	31.12. 2006	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	Ostetut/ myydyt tytäryhtiöt	31.12. 2007
Laskennalliset verosaamiset						
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	2,3	-0,1				2,2
Rahoitusleasinghyödykkeet	5,2	0,3				5,5
Varaukset	5,9	0,3				6,2
Eläkkeet	1,6	-0,6				1,0
Vahvistetut tappiot	3,3	0,8		-0,1	-0,1	3,9
Muut	16,7	3,1	-0,5			19,3
Yhteensä	34,9	3,8	-0,5	-0,1	-0,1	38,0

Laskennalliset verovelat

Kertyneet poistoerot	57,3	-1,7			-0,3	55,3
Konsernirakenteen muutos	21,5	-2,0		0,5	1,6	21,6
Eläkkeet	57,1	11,1			-0,1	68,1
Muut	6,1	1,2	3,1		0,5	11,0
Yhteensä	142,0	8,6	3,1	0,5	1,7	156,0
Laskennallinen nettoverovelka	107,1					118,0

Nettoverovelka jakautuu taseessa:

Milj. €	2007	2006
Laskennallisiin verosaamisiin	7,7	5,8
Laskennallisiin verovelkoihin	125,5	112,8

Konsernilla oli 31.12.2008 käyttämättömiä vahvistettuja tappioita 26,0 milj. euroa, joista ei ole kirjattu verosaamista, koska konsernille ei todennäköisesti kerry vastaavaa verotettavaa tuloa, jota vastaan tappiot pystyttäisiin hyödyntämään.

Vahvistetut tappiot, joista ei ole kirjattu verosaamista, erääntyvät seuraavasti:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014-	Yhteensä
	1,0	2,4	0,9	2,4	0,1	19,2	26,0

Konsernitilinpäätökseen ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista, koska tytäryhtiöiden voitonjako on konsernin päätävävallassa, eikä verovaikutuksen toteutumiseen johtava voitonjako ole todennäköinen lähitulevaisuudessa.

LIITE 19

Eläkesaamiset

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä. Suomessa henkilökunnan eläketurva on järjestetty osittain eläkevakuutusyhtiöiden kautta ja osittain Keskon Eläkekassan kautta, jossa lisäetuja myöntävä A-osasto on suljettu 9.5.1998. Keskon Eläkekassassa oleva eläkejärjestely luokitellaan etuus pohjaiseksi eläkejärjestelyksi.

Ulkomaisista tytäryhtiöistä ainoastaan Norjassa on eläkejärjestely, joka luokitellaan etuus pohjaiseksi eläkejärjestelyksi. Norjan eläkejärjestelyn luonne ja Norjan lainsäädäntö ovat muuttuneet tilikauden 2008 aikana siten, että merkittävä osa yhtiön työntekijöistä on siirtynyt pois etuus pohjaisen eläkejärjestelyn piiristä. Norjan etuus pohjaiseen järjestelyyn liittyvän nettovelan määrä 31.12.2008 on 0,5 milj. euroa (2,9 milj. euroa).

Muissa ulkomaisissa tytäryhtiöissä olevat eläkejärjestelyt hoidetaan paikallisten määräysten ja käytännön mukaan. Niissä ei ole merkittäviä etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä.

Taseen etuus pohjainen eläkevelka määräytyy Keskon eläkekassan osalta seuraavasti:

Milj. €	2008	2007
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	-530,4	-560,6
Varojen käypä arvo	819,5	897,0
Ali-/ylijääämä	289,1	336,4
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (-)/tappiot (+)	11,1	-74,3
Nettomääräinen saaminen (+)/velka (-) taseessa	300,3	262,1
Veloitteen nykyarvon muutokset ovat seuraavat:		
Järjestelystä johtuva velvoite 1.1.	560,6	440,9
Tilikauden työsuoritukseen perustuva meno	15,1	12,0
Korkomenot	28,8	24,8
Maksetut etuudet	-27,2	-26,7
Vakuutusmatemaattiset voitot (-)/tappiot (+)	-47,0	68,5
Muut		41,1
Järjestelystä johtuva velvoite 31.12.	530,4	560,6
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset ovat seuraavat:		
Järjestelyyn kuuluvat varat 1.1.	897,0	794,8
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	63,2	56,2
Suoritukset järjestelyyn	17,8	16,1
Maksetut etuudet	-27,3	-26,7
Vakuutusmatemaattiset voitot (+)/tappiot (-)	-131,2	11,8
Muut		44,8
Järjestelyyn kuuluvat varat 31.12.	819,5	897,0
Tuloslaskelmaan merkityt kulut:		
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	-15,1	-12,0
Korkomenot	-28,8	-24,8
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	63,2	56,2
Muutos		3,8
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	1,2	3,3
Tuloslaskelmaan kirjattu yhteensä	20,5	26,5
Taseen nettomääräisen saamisen muutos:		
Tilikauden alussa	262,1	219,5
Tuloslaskelmaan kirjatut tuotot/kulut	20,5	26,5
Suoritukset järjestelyyn	17,8	16,1
Tilikauden lopussa	300,3	262,1

Suomi	2008	2007	2006	2005	2004
Järjestelystä johtuvan veloitteen nykyarvo	-530,4	-560,6	-440,9	-426,8	-420,6
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	819,5	897,0	794,8	628,7	608,2
Yli-/alijäämä	289,1	336,4	353,9	201,8	187,5
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyihin kuuluviin varoihin	-130,9	11,5	113,1	41,6	
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyihin kuuluviin velkoihin	-15,6	23,2	4,8	5,9	

Järjestelyyn (Suomi) kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli -71,6 milj. euroa (68,0 milj. euroa).

Vuonna 2009 konserni ennakoi maksavansa kannatusmaksuja etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin 52,5 milj. euroa.

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen omaisuusryhmittäin,

% järjestelyyn kuuluvien varojen käyvistä arvoista	2008	2007
Kiinteistöt	39,7 %	34,7 %
Osakkeet	19,4 %	33,6 %
Pitkät korkosijoitukset	20,6 %	17,6 %
Lyhyet korkosijoitukset	18,5 %	8,8 %
Muut sijoitukset	1,8 %	5,3 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Järjestelyyn kuuluvat varat Milj. €

Käypään arvoon sisältyy Kesko Oyj:n osakkeita	93,5	130,2
Käypään arvoon sisältyy Kesko-konsernin vuokraamia ja pääosin edelleen kauppiaille vuokraamia kiinteistöjä	359,5	341,5

Keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset:

	2008	2007
Diskonntauskorko	5,25 %	5,00 %
Varojen odotettu tuotto	6,60 %	6,60 %
Palkankorotusolettamus	3,50 %	3,50 %
Inflaatio	2,00 %	2,00 %
Odotettu keskimääräinen jäljellä oleva työssäoloaika	15-20	15-20

Laskettaessa IAS-19 eläkevelvoitetta Keskon Eläkekassan B-osastosta vanhuuseläkkeiden rahastoituja osia on korotettu vuosien 2008 ja 2009 osalta vain rahastokorolla (3 prosenttia).

Eläkekassan odotustuottoa laskettaessa sijoitusomaisuus on jaettu viiteen omaisuusluokkaan. Sijoitussalkun kokonaistuotto-odotus, 6,6 %, muodostuu näiden omaisuuslajien yhdistelmätuotosta. Eri omaisuuslajien tuotto-odotukset perustuvat työeläkejärjestelmässä varsin laajasti käytössä olevan sijoitussalkkuanalyysimallin parametreihin, jotka on laskettu pitkän aikavälin historiatiedoista. Merkittävin kokonaistuottoon vaikuttava omaisuuslaji on osakkeet, joka on lisäksi jaettu maantieteellisiin perustein yhdeksään eri osaryhmään tuotto-odotusten vaihdelta välillä 8,5 %-12,3 %.

LIITE 20

Vaihto-omaisuus

Milj. €	2008	2007
Tavarat	864,2	913,7
Ennakkomaksut	6,9	8,6
Yhteensä	871,0	922,3
Vaihto-omaisuuden arvoa on tilikauden päättyessä alennettu vastaamaan sen nettorealisoituarvoa	46,6	29,5

LIITE 21

Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset

Milj. €	2008	2007
Myyntisaamiset	633,1	682,1
Muut korottomat saamiset		
Korottomat laina- ja muut saamiset	27,3	26,8
Siirtosaamiset	110,1	114,9
Muut korottomat saamiset yhteensä	137,4	141,7
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	770,5	823,8

Myyntisaamisista on kirjattu luottotappioiksi tuloslaskelmaan yhteensä 13,8 milj. euroa (4,7 milj. euroa). Luottoriskiä on kuvattu tarkemmin liitteessä 44.

Siirtosaamiset muodostuvat pääasiassa markkinointituottojen, alennusten ja henkilöstökulujen jaksotuksista.

Lyhytaikaisten myynti- ja lainasaamisten käypä arvo vastaa lähes kirjanpitoarvoa niiden lyhyen maturiteetin johdosta.

LIITE 22

Lyhytaikaiset korolliset saamiset

Milj. €	2008	2007
Korolliset laina- ja muut saamiset	1,9	8,9
Rahoitusleasingisaamiset	13,1	7,4
Yhteensä	14,9	16,3

Lyhytaikaisten korollisten saamisten käyvän arvon oletetaan vastaavan lähes kirjanpitoarvoa niiden lyhyen maturiteetin johdosta.

LIITE 23

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Milj. €	2008	2007
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	94,4	105,5
Yhteensä	94,4	105,5

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältävät yritystodistuksia, pankkien sijoitustodistuksia ja muita rahamarkkinasijoituksia. Erän jakautumista on kuvattu tarkemmin liitteessä 44.

LIITE 24

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Milj. €	2008	2007
Kirjanpitoarvo 1.1.	155,6	200,4
Muutokset	133,2	-44,8
Käyvän arvon muutokset	2,2	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	291,0	155,6

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät lyhytaikaisia sijoituksia yritystodistuksiin, pankkien sijoitustodistuksiin, muihin korkoinstrumentteihin sekä Suomen valtion joukkovelkakirjalainoihin. Erän jakautumista on kuvattu tarkemmin liitteessä 44.

LIITE 25

Rahavarat

Milj. €	2008	2007
Käteinen raha ja pankkitalletukset	57,8	89,7
Yhteensä	57,8	89,7

LIITE 26

Myytäväenä oleviksi luokitellut omaisuuserät ja niihin liittyvät velat

Milj. €	2008	2007
Myytäväenä olevat omaisuuserät		
Maa-alueet	0,7	5,9
Rakennukset ja kiinteistöosakkeet	2,3	1,9
Pitkäaikaiset saamiset		95,0
Lyhytaikaiset saamiset		134,1
Yhteensä	3,0	236,9

Myytävissä oleviin omaisuuseriin sisältyy myytävänä olevia kiinteistöjä ja kiinteistöosakkeita.

Vuonna 2007 myytävissä olevana omaisuuseränä esitettiin K-Rahoitus Oy:n liittyvät omaisuuserät. K-Rahoitus Oy myytiin alkuvuodesta 2008. Vuoden 2007 myytävissä olevien omaisuuserien lisäksi myytävään kokonaisuuteen sisältyi Kesko-konsernissa eliminoituvia lyhytaikaisia varoja 2,4 milj. euroa ja lyhytaikaisia velkoja 211,3 milj. euroa.

Myytäväenä oleviksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat

Milj. €	2008	2007
Pitkäaikaiset korottomat velat	-	2,1
Lyhytaikaiset korottomat velat	-	1,2
Yhteensä	-	3,3

Myytäväenä oleviksi luokiteltavien erien ryhmään ei sisälly velkoja 31.12.2008.

Vuonna 2007 myytävänä olevaksi luokiteltuun lopetettavien erien ryhmään sisältyy K-Rahoitus Oy:n omaisuuseriin liittyvät velat.

LIITE 27

Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

OSAKEPÄÄOMAN MUUTOKSET

Osakepääoma	Osakkeiden lukumäärä			Osake-	Ylikurssi-	Yhteensä
	A	B	Yhteensä	pääoma Milj. €	rahasto Milj. €	
1.1.2007	31 737 007	65 782 918	97 519 925	195,0	195,9	390,9
Osakeoptioiden käyttö	-	247 840	247 840	0,5	4,4	4,9
31.12.2007	31 737 007	66 030 758	97 767 765	195,5	200,3	395,8
Osakeoptioiden käyttö	-	57 089	57 089	0,1	5,5	5,6
31.12.2008	31 737 007	66 087 847	97 824 854	195,6	205,8	401,4
Äänimäärä	317 370 070	66 087 847	383 457 917			

Osakepääomaa on korotettu katsauskauden aikana seitsemän kertaa vuoden 2003 optio-ohjelmaan perustuvilla optio-oikeuksilla tehtyjä osakemerkintöjä vastaavasti. Korotukset on tehty 11.2.2008 (210 euroa), 28.4.2008 (38 168 euroa), 9.6.2008 (42 200 euroa), 28.7.2008 (8 600 euroa), 1.10.2008 (4 000 euroa), 27.10.2008 (6 000 euroa) ja 18.12.2008 (15 000 euroa) ja niistä on kerrottu samojen päivien pörssi-ilmoituksissa. Merkityt osakkeet on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssin päälistalle yhdessä vanhojen B-osakkeiden kanssa 12.2.2008, 29.4.2008, 10.6.2008, 29.7.2008, 2.10.2008, 28.10.2008 ja 19.12.2008.

Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. A-osakkeiden lukumäärä on enintään 250 miljoonaa kappaletta ja B-osakkeiden lukumäärä on samoin enintään 250 miljoonaa kappaletta siten, että osakkeita on yhteensä enintään 400 miljoonaa kappaletta. Jokainen A-osake tuottaa 10 ääntä ja jokainen B-osake 1 äänen.

Tiedot osakeperusteisista maksuista on esitetty liitteessä 37.

OSINGOT

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 1,00 euroa/osake.

OMA PÄÄOMA JA OMAN PÄÄOMAN RAHASTOT

Sidottu ja vapaa oma pääoma

Sidottu oma pääoma muodostuu osakepääomasta ja ylikurssirahastosta ja vapaa oma pääoma muodostuu muista rahastoista, arvomuutosrahastosta ja kertyneistä voittovaroista. Lisäksi vapaaseen omaan pääomaan sisällytetään kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista laskennallisilla verovelvoilla vähennetty osuus.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahastoon kirjataan osakemerkinnän yhteydessä yhtiölle tuleva osakkeen nimellisarvon ylittävä määrä ja eräissä tilanteissa rekisteröimättömien osakkeiden myynneistä nostamatta jääneet varat. Ylikurssirahasto sisältää myönnettyjen osakeoptioiden tulosvaikutuksen vastaerän.

Muut rahastot

Muut rahastot ovat lähinnä yhtiökokouksen päätöksin perustettuja ja kartutettuja rahastoja.

Arvomuuutosrahasto

Arvomuuutosrahasto sisältää sähköjohdannaisten ja Private Placement-lainaa suojaavien korkojohdannaisten suojauslaskennan mukaisen käyvän arvon tehokkaan osuuden sekä myytävissä olevien rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutoksen.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot. Myös itsenäisiin ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksista syntyvät voitot ja tappiot sisältyvät muuntoeroihin silloin, kun suojauslaskennan edellytykset ovat täyttyneet.

Rahavirran suojaustulos

Sähkön hintariskin suojaukseen sovelletaan suojauslaskentaa. Suojauslaskennan tuloksena omasta pääomasta on kirjattu tuloslaskelman ostokulujen oikaisuksi 5,4 milj. euroa (-2,2 milj. euroa) ja vastaavasti -12,5 milj. euroa (4,9 milj. euroa) on kirjattu omaan pääomaan. Näiden yhteisvaikutus arvomuutosrahastoon oli tilikaudella -17,9 milj. euroa (7,1 milj. euroa) ennen laskennallisten verosaamisten huomiointia.

USD-määräisen private placement -järjestelyn osalta on omaan pääomaan kirjattu käyvän arvon muutosta 5,1 milj. euroa (6,6 milj. euroa) ja tuloslaskelman rahoituseriin -0,1 milj. euroa (-0,1 milj. euroa).

LIITE 28

Korollisten velkojen maturiteettijakauma

Milj. euroa	31.12.2008	Käytettävissä	Yhteensä	2009	2010	2011	2012	2013 ja
								myöhemmin
Lainat rahoituslaitoksilta	47,1		47,1	20,2	0,8	1,0	0,8	24,3
Suunnatut velkakirjalainat (USD)	100,0		100,0					100,0
Eläkelainat	0,0		0,0					
Rahoitusleasingvelat	92,7		92,7	22,7	11,8	23,4	10,8	24,0
Velat K-kauppiaille	114,1		114,1	114,1				
Muut korolliset velat	88,9		88,9	88,9				
Sitovat luottolimitit	*	246,5	247,7		75,0	21,5	150,0	
Yritystodistusohjelmat	47,7	401,3	449,0	47,7				
Yhteensä	490,5	647,8	1 139,6	293,6	87,6	45,9	161,6	148,3

* Sitovista luottolimiiteistä nostettu määrä sisältyy Lainoihin rahoituslaitoksilta

Milj. euroa	31.12.2007	Käytettävissä	Yhteensä	2008	2009	2010	2011	2012 ja
								myöhemmin
Lainat rahoituslaitoksilta	67,8		67,8	2,8	33,8	0,6	0,9	29,7
Suunnatut velkakirjalainat (USD)	99,9		99,9					99,9
Eläkelainat	2,8		2,8	0,8	0,8	0,8	0,4	
Rahoitusleasingvelat	166,1		166,1	18,8	24,2	16,5	26,8	79,8
Velat K-kauppiaille	122,2		122,2	122,2				
Muut korolliset velat	68,5		68,5	68,5				
Sitovat luottolimitit		225,0	225,0			75,0		150,0
Yritystodistusohjelmat	98,1	443,6	541,7	98,1				
Yhteensä	625,4	668,7	1 294,0	311,2	58,8	92,9	28,1	359,4

Velat K-kauppiaille sisältävät kahdenlaisia K-kauppioiden korollisia saatavia Keskon konserniyhtiöiltä: kauppiaan ennakkomaksuja Keskolle ja kauppiaan ketjuhyvitteitä. Ketjuhyvitteet ovat kauppiaille jälkikäteen myönnettyjä alennuksia, joiden ehdot vaihtelevat ketjuttain. Suunnatuissa velkakirjalainoissa on mukana valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos.

LIITE 29

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin

Arvot 31.12.2008

Tase-erä milj.€	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytävissä olevat rahoitusvarat			3,0			3,0	3,0
Pitkäaikaiset korottomat saamiset		0,9					
- Johdannaiset		0,1			9,9	10,9	10,9
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		58,3				58,3	58,3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset		755,6					
- Johdannaiset	10,2		2,1		2,6	770,5	770,5
Korolliset saamiset		0,0				14,9	14,9
Käypään arvoon tulosvaik. kirj.rah.varat	94,4					94,4	94,4
Myytävissä olevat rahoitusvarat			291,0			291,0	291,0
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	104,6	814,9	296,1		12,5	1 243,0	1 243,0
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset pitkäaikaiset velat				175,2			
- Johdannaiset					21,7	196,9	219,9
Korottomat pitkäaikaiset velat				11,8		11,8	11,8
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Lyhytaikaiset korolliset velat				293,6		293,6	293,6
Ostovelat				755,6		755,6	755,6
Muut korottomat velat				181,6		181,6	181,6
Siirtovelat				237,9			
- Johdannaiset	4,1				3,5	245,5	245,5
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	4,1			1 655,7	25,2	1 685,0	1 708,0

Arvot 31.12.2007

Tase-erä milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävässä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytävässä olevat rahoitusvarat			4,0			4,0	4,0
Pitkäaikaiset korottomat saamiset		0,8					
- Johdannaiset					8,0	8,8	8,8
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		28,1				28,1	28,1
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset		817,4					
- Johdannaiset	1,4				4,9	823,7	823,7
Korolliset saamiset		16,4				16,4	16,4
Käypään arvoon tulosvaik. kirj.rah.varat	105,5					105,5	105,5
Myytävässä olevat rahoitusvarat			155,6			155,6	155,6
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	106,9	862,7	159,6		12,9	1 142,1	1 142,1
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset pitkäaikaiset velat				295,3			
- Johdannaiset					18,9	314,2	324,1
Korottomat pitkäaikaiset velat				11,5		11,5	11,5
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Lyhytaikaiset korolliset velat				311,2		311,2	311,2
Ostovelat				837,8		837,8	837,8
Muut korottomat velat				191,6		191,6	191,6
Siirtovelat				275,5			
- Johdannaiset	1,5				0,2	277,2	277,2
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	1,5			1 922,9	19,1	1 943,5	1 953,4

Lainojen käyvät arvot on laskettu tulevien kassavirtojen nykyarvon perusteella käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoja 2,2 % - 6,1 %. Lyhytaikaisten korollisten velkojen käypä arvo on arvioitu olevan lähellä niiden tasearvoa.

Pitkäaikaisten lainojen maturiteettijakautuma on esitetty liitteessä 28.

LIITE 30

Rahoitusleasingvelat

Milj. €	2008	2007
Rahoitusleasingvuokrat erääntyvät seuraavasti:		
Yhden vuoden kuluessa	27,2	27,8
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	64,0	103,4
Yli viiden vuoden kuluttua	14,1	86,1
Vähimmäisvuokrat yhteensä	105,3	217,3
Vähimmäisvuokrien nykyarvo:		
Yhden vuoden kuluessa	22,6	18,8
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	56,6	78,8
Yli viiden vuoden kuluessa	13,4	68,5
Rahoitusleasingvelat yhteensä	92,7	166,1
Kertyvät rahoituskulut	12,6	51,2
Tilikaudella kirjatut muuttuvat vuokrat	1,5	1,5
Jälleenvuokrasopimuksista odotetut vuokrat	64,4	33,2

Rahoitusleasingvelat muodostuvat sekä kiinteistöjen että koneiden ja kaluston vuokrasopimuksista. Kesko-konserni on vuokrannut vähittäiskauppasuuryksiköitä pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla. Vuokrat ovat pääosin korkosidonnaisia. Kiinteistöihin liittyviin sopimuksiin sisältyy osto-optio.

LIITE 31

Varaukset

Milj. €	Tappiolliset			Yhteensä
	vuokrasopimukset	Takuuvaraukset	Muut varaukset	
Varaukset 1.1.2008	9,0	12,9	16,6	38,4
Valuuttakurssivaikutukset	-0,5	0,0	-0,1	-0,6
Varausten lisäykset	8,8	3,3	13,3	25,4
Varausten peruutukset	-1,2	-0,2	-14,3	-15,7
Yritysjärjestelyjen vaikutukset		-0,1	-0,3	-0,4
Kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan	16,1	15,9	15,2	47,1
Käytetyt varaukset	-2,0	-0,4	-1,1	-3,5
Varaukset 31.12.2008	14,1	15,5	14,1	43,6
Varausten jakautuminen				
Pitkäaikainen	6,7	9,5	3,9	20,1
Lyhytaikainen	7,4	6,0	10,2	23,5

Tappiollisia vuokrasopimuksia koskevana varauksina on käsitelty konsernin harjoittaman liiketoiminnan käytöstä poistuneiden tyhjillään olevien vuokratilojen vuokravastuut sekä edelleen vuokrattujen vuokratilojen nettovuokratappiot. Konserniyhtiöiden myymiin ajoneuvoihin ja koneisiin liittyvistä takuista on kirjattu takuuvaraus. Varauksen määrä perustuu aikaisempien vuosien kokemuksiin toteutuneista takuuveloitteista. Muut pakolliset varaukset liittyvät lähinnä eläkkeisiin ja jälkiveroihin.

LIITE 32

Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat

Milj. €	2008	2007
Ostovelat	755,6	837,8
Muut lyhytaikaiset korottomat velat	181,6	191,6
Verovelat	2,9	13,4
Siirtovelat	245,5	277,2
Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	1 185,7	1 320,0

Siirtovelat muodostuvat lähinnä ostojen ja henkilöstökulujen jaksottamisesta.

LIITE 33

Merkittävimmät emoyhtiön suoraan omistamat tytäryritykset

Nimi	Rekisteröinti- valtio	Omistus- osuus %	Osuus äänivallasta %
Anttila Oy	Suomi	100,0	100,0
Indoor Group Oy	Suomi	100,0	100,0
Intersport Finland Oy	Suomi	100,0	100,0
Kenkäkesko Oy	Suomi	100,0	100,0
Keslog Oy *	Suomi	45,1	100,0
Maatalouskesko Oy	Suomi	100,0	100,0
Musta Pörssi Oy	Suomi	100,0	100,0
Ruokakesko Oy	Suomi	100,0	100,0
Rautakesko Oy	Suomi	100,0	100,0
VV-Auto Group Oy	Suomi	100,0	100,0

* Konsernin omistusosuus 100 %

Täydellinen erittely konserniyhtiöistä on liitteessä 50.

LIITE 34

Yhteisessä määräysvallassa olevat omaisuuserät

YHTEISESSÄ MÄÄRÄYSVALLASSA OLEVAT OMAISUUSERÄT (KESKINÄISET KIIINTEISTÖYHTIÖT)

Seuraavat luvut vastaavat konsernin osuutta yhteisessä määräysvallassa olevista omaisuus- ja velkaeristä sekä tuotoista ja tuloksesta, jotka sisältyvät konsernin taseeseen ja tuloslaskelmaan.

Milj. €	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	62,4	73,6
Lyhytaikaiset varat	3,0	4,2
	65,5	77,8
Pitkäaikaiset velat	21,0	25,0
Lyhytaikaiset velat	11,7	10,5
	32,7	35,5
Nettovarallisuus	32,8	42,3
Tuotot	7,7	10,0
Kulut	7,7	9,2
Tulos	0,0	0,8

LIITE 35

Vastuusitoumukset

Vastuut Milj. €	2008	2007
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Pantit	40	38
Kiinnitykset	17	26
Takaukset	93	101
Muut vastuut ja vastuusitoumukset	55	50
Osakkeenomistajien puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	0	1
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Muut vastuut ja vastuusitoumukset	8	6
Takaukset	0	3

LIITE 36

Muut vuokrasopimukset

Konserni vuokralleottajana

Ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

Milj. €	2008	2007
Yhden vuoden kuluessa	322,5	285,3
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	955,0	830,5
Yli viiden vuoden kuluessa	823,7	675,8
Yhteensä	2 101,1	1 791,5
Ei purettavissa olevista jälleenvuokraus- sopimuksista odotettavissa olevien vastaisten vähimmäisvuokrien määrä	61,5	46,4
Tilikaudella kirjatut vuokrat ja jälleenvuokrausmaksut:		
Vähimmäisvuokratulot	305,3	262,6
Muuttuvat vuokratulot	0,7	0,3
Jälleenvuokrausmaksut (-tuotto/+kulu)	-21,8	-16,4

Vuoden 2008 tuloslaskelmaan sisältyy muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettuja kiinteistöjen pääoma- ja hoito- vuokria 349,9 milj. euroa (313,4 milj. euroa).

Kesko vuokraa liiketoimintaansa varten vähittäiskaupan ja sitä palvelevan logistiikan tarvitsemia tiloja. Vuokrasopimukset ovat pääosin indeksisidonnaisia ja paikallisen markkinakäytännön mukaisia.

Konserni vuokralleantajana

Ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:

Milj. €	2008	2007
Yhden vuoden kuluessa	8,8	8,9
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	15,2	15,1
Yli viiden vuoden kuluessa	13,1	20,0
Yhteensä	37,1	44,1
Tuloutetut muuttuvien vuokrien kokonaismäärät	0,1	0,7

Kesko vuokraa tiloja muille yrittäjille kuin K-kauppiaille muodostaakseen kauppapaikkaan kokonaisansaintaansa tukevan palvelukokonaisuuden. Tällaisia tiloja ovat tyypillisesti suur- yksiköiden yhteydessä toimivat ns. etumyymälät.

LIITE 37

Osakeperusteiset maksut

Osana johdon kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää on konsernilla optiojärjestelyjä. Optio-oikeus antaa oikeuden merkitä yhden Kesko Oyj:n B-osakkeen optioehtojen mukaan määräytyvään hintaan ja optioehdoissa määrättyä aikana. Optio-oikeudet menetetään henkilön lähtiessä yrityksestä ennen optio-oihin liittyvän sitouttavan ajan päättymistä ellei hallitus yksittäistapauksessa päättä, että optio-oikeuden saaja voi pitää tarjoamisvelvollisuuden kohteena olevat optio-oikeutensa tai osan niistä.

VUODEN 2003 OPTIO-OHJELMA

Varsinainen yhtiökokous päätti 31.3.2003 antaa vastikkeetta yhteensä 1 800 000 optio-oikeutta Kesko-konsernin johtoon kuuluville henkilöille ja Kesko Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle. Osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poikettiin, koska optio-oikeudet ovat osa johdon kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Yksi optio-oikeus oikeuttaa merkittämään yhden uuden Kesko Oyj:n B-osakkeen. Optio-oikeudet on merkitty tunnuksilla 2003D (KESBVEW103), 2003E (KESBVEW203) ja 2003F (KESBVEW303) siten, että kussakin merkityssä erässä on 600 000 optio-oikeutta. Osakkeiden merkintäajat ovat optio-oikeuksittain:

- 2003D 1.4.2005–30.4.2008 (merkintäaika päättynyt)
- 2003E 1.4.2006–30.4.2009 ja
- 2003F 1.4.2007–30.4.2010.

Osakkeen alkuperäinen merkintähinta optio-oikeudella 2003D oli Kesko Oyj:n B-osakkeen vaihdolla painotettu keskimääräinen Helsingin Pörssissä ajanjaksolla 1.4.–30.4.2003 (9,63 euroa) ja optio-oikeudella 2003E ajanjaksolla 1.4.–30.4.2004 (15,19 euroa) sekä optio-oikeudella 2003F ajanjaksolla 1.4.–30.4.2005 (19,08 euroa). Optio-oikeuksilla merkittävien osakkeiden merkintähintojen alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson alkamisen

jälkeen ja ennen osakemerkintää päätettävien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. B-osakkeen merkintähinta optio-oikeudella 2003D oli vuoden 2008 lopussa 2,00 euroa (30.4.2008 asti), optio-oikeudella 2003E oli 8,99 euroa ja optio-oikeudella 2003F 14,88 euroa. 2003D-optioiden merkintäaika päättyi 30.4.2008 ja optioilla merkittiin yhteenä 574 088 Keskon B-osaketta. Yhtiön haltuun jäi 25 912 optiota, jotka raukesivat.

Optio-ohjelman piirissä on noin 50 henkilöä. Tällä optio-ohjelmassa voidaan merkitä yhteensä 1 800 000 uutta B-osaketta ja yhtiön osakepääoma voi nousta merkintöjen seurauksena enintään 3 600 000 eurolla.

UUDEEN 2007 OPTIO-OHJELMA

Varsinainen yhtiökokous päätti 26.3.2007 antaa vastikkeetta yhteensä 3 000 000 optio-oikeutta Kesko-konsernin johdolle ja muille avainhenkilöille ja Kesko Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle. Optio-oikeuksien antamiselle oli yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, koska optio-oikeudet on tarkoitettu osaksi Keskon osakepohjaista kannustinjärjestelmää. Yksi optio-oikeus oikeuttaa merkittämään yhden uuden Kesko Oyj:n B-osakkeen. Lisäksi ohjelmaan liittyy Keskon hallituksen optionsaajille asettama velvoite hankkia 25 %:lla optio-oikeuksista saaduista myyntituloista yhtiön osakkeita pysyväsäilytysluonteeseen omistukseen. Optio-oikeudet merkitään tunnuksilla 2007A, 2007B ja 2007C siten, että kussakin merkityssä erässä on 1 000 000 optio-oikeutta. Osakkeiden merkintäajat ovat optio-oikeudella:

- 2007A 1.4.2010–30.4.2012
- 2007B 1.4.2011–30.4.2013
- 2007C 1.4.2012–30.4.2014

Osakkeen alkuperäinen merkintähinta optio-oikeudella 2007A on Kesko Oyj:n B-osakkeen vaihdolla painotettu keskimääräinen Helsingin Pörssissä ajanjaksolla 1.4.–30.4.2007 (45,82 euroa), optio-oikeudella 2007B ajanjaksolla 1.4.–30.4.2008 (26,57 euroa) ja optio-oikeudella 2007C ajanjaksolla 1.4.–30.4.2009. Optio-oikeuksilla merkittävien osakkeiden merkintähintoja alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson alkamisen jälkeen ja ennen osakemerkintää päätettävien voiton- ja muun varojenjakojen määrällä kunkin varojenjaon täsmäytyspäivänä.

B-osakkeen merkintähinta optio-oikeudella 2007A oli vuoden 2008 lopussa 44,22 euroa ja optio-oikeudella 2007B 26,57 euroa. Merkintäajat eivät ole vielä alkaneet. Optio-oikeuden 2007C merkintähinta ei ole vielä määräytynyt. Optio-ohjelman piirissä on noin 130 henkilöä.

LIIKKEESEEN LASKETTUIEN OPTIO-OIKEUKSIEN OSUDET OSAKKEISTA JA ÄÄNISTÄ

Jos kaikilla liikkeeseen lasketuilla 1 800 000 vuoden 2003 optio-oikeuksilla ja 3 000 000 vuoden 2007 optio-oikeuksilla oletetaan merkityn osakkeita, on optio-oikeuksilla merkittyjen osakkeiden osuus 4,69 % osakkeista ja 1,23 % kaikista äänistä. Yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta optio-oikeuksilla tehtävien merkintöjen seurauksena 101 712 793 osakkeeseen. Merkintöjen seurauksena kaikkien osakkeiden tuottama äänimäärä voi nousta 387 345 856 ääneen. Osakkeiden oikeus osinkoon ja muut osakkeenomistajien oikeudet alkavat osakepääoman korotuksen tultua merkityksi kauppakameriin.

Yhtiöllä ei ole muita liikkeeseen laskettuja optio-oikeuksia tai muita osakkeisiin oikeuttavia erityisiä oikeuksia.

OPTIO-OIKEUDET TILIKAUDELTA 1.1.–31.12.2008

Liikkeeseenlasku pvm Instrumentti Kohderyhmä	Optio-oikeudet 2003			Optio-oikeudet 2007		
	2003D	2003E	2003F	2007A	2007B	2007C
	31.3.2003 optio-oikeus johto			26.3.2007 optio-oikeus johto, muut avainhenkilöt		
Optioita alkuperäisesti, kpl	600 000	600 000	600 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Merkittäviä osakkeita per optio, kpl	1	1	1	1	1	1
Alkuperäinen merkintähinta	9,63 €	15,19 €	19,08 €	45,82 €	26,57 €	-
Osinko-oikaisu	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Merkintähinta 31.12.2006	4,53 €	12,09 €	17,98 €	-	-	-
Merkintähinta 31.12.2007	3,03 €	10,59 €	16,48 €	45,82 €	-	-
Merkintähinta 31.12.2008	2,00 €	8,99 €	14,88 €	44,22 €	26,57 €	*
Vapautuminen, pvm	1.4.2005	1.4.2006	1.4.2007	1.4.2010	1.4.2011	1.4.2012
Raukeaminen, pvm	30.4.2008	30.4.2009	30.4.2010	30.4.2012	30.4.2013	30.4.2014
Jäljellä oleva juoksu-aika, vuotta	rauennut	0,3	1,3	3,3	4,3	5,3
Henkilöitä tilikauden päätyttyä	-	20	35	121	130	-

* 2007C-option merkintähinta on Keskon B-osakkeen vaihdolla painotettu keskimääräinen huhtikuussa 2009.

2008	Optio-oikeudet 2003			Optio-oikeudet 2007			Yhteensä	Merkintä-hinta (painotettu)
	2003D	2003E	2003F	2007A	2007B	2007C		
Tilanne 1.1.2008								
Optioita jaettu tilikauden alkaessa	574 088	576 000	552 500	789 000			2 491 588	21,31 €
Optioita varastossa tilikauden alkaessa	25 912	24 000	47 500	214 000	1 000 000	1 000 000	2 311 412	35,07 €
Optioilla merkitty osakkeita tilikauden alkaessa	540 938	169 867	118 255	0			829 060	6,50 €
Optioita ulkona tilikauden alkaessa	33 150	406 133	434 245	786 000			1 659 528	28,67 €
Tilikauden muutokset								
Optioita jaettu tilikauden kuluessa					776 000		776 000	26,57 €
Optioita palautunut tilikauden kuluessa				25 000	2 000		27 000	42,91 €
Optioilla merkitty osakkeita tilikauden kuluessa	33 150	22 739	1 200				57 089	5,05 €
Merkitsemispäivän vaihdolla painotettu keskimurssi *	30,87 €	23,61 €	23,61 €					
Optioita rauennut tilikauden aikana	25 912							
Tilanne 31.12.2008								
Optioita jaettu tilikauden päättyessä	574 088	576 000	552 500	789 000	774 000		3 265 588	21,44 €
Jaetuista optioista sitouttavia	0	0	0	789 000	774 000		1 563 000	35,48 €
Jaetuista optioista myyty (alkuperäiseltä haltijalta)	544 288	401 049	225 200	0			1 170 537	6,87 €
Optioita varastossa tilikauden päättyessä	0	24 000	47 500	239 000	226 000	1 000 000	1 536 500	32,61 €
Optioilla merkitty osakkeita tilikauden päättyessä	574 088	192 606	119 455	0			886 149	5,26 €
Optioita ulkona tilikauden päättyessä	0	383 394	433 045	761 000	774 000		2 351 439	27,26 €

* 2003D: B-osakkeen vaihdolla painotettu keskimurssi tammi-huhtikuussa vuonna 2008, 2003E ja 2003F: B-osakkeen painotettu keskimurssi vuonna 2008.

2007	Optio-oikeudet 2003			Optio-oikeudet 2007			Yhteensä	Merkintä-hinta (painotettu)
	2003D	2003E	2003F	2007A	2007B	2007C		
Tilanne 1.1.2007								
Optioita jaettu tilikauden alkaessa	574 088	576 000	552 500				1 702 588	11,45 €
Optioita varastossa tilikauden alkaessa	25 912	24 000	47 500				97 412	12,95 €
Optioilla merkitty osakkeita tilikauden alkaessa	446 300	134 920					581 220	6,28 €
Optioita ulkona tilikauden alkaessa	127 788	441 080	552 500				1 121 368	14,13 €
Tilikauden muutokset								
Optioita jaettu tilikauden kuluessa				789 000			789 000	45,82 €
Optioita palautunut tilikauden kuluessa				3 000			3 000	45,82 €
Optioilla merkitty osakkeita tilikauden kuluessa	94 638	34 947	118 255				247 840	10,51 €
Merkitsemispäivän vaihdolla painotettu keskimurssi *	42,92 €	42,92 €	43,99 €					
Optioita rauennut tilikauden aikana								
Tilanne 31.12.2007								
Optioita jaettu tilikauden päättyessä	574 088	576 000	552 500	789 000			2 491 588	21,31 €
Jaetuista optioista sitouttavia	0	0	0	789 000			789 000	45,82 €
Jaetuista optioista myyty (alkuperäiseltä haltijalta)	448 800	216 500	0	0			665 300	-
Optioita varastossa tilikauden päättyessä	25 912	24 000	47 500	214 000	1 000 000	1 000 000	2 311 412	35,07 €
Optioilla merkitty osakkeita tilikauden päättyessä	540 938	169 867	118 255	0			829 060	6,50 €
Optioita ulkona tilikauden päättyessä	33 150	406 133	434 245	786 000			1 659 528	28,67 €

* 2003D ja 2003E: B-osakkeen vaihdolla painotettu keskimurssi vuonna 2007, 2003F: huhti-joulukuun 2007 vaihdolla painotettu keskimurssi.

Käyvän arvon määrittäminen

Optioiden käyvän arvon määrittämisessä Kesko Oyj on käyttänyt asiantuntijana Alexander Corporate Finance Oy:tä. Optioiden käypä arvo on määritetty Black-Scholes-optiohinnoittelumallilla. Optioille niiden myöntämishetkelle määritelty käypä arvo on kirjattu kuluksi niiden sitouttamisajalle.

Tilikaudella 1.1.–31.12.2008 optioiden vaikutus konsernin tulokseen oli 5,5 milj. euroa (2,3 milj. euroa).

Black-Scholes-mallissa käytetyt oletukset	2008 jaetut	2007 jaetut	Kaikki optiot
Optioita jaettu, kpl	776 000	789 000	1 565 000
B-osakkeen keskimääräinen (painotettu) kurssi	26,47 €	49,37 €	38,02 €
Keskimääräinen (painotettu) merkintähinta	26,57 €	45,82 €	36,27 €
Odotettu keskimääräinen (painotettu) volatilitteetti	27,4 %	21,7 %	24,5 %
Keskimääräinen (painotettu) juoksuaika	4,9 v	4,8 v	4,8 v
Keskimääräinen (painotettu) riskitön korko	4,4 %	4,5 %	4,5 %
Palautuvat optiot (painotettu keskiarvo)	5,0 %	9,2 %	7,7 %
Käypä arvo yhteensä, €	6 335 589	11 312 665	17 648 253

Keskon B-osakkeen tuleva volatilitteetti on arvioitu osakkeen historiallisesta kurssivaihtelusta käyttäen viikottaisia havaintoja option juoksuaikaa vastaavalta ajalta. Riskittömänä korkona on käytetty mittauspäivän valtion nolla-kuponkisen viitelainan korkoa, jonka maturiteetti vastaa option juoksuaikaa.

Rahavirtalaskelman liitetiedot

LIITE 38

Ei-kassavirtavaikutteiset investoinnit

Milj. €	2008	2007
Käyttöomaisuushankinnat yhteensä,	339,6	233,9
joista kassastamaksuilla rahoitetut	319,9	238,3
Maksut aikaisempien tilikausien investoinneista	-13,8	-35,4
Rahoitusleasingillä tai muulla velalla rahoitetut investoinnit	33,4	31,0

LIITE 39

Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut

Milj. €	2008	2007
Oikaistaan tuloslaskelman erät, joihin ei liity maksutapahtumaa tai erät, jotka esitetään muualla rahavirtalaskelmassa:		
Varausten muutos	6,9	1,7
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-1,9	-0,4
Arvonalentumiset	61,1	0,5
Luottotappiot	13,8	5,0
Kertaluonteiset käyttöomaisuuden myyntivoitot	-181,9	-43,8
Kertaluonteiset käyttöomaisuuden myyntitappiot	1,5	1,7
Optiokulut	5,6	2,3
Etuuspohjaiset eläkkeet	-43,4	-43,1
Muut	8,2	0,9
Yhteensä	-130,1	-75,2

LIITE 40

Tytäryhtiömyynnit

2008

- Kesko Oyj myi K-Rahoitus Oy:n ja kauppa toteutui 31.1.2008.
- Kesko Oyj myi Tähti Optikko Group Oy:n ja kauppa toteutui 31.3.2008.
- Kesko Oyj myi Kauko-Telko Oy:n ja kauppa toteutui 30.4.2008.
- Kesko-konserni, Keskon Eläkekassa ja Valluga-sijoitus Oy myivät 30.9.2008 Aberdeen Property Fund Finland 1 Ky:lle 23 kauppakiinteistöään eri puolilta Suomea.
- Tytäryhtiömyyntien kassavirtavaikutus oli yhteensä 121,3 milj. euroa.

2007

- Kauko-Telko Oy myi 20.2.2007 osuutensa Glastech Oy:stä, Glastech Eesti AS:stä ja UAB Glastechistä.

LIITE 41

Osakkuusyhtiömyynnit

Milj. €	2008	2007
Myyntien kassavirta		
Luovutustulo muut osakkuusyhtiöt	1,5	0,6
Myyntistä saatu nettorahavirta	1,5	0,6

LIITE 42

Luovutustulot myytävissä olevista rahoitusvaroista

2008

Myytävissä olevien rahoitusvarojen luovutustulot olivat vuonna 2008 yhteensä 0,2 milj. euroa

2007

Myytävissä olevien rahoitusvarojen luovutustulot olivat vuonna 2007 yhteensä 46,9 milj.euroa, josta 46,0 milj. euroa muodustuu Kesko Oyj:n omistamien Sato Oyj:n osakkeiden myynnistä Keskinäiselle työeläkevakuutusyhtiö Varmalle.

LIITE 43

Rahavarat ja lyhytaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat

Milj. €	2008	2007
Myytävissä olevat rahoitusvarat	261,5	155,6
Rahavarat	57,8	89,7
Yhteensä	319,3	245,3

Rahavirtalaskelmassa rahavarojen ja lyhytaikaisten myytävissä olevien rahoitusvarojen muutoksessa esitetään myytävissä olevista rahoitusvaroista ainoastaan ne erät, jotka erääntyvät alle kolmen kuukauden kuluessa. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin (291,0 milj. euroa) sisältyy lisäksi 29,5 milj. euroa joukko-velkakirjasijoituksia.

LIITE 44

Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien osalta konsernissa noudatetaan yhtenäistä rahoituspolitiikkaa, joka on yhtiön hallituksen hyväksymä. Sen noudattamista ja konsernin rahoitustilanteen kehitystä seuraa hallituksen tarkastusvaliokunta. Konsernirahoitus vastaa keskitetysti konsernin rahoituksen hankinnasta, likviditeetin hallinnasta, rahoittajasuhteista ja rahoitusriskien hallinnasta. Pääsääntöisesti konsernin rahoitus on hankittu emoyhtiön kautta ja konsernirahoitus järjestää tytäryhtiöiden rahoituksen kunkin yhtiön toiminnallisessa valuutassa konsernin sisäisillä lainoilla. Yhtiössä, joissa on merkittävää ulkopuolista omistusta, konserni on antanut takauksia rahoitusvastuista vain konsernin omistusosuuden suhteessa.

VALUUTTARISKI JA HERKKYYSANALYYSI

Konserni altistuu taseen muuntoriskeille euroalueen ulkopuolisiin tytäryhtiöihin tehtyjen sijoitusten osalta. Tätä taseriskiä suojataan valuuttamääräisellä lainanotolla ja valuuttatermineillä, mikäli muuntoriski ylittää 1 milj. euroa. Taseriskin merkittävimmät positiot ovat Viron, Norjan ja Ruotsin kruunuissa, Venäjän ruplassa, Liettuan litissä ja Latvian latissa.

Konserni ei ole suojannut valuuttamääräistä liikearvoa (sisältyen kohdistetun liikearvon), joka oli 31.12.2008 vasta-arvoltaan 55,5 milj. euroa (112,4 milj. euroa).

Muuntoriskille altis valuuttariski ilman valuuttamääräistä liikearvoa on toiminnan volyyymiin ja taseen kokoon suhteutettuna pieni. Keskeisten kuuden valuutan (NOK, EEK, LTL, RUB, LVL, SEK), samanaikainen 20 %:n heikentyminen euroa vastaan aiheuttaisi 31.12.2008 5,6 milj. euron (9,1 milj. euron) negatiivisen muutoksen omaan pääomaan.

Venäjällä Pietarissa ja Moskovassa toimivien kiinteistöyhtiöiden toimintavaluutta on määritetty euroksi, minkä vuoksi näiden yhtiöiden taseista ei realisoidu konsernille merkittäviä kurssieroja.

Kesko Oyj:n USD-määräisen Private Placement -luottojärjestelyn suojauksessa sovelletaan suojauslaskentaa sekä valuutta-

että korkoriskin osalta. Suojauksissa on käytetty valuutan- ja koronvaihtosopimuksia, joiden määrä ja maturiteetti on sama kuin lainalla. Siten ko. lainan valuutta- ja korkoriski on kokonaan suojattu. Tilikauden aikana ei siis ole kirjattu tehotto- muutta tuloslaskelmaan kyseisestä luottojärjestelystä.

Kansainvälinen ostotoiminta altistaa konsernin useiden eri valuuttojen transaktioriskeille. Tytäryhtiöt raportoivat omat valuuttapositionsa konsernirahoitukselle, eli valuuttariskiä seurataan konsernitasolla kuukausittain. Riskiä voidaan hallita suojaamalla avoimet positiot valuuttajohdannaisilla, siirtämällä muutokset myyntihintoihin tai vaihtamalla tavarantoimittajaa. Riskien suojausasteesta päättävät asianomaiset tytäryhtiöt ja kaupalliset yksiköt. Transaktioriskin muodostaa pääosin Yhdysvaltain dollari. Tytäryhtiöt toteuttavat suojauksensa konsernirahoituksen kanssa, joka puolestaan suojaa riskipositiot markkinakaupoin vahvistettujen limiittien puitteissa. Sisäiset johdannais sopimukset on kohdistettu segmenteille segmenttiraportoinnissa.

Kaupallisiin ostoihin ostetuista valuutoista 48 %:a on USD-määräisiä, eli herkkyyksanalyysin kannalta muiden valuuttojen merkitys on vähäinen. Herkkyyksanalyysi USD valuuttariskistä olisi tuonut tilinpäätöstilanteessa 31.12.2008 +/- 1,0 milj. euron (+/- 0,4 milj. euroa) tulosvaikutuksen ennen veroja, jos dollarin kurssimuutos olisi ollut +/- 10 %. Muiden muuttujien oletetaan pysyvän samoina. Laskennassa ovat mukana taseen valuuttamääräiset ostovelat ja myyntisaamiset sekä valuuttajohdannaiset. Näiden muodostama positio on nettona yhteensä 15,1 milj. dollaria (6,4 milj. dollaria). Analyysi ei huomioi valuuttamääräistä tilauskantaa, johon suojauksia myös kohdistuu.

Konsernin ulkomaiset tytäryhtiöt ostavat tarvitsemaansa valuuttaa myös itsenäisesti kaupallisiin ostoihin. Nämä ostot eivät kuitenkaan muodosta merkittävää osaa kokonaisostoista.

Konserni ei noudata IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa kaupallisen valuuttariskin suojaustoiminnassa. Johdannaisinstrumentit kirjataan alunperin kirjanpitoon merkittäessä hankinta-arvoonsa ja myöhemmin arvostettaessa käypään arvoon. Ostoja ja myyntejä suojaavien valuuttajohdannaisien arvonmuutos kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Muuntoriski ja suojaukset 31.12.2008

Milj. €	Latvia	Norja	Viro	Ruotsi	Venäjä	Liettua	Muut	Yhteensä
Muuntoriskille altis oma pääoma*)	4,9	22,5	63,1	5,0	22,0	37,0	2,6	157,1
Suojaavat johdannaiset	0,0	0,0	40,6	1,4	17,0	31,9		90,9
Suojaavat lainat	4,9	17,4	15,7	0,0	0,0	0,0	0,0	38,0
Avoin positio	0,0	5,1	6,8	3,6	5,0	5,1	2,6	28,2

*) oma pääoma ilman kohdistettua liikearvoa

Muuntoriski ja suojaukset 31.12.2007

Milj. €	Latvia	Norja	Viro	Ruotsi	Venäjä	Liettua	Muut	Yhteensä
Muuntoriskille altis oma pääoma*)	7,9	27,2	78,6	3,0	21,0	39,8	7,9	185,4
Suojaavat johdannaiset	3,6		37,7	5,3	18,9	13,8		79,3
Suojaavat lainat	2,2	22,6	25,9			9,8		60,5
Avoin positio	2,1	4,6	15,0	-2,3	2,1	16,2	7,9	45,6

*) oma pääoma ilman kohdistettua liikearvoa

Konserniyhtiöiden rahoitus on järjestetty kunkin yhtiön toiminnallisessa valuutassa eli emoyhtiö kantaa rahoittamisesta syntyvän valuuttariskin ja suojaa sitä johdannaisilla tai valuuttamääräisellä lainanotolla. Valuuttapositio on pääosin suojattu ja tilikauden 2008 aikana näistä ja oman pääoman suojauksesta syntynyt suojauksenkustannus oli 4,6 milj. euroa. Suojauksenkustannus on euron ja suojattavan valuutan välinen korkoero. Nämä korkoerot kääntyivät voimakkaaseen kasvuun vuoden 2008 loppupuolella.

LAINOJEN KORKORISKI JA HERKKYYSANALYYSI

Korkotason muutokset vaikuttavat konsernin korkokuluihin. Korkotasolla on negatiivinen korrelaatio yksityiseen kulutuskäytännön sekä investointikäytännön, minkä seurauksena nousvien korkojen ympäristössä tulosta rasittavat korkeammat korkokulut ja samanaikaisesti heikkenevät tuotteiden ja palveluiden kysyntä. Korkoriskin suojauspolitiikalla pyritään tasoittamaan korkotason muutosten vaikutusta eri tilikausien tulokseen.

Korkoriskiä hallitaan keskitetysti konsernin rahoitusyksikössä, joka muokkaa lainojen korkosidonnaisuusaikaa käyttämällä korkojohdannais sopimuksia. Tavoittduraatio on kolme vuotta ja sen sallitaan vaihdella puolentoista ja neljän vuoden välillä. Toteutunut korkosidonnaisuusaika oli tilikauden aikana keskimäärin 3,2 vuotta (3,0 vuotta).

Herkkyyksianalyysin laskennassa on käytetty yritystodistusvelkojen osalta tilikauden aikana toteutuneita keskimääräisiä saldoja. Tilinpäätöstilanteessa 31.12.2008 vaihtuvakorkoisten korollisten velkojen ja rahalaitoslainojen suojaavien korkojohdannais ten vaikutus tulokseen ennen veroja olisi ollut +/- 3,8 milj. euroa, jos korkotaso olisi noussut tai laskenut 1 % -yksikön (-/+ 4,6 milj. euroa).

Velat K-kauppiaille sisältävät kahdenlaisia K-kauppioiden korollisia saatavia Keskon konserniyhtiöiltä; kauppiiaan ennakkomaksuja Keskolle ja kauppiiaan ketjuhyvitteitä. Ketjuhyvitteet

ovat kauppiaille jälkikäteen myönnettyjä alennuksia, joiden ehdot vaihtelevat ketjuittain.

Suunnatut velkakirjat ja osa rahoituslaitoslainoista yhteensä 120,5 milj. euroa ovat kiinteäkorkoisia, efektiivinen korkokustannus 5,3 %. Vaihtuvakorkoisten rahoituslaitoslainojen, kauppiasvelkojen ja muiden korollisten velkojen keskikorko oli 5,5 % tilikauden päättyessä. Lainoista osa on euromääräisiä, suunnatut velkakirjat ovat USD-määräisiä ja rahoituslaitoslainoissa sekä yritystodistusveloissa on 20,5 milj. euron vasta-arvosta NOK-määräisiä, (25,1 milj. euroa), 17,9 milj. euron vasta-arvosta EEK-määräisiä (26,0 milj.euroa), 29,8 milj.euron vasta-arvosta LVL-määräisiä (47,6 milj. euroa) ja 0 milj. euron vasta-arvosta LTL-määräisiä (24,4 milj. euroa).

LIKVIDITEETIRISKI JA KOROLLISTEN SAAMISTEN HERKKYYSANALYYSI

Likviditeettiriskin hallinnan tavoitteena on riittävien likvidien varojen ja luottolimiittien ylläpitäminen, jotta konsernin liiketoiminnan rahoituksen jokahetkinen riittävyys on turvattu.

Tavoitteena on sijoittaa rahoitusvaroista koostuvaa likviditeettiä rahamarkkinoille tehokkaalla tuoton ja riskin yhdistelmällä. Konsernin johto hyväksyy säännöllisin väliajoin konsernirahoituksen analysoimien sijoituskohteiden joukosta sijoituskohteiksi hyväksyttävät instrumentit ja niille kohdekohtaiset limiitit. Sijoitusten riskiä ja toteutunutta tuottoa seurataan säännöllisesti.

Konsernin likvidejä varoja on sijoitettu pääosin suurten suomalaisten yritysten velkainstrumentteihin, Keskon markkina-alueella toimivien pankkien sijoitustodistuksiin sekä talletuksiin ja Suomen Valtion joukkovelkakirjalainoihin. 31.12.2008 sijoitukset oli yritystodistuksissa 203,4 milj euroa (176,6 milj. euroa), pankkien sijoitustodistuksissa ja talletuksissa 140,9 milj. euroa (175 milj. euroa), korkorahastoissa 9,4 milj. euroa (66,9 milj. euroa) ja Suomen Valtion joukkovelkakirjalainoissa 31,7 milj. euroa (-).

Rahoitusvelkojen ja niihin liittyvien rahoituskulujen kassavirrat 31.12.2008

Milj. €	2009	2010	2011	2012	2013	2014-	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	20,0	0,8	1,0	0,8	0,7	23,6	46,9
rahoituskulut	2,6	1,2	1,2	1,1	1,1	2,4	9,5
Suunnatut velkakirjalainat (USD)			0,0	0,0		86,2	86,2
rahoituskulut	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	11,5	38,2
Eläkelainat							0,0
rahoituskulut							0,0
Rahoitusleasingvelat	22,7	11,8	23,4	10,8	10,6	13,4	92,7
rahoituskulut	4,5	2,5	1,8	1,5	1,5	0,7	12,5
Velat K-kauppiaille	114,1						114,1
rahoituskulut	4,9						4,9
Muut korolliset velat	83,4						83,4
rahoituskulut	0,6						0,6
Yritystodistukset	47,7						47,7
rahoituskulut	4,0						4,0
Pitkäaikaiset korottomat velat	0,1	0,0					0,1
Lyhytaikaiset korottomat velat							
Ostovelat	755,6						755,6
Siirtovelat	241,5						241,5
Muut korottomat velat	165,7						165,7

Johdannaisten kassavirrat 31.12.2008

Milj. €	2009	2010	2011	2012	2013	2014-	Yhteensä
Velat							
Nettoinvestoinnin valuuttasuojastermiinit	89,6						89,6
Valuuttatermiinit joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	239,8						239,8
Nettona selvitettävät velat							
Korkojohdannaiset							
Sähköjohdannaiset	3,0	4,4	3,0	0,8	0,1	0,0	11,3
Viljajohdannaiset	0,0						0,0
Suunnattuihin velkakirjalainoihin liittyvät johdannaiset*							
Valuuttajohdannaiset	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	16,1	20,5
Saatavat							
Nettoinvestoinnin suojausinstrumentit	91,3						91,3
Valuuttatermiinit joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	244,7						244,7
Nettona selvitettävät saatavat							
Korkojohdannaiset	0,0	0,0	0,0	0,0			0,1
Sähköjohdannaiset	0,0						0,0
Viljajohdannaiset	0,0						0,0
Suunnattuihin velkakirjalainoihin liittyvät johdannaiset*	0,0						
Korkojohdannaiset	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,9	6,3

Rahoitusvelkojen ja niihin liittyvien rahoituskulujen kassavirrat 31.12.2007

Milj. €	2008	2009	2010	2011	2012	2013-	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	17,4	19,3	0,6	0,9	0,7	28,9	67,8
rahoituskulut	3,7	2,9	1,4	1,4	1,3	4,1	14,8
Suunnatut velkakirjalainat (USD)						81,5	81,5
rahoituskulut	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	15,9	41,2
Eläkelainat	0,8	0,8	0,8	0,4			2,8
rahoituskulut	0,1	0,1	0,0	0,0			0,3
Rahoitusleasingvelat	18,8	24,2	16,5	26,8	11,2	68,6	166,1
rahoituskulut	8,9	8,1	7,3	6,0	5,2	18,2	53,6
Velat K-kauppiaille	122,2						122,2
rahoituskulut	4,3						4,3
Muut korolliset velat	62,4			0,0		0,0	62,4
rahoituskulut	1,4						1,4
Yritystodistukset	98,1						98,1
rahoituskulut	3,8						3,8
Pitkäaikaiset korottomat velat	0,0	0,0				0,1	0,1
Lyhytaikaiset korottomat velat							
Ostovelat	837,8						837,8
Siirtovelat	272,1						272,1
Muut korottomat velat	159,2						159,2

Johdannaisten kassavirrat 31.12.2007

Milj. euroa	2008	2009	2010	2011	2012	2013–	Yhteensä
Velat							
Nettoinvestoinnin valuuttasuojastermiinit	79,0						79,0
Valuuttatermiinit joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	265,6	7,2					272,7
Nettona selvittävät velat							
Korkojohdannaiset	0,1						0,1
Sähköjohdannaiset							
Viljajohdannaiset	0,4						0,4
Suunnattuihin velkakirjalainoihin liittyvät johdannaiset*							
Valuuttajohdannaiset	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	22,6	28,5
Saatavat							
Nettoinvestoinnin suojausinstrumentit	78,8						78,8
Valuuttatermiinit joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	265,7	7,5					273,1
Nettona selvittävät saatavat							
Korkojohdannaiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,1
Sähköjohdannaiset	4,8	2,9	0,7	0,0			8,4
Viljajohdannaiset	0,0						0,0
Suunnattuihin velkakirjalainoihin liittyvät johdannaiset*							
Korkojohdannaiset	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	2,8	7,1

* Suunnattujen velkakirjojen ja niihin liittyvien valuutta- ja korkojohdannaisten kassavirrat suoritetaan nettoperiaatteella.

Näiden sijoitusten tuotto vuodelta 2008 oli 4,9 %. Maksimiluottoriski on näiden sijoitusten edellä mainittu käypä arvo taseessa tilinpäätöspäivänä.

Vaihtuvakorkoisten saamisten herkkyysoanalyysin laskennassa on käytetty sijoitettujen varojen osalta vuoden keskimääräisiä saldoja. Mukana ovat asiakasrahoitussuoritus, rahoitusleasingsuoritus, muut korolliset saamiset ja sijoituksista yritystodistussijoitukset ja korkorahastot. Korkorahastojen herkkyyso on määritelty duraation avulla. Näiden erien tulosvaikutus ennen veroja olisi ollut +/- 4,4 milj. euroa tilinpäätöspäivänä (+/- 4,4 milj. euroa), jos korko taso olisi muuttunut +/- 1 % -yksikön.

Pitkäaikaisia sitovia luottolimiittejä oli tilinpäätöshetkellä nostettavissa 247 miljoonan euron vasta-arvosta (225 milj. euroa). Sitovat luottolimitit erääntyvät vuoden 2010, 2011 ja 2012 lopussa, jolloin niiden uskotaan olevan neuvoteltavissa uudelleen. Lisäksi konsernin ei-sitovaan rahoitusreserviin kuuluu yritystodistusohjelmia euromääräisten lisäksi Eestin kruunu-, Liettuan liti- ja Latvian lati -määräisinä, yhteensä 449 milj. euron vasta-arvosta. (541,7 milj. euroa).

Private Placement -luottojärjestelyn ja sitovan limiitin ehdoissa on käytössä taloudellisia kovenantteja. Näiden kovenanttien vaatimukset on pystytty täyttämään.

LUOTTORISKI

Asiakassuoritusliikkeen luottoriskin hallinnasta vastaavat toimialojen liiketoimintayhtiöt. Yhtiöllä on luottopolitiikka, jonka toteutumista valvotaan. Saatavat pyritään varmistamaan asiakkaiden luottokelpoisuuden huolellisella arvioinnilla, tarkentamalla asiakasluoton ehtoja ja vakuusvaateita sekä tehokkaalla luotonvalvonnalla ja lisäksi soveltuvin osin luottovakuut-

tamalla. Suomessa konsernin liiketoiminnan keskeinen osa tapahtuu yhteistyössä kauppiaiden kanssa. Kauppiassopimukset edellyttävät, että kauppias asettaa Keskon ko. tytäryhtiölle tililuottovakuuden ostovelkojensa vakuudeksi.

Konserniyhtiöt noudattavat yhtenäistä menettelyä erääntyneiden saatavien arvostuksessa. Saaminen kirjataan alas silloin kun on objektiivista näyttöä siitä, että saamisen arvo on alentunut.

Myyntisaamisten ikäjakauma

Milj. €	2008	2007
Erääntymättömät myyntisaamiset	567,7	613,2
1–7 päivää erääntyneet myyntisaamiset	18,4	17,1
8–30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	20,0	27,8
31–60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	6,8	11,2
yli 60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	20,2	13,0
Yhteensä	633,1	682,1

Myyntisaamisista 298,1 milj. euroa (276,9 milj. euroa) oli ketju-kauppiassaamiaisia ja luottokorttisaamiaisia 21,4 milj. euroa (27,4 milj. euroa). Ketjukauppiassaamisten vakuutena on Keskon osakkuusyhtiön Vähittäiskaupan Takaus Oy:n antama tililuottovakuus, jonka enimmäismäärä on aina rajoitettu Vähittäiskaupan Takauksen K-kauppiasyritykseltä ja -yrittäjältä saaman vastavakuuden realisointiarvoon. Vastavakuuksien yhteisarvo oli tilikauden päättyessä 164,5 milj. euroa. Lisäksi saamisten vakuutena on muita vakuuksia kuten yrityskiinnityksiä ja muuta pantattua omaisuutta.

Rahoitusvaroihin sisältyvien myyntisaamisten määrä, joiden ehdoista on neuvoteltu uudelleen, ei ole merkittävä.

RAHOITUKSELLINEN LUOTTORISKI

Rahoitusinstrumentteihin sisältyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään velvoitettaan. Kesko tekee valuutta- ja muita johdannaisia vain hyvän luottokelpoisuuden omaavien pankkien kanssa. Likvidejä varoja sijoitetaan vuosittain vastapuoli-kohtaisesti vahvistettavien limiittien rajoissa instrumentteihin, joiden luottokelpoisuus on hyvä.

LAINASOPIMUKSET MÄÄRÄYSVALLAN (YLI 50 %) MUUTOSTILANTEISSA

Kesko Oyj:n USD-määräisen Private Placement -luottojärjestelyn ehtojen mukaan määräysvallan muutostilanteissa Keskolla on velvollisuus tarjota takaisin maksettavaksi koko lainapääoma kaikille velkakirjan haltijoille. Velkakirjan haltijoilla on oikeus hyväksyä tai hylätä takaisinmaksu.

Kesko Oyj:llä olevan syndikoidun lainalimiitin ehtojen mukaan Syndikaatilla on oikeus irtisanoa lainalimiitti ja mahdollisesti nostetut lainaerät.

Määräysvallan muutokseksi ei kummankaan lainasopimuksen ehtojen mukaan lueta omistuksen muutosta kauppiaille tai kauppiaiden muodostamalle yhdistykselle.

LUOTTOLUOKITUKSET

Kesko Oyj ei toistaiseksi ole hankkinut luottokelpoisuusluokitusta, koska sitä ei ole yhtiön nykyisessä rahoitustilanteessa pidetty tarpeellisena.

HYÖDYKERISKIT JA NIIDEN HERKKYYSANALYYSI

Konserni käyttää sähkötermiinejä energiakustannusten tasaukseen. Sähkön hintariskiä tarkastellaan viiden vuoden ajanteella. Tilikauden aikana toimitetun sähkön hintaa suojaavien johdannaisten osalta arvonmuutokset sisältyvät ostojen oikaisuun. Tulevaisuuden ostoja suojaavien sopimusten osalta noudatetaan suojauslaskentaa. Suojauslaskennan kriteerit täytävien johdannaisten tehokas osuus kirjataan oman pääoman arvonmuutosrahastoon ja tehoton osuus tuloslaskelmaan, liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Suojauslaskennan tehoton osuus oli vuoden lopussa -0,9 milj. euroa.

Sähköjohdannaisilla oli tilinpäätöspäivänä ostettu sähköä yhteensä 1 174 056 MWH (853 044 MWH) ja suojausaste 1-12 kuukaudessa oli 75,4 % (75,8 %), 13-24 kuukaudessa 62,3 % (47,2 %), 25-36 kuukaudessa 34,1 % (20,2 %), 37-48 kuukaudessa 12,6 % (-) ja 49-60 kuukaudessa 9,6 % (-).

Herkkyyksanalyysin laskennassa sähköjohdannaisten osalta on oletettu, että alle 12 kuukauden kuluttua erääntyvien johdannaisten vaikutus tulisi tulokseen. Jos sähköjohdannaisten markkinahinta muuttuisi tilinpäätöspäivän 31.12.2008 tasosta +/- 20 %-yksikköä, olisi vaikutus vuoden 2009 tulokseen +/- 3,5 milj. euroa (+/- 3,1 milj. euroa) ja omaan pääomaan +/- 5,3 milj. euroa (+/- 3,8 milj. euroa). Vaikutukset on laskettu ennen veroja.

Konsernin maataloustoimiala käyttää vähäisessä määrin vilja-johdannaisia suojautuakseen viljan hintariskiltä.

PÄÄOMARAKENTEEN HALLINTA

Maailmanlaajuisesta rahoituskriisistä sekä sitä seuranneesta reaalityönsä heikentymisestä johtuen pääomarakenteen hallinnan merkitys korostui entisestään vuoden 2008 aikana. Kesko-konsernin pääoman hallintaa koskevat tavoitteet käsittävät sekä konsernin vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen liittyvät tavoitteet että pääoman tuottavuuteen liittyvät tavoitteet.

Johdannaissopimusten käyvät arvot

Milj. €	2008 Positiivinen käypä arvo (tasearvo)	2008 Negatiivinen käypä arvo (tasearvo)	2008 Netto käypä arvo	2007 Netto käypä arvo
Korkojohdannaiset	9,9 **	0,0	9,9	4,8
Valuuttatermiinit	10,8 */**	-18,4 */**	-7,6	-18,7
Valuuttaoptiot (ostetut)	-	-	-	-
Sähköjohdannaiset	0,0	-10,8	-10,8	7,9
Viljajohdannaiset	0,0	0,0	0,0	-0,4

Johdannaissopimusten nimellisarvot

Milj. €	31.12.2008 Nimellismäärä	31.12.2007 Nimellismäärä
Korkojohdannaiset	204,9 **	240,7
Valuuttatermiinit	433,0 */**	466,3
Valuuttaoptiot (ostetut)	-	-
Sähköjohdannaiset	45,9	36,6
Viljajohdannaiset	0,7	5,0

*) Johdannaissopimukset sisältävät myös itsenäiseen ulkoimaiseen yksikköön tehtyjen nettosijoitusten suojaamiseen käytettyjä valuuttatermiinejä, joiden käypä arvo on 1,6 milj. euroa (-0,2 milj. euroa) ja nimellisarvo 90,8 milj. euroa (79,3 milj. euroa).

***) Johdannaissopimuksiin sisältyy valuuttamääräiseen lainajärjestelyyn liittyviä koronvaihtosopimuksia, joiden nimellisarvo on bruttomääräisenä 200,8 milj. euroa ja käypä arvo 9,9 milj. euroa (4,9 milj. euroa) sekä valuuttavaihtosopimuksia, joiden nimellisarvo on 100,4 milj. euroa ja käypä arvo on -14,2 milj. euroa (-18,9 milj. euroa).

Johdannaisten maksimiluottoriski on tilinpäätöspäivän taseen käypä arvo.

Konsernin vakavaraisuudelle ja maksuvalmiudelle asetettujen tavoitteiden tarkoituksena on turvata konsernin likviditeetti kaikissa markkinatilanteissa, mahdollistaa konsernin strategian mukaisten investointiohjelmien toteuttaminen ja omistaja-arvon säilyttäminen. Tavoitteet on asetettu tunnusluvuille omavaraisuus sekä korolliset nettovelat/käyttökate. Edellä mainittujen tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilinpäätöksen sivulla 133. Konsernin korollisten velkojen osalta on tietyiltä osin käytössä kovenantteja, joiden mukaiset ehdot on huomioitu edellä mainituissa tavoitetasoissa. Konsernilla ei ole käytössä ulkoisen luottoluokituslaitoksen antamaa julkista luottoluokitusta.

Konsernin pääoman tuottavuuteen liittyvien tavoitteiden tarkoituksena on ohjata liiketoimintoja konsernin omistaja-arvon pitkäjänteiseen kasvattamiseen. Pääoman tuottotavoitteet ilman kertaluonteisia eriä on asetettu konsernin omalle pääomalle sekä sidotulle pääomalle. Oman pääoman tuotto- ja sidotun pääoman tuotto -tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilinpäätöksen sivulla 133. Konsernin pääomarakennetta (oman ja vieraan pääoman suhdetta) optimoidaan ainoastaan konsernitasolla, mistä johtuen alemmilla organisaatiotasoilla, kuten toimiala- ja yhtiötasoilla, pääoman tuottavuuteen liittyvät tavoitteet on asetettu tunnusluvuille taloudellinen lisäarvo sekä sidotun pääoman tuotto.

Taloudellinen lisäarvo -laskentakaava:

- Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä
 - operatiiviset verot
 - keskimääräisen sidotun pääoman tuottovaatimus
 +/- muut oikaisuerät

Edellä mainitut konsernin tunnuslukujen tavoitetasot hyväksytään konsernin hallituksessa. Hallitus on 4. helmikuuta 2009 hyväksynyt konsernin taloudellisiksi keskipitkän aikavälin tavoitteiksi seuraavat arvot.

Tavoitetaso	
Oman pääoman tuotto	12 %
Sidotun pääoman tuotto	14 %
Omavaraisuusaste	40-50 %
Korolliset nettovelat / käyttökate	< 3

LIITE 45

Riskienhallinta

RISKIENHALLINTA KESKOSSA

Konsernin riskienhallintaa ohjaa hallituksen hyväksymä riskienhallintapolitiikka. Toimialat arvioivat riskit strategiakerroksen yhteydessä ja priorisoivat ne kriittisyyden ja hallinnan tason mukaan. Riskiarvioinnit päivitetään neljännesvuosittain. Myös konsernitoiminnot ovat arvioineet konsernin tavoitteita uhkavia riskejä ja niiden hallintaa. Riskejä ja niiden hallintaa on käsitelty toimialayhtiöiden ja konsernin johdossa. Merkittävistä hankkeista on tehty erilliset riskianalyytit.

Konsernin riskienhallintayksikkö on laatinut toimialojen ja konsernitoimintojen riskianalyytien perusteella yhteenvedot merkittävimmistä riskeistä ja niiden hallinnasta neljännesvuosittain. Näin laadittu riskiraportti on käsitelty Kesko Oyj:n hallituksen tarkastusvaliokunnassa.

Keskon konsernijohtoryhmä on arvioinut ja priorisoinut konsernin kannalta merkittävimmät riskit toimialojen ja konsernitoimintojen tekemien riskiarviointien pohjalta. Näin syntynyt konsernitaso riskikartta on käsitelty konsernin hallituksessa. Keskeisistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä on raportoitu osavuosisikatsausten yhteydessä.

MERKITTÄVIÄ RISKEJÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖITÄ SEKÄ RISKIENHALLINTATOIMENPITEITÄ

Kansainvälinen rahoituskriisi ja sen vaikutukset talouskehitykseen, kuluttajaluottamukseen, rahoituksen saantiin ja investointihalukkuuteen ovat lisänneet voimakkaasti epävarmuustekijöitä Keskon liiketoimintaympäristössä erityisesti rakennustarvike-, auto- ja konekaupassa sekä käyttötavarakaupassa Keskon toimintamaissa. Kulutuskysyntä on heikentynyt erityisesti Latviassa ja Virossa. Venäjän kulutuskysynnän kannalta keskeistä on raakaöljyn tuleva hinnan kehitys.

Taantuman vaikutukset Keskon

Taantuman seurauksena kuluttajien luottamus omaan talouteen on heikentynyt. Kuluttajat harkitsevat entistä tarkemmin varsinkin kalliimpien tuotteiden hankintaa. Tähän vaikuttavat myös rahoituksen saatavuuden ongelmat. Taantuman pitkittyessä ja kuluttajien ostovoiman heiketessä hinnan merkitys korostuu entisestään kuluttajien ostopäätösten perusteena.

Myös riskit yritysasiakkaiden ja kauppiaiden kannattavuuden ja rahoitusmahdollisuuksien osalta kasvavat kulutuskysynnän heikentyessä. Nämä vaikuttavat negatiivisesti Keskon myynnin kehitykseen sekä kasvattavat luottotappioriskejä.

Keskeistä kannattavuustason ja rahoitusaseman turvaamisessa on sopeuttaa liiketoiminta muuttuneeseen markkinatilanteeseen toimintaa ja pääoman kiertoa tehostamalla sekä kustannuksia ja investointeja sopeuttamalla. Keskossa on käynnistetty useita kustannustasoa alentavia sekä käyttöpääoman hallintaa tehostavia toimenpiteitä sekä konsernitasoinen Työ ja tuottavuus-ohjelma, jonka yhtenä keskeisenä tavoitteena on työn tuottavuuden parantaminen. Heikentyneessä markkinatilanteessa Keskon vahvuutena ovat vahva tase sekä toimiminen usealla tavara-alalla, joka osaltaan tasaa taantuman vaikutuksia.

Kansainvälinen kasvu

Keskon tavoitteena on kasvaa myös kansainvälistymällä, johon liittyvissä hankkeissa epäonnistuminen voi vaarantaa kasvun. Vallitsevassa tilanteessa investointeihin liittyviä riskejä tarkastellaan kuitenkin erittäin perusteellisesti. Toisaalta vallitsevassa markkinatilanteessa yritysostot ja kauppapaikkahankinnat ulkomailta voivat olla helpommin ja paremmilla ehdoilla toteutettavissa.

Hintakilpailukyky

Hinnan merkitys asiakkaiden ostopäätöksissä korostuu erityisesti taantuman aikana. Myös internetin käyttö on lisännyt asiakkaiden hintatietoisuutta. Hinta-laatusuhde on keskeinen kilpailutekijä. Mikäli tässä kilpailussa ei menestytä, jäävät myyntitavoitteet saavuttamatta. Hintakilpailukykyyn parantaminen edellyttää toiminnan tehostamista koko toimitusketjussa tavarantoimittajalta kaupan hyllyyn asti. Toimintaketjun kustannustehokkuuden ja kokonaisuohjauksen tehostamiseksi on meneillään useita ohjelmia, joilla parannetaan hintakilpailukykyä ja asiakkaiden tyytyväisyyttä kaupan tarjontaan ja palveluun.

Kauppapaikat

Kauppapaikat ovat strateginen kilpailutekijä. Kauppakiinteistöihin sitoutuu huomattavia pääomia tai vuokravastuita vuosiksi. Keskossa meneillään olevan laajan investointiohjelman ajoittuminen heikkoon suhdanteeseen voi vaarantaa investointien suunnitellun tuoton. Toisaalta investoinnit kauppapaikkoihin on heikossa suhdanteessa mahdollista toteuttaa edullisemmin.

Taantuman seurauksena tai paikallisen kilpailutilanteen muuttuessa riskinä on, että toiminta kauppapaikassa muuttuu kannattamattomaksi. Riskiä hallitaan pitkäjänteisellä myymäläverkostosuunnittelulla, jokaisen kauppapaikkainvestointipäätöksen huolellisella valmistelulla ja myynti-takaisinvuokraus-toimintamallilla. Keskon toimiessa rakennuttajana pyritään siihen, että kauppapaikan käyttötarkoitusta voidaan tarvittaessa muuttaa joustavasti. Vuokratiohjeissa joustavuus otetaan huomioon vuokrasopimuksissa.

Hyvien kauppapaikkojen hankintaa voi hidastaa tonttipula, kaavoittamis- ja lupamenettelyt sekä tonttien hintakehitys. Lisäksi eri toimintamaissa on omat erityispiirteensä esim. lainsäädännöstä ja viranomaistoiminnasta johtuen.

Tavarantoimittajat ja jakelukanavat

Yksittäisistä päämiehistä ja tavarantoimittajista voimakkaasti riippuvaisilla toimialoilla voivat päämiehen tai tavarantoimittajan strategiamuutokset tuotevalikoimissa, tuotteiden hinnoittelussa ja jakelukanavaratkaisuissa merkitä kilpailukykyyn heikkenemistä, myynnin vähenemistä tai liiketoiminnan menetystä. Hyvät markkinaosuudet, kasvava myynti ja toimintojen kehittäminen luovat pohjan pitkäjänteiselle yhteistyölle.

Tavarantoimittajien toimitusvaikeudet voivat lisääntyä taantuman seurauksena. Myös konkurssiriski voi kasvaa. Keskeisten tavarantoimittajien taloudellisen tilanteen ja toimitusvarmuuden seurannan sekä korvaavien toimittajien kartoituksen tärkeys korostuu, jotta korvaavia tuotteita voidaan tarjota asiakkaille.

Toiminnan jatkuvuus ja tietoturvallisuus

Kaupan alalle on ominaista toimitusketjun monimutkaistuminen, pidentyminen sekä kasvanut riippuvuus tietojärjestelmistä, tietoliikenteestä ja ulkoisista palveluntoimittajista. Toimitusketjun häiriöt voivat aiheuttaa merkittäviä myynnin ja tuoton menetyksiä. Asiakkaalle nämä ongelmat voivat näkyä siten, ettei tuotteita ole kaupassa saatavilla tai kauppa on kiinni. Keskossa liiketoiminnan kannalta kriittisimmät tietojärjestelmät on priorisoitu ja käynnissä olevien jatkuvuuden hallinnan projektien tavoitteena on turvata kriittisten toimintojen häiriöttömyys ja riittävän nopea toipuminen vakavan häiriön jälkeen.

Tiedon merkitys liiketoiminnassa kasvaa koko ajan. Sidosryhmien ja lainsäädännön vaatimukset tiedon käsittelyn turvaamiseksi vahinkojen ja väärinkäytösten varalta ovat kasvaneet erityisesti henkilötietoihin ja korttimaksamiseen liittyen. Asiakas- ja henkilöstötietoja, maksutapahtumia sekä liikesalaisuuksia suojataan asianmukaisilla menettelytavoilla ja tietoturvaratkaisuilla.

Tuotteiden turvallisuus ja toimitusketjun laatu

Keskon lähtökohta on tarjota turvallisia tuotteita asiakkailleen. Mikäli toimitusketjun laadun varmistus pettää tai tuotevalvonta epäonnistuu, voi seurauksena olla taloudellisia tappioita, asiakkaiden luottamuksen menettäminen tai pahimmassa tapauksessa asiakkaiden terveyden vaarantuminen. Tuotetutkimuksella, kaupan omavalvonnalla, tehokkaalla tuotteiden takaisinvetomenettelyllä ja valmistajayritysten auditoinneilla varmistetaan myytävien tuotteiden laatua, turvallisuutta ja eettisyyttä.

Hävikki

Hävikki aiheuttaa merkittäviä taloudellisia tappioita kaupassa. Hävikkiä aiheuttavat mm. tavaran pilaantuminen tai rikkoutuminen, varkaudet ja muut väärinkäytökset sekä epäonnistuminen ostotoiminnassa. Hävikin hallinnan toimenpiteiden ja raportoinnin kehittäminen ovat olleet vuoden 2008 keskeisiä painopisteitä. Konsernissa selvitetään ja kehitetään jatkuvasti uusia menetelmiä ja apuvälineitä hävikin hallinnan tehostamiseksi.

Taantuman aikana taloudellisten väärinkäytösten riski kasvaa. Niiden ennalta ehkäisemiseksi tiedottamista, kontrolleja ja ohjeistusta on lisätty. Myös tietotekniikkaa hyödynnetään väärinkäytösten ennaltaehkäisyssä ja paljastamisessa entistä enemmän.

Henkilöstö

Strategioiden toteuttaminen edellyttää osaavaa ja motivoitunutta henkilöstöä. Riskinä on, ettei kaupan ala houkuttele parhaita osaajia. Työvoiman saatavuus helpottuneen taantuman aikana tilapäisesti. Erikoistuminen lisää riippuvuutta yksittäisten henkilöiden osaamisesta. Strategiatyön yhteydessä tunnistetaan strategian toteuttamiseksi tarvittava osaaminen ja laaditaan henkilöstösuunnitelmat. Panostamalla henkilöstön moniosaajuuteen lisätään tehokkuutta ja joustavuutta vähittäiskauppatoiminnassa. Henkilöstötutkimuksilla on keskeinen rooli henkilöstöjohtamisen kehittämisessä. Keskon työnantaja-

kuvaa kehitetään suunnitelmallisella sisäisellä ja ulkoisella viestinnällä sekä sidosryhmäyhteistyöllä.

Lait, sopimukset ja eettiset periaatteet

Lakien, sopimusten ja Keskon eettisten periaatteiden noudattaminen on tärkeä perusarvo. Noudattamatta jättämisestä voi seurata sakkoja, vahingonkorvauksia ja muita taloudellisia menetyksiä sekä luottamuksen tai maineen menetystä. Lakien noudattamisen varmistamiseksi konsernissa toteutetaan Compliance-ohjelmia. Kilpailuoikeudellisissa asioissa tehdään itsearviointeja. Sopimusriskejä hallitaan yhtenäistämällä sopimuksia ja sopimustentekoprosesseja. Keskon ja kauppiaiden välisissä ketjusopimuksissa on keskeistä löytää ratkaisut asiakaslupauksen laadukkaaseen toteuttamiseen ja ketjuliiketoimintaan sitoutumiseen. Toimittaessa kansainvälisesti haasteena ovat myös erilaiset tulkinnat ja menettelyt mm. verotukseen ja viranomais määräyksiin liittyen. Keskossa on tarkennettu "Vastuulliset toimintatapamme" -opasta, jonka läpivienti on ollut yksi vuoden 2008 painopisteistä vastuullisuuteen liittyen.

Keskon ja kauppiaiden välisissä ketjusopimuksissa on keskeistä löytää ratkaisut asiakaslupauksen laadukkaaseen toteuttamiseen ja ketjuliiketoimintaan sitoutumiseen. Tehokasta ketjutoiminnan ohjausta vaikeuttavat osin kilpailuoikeudelliset tulkinnat.

Keskon viestinnän tavoitteena on tuottaa ja julkaista luotettavaa tietoa oikea-aikaisesti. Mikäli Keskon julkistama tieto osoittautuisi virheelliseksi tai tiedottaminen ei muutoin täyttäisi säännöksiä, seurauksena voisi olla sijoittajien ja muiden sidosryhmien luottamuksen menettäminen ja mahdolliset sanktiot.

Oikeudenkäynnit

Vireillä ei ole merkittäviä oikeudenkäyntejä eikä konsernin toimintaan liity muitakaan hallituksen tiedossa olevia juridisia riskejä, jotka vaikuttaisivat oleellisesti konsernin toiminnan tulokseen.

Muita riskejä

Vahinkoja, onnettomuuksia ja rikoksia ennaltaehkäistään yhdenmukaisilla menettelytavoilla ja kustannustehokkailla turvallisuustoimenpiteillä. Vahinkojen taloudellisia seurauksia vakuutetaan Keskon hallituksen vahvistaman vakuutuspolitiikan mukaisesti. Kesko-konsernilla on käytössä kansainväliset vakuutusohjelmat kattamaan mm. omaisuus-, liiketoiminnan keskeytys- ja vastuuriskejä.

Laajemmin Keskon liiketoimintaan vaikuttavista riskeistä, epävarmuustekijöistä ja niiden hallintatoimenpiteistä sekä Keskon riskienhallinnan järjestämisestä ja periaatteista on kerrottu Keskon internet-sivuilla osoitteessa www.kesko.fi.

LIITE 46

Lähipiiritapahtumat

Konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin johtohenkilöt (hallitus, toimitusjohtaja ja konsernijohtoryhmä), tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja Keskon Eläkekassa. Tytäryhtiöt, yhteisyritykset ja osakkuusyhtiöt on lueteltu erillisessä liitteessä.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

Tavaroiden ja palvelujen myynti

Milj. €	2008	2007
Tavaroiden myynti		
Hallitus ja johto	24,3	24,1
Keskon Eläkekassa	1,3	4,6
Yhteensä	25,5	28,7

Palveluiden myynti

Osakkuusyhtiöt	1,0	0,7
Hallitus ja johto	1,9	1,8
Keskon Eläkekassa	1,3	1,5
Yhteensä	4,2	4,0

Lähipiiritapahtumina on eritelty sellaiset liiketoimet lähipiirin kanssa, jotka eivät konsernitilinpäätöksessä eliminoidu.

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyistä osakkuusyhtiöistä Valluga-sijoitus Oy:n omistama kiinteistö on vuokrattu konsernin käyttöön. Vähittäiskaupan Takaus Oy ja Vähittäiskaupan Tili-palvelu Oy myyvät palvelujaan Keskon ja K-kauppiaiden vähittäiskaupparyityksille. Muut osakkuusyhtiöt ovat lähinnä liikekiinteistöyhtiöitä, jotka ovat vuokranneet omistamiaan huoneistoja ja kiinteistöjä Kesko-konsernin käyttöön. Osakkuusyhtiöt, jotka ovat keskinäisiä kiinteistöyhtiöitä, on yhdistelty konsernitilinpäätökseen omistussosuuden mukaisesti.

Kolme Keskon hallituksen jäsentä toimii K-kauppiaina. Konserniyhtiöt myyvät tavaroita ja palveluita heidän kontrolloimilleen yritysille.

Keskon Eläkekassa on itsenäinen juridinen yksikkö, joka hallinnoi osaa konsernin Suomen henkilöstön eläkevaroista. Eläkevaroihin sisältyy Kesko Oyj:n osakkeita 93,5 milj. euroa. Eläkekassan omistamia kiinteistöjä ja huoneistoja on vuokrattu Kesko-konsernille, joka on vuokrannut niistä pääosan edelleen kauppiaille. Keskon-konserni maksoi Eläkekassalle vuonna 2008 kannatusmaksuja yhteensä 62,7 milj. euroa (56,4 milj. euroa).

Tavaroiden ja palvelujen myynnit lähipiirille ovat toteutuneet yleisillä markkinaehdoilla ja perustuvat markkinahintoihin.

Tavaroiden ja palvelujen ostot

Milj. €	2008	2007
Tavaroiden ostot		
Osakkuusyhtiöt	0,0	0,4
Hallitus ja johto	2,2	2,9
Yhteensä	2,2	3,3

Palveluiden ostot

Osakkuusyhtiöt	2,5	1,9
Hallitus ja johto	0,1	0,0
Eläkekassa	0,2	0,0
Yhteensä	2,8	1,9

Lisäksi liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyy Kesko-konsernin maksamia vuokratuloja Keskon Eläkekassalle 22,4 milj. euroa (18,4 milj. euroa).

Hallituksen palkkiot

Tuhat €	2008	2007
Hallituksen jäsenet		
Heikki Takamäki, puheenjohtaja	67,5	65,5
Keijo Suila, varapuheenjohtaja	50,0	49,5
Pentti Kalliala	37,5	35,0
Ilpo Kokkila	35,5	34,0
Maarit Näkyvä	41,0	37,5
Seppo Paatelainen	38,5	36,0
Jukka Säilä	35,5	34,0

Pääjohtajan ja varatoimitusjohtajan sekä konsernijohtoryhmän palkat ja palkkiot

Tuhat €	2008	2007
Matti Halmesmäki, pääjohtaja	838,6	736,1
Juhani Järvi, varatoimitusjohtaja (17.3.2005–31.5.2007)	0,0	124,6
Konsernijohtoryhmä (muut jäsenet)	1 706,5	1 697,1

Muut ylimmän johdon työsuhte-etuudet

Osakkeisiin perustuvat suoritukset

Toimitusjohtajalla oli 31.12.2008 optio-oikeuksia 100 000 kappaletta, joista vuonna 2008 annettiin 2007B optio-oikeuksia 50 000 kappaletta. Jos toimitusjohtajan optio-oikeuksilla oletetaan merkityn osakkeita, on optio-osuuksien osuus 0,1 %:ia osakkeista ja 0,03 %:ia kaikista äänistä. Konsernijohtoryhmän muilla jäsenillä oli 31.12.2008 myönnettyjä optio-oikeuksia yhteensä 353 500 kappaletta. Konsernijohtoryhmän muille jäsenille annettiin vuonna 2008 2007B optio-oikeuksia 145 000 kappaletta. Konsernijohtoryhmän jäsenten optio-oikeuksilla on samantyyppiset ehdot ja vapaakirjautumisajat kuin muilla johdon optio-ohjelmiin kuuluvilla optio-oikeuksilla.

Eläke-etuudet

Pääjohtajan vanhuuseläkeikä on 60 vuotta ja täysimääräinen eläke 66 % eläkepalkasta. Muiden konsernijohtoryhmän jäsenten eläke-etuudet määräytyvät työntekijäin eläkelain (TyEL) mukaisesti tai erilliseen sopimukseen perustuen, jolloin vanhuuseläkeikä vaihtelee 60 vuodesta 62 vuoteen ja täysimääräinen eläke on 66 % eläkepalkasta.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Pääjohtajan irtisanomisaika on 6 kuukautta. Irtisanomisaajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa 12 kuukauden palkkaa. Muiden konsernijohtoryhmän jäsenten irtisanomisaika on 6 kuukautta ja irtisanomisaajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa 6–12 kuukauden palkkaa.

Rahoituskulut

Milj. €	2008	2007
Osakkuusyrityöt	1,6	1,2
Hallitus ja johto	0,0	0,0
Eläkekassa	0,2	0,1
Yhteensä	1,8	1,3

Myyntisaamiset

Milj. €	2008	2007
Osakkuusyrityöt	0,0	0,1
Hallitus ja johto	1,7	1,7
Eläkekassa	0,2	0,5
Yhteensä	1,9	2,3

Kolme Keskon hallituksen jäsentä toimii K-kauppiaina. Keskon myynnistä heidän kontrolloimilleen yrityksille syntyneet saamiset olivat tilinpäätöspäivänä 1,7 milj.euroa. (1,7 milj.euroa). Saamisten vakuutena on Keskon osakkuusyrityksen Vähittäiskaupan Takaus Oy:n antama tililuottovakuus, jonka enimmäismäärä on aina rajoitettu Vähittäiskaupan Takauksen K-kauppiasyritykseltä ja -yrittäjältä saaman vastavakuuden realisointiarvoon. Vastavakuuden arvo oli tilikauden päättyessä 3,5 milj. euroa (5,9 milj. euroa).

Muut lyhytaikaiset velat

Milj. €	2008	2007
Osakkuusyrityöt	37,4	24,1
Hallitus ja johto	0,6	0,9
Eläkekassa	2,6	1,9
Yhteensä	40,6	26,9

Muihin lyhytaikaisiin velkoihin sisältyy mm. ketjuhyvityselkoja K-kauppiaina toimivien kolmen Keskon hallituksen jäsenen kontrolloimille yrityksille. Ketjuhyvitystä maksetaan jälkikäteen totetuneiden vuosiestojen ja toiminnan laatuun liittyvien kriiteerien perusteella.

Lisäksi Keskolla on pitkäaikaista saamista kiinteistöosakkuusyrityiltä 1,6 milj. euroa.

LIITE 47

Muut liitetiedot

TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Maatalouskesko Oy jakautui 1.1.2009 siten, että Suomen maatalouskaupan toiminnot liitettiin osaksi Rautakesko Oy:tä. Lisäksi traktoreiden ja puimureiden kauppa sekä Baltian maatalous- ja konekauppayhtiöt liitettiin osaksi Konekesko Oy:tä (Pörsstitiedote 28.5.2008).

Anttila Oy, K-citymarket Oy (käyttötavara) ja muut Kesko-konsernin käyttötavarayhtiöt tiivistävät yhteistoimintaansa. Kesko-konsernin ensisijaiset raportoitavat segmentit ovat 1.1.2009 lähien ruokakauppa, käyttötavarakauppa, rautakauppa sekä auto- ja konekauppa (Pörsstitiedote 12.12.2008).

LIITE 48

Tilinpäätöksen tunnusluvut

Jatkuvat toiminnot		2005	2006	2007	2008
Tuloslaskelma					
Liikevaihto	milj. €	7 647	8 493	9 287	9 600
Liikevaihdon muutos	%	5,9	11,1	9,4	3,4
Henkilöstökulut	milj. €	445	515	547	578
Henkilöstökulut liikevaihdosta	%	5,8	6,1	5,9	5,7
Poistot ja arvonalentumiset	milj. €	127	129	116	178
Liikevoitto	milj. €	256	355	322	286
Liikevoitto liikevaihdosta	%	3,3	4,2	3,5	3,0
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	milj. €	213	273	315	217
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä liikevaihdosta	%	2,8	3,2	3,4	2,3
Rahoitustuotot ja -kulut	milj. €	-8	-5	36	1
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	milj. €	1	1	0	2
Voitto ennen veroja	milj. €	249	351	358	289
Voitto ennen veroja	%	3,3	4,1	3,9	3,0
Tuloverot	milj. €	54	105	87	89
Lopetetut toiminnot	milj. €	-6	133	37	42
Investoinnit	milj. €	361	246	228	338
Investoinnit liikevaihdosta	%	4,7	2,9	2,5	3,5
Henkilökunta keskimäärin tilikauden aikana		16 436	18 937	20 520	21 327
Henkilökunta, 31.12., ml. osa-aikaiset		21 168	23 052	25 208	24 668
Tulos/osake, laimennusvaikutuksella oikaistu	€	1,90	2,39	2,52	1,81
Tulos/osake, laimentamaton	€	1,93	2,41	2,54	1,82

Koko konserni		2005	2006	2007	2008
Tilikauden voitto (sis. vähemmistöosuuden)	milj. €	189	379	307	241
Tilikauden voitto liikevaihdosta	%	2,3	4,2	3,2	2,5
Emoyhtiön omistajille	milj. €	181	369	285	220
Vähemmistölle	milj. €	8	10	22	21
Kannattavuus					
Oman pääoman tuotto	%	13,0	23,1	16,4	12,1
Oman pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä	%		11,4	12,7	8,1
Sijoitetun pääoman tuotto	%	12,5	22,6	17,4	14,2
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä	%		13,3	14,5	10,0
Sidotun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä	%	9,5	12,3	14,7	10,3
Korolliset nettovelat/käyttökate		1,6	0,3	0,6	0,1
Rahoitus ja taloudellinen asema					
Nettovelkaantumisaste	%	42,4	11,9	14,0	2,3
Omavaraisuusaste	%	42,3	47,0	48,5	52,4
Muut tunnusluvut					
Investoinnit	milj. €	454	282	228	339
Investoinnit liikevaihdosta	%	5,4	3,1	2,5	3,5
Henkilökunta keskimäärin tilikauden aikana		21 305	23 756	20 520	21 327
Henkilökunta, 31.12., ml. osa-aikaiset		26 608	23 755	25 890	24 668
Osakekohtaiset tunnusluvut					
Konserni yhteensä					
Tulos/osake, laimennusvaikutuksella oikaistu	€	1,87	3,76	2,90	2,24
Tulos/osake, laimentamaton	€	1,89	3,80	2,92	2,25
Oma pääoma/osake, oikaistu	€	15,35	17,94	19,53	20,09
Osinko/osake	€	1,10	1,50	1,60	1,00*
Osinko tuloksesta, %	%	58,8	39,9	55,2	44,7*
Liiketoiminnan rahavirta/osake, oikaistu	€	3,07	3,35	2,52	1,37
Hinta/voitto-suhde (P/E), A-osake, oikaistu		11,86	10,22	13,07	9,84
Hinta/voitto-suhde (P/E), B-osake, oikaistu		11,74	10,64	13,02	7,96
Efektiiivinen osinkotuotto, A-osake	%	4,6	3,9	4,2	4,6*
Efektiiivinen osinkotuotto, B-osake	%	4,6	3,8	4,2	5,6*
Osakkeen kurssi 31.12.					
A-osake	€	24,19	38,43	37,85	22,00
B-osake	€	23,95	40,02	37,72	17,80
Osakkeen keskipurssi					
A-osake	€	21,93	30,10	43,85	28,30
B-osake	€	21,04	31,34	43,36	23,51
Osakekannan markkina-arvo, A-osake	milj. €	768	1 220	1 201	698
Osakekannan markkina-arvo, B-osake	milj. €	1 551	2 632	2 491	1 176
Pörssivaihto					
A-osake	milj. kpl	1	2	4	1
B-osake	milj. kpl	66	77	122	121
Suhteellinen vaihto					
A-osake	%	4,1	6,4	11,5	4,5
B-osake	%	101,5	117,1	185,3	183,3
Osakkeiden oikaistu lukumäärä 31.12.	milj. kpl	97	98	98	98
A-osakkeen tuotto	%	15,4	29,3	26,6	10,9
B-osakkeen tuotto					
Viideltä viimeksi kuluneelta tilikaudelta	%	29,2	42,8	36,1	12,9
Kymmeneltä viimeksi kuluneelta tilikaudelta	%	18,6	22,7	18,7	11,7

* ehdotus yhtiökokoukselle

Tunnuslukujen laskentakaavat

Kannattavuus

$$\text{Oman pääoman tuotto, \%} = \frac{\text{Voitto / tappio ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääöma}} \times 100$$

$$\text{Oman pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, \%} = \frac{\text{Voitto / tappio oikaistuna kertaluonteisilla erillä ennen veroja} - \text{tuloverot oikaistuna kertaluonteisten erien verovaikutuksella}}{\text{Oma pääöma}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto, \%} = \frac{\text{Voitto / tappio ennen veroja} + \text{rahoituskulut}}{\text{Oma pääöma} + \text{korolliset velat}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, \%} = \frac{\text{Voitto / tappio oikaistuna kertaluonteisilla erillä ennen veroja} + \text{rahoituskulut}}{\text{Oma pääöma} + \text{korolliset velat}} \times 100$$

$$\text{Sidotun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, \%} = \frac{\text{Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä}}{\text{(Pitkäaikaiset varat + Vaihto-omaisuus + Saamiset + Muut lyhytaikaiset varat - Korottomat velat) keskimäärin 12 kuukaudelta}} \times 100$$

$$\text{Käyttökate} = \text{Liikevoitto} + \text{poistot} + \text{arvonalentumiset}$$

Rahoitus ja taloudellinen asema

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oma pääöma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}} \times 100$$

$$\text{Nettovelkaantumisaste, \%} = \frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääöma}} \times 100$$

$$\text{Korolliset nettovelat/käyttökate} = \frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Käyttökate}}$$

Osakekohtaiset tunnusluvut

$$\text{Tulos/osake, laimennettu} = \frac{\text{Voitto/tappio} - \text{Vähemmistöosuus}}{\text{Keskimääräinen optioiden laimennusvaikutuksella oikaistu osakkeiden lukumäärä}}$$

$$\text{Tulos/osake, laimentamaton} = \frac{\text{Voitto/tappio} - \text{Vähemmistöosuus}}{\text{Keskimääräinen osakkeiden lukumäärä}}$$

$$\text{Oma pääöma/osake} = \frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääöma}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$$

$$\text{Osinko tuloksesta, \%} = \frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}} \times 100$$

$$\text{Hinta/voitto-suhde, (P/E)} = \frac{\text{Tilinpäätöspäivän osakekurssi}}{\text{Tulos/osake}}$$

$$\text{Efektiivinen osinkotuotto-\%} = \frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tilinpäätöspäivän kurssi}} \times 100$$

$$\text{Osakekannan markkina-arvo} = \text{Tilinpäätöspäivän kurssi} \times \text{osakkeiden lukumäärä}$$

$$\text{Liiketoiminnan rahavirta/osake} = \frac{\text{Liiketoiminnan rahavirta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä}}$$

$$\text{A-osakkeen ja B-osakkeen tuotto} = \text{Osakkeen kurssimuutos} + \text{osinkotuotot vuosituotona}$$

Muut

$$\text{Liiketoiminnan rahavirta} = \text{Liikevoitto} + \text{poistot ja arvonalennukset} \pm \text{nettokäyttöpääoman muutos} \pm \text{rahoitustuotot ja -kulut} - \text{tuloverot}$$

LIITE 49

Osakeomistuksen jakautuminen

Osakeomistuksen jakautuminen omistajaryhmittäin 31.12.2008

Kaikki osakkeet	Osakkeiden määrä, kpl	Osuus kaikista osakkeista, %
Yritykset ja asuntoyhteisöt	25 959 020	26,54
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6 325 086	6,47
Julkisyhteisöt	11 166 916	11,42
Kotitaloudet	28 725 937	29,36
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	6 136 081	6,27
Ulkomaiset	602 227	0,62
Hallintarekisteröidyt	18 909 587	19,33
Yhteensä	97 824 854	100,00

10 suurinta osakkeenomistajaa osakelukumäärän perusteella 31.12.2008

	Osakkeiden määrä, kpl	Osuus osakkeista, %	Äänimäärä	Osuus äänimäärästä, %
1. Keskon Eläkekassa	4 438 885	4,54	35 388 850	9,23
2. K-Kauppiaслиitto ry	3 348 433	3,42	33 116 680	8,64
3. Vähittäiskaupan Takaus Oy	2 802 533	2,86	26 459 330	6,90
4. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 113 608	2,16	4 583 649	1,20
5. Valluga-sijoitus Oy	1 340 439	1,37	13 404 390	3,50
6. Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 310 986	1,34	1 310 986	0,34
7. Oy The English Tearoom Ab	1 008 400	1,03	1 008 400	0,26
8. Valtion Eläkerahasto	950 000	0,97	950 000	0,25
9. Vähittäiskaupan Ammattikasvatussäätiö	917 913	0,94	7 808 178	2,04
10. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	674 500	0,69	674 500	0,18

10 suurinta osakkeenomistajaa äänimäärän perusteella 31.12.2008

	Osakkeiden määrä, kpl	Osuus osakkeista, %	Äänimäärä	Osuus äänimäärästä, %
1. Keskon Eläkekassa	4 438 885	4,54	35 388 850	9,23
2. K-Kauppiaслиitto ry	3 348 433	3,42	33 116 680	8,64
3. Vähittäiskaupan Takaus Oy	2 802 533	2,86	26 459 330	6,90
4. Valluga-sijoitus Oy	1 340 439	1,37	13 404 390	3,50
5. Vähittäiskaupan Ammattikasvatussäätiö	917 913	0,94	7 808 178	2,04
6. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 113 608	2,16	4 583 649	1,20
7. Ruokacity Myyrmäki Oy	389 541	0,40	3 895 410	1,02
8. K-Ruokakauppiaслиhdistys ry	337 605	0,35	3 376 050	0,88
9. Heimo Välinen Oy	300 000	0,31	2 824 500	0,74
10. Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.	329 000	0,34	2 129 000	0,56

JOHDON OSAKEOMISTUS

Kesko Oyj:n hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä edellä mainittujen määräysvallassa olevat yhteisöt omistivat joulukuun 2008 lopussa 202 910 kpl Kesko Oyj:n A-osaketta ja 210 370 kpl Kesko Oyj:n B-osaketta, eli yhteensä 413 280 kpl, mikä edustaa 0,42 % yhtiön koko osakekannasta ja 0,58 % äänistä.

Toimitusjohtajalla oli 31.12.2008 Kesko Oyj:n A-osakkeita 2 000 kappaletta ja Kesko Oyj:n B-osakkeita 7 000 kappaletta, mitkä edustavat 0,01 %:ia yhtiön koko osakekannasta ja 0,01 %:ia äänistä. Lisäksi toimitusjohtajalla on optio-oikeuksia 100 000 kappaletta, joista vuonna 2008 annettiin 2007B optio-oikeuksia 50 000 kappaletta. Jos toimitusjohtajan optio-oikeuksilla oletetaan merkityn osakkeita, on optio-osuuksien osuus 0,1 %:ia osakkeista ja 0,03 %:ia kaikista äänistä.

LIITE 50

Tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt 31.12.2008

OSUUKSET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ		Konsernin	Emoyhtiön	Muiden konserniyritysten		Konsernin	Emoyhtiön
Emoyhtiön omistamat	Kotipaikka	omistus- osuus %	omistus- osuus %	omistamat	Kotipaikka	omistus- osuus %	omistus- osuus %
Anttila Oy	Helsinki	100,00	100,00	Agro Trade Latvija SIA	Riika, Latvia	100,00	
Indoor Group Oy	Lahti	100,00	100,00	Antti SIA	Riika, Latvia	100,00	
Intersport Finland Oy	Helsinki	100,00	100,00	Anttila AS	Viljandi, Viro	100,00	
K-instituutti Oy	Helsinki	72,00	72,00	Ap Real Estate SIA	Riika, Latvia	100,00	
K-Plus Oy	Helsinki	100,00	100,00	Asko Möbler AB	Huddinge, Ruotsi	100,00	
Kenkäkesko Oy	Helsinki	100,00	100,00	Auto-Span Oy	Helsinki	100,00	
Keru Kiinteistöt Oy	Helsinki	100,00	100,00	Barker-Littoinen Oy	Espoo	100,00	
Kesko Real Estate Latvia SIA	Riika, Latvia	100,00	100,00	Bruland Bygg AS	Förde, Norja	66,30	
Keslog Oy	Helsinki	100,00	45,05	Byggmakker Distribution AS	Ski, Norja	100,00	
Kestra Kiinteistöpalvelut Oy	Helsinki	100,00	100,00	Byggmakker Norge AS	Oslo, Norja	99,92	
Kiinteistö Oy Kangasalan				Cassa Oy	Helsinki	100,00	
Palvelukeskus	Kangasala	82,50	82,50	Daugavkrasts M SIA	Riika, Latvia	100,00	
Kiinteistö Oy Kemin Asemakatu 4	Kemi	66,50	66,50	Fiesta Real Estate AS	Tallinna, Viro	100,00	
Kiinteistö Oy Lahden Lyhytkatu 1	Lahti	50,00	50,00	Hauhon Kiinteistö- ja			
Kiinteistö Oy Pontsonkulma	Helsinki	94,57	94,57	Kauppakeskus Oy	Hauho	100,00	
Kiinteistö Oy Porin				Hasti-Ari AS	Ski, Norja	100,00	
Hyväntuulentie 2	Pori	70,80	70,82	Ikosen Oü	Tallinna, Viro	100,00	
Kiinteistö Oy Sunan Hallitalo	Espoo	100,00	100,00	Indoor Group AS	Tallinna, Viro	100,00	
Kiinteistö Oy Turvesuonkatu 10	Tampere	100,00	100,00	Indoor Group SIA	Riika, Latvia	100,00	
Kiinteistö Oy Voisalmen Liiketalo	Lappeenranta	100,00	100,00	Indoor Group UAB	Vilna, Liettua	100,00	
Kiinteistö Oy Välvainion				Indoorpalvelu Oy	Lahti	100,00	
Ostoskeskus	Oulu	65,97	65,97	Insofa Oy	Lahti	100,00	
Klintcenter Ab	Maarianhamina	100,00	100,00	Interstroy OOO	Venäjä	100,00	
K-talousohjelukeskus Oy	Helsinki	100,00	100,00	Ka Jelgava SIA	Jelgava, Latvia	100,00	
Maatalouskesko Oy	Helsinki	100,00	100,00	K-citymarket Oy	Helsinki	100,00	
Malmintorin Pysäköintitalo Oy	Helsinki	99,91	99,91	Konekesko Eesti AS	Tallinna, Viro	100,00	
Musta Pörssi Oy	Helsinki	100,00	100,00	Kesko Agro Lietuva UAB	Vilna, Liettua	100,00	
Plussa Oü	Tallinna, Viro	100,00	100,00	Konekesko SIA	Riika, Latvia	100,00	
Rautakesko Oy	Helsinki	100,00	100,00	Kesko Real Estate OOO	Pietari, Venäjä	100,00	
Ruokakesko Oy	Helsinki	100,00	100,00	Kesko Real Estate Services OOO	Pietari, Venäjä	100,00	
Sincera Oy	Helsinki	100,00	100,00	Keslog AS	Tallinna, Viro	100,00	
Variston Liikekeskus Oy	Vantaa	75,00	75,00	Kespro Oy	Helsinki	100,00	
VV-Auto Group Oy	Helsinki	100,00	100,00	Kestroy 1 ZAO	Moskova, Venäjä	100,00	
				Kiinteistö Oy Ahtialan Liiketalo	Lahti	100,00	
				Kiinteistö Oy Arolan Risteys	Elimäki	100,00	
				Kiinteistö Oy Hannunhelmi	Kirkkonummi	100,00	
				Kiinteistö Oy Imatran			
				Lappeentie 44	Imatra	100,00	
				Kiinteistö Oy Kotkan			
				Kauppahuone	Kotka	100,00	
				Kiinteistö Oy Länsi-Kaisla	Espoo	100,00	
				Kiinteistö Mesta Oy	Helsinki	100,00	
				Kiinteistö Oy Pälkäneen			
				Liikekeskus	Kangasala	79,98	
				Kiinteistö Oy Sarviniitynkatu 4	Kerava	100,00	
				Kiinteistö Oy Tampuri	Helsinki	100,00	
				Kiinteistö Oy Tarkkaiikka	Oulu	100,00	
				Kiinteistö Oy Vantaan			
				Kiitoradantie 2	Vantaa	100,00	

Muiden konserniyritysten omistamat		Konsernin omistus- osuus %	Emoyhtiön omistus- osuus %	OSAKKUUSYHTIÖT		Konsernin omistus- osuus %	Emoyhtiön omistus- osuus %
	Kotipaikka			Emoyhtiön omistamat	Kotipaikka		
K-Maatalouskaupat Oy	Helsinki	100,00		Graanin Liikekeskus Oy	Mikkeli	50,00	50,00
Knuto AS	Norja	100,00		Itäkeskuksen Pysäköintitalo Oy	Helsinki	44,49	44,49
Konekesko Oy	Helsinki	100,00		Kiinteistö Oy Janakkalan			
Konekesko 000	Pietari, Venäjä	100,00		Linnatuuli	Janakkala	29,86	29,86
Konekesko Holding Oy	Helsinki	100,00		Kiinteistö Oy Itäaukio	Lahti	26,20	26,20
K Prof SIA	Riika, Latvia	100,00		Kiinteistö Oy Joensuu			
K Rauta SIA	Riika, Latvia	100,00		Kaupunginportti	Joensuu	22,77	22,77
K-Rauta AB	Tukholma, Ruotsi	100,00		Kiinteistö Oy Lentokentän			
Kr Fastigheter AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Palvelutalo	Vantaa	32,59	32,59
Kr Fastigheter i Eskilstuna AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Kiinteistö Oy Mellunmäen Liike- ja Toimintakeskus	Helsinki	23,42	23,42
Kr Fastigheter i Järfalla AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Kiinteistö Oy Ulvilan Hansa	Ulvila	42,41	42,41
Kr Fastigheter i Halmstad AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Kiinteistö Oy Vantaanportin			
Kr Fastigheter i Umeå AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Liikekeskus	Vantaa	27,87	27,87
Kr Fastigheter i Täby AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Levin Aquahovi Kiinteistöt Oy	Kittilä	25,00	25,00
Kr Fastigheter Servicekontor AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Raksilan Paikoitus Oy	Oulu	33,33	33,33
Kr Fastigheter i Sundsvall AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Valluga-sijoitus Oy	Helsinki	39,00	39,00
Kr Fastigheter i Uppland AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Vähittäiskaupan Takaus Oy	Helsinki	34,35	34,35
K-Rauta Fastigheter i Malmö AB	Sollentuna, Ruotsi	100,00		Vähittäiskaupan Tilipalvelu VTP Oy	Helsinki	30,00	30,00
Lakalaivan Autokorjaamo Oy	Tampere	100,00					
Limingan Portti	Liminka	100,00					
Loimaan Maatalous- ja				Muiden konserniyritysten omistamat			
Rautakauppa Oy	Helsinki	100,00		Kiinteistö Oy Meri-Pietari	Helsinki	23,12	
Match-Point 000	Kaluga, Venäjä	100,00		Kiinteistö Oy Lahden			
Masterstropof ZAO	Pietari, Venäjä	100,00		Teollisuuskeskus	Lahti	48,32	
Mezciems Real Estate SIA	Riika, Latvia	100,00					
Norgros Handel AS	Lilleström, Norja	100,00					
	Minsk,						
Oma 000	Valko-Venäjä	6,05					
Polo Ls SIA	Riika, Latvia	100,00					
Pikoil Oy	Espoo	100,00					
Rake Bergen AS	Oslo, Norja	100,00					
Rake Eiendom AS	Oslo, Norja	100,00					
Rautakesko AS	Tallinna, Viro	100,00					
Rautakesko A/S	Riika, Latvia	100,00					
Ruokakeskon Kiinteistöt Oy	Helsinki	100,00					
Romos Holdingas UAB	Kaunas, Liettua	12,11					
Senukai UAB	Kaunas, Liettua	99,20					
Senuku Prekybos Centras UAB	Vilna, Liettua	50,00					
Senuku Tirdzniecibas Centras SIA	Riika, Latvia	100,00					
Sotka Eesti Oü	Viro	100,00					
Spc Holding UAB	Kaunas, Liettua	100,00					
Stroymaster Holding Finland Oy	Helsinki	100,00					
Stroymaster ZAO	Pietari, Venäjä	100,00					
Sunretail ZAO	Moskova, Venäjä	100,00					
Tampereen Länsikeskus Oy	Tampere	94,43					
Teploschit 000	Yaroslavi, Venäjä	100,00					
Tp Real Estate SIA	Riika, Latvia	100,00					
Trögstadveien 13 AS	Ski, Norja	100,00					
Turun VV-Auto Oy	Turku	100,00					
Verdal Eiendom AS	Ski, Norja	100,00					
VV-Autotalot Oy	Helsinki	100,00					

Emoyhtiön tilinpäätös 2008

Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

€	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Liikevaihto	18 193 914,32	16 761 333,00
Liiketoiminnan muut tuotot	299 019 437,07	249 816 297,07
Materiaalit ja palvelut	-454,51	-274,98
Henkilöstökulut	-12 971 150,41	-13 651 741,54
Poistot ja arvonalentumiset	-37 541 067,49	-24 045 119,06
Liiketoiminnan muut kulut	-129 245 796,46	-172 452 664,52
Liikevoitto	137 454 882,52	56 427 829,97
Rahoitustuotot ja -kulut	37 555 785,57	47 808 921,74
Voitto ennen satunnaisia eriä	175 010 668,09	104 236 751,71
Satunnaiset erät	99 866 000,00	138 632 000,00
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	274 876 668,09	242 868 751,71
Tilinpäätössiirrot	26 513 831,22	5 797 754,74
Voitto ennen veroja	301 390 499,31	248 666 506,45
Tuloverot	-64 679 900,23	-54 392 730,23
Tilikauden voitto	236 710 599,08	194 273 776,22

Emoyhtiön tase (FAS)

€	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Muut pitkävaikutteiset menot	6 455 877,43	7 714 791,78
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 641 853,61	2 451 132,91
	8 097 731,04	10 165 924,69
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	111 379 744,40	112 152 662,59
Rakennukset ja rakennelmat	309 366 678,87	331 402 014,49
Koneet ja kalusto	4 980 270,93	5 972 140,83
Muut aineelliset hyödykkeet	8 158 495,25	7 205 486,53
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 094 125,24	5 410 734,59
	440 979 314,69	462 143 039,03
SIJOITUKSET		
Osuudet saman konsernin yritys-		
sissä	273 535 019,71	402 270 848,48
Osuudet omistusyhteisyriyksissä	18 657 266,58	19 761 572,65
Muut osakkeet ja osuudet	7 295 881,70	7 284 058,60
	299 488 167,99	429 316 479,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
Pitkäaikainen		
Saamiset saman konsernin yri-		
tyksiltä	399 439 059,07	384 426 543,03
Saamiset omistusyhteisyriyksiltä	1 546 010,01	891 396,01
Lainasaamiset muut pitkäaikai-		
nen	3 310 137,35	0,00
	404 295 206,43	385 317 939,04
Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	184 033,61	1 752 057,86
Saamiset saman konsernin yri-		
tyksiltä	546 643 021,41	589 954 855,91
Saamiset omistusyhteisyriyksiltä	3 104 920,53	4 175 243,23
Muut saamiset	243 510,35	220 795,53
Siirtosaamiset	25 382 155,33	30 012 572,21
	575 557 641,23	626 115 524,74
RAHOITUSARVOPAPERIT		
Muut arvopaperit	383 152 895,82	261 072 406,31
RAHAT JA PANKKISAAMISET	22 785 663,82	25 554 085,64
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 134 356 621,02	2 199 685 399,18

€	31.12.2008	31.12.2007
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	195 649 708,00	195 535 530,00
Osakeanti	89 900,00	733,95
Ylikurssirahasto	190 255 218,02	190 079 543,91
Muut rahastot	243 415 795,55	243 415 795,55
Edellisten tilikausien voitto	531 108 065,33	493 562 881,11
Tilikauden voitto	236 710 599,08	194 273 776,22
	1 397 229 285,98	1 316 868 260,74
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Poistoero	131 171 455,93	157 685 287,15
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	8 266 027,48	7 210 259,65
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Suunnatut velkakirjalainat	100 418 410,04	100 418 410,04
Lainat rahoituslaitoksilta	20 512 820,51	25 131 942,70
Ostovelat pitkäaikainen	279,45	
	120 931 510,00	125 550 352,74
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	90 883,83	2 570,85
Ostovelat	3 068 581,11	5 340 301,42
Velat saman konsernin yritys-		
sille	352 147 751,01	437 093 346,44
Velat omistusyhteisyriyksille	37 212 846,36	23 966 613,67
Muut velat	69 526 049,14	113 939 237,49
Siirtovelat	14 712 230,18	12 029 169,03
	476 758 341,63	592 371 238,90
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 134 356 621,02	2 199 685 399,18

Emoyhtiön rahoituslaskelma

€	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen satunnaisia eriä	175 010 668,09	104 236 751,71
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	22 542 266,17	22 521 937,84
Rahoitustuotot ja -kulut	-37 555 785,57	-47 808 921,74
Muut oikaisut	-115 916 129,96	-35 269 899,81
	44 081 018,73	43 679 868,00
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys (-/+)	4 314 998,23	1 038 689,43
Koroton lyhytaikainen velka, lisäys/vähennys (+/-)	3 239 414,65	2 570 437,40
	7 554 412,88	3 609 126,83
Maksetut korot	-39 864 151,14	-32 455 510,98
Saadut korot	72 980 921,01	57 896 930,59
Saadut osingot	6 220 481,75	23 407 952,75
Maksetut verot	-62 090 706,16	-75 024 522,45
	-22 753 454,54	-26 175 150,09
Liiketoiminnan rahavirta	28 881 977,07	21 113 844,74
Investointien rahavirta		
Investoinnit muihin sijoituksiin	-50 000,00	-700 000,00
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-28 940 941,87	-32 866 218,80
Pitkäaikaisten saamisten lisäys	-61 937 039,62	-50 088 979,36
Tytäryhtiön myynti	149 729 156,38	35 273,57
Osakkuusyhtiön myynti	1 388 000,00	411 440,00
Luovutustulot muista sijoituksista	223 047,00	46 582 184,00
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	141 294 028,63	19 903 490,88
Investointien rahavirta	201 706 250,52	-16 722 809,71
Rahoituksen rahavirta		
Lyhytaikaisten velkojen lisäys	0,00	36 109 586,99
Lyhytaikaisten velkojen vähennys	-106 807 060,53	0,00
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	0,00	854 205,39
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	-4 618 842,74	0,00
Lyhytaikaisten korollisten saamisten lisäys/vähennys (-/+)	45 784 249,44	-95 648 887,51
Lyhytaikaiset rahamarkkinasijoitukset	-18 400 959,74	35 175 640,48
Maksetut osingot	-156 428 592,00	-146 312 550,32
Saadut ja maksetut konserniavustukset	99 866 000,00	138 632 000,00
Osakepääoman korotus	379 018,16	2 641 200,22
Muut	10 549 067,77	1 145 351,32
Rahoituksen rahavirta	-129 677 119,64	-27 403 453,43
Rahavarojen muutos	100 911 107,95	-23 012 418,40
Rahavarat 1.1.	181 120 445,86	204 132 864,26
Rahavarat 31.12.	282 031 553,81	181 120 445,86

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Kesko Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain (FAS) mukaisesti.

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno-
vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Poistoajat

Muut pitkävaikutteiset menot 5–14 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno-
vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Poistoajat

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistona
aineellisten hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella
alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistoaikoina on käytetty	
Rakennukset ja rakennelmat	15–33 vuotta
Rakennusten ainesosat	8 vuotta
Koneet ja kalusto	8 vuotta
tai koneet ja kalusto vuoden	
1999 hankinnoista alkaen	25 %:n menojäännöspoisto
Autot	5 vuotta
Tietotekniset kalustot	3–5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–14 vuotta

Maa-alueista ei ole tehty poistoja. Suunnitelman mukaiset
poistot ja poistoeron muutos yhteensä vastaavat EVL-poistoja.
Poistoeron muutos on käsitelty tilinpäätössiirtoina.

RAHOITUSOMAISUUDEN ARVOSTUS

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintameno-
tai sitä alempaan markkinahintaan.

VALUUTTAMÄÄRÄISET ERÄT

Valuuttamääräiset erät on muutettu Suomen rahan määräisiksi
tilinpäätöspäivän Euroopan Keskuspankin keskikurssin mukaan.
Jos saaminen tai velka on sidottu kiinteään kurssiin, sitä on
käytetty muuntamisessa. Kurssierot on kirjattu tilinpäätökseen
tulosvaikutteisesti.

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Korkojohdannaiset

Korkojohdannaisia käytetään muokkaamaan lainojen korkosi-
donnaisuusaikaa. Tavoiteduraatio on kolme vuotta ja sen sallit-
aan vaihdella puolentoista ja neljän vuoden välillä. Korkojoh-
dannaisista aiheutuneet kassavirrat kirjataan tilikauden aikana
korkotuotoiksi tai -kuluiksi sulkemispäivän mukaan. Tilinpäät-
öksessä avoimet korkotermini-, -futuuri-, -optio- ja -swap-

sopimukset arvostetaan markkinahintoihin. Realisoitumattomia
arvonnousuja ei tulouteta. Mahdolliset arvostustappiot kirja-
taan korkokulukuksi.

Valuuttajohdannaiset

Valuuttajohdannaisia käytetään suojaamistarkoituksessa sekä
translaatio- että transaktioriskiltä. Valuuttatermiinit arvostetaan
tilinpäätöspäivän termiinikurssiin. Avoimien johdannaisopi-
musten kurssierot kirjataan rahoituseriin. Jos johdannaisella on
suojattu valuuttamääräistä tase-erää, on arvonnousu kirjattu
tase-erän muutosta vastaan. Optiosopimusten osalta preemiot
sisältyvät taseen siirtyviin eriin, kunnes ne erääntyvät tai
arvonnousu tilinpäätöspäivänä edellyttää tulokseen kirjaa-
mista.

Hyödykejohdannaiset

Kesko Oyj:n tytäryhtiö Kestra Kiinteistöpalvelut Oy käyttää säh-
köjohdannaisia konsernin ja sen kauppioiden energiakustan-
nusten tasaamiseen. Keskon tytäryhtiöt maataloustoimialalla
käyttävät viljajohdannaisia suojautuakseen viljan hintariskiltä.
Kesko Oyj on ulkoinen vastapuoli pankin kanssa tehdyissä
sähkö- ja viljajohdannaisissa ja tekee sisäisen suojauksen vas-
taavaan hintaan tytäryhtiön kanssa. Kesko Oyj:n osalta ei mis-
sään vaiheessa ole johdannaispositiota eikä näinollen myös-
kään tulosvaikutusta. Sähkön hintariskiä tarkastellaan viiden
vuoden aikajänteellä. Tilikauden aikana toimitetun sähkön hin-
taa suojaavien johdannaisien osalta arvonnousut kirjataan
Keskossa korkotuottoihin ja -kuluihin. Tulevaisuuden ostoja
suojaavien sopimusten realisoitumattomia voittoja ja tappioita
ei ole kirjattu tuloslaskelmaan. Viljajohdannaisien osalta tilin-
päätöksessä avoimet sopimukset arvostetaan markkinahintoi-
hin. Avointen sopimusten arvostuserot kirjataan Keskossa
rahoituseriin.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Kesko Oyj:n henkilökunnan eläkevakuumukset on järjestetty Kes-
kon Eläkekassan kautta, jonka lisäetuja myöntävä A-osasto on
suljettu 9.5.1998. Osalle johtajana tai muuna esimiehenä toi-
mivista henkilöistä on tehtävään liittyväksi eläkeiäksi sovittu 60
tai 62 vuotta. Eläkkeet kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan.

PAKOLLISET VARAUKSET

Pakollisina varauksina on taseessa esitetty eriä, joihin on sopi-
muksin tai muutoin sitouduttu, mutta jotka eivät ole vielä rea-
lisoituneet. Pakollisten varausten muutokset sisältyvät tuloslas-
kelmaan. Konsernin harjoittaman liiketoiminnan käytöstä pois-
tuneiden tyhjien vuokratilojen vuokravastuu samoin kuin vas-
taavien tilojen ulkopuolisille vuokrauksesta aiheutuvat tappiot
on käsitelty pakollisena varauksena.

TULOVEROT

Tuloveroihin sisältyvät tilikauden tuloksen perusteella lasketut
tuloverot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuunpannut tai
palautetut verot. Laskennallisia veroja ei sisällytetä emoyhtiön
tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Tuloslaskelman liitetiedot

Milj.€	2008	2007
1. Liiketoiminnan muut tuotot		
Kiinteistöjen ja osakkeiden myyntivoitot	128,1	51,9
Vuokratuotot	169,8	197,4
Fuusiovoitot	0,8	-
Muut	0,3	0,5
Yhteensä	299,0	249,8

Myyntivoitot liittyvät Keskon ja Nordisk Renting Oy:n välisiin kiinteistöjen vuokra- ja myyntijärjestelyihin.

2. Henkilökunnan lukumäärä keskimäärin

Kesko Oyj	160	174
Yhteensä	160	174

3. Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	10,0	10,6
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	2,1	2,1
Muut henkilösivukulut	0,9	1,0
Yhteensä	13,0	13,7

Johdon palkat ja palkkiot

Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	0,8	0,7
Hallituksen jäsenet	0,3	0,3
Yhteensä	1,1	1,0

Johdon palkat ja palkkiot on esitetty henkilöittäin eriteltyinä konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

4. Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot	22,5	22,5
Arvonalentumiset, pysyvät vastaavat	15,0	1,5
Yhteensä	37,5	24,0

Arvonalennus liittyy Vantaan Hämeenkylässä jakelukeskuksen kiinteistöön, joka korvataan uudella logistiikkakeskuksella vuonna 2011.

5. Liiketoiminnan muut kulut

Vuokratulot	87,6	117,1
Markkinointikulut	2,2	3,0
Kiinteistöjen ja kauppapaikkojen hoito	15,6	17,1
Tietoliikennekulut	12,2	11,1
Kiinteistöjen ja osakkeiden myyntitappiot	1,0	0,1
Fuusiotappiot	2,7	16,2
Muut liikekulut	8,6	8,0
Yhteensä	129,9	172,5

KHT-yhteistö PricewaterhouseCoopers

Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
Veroneuvonta	0,1	0,1
Muut palkkiot	0,1	0,0
Yhteensä	0,3	0,2

Milj.€	2008	2007
--------	------	------

6. Rahoitustuotot ja -kulut

Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	6,2	23,4
Osinkotuotot yhteensä	6,2	23,4

Muut korko- ja rahoitustuotot

Saman konsernin yrityksiltä	50,7	47,9
Muilta	67,2	26,4
Korkotuotot yhteensä	117,9	74,3

Korko- ja muut rahoituskulut

Saman konsernin yrityksille	-27,8	-21,4
Muille	-58,8	-28,5
Korkokulut yhteensä	-86,6	-49,9

Yhteensä	37,6	47,8
-----------------	-------------	-------------

7. Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin
sisältyvät erät

Saadut konserniavustukset	153,7	171,3
Annetut konserniavustukset	-53,9	-32,7
Yhteensä	99,8	138,6

8. Tilinpäätössiirrot

Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	26,5	5,8
Yhteensä	26,5	5,8

9. Pakollisten varausten muutokset

Tyhjien tilojen vastaiset vuokramenot	-2,0	-1,1
Muut muutokset	3,1	0,0
Yhteensä	1,1	-1,1

10. Tuloverot

Tuloverot satunnaisista eristä	-26,0	-36,0
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-38,6	-18,3
Yhteensä	-64,7	-54,4

LASKENNALLISET VEROT

Laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei ole merkitty taseeseen. Niiden määrä ei ole olennainen.

Taseen liitetiedot

Milj.€	2008	2007
--------	------	------

11. Muut pitkävaikutteiset menot

Hankintameno 1.1.	38,3	39,7
Lisäykset	0,7	0,1
Vähennykset	-0,9	-1,5
Siirrot erien välillä	1,0	0,0
Hankintameno 31.12.	39,1	38,3

Milj.€	2008	2007
Kertyneet poistot 1.1.	30,6	29,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,4	-0,9
Tilikauden poisto	2,4	2,2
Kertyneet poistot 31.12.	32,6	30,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	6,5	7,7

Ennakkomaksut

Hankintameno 1.1.	2,5	2,2
Lisäykset	0,6	1,6
Vähennykset	-0,4	-1,3
Siirrot erien välillä	-1,0	0,0
Hankintameno 31.12.	1,7	2,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,7	2,5

12. Aineelliset hyödykkeet**Maa- ja vesialueet**

Hankintameno 1.1.	112,2	114,5
Lisäykset	8,3	4,3
Vähennykset	-9,1	-6,7
Siirrot erien välillä	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	111,4	112,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	111,4	112,2

Rakennukset ja rakennelmat

Hankintameno 1.1.	513,2	503,9
Lisäykset	24,2	19,1
Vähennykset	-26,9	-13,6
Siirrot erien välillä	4,4	3,9
Hankintameno 31.12.	514,9	513,2

Kertyneet poistot 1.1.	181,8	166,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-8,6	-1,7
Arvonalentuminen	15,0	0,0
Tilikauden poisto	17,3	17,4
Kertyneet poistot 31.12.	205,5	181,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	309,4	331,4

Koneet ja kalusto

Hankintameno 1.1.	25,5	25,1
Lisäykset	1,0	1,0
Vähennykset	-1,9	-0,8
Siirrot erien välillä	0,1	0,2
Hankintameno 31.12.	24,7	25,5

Kertyneet poistot 1.1.	19,6	18,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1,3	-0,6
Tilikauden poisto	1,5	1,8
Kertyneet poistot 31.12.	19,7	19,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,0	6,0

Muut aineelliset hyödykkeet

Hankintameno 1.1.	13,7	12,5
Lisäykset	2,8	1,1
Vähennykset	-1,4	-0,3
Siirrot erien välillä	0,1	0,4
Hankintameno 31.12.	15,2	13,7

Milj.€	2008	2007
Kertyneet poistot 1.1.	6,5	5,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,7	0,0
Tilikauden poisto	1,2	1,1
Kertyneet poistot 31.12.	7,0	6,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	8,2	7,2

Ennakkomaksut ja keskeneräiset**hankinnat**

Hankintameno 1.1.	5,4	5,2
Lisäykset	6,3	4,7
Siirrot erien välillä	-4,6	-4,5
Hankintameno 31.12.	7,1	5,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	7,1	5,4

Pysyvien vastaavien arvonorotukset

Tilikauden päättyessä Kesko Oyj:n taseeseen ei sisällynyt arvonorotuksia.

13. Sijoitukset**Osuudet konserniyrityksissä**

Hankintameno 1.1.	404,0	388,0
Lisäykset	3,2	109,7
Vähennykset	-133,6	-93,7
Hankintameno 31.12.	273,6	404,0

Kertyneet poistot 1.1.	1,7	0,2
Arvonlennukset	-1,7	1,5
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	1,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	273,6	402,3

Osuudet omistusyhteisyrityksissä

Hankintameno 1.1.	19,8	20,0
Lisäykset	0,1	-
Vähennykset	-1,2	-0,2
Hankintameno 31.12.	18,7	19,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	18,7	19,8

Muut osakkeet ja osuudet

Hankintameno 1.1.	7,3	16,3
Lisäykset	0,0	0,7
Vähennykset	0,0	-9,7
Hankintameno 31.12.	7,3	7,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	7,3	7,3

Kesko Oyj:n omistukset muissa yrityksissä 31.12.2008 on esitetty eriteltynä konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tilikauden aikana Kesko Oyj on myynyt kokonaan omistamansa tytäryhtiöt Kauko-Telko Oy:n, Tähti Optikko Group Oy:n sekä sekä K-Rahoitus Oy:n. Lisäksi yhtiö perusti uuden tytäryhtiön K-talouspalvelukeskus Oy:n. Muutoin Kesko Oyj:n suoraan omistamissa tytäryhtiöissä on tilikauden aikana tapahtunut muutoksia vain kiinteistöyhtiöissä. Tilikauden 2007 aikana Kesko Oyj:n täysin omistama Keswell Oy -niminen yhtiö sulautui Kesko Oyj:öön.

Milj. €	2008	2007
14. Saamiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Pitkäaikainen		
Lainasaamiset	389,4	374,4
Pääomalainat	10,0	10,0
Pitkäaikainen yhteensä	399,4	384,4
Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	1,0	1,4
Lainasaamiset	541,2	586,0
Muut saamiset	0,0	-
Siirtosaamiset	4,4	2,6
Lyhytaikainen yhteensä	546,6	590,0
Yhteensä	946,0	974,4
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä		
Pitkäaikainen		
Lainasaamiset	1,5	0,9
Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	0,0	0,0
Lainasaamiset	3,1	4,1
Lyhytaikainen yhteensä	3,1	4,2
Yhteensä	4,6	5,1
Siirtosaamiset		
Verot	7,3	8,7
Muut	18,1	21,3
Yhteensä	25,4	30,0
15. Oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	195,5	195,0
Merkinnät optio-oikeuksilla	0,1	0,5
Osakepääoma 31.12.	195,6	195,5
Osakeanti, optio-oikeuksien käyttö 1.1.		
Lisäys	0,4	2,6
Siirto osakepääomaan	-0,1	-0,5
Siirto ylikurssirahastoon	-0,2	-2,1
Osakeanti, optio-oikeuksien käyttö 31.12.	0,1	0,0
Ylikurssirahasto 1.1.	190,1	187,9
Merkinnät optio-oikeuksilla	0,2	2,1
Ylikurssirahasto 31.12.	190,3	190,1
Arvonkorotusrahasto 1.1.	-	-
Arvonkorotusrahaston muutos	-	-
Arvonkorotusrahasto 31.12.	-	-
Muut rahastot 1.1.	243,4	243,4
Muut rahastot 31.12.	243,4	243,4
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	687,8	639,9
Osingonjako	-156,4	-146,3
Siirto lahjoitusvaroihin	-0,3	-0,3
Vanhentuneet osingot 1997-2001		0,3
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	531,1	493,6
Tilikauden voitto	236,7	194,3
Oma pääoma yhteensä	1 397,2	1 316,9

OSAKEPÄÄOMAN KOROTUS

Osakepääomaa on korotettu katsauskauden aikana seitsemän kertaa vuoden 2003 optio-ohjelmaan perustuvilla optio-oikeuksilla tehtyjä osakemerkintöjä vastaavasti. Korotukset on tehty 11.2.2008 (210 euroa), 28.4.2008 (38 168 euroa), 9.6.2008 (42 200 euroa), 28.7.2008 (8 600 euroa), 1.10.2008 (4 000 euroa), 27.10.2008 (6 000 euroa) ja 18.12.2008 (15 000 euroa) ja niistä on kerrottu samojen päivien pörssi-ilmoituksissa. Merkityt osakkeet on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssin päälisalle yhdessä vanhojen B-osakkeiden kanssa 12.2.2008, 29.4.2008, 10.6.2008, 29.7.2008, 2.10.2008, 28.10.2008 ja 19.12.2008.

Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Muut rahastot	243,4	243,4
Edellisten tilikausien voitto	531,1	493,6
Tilikauden voitto	236,7	194,3
Yhteensä	1 011,2	931,3

Emoyhtiön osakepääoman jakautuminen

		vasta-arvo	
	kpl	euroa	milj. euroa
A-osakkeet	31 737 007	2	63,5
B-osakkeet	66 087 847	2	132,2
Yhteensä	97 824 854		195,6

Osakkeiden äänimäärät:

	ääniä
A-osake	10
B-osake	1

VUOSIEN 2003 JA 2007 OPTIO-OHJELMAT

Varsinainen yhtiökokous päätti 31.3.2003 antaa vastikkeetta yhteensä 1 800 000 optio-oikeutta Kesko-konsernin johtoon kuuluville henkilöille ja Kesko Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle. Osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poikettiin, koska optio-oikeudet ovat osa johdon kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Yksi optio-oikeus oikeuttaa merkittämään yhden uuden Kesko Oyj:n B-osakkeen. Optio-oikeudet on merkitty tunnuksilla 2003D (KESBVEW103), 2003E (KESBVEW203) ja 2003F (KESBVEW303) ja niitä on 600 000 kappaletta kutakin optio-oikeutta.

Varsinainen yhtiökokous päätti 26.3.2007 antaa vastikkeetta yhteensä 3 000 000 optio-oikeutta Kesko-konsernin ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden johtoon kuuluville ja muille Kesko-konsernin avainhenkilöille sekä Kesko Oyj:n omistamalle tytäryhtiölle, Sincera Oy:lle. Osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poikettiin, koska optio-oikeudet ovat osa johdon kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Yksi optio-oikeus oikeuttaa merkittämään yhden uuden Kesko Oyj:n B-osakkeen. Optio-oikeudet on merkitty tunnuksilla 2007A, 2007B ja 2007C ja niitä on 1 000 000 kappaletta kutakin optio-oikeutta.

LIIKKEESEEN LASKETTUIEN OPTIO-OIKEUKSIEN OSUDET OSAKEPÄÄOMASTA JA ÄÄNISTÄ

Jos kaikilla liikkeeseen lasketuilla 1 800 000 vuoden 2003 optio-oikeuksilla ja 3 000 000 vuoden 2007 optio-oikeuksilla oletetaan merkityn osakkeita, on optio-oikeuksilla merkittyjen osakkeiden osuus 4,69 % osakkeista ja 1,23 % kaikista äänistä. Yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta optio-oikeuksilla

tehtävien merkintöjen seurauksena 101 712 793 osakkeeseen. Merkintöjen seurauksena kaikkien osakkeiden tuottama äänimäärä voi nousta 387 345 856 ääneen.

Yhtiöllä ei ole muita liikkeeseen laskettuja optio-oikeuksia tai muita osakkeisiin oikeuttavia erityisiä oikeuksia.

HALLITUKSEN VALTUUDET

Keskon varsinainen yhtiökokous 26.3.2007 valtuutti yhtiön hallituksen päättämään uusien B-osakkeiden antamisesta.

B-osakkeet voidaan antaa maksua vastaan joko yhtiön osakkeenomistajille heidän osakeomistuksensa suhteessa riippumatta siitä, omistavatko he ennestään yhtiön A- vai B-osakkeita, tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen siten, että annettavia osakkeita käytetään vastikkeena mahdollisissa yrityshankinnoissa, muissa yhtiön liiketoimintaan kuuluvissa järjestelyissä tai investointien rahoittamiseksi. Uusia osakkeita voidaan antaa enintään 20 000 000 kappaletta.

Valtuutus sisältää myös hallituksen valtuuden päättää osakkeiden merkintähinnasta, oikeuden antaa osakkeita myös muuta kuin rahavastiketta vastaan ja oikeuden päättää muista osakeantoihin liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa kaksi (2) vuotta yhtiökokouksen päätöksestä.

Hallituksella ei ole voimassa muita uusmerkintää, vaihtovelkakirja- tai optio-oikeuksien liikkeeseenlaskua koskevia valtuuksia.

Milj. €	2008	2007
16. Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero	131,2	157,7
Yhteensä	131,2	157,7

17. Pakolliset varaukset

Tyhjien toimitilojen vastaiset vuokramenot	5,2	7,1
Muut pakolliset varaukset	3,1	0,1
Yhteensä	8,3	7,2

18. Pitkäaikainen vieras pääoma

Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Suunnatut velkakirjalainat	100,4	100,4
Lainat rahoituslaitoksilta	20,5	25,1
Yhteensä	120,9	125,6

Kesko Oyj laski 10.6.2004 liikkeelle Yhdysvalloissa 120 milj. USD:n arvosta suunnattuja velkakirjalainoja (USD Private Placement). Järjestely käsittää kolme kertalyhenteistä lainaerää: 10 vuotta (60 milj. USD), 12 vuotta (36 milj. USD) ja 15 vuotta (24 milj. USD). Kesko on suojannut lainan valuutan- ja koronvaihtosopimuksin, joiden tuloksena lainan pääoma on yhteensä 100,4 milj. euroa ja kiinteä pääomapainotettu keskiporko 5,4 %.

19. Lyhytaikainen vieras pääoma

Velat saman konsernin yrityksille

Ostovelat	0,6	2,0
Muut velat	349,8	433,6
Siirtovelat	1,7	1,5
Yhteensä	352,1	437,1

Velat omistusyhteisyrityksille

Ostovelat	0,0	0,0
Muut velat	37,2	24,0
Siirtovelat	0,0	-
Yhteensä	37,2	24,0

Siirtovelat

Henkilöstökulut	2,6	2,5
Verot	0,0	-
Muut	12,1	9,6
Yhteensä	14,7	12,0

20. Korottomat velat

Lyhytaikainen vieras pääoma	21,3	21,5
Yhteensä	21,3	21,5

Muut liitetiedot

Milj. €	2008	2007
---------	------	------

21. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöön

Muut lyhytaikaiset velat	1	1
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	6	6

Velat, joiden vakuudeksi on annettu osakkeita

Muut lyhytaikaiset velat		2
Pantatut osakkeet	14	14

Muut annetut vakuudet

Kiinteistökiinnitykset

Omasta puolesta		1
Konserniyritysten puolesta	10	10

Takaukset

Konserniyritysten puolesta	58	101
Osakkeenomistajien puolesta	0	1
Muiden puolesta	1	0

Muut vastuut ja vastuusitoumukset

Omasta puolesta	10	11
-----------------	----	----

Leasingvastuut

Vuoden sisällä erääntyvät	1	0
Myöhemmin erääntyvät	0	1

Johdannaissopimuksista johtuvat vastuut

Milj. €	2008	Käypä arvo	2007	Käypä arvo
Kohde-etuksien arvot 31.12.				
Korkojohdannaiset				
Termini- ja futuurisopimukset	-		34	-0,1
Koronvaihtosopimukset	201	9,9	201	4,9
Valuuttajohdannaiset				
Termini- ja futuurisopimukset	333	6,6	366	0,2
Optiosopimukset				
Ostetut	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-
Valuutanvaihtosopimukset	100	-14,2	100	-18,9
Hyödykejohdannaiset				
Sähköjohdannaiset	46	-10,8	37	7,9
Viljajohdannaiset	1	0,0	5	-0,4

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä, 4. päivänä helmikuuta 2009

Heikki Takamäki

Keijo Suila

Pentti Kalliala

Ilpo Kokkila

Maarit Näkyvä

Seppo Paatelainen

Jukka Säilä

Matti Halmesmäki
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä, 9. päivänä helmikuuta 2009.

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Johan Kronberg
KHT

Tilintarkastuskertomus

KESKO OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

Olemme tarkastaneet Kesko Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VASTUU

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäy-

töksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

LAUSUNTO KONSERNITILINPÄÄTÖKSESTÄ

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

LAUSUNTO TILINPÄÄTÖKSESTÄ JA TOIMINTAKERTOMUKSESTA

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä, 9. päivänä helmikuuta 2009
PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö

Johan Kronberg, KHT

Osakkeet ja osakkeenomistajat

OSINKOPOLITIikka

Keskon hallitus päätti 4.2.2009 uudistaa Keskon 6.4.2005 julkistettua osinkopolitiikkaa. Uudistetussa politiikassa otetaan huomioon rahoituksellisen aseman ja toimintastrategian lisäksi myös kertaluonteisten erien luonne. Kesko Oyj:n uudistetun osinkopolitiikan mukaan Kesko Oyj jakaa osinkona vähintään 50 % osakekohtaisesta tuloksesta ilman kertaluonteisia erä yhtiön rahoituksellinen asema ja toimintastrategia kuitenkin huomioon ottaen. (Pörssitiedote 5.2.2009.)

Taloudelliset tavoitteet on esitelty sivulla 12.

OSINKOEHDOTUS VUODELTA 2008

Kesko Oyj:n hallitus esittää yhtiökokoukselle, että vuoden 2008 tuloksesta jaettaisiin osinkoa 97 851 050,00 euroa eli 1,00 euroa osakkeelta, mikä on 44,7 % osakekohtaisesta tuloksesta ja 69,6 % osakekohtaisesta tuloksesta ilman kertaluonteisia erä. Viiden edellisen vuoden aikana osinkoa on jaettu keskimäärin 71,5 % osakekohtaisesta tuloksesta.

PERUSTIETOJA OSAKKEISTA 31.12.2008

A-osake

- tunnus: KESAV (OMX)
- ISIN-koodi: FI0009007900
- äänimäärä/osake: 10 ääntä
- osakemäärä: 31 737 007 kpl
- markkina-arvo: 698 milj. euroa

B-osake

- tunnus: KESBV (OMX)
- ISIN-koodi: FI0009000202
- äänimäärä/osake: 1 ääni
- osakemäärä: 66 087 847 kpl
- markkina-arvo: 1 176 milj. euroa

Molempien osakesarjojen pörssierä: 1 osake.

Osakepääoma yhteensä: 195 649 708 euroa.

Osakkeiden lukumäärä yhteensä: 97 824 854 kpl.

Kaikkien osakkeiden tuottama äänimäärä yhteensä: 383 457 917.

Koko osakekannan markkina-arvo: 1 875 milj.euroa.

OSAKESARJAT JA OSAKEPÄÄOMA

Kesko Oyj:n osakekanta on jaettu A- ja B-osakesarjoihin. Yhtiön osakepääoma oli 195 649 708 euroa.

A-osakkeiden lukumäärä on vähintään yksi (1) ja enintään kaksisataaviisikymmentä miljoonaa (250 000 000) kappaletta sekä B-osakkeiden lukumäärä vähintään (1) ja enintään kaksisataaviisikymmentä miljoonaa (250 000 000) kappaletta siten, että osakkeita on yhteensä vähintään kaksi (2) ja enintään neljäsataa miljoonaa (400 000 000) kappaletta.

Osakkeiden yhteismäärä on 97 824 854 kpl, josta A-osakkeita on 31 737 007 kpl (32,4 %) ja B-osakkeita 66 087 847 kpl (67,6 %).

Jokainen A-osake tuottaa 10 ääntä ja jokainen B-osake 1 äänen. Osakkeet tuottavat yhtäläiset osinko-oikeudet. A-osakkeiden tuottamien äänten osuus on 83 % ja B-osakkeiden tuottamien äänten osuus on 17 % kaikista osakkeiden tuottamista äänistä.

Osakkeet ovat arvo-osuusjärjestelmässä, jota ylläpitää Euroclear Finland Oy.

Oikeus saada yhtiöstä jaettavia varoja sekä merkintäoikeus osakepääomaa korotettaessa on vain sillä:

- joka on täsmäytyspäivänä merkitty osakkeenomistajaksi osakseluetteloon
- jonka oikeus suorituksen saamiseen on täsmäytyspäivänä kirjattu osakseluetteloon merkityn osakkeenomistajan arvo-osuustilille ja merkitty osakseluetteloon, ja
- jos osake on hallintarekisteröity, sillä, jonka arvo-osuustilille osake on täsmäytyspäivänä kirjattu ja jonka osakkeiden hoitaja on täsmäytyspäivänä merkitty osakseluetteloon osakkeiden hoitajaksi.

HALLITUKSEN VALTUUDET JA OMAT OSAKKEET

Keskon varsinainen yhtiökokous 26.3.2007 valtuutti yhtiön hallituksen päättämään uusien B-osakkeiden antamisesta. Uudet B-osakkeet voidaan antaa maksua vastaan joko yhtiön osakkeenomistajille heidän osakeomistuksensa suhteessa riippumatta siitä, omistavatko he ennestään yhtiön A- vai B-osakkeita, tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen siten, että annettavia osakkeita käytetään vastikkeena mahdollisissa yritys-hankinnoissa, muissa yhtiön liiketoimintaan kuuluvissa järjestelyissä tai investointien rahoittamiseksi. Etuoikeudesta poikkeamiseen on oltava yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Uusia osakkeita voidaan antaa enintään 20 000 000 kappaletta.

Valtuutus sisältää myös hallituksen valtuuden päättää osakkeiden merkintähinnasta, oikeuden antaa osakkeita myös muuta kuin rahavastiketta vastaan ja oikeuden päättää muista osakeanteihin liittyvistä seikoista.

Valtuutus on voimassa kaksi (2) vuotta yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

Hallituksella ei ole muita voimassaolevia valtuuksia osakkeiden antamiseen tai osakepääoman korottamiseen eikä omien osakkeiden hankkimiseen tai luovuttamiseen.

Kesko Oyj:llä tai sen tytäryhtiöillä ei ollut hallussaan Kesko Oyj:n osakkeita.

OSAKKEENOMISTAJAT

Euroclear Finland Oy:n pitämän Keskon osakseluettelon mukaan osakkeenomistajia oli vuoden 2008 lopussa 38 080 (vuoden 2007 lopussa 28 925). Hallintarekisteröityjen osakkeiden kokonaislukumäärä oli 18 909 587 ja osuus osakkeista 19,33 % (vuoden 2007 lopussa vastaavasti 33 170 238 ja 33,93 %). Näiden osakkeiden tuottama äänimäärä oli 19 535 132 eli 5,09 % koko äänimäärästä (vuoden 2007 lopussa vastaavasti 33 733 485 eli 8,8 %). Kuukausittain päivitettävä luettelo Keskon suurimmista osakkeenomistajista on nähtävillä osoitteessa www.kesko.fi/sijoittajat.

VUODEN 2003 OPTIO-OHJELMA

Varsinainen yhtiökokous päätti 31.3.2003 antaa vastikkeetta yhteensä 1 800 000 optio-oikeutta Kesko-konsernin johtoon kuuluville henkilöille ja Kesko Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle. Osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poikettiin, koska optio-oikeudet ovat osa johdon kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Optio-ohjelman piirissä on noin 60 henkilöä.

Yksi optio-oikeus oikeuttaa merkitsemään yhden Kesko Oyj:n B-osakkeen. Optio-oikeudet merkittiin tunnuksilla 2003D (KESB-VEW103, ISIN-koodi: FI0009609317), 2003E (KESBVEW203, ISIN-koodi: FI0009609325) ja 2003F (KESBVEW303, ISIN-koodi: FI0009609333) siten, että kussakin merkityssä erässä on 600 000 optio-oikeutta.

Osakkeiden merkintä-ajat ovat optio-oikeudella:

- 2003D 1.4.2005–30.4.2008,
- 2003E 1.4.2006–30.4.2009, ja
- 2003F 1.4.2007–30.4.2010.

Osakkeen alkuperäinen merkintähinta optio-oikeudella 2003D oli Keskon B-osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin Pörssissä ajanjaksolla 1.4.–30.4.2003 (9,63 euroa), optio-oikeudella 2003E ajanjaksolla 1.4.–30.4.2004 (15,19 euroa) ja optio-oikeudella 2003F ajanjaksolla 1.4.–30.4.2005 (19,08 euroa). Optio-oikeuksilla merkittävien osakkeiden merkintähintoja alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson alkamisen jälkeen ja ennen osakemerkintää päätettävien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä.

Vuoden 2008 lopussa B-osakkeen merkintähinta optio-oikeudella 2003E oli 8,99 euroa ja optio-oikeudella 2003F 14,88 euroa. Merkintäaika optio-oikeudella 2003D päättyi 30.4.2008. Optio-oikeuksilla merkittyjen osakkeiden oikeus osinkoon ja muut osakkeenomistajan oikeudet alkavat osakepääoman korotuksen tultua merkityksi kaupparekisteriin.

2003D optio-oikeudet listattiin Helsingin Pörssiin 1.4.2005, 2003E optio-oikeudet 1.4.2006 ja 2003F optio-oikeudet 1.4.2007.

VUODEN 2007 OPTIO-OHJELMA

Varsinainen yhtiökokous päätti 26.3.2007 antaa vastikkeetta yhteensä 3 000 000 optio-oikeutta Kesko-konsernin johdolle ja muille avainhenkilöille ja Kesko Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle. Optio-oikeuksien antamiselle oli yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, koska optio-oikeudet on tarkoitettu osaksi Keskon osakepohjaista kannustinjärjestelmää.

Yksi optio-oikeus oikeuttaa merkittämään yhden uuden Kesko Oyj:n B-osakkeen. Optio-oikeudet merkittiin tunnuksilla 2007A, 2007B ja 2007C siten, että kussakin merkityssä erässä on 1 000 000 optio-oikeutta.

Osakkeiden merkintä-ajat ovat optio-oikeudella:

- 2007A 1.4.2010–30.4.2012,
- 2007B 1.4.2011–30.4.2013 ja
- 2007C 1.4.2012–30.4.2014.

Osakkeen alkuperäinen merkintähinta optio-oikeudella 2007A on Kesko Oyj:n B-osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin Pörssissä ajanjaksolla 1.4.–30.4.2007 (45,82 euroa), optio-oikeudella 2007B ajanjaksolla 1.4.–30.4.2008 (26,57 euroa) ja optio-oikeudella 2007C ajanjaksolla 1.4.–30.4.2009. Optio-oikeuksilla merkittävien osakkeiden merkintähintoja alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson alkamisen jälkeen ja ennen osakemerkintää päätettävien voiton- ja muun varojenjaon määrällä kunkin varojenjaon täsmäytyspäivänä.

Jos kaikilla liikkeeseen lasketuilla 1 800 000 vuoden 2003 optio-oikeuksilla ja 3 000 000 vuoden 2007 optio-oikeuksilla oletetaan merkityn osakkeita, on optio-oikeuksilla merkittyjen osakkeiden osuus 4,69 % osakkeista ja 1,23 % kaikista äänistä. Yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta optio-oikeuksilla tehtävien merkintöjen seurauksena 101 712 793 osakkeeseen. Merkintöjen seurauksena kaikkien osakkeiden tuottama äänimäärä voi nousta 387 345 856 ääneen.

OPTIO-OIKEUKSILLA TEHDYT OSAKEMERKINNÄT

Osakepääomaa on korotettu vuoden 2008 aikana seitsemän

kertaa vuoden 2003 optio-ohjelmaan perustuvilla optio-oikeuksilla tehtyjä osakemerkintöjä vastaavasti. Korotukset on tehty 11.2.2008 (210 euroa), 28.4.2008 (38 168 euroa), 9.6.2008 (42 200 euroa), 28.7.2008 (8 600 euroa), 1.10.2008 (4 000 euroa), 27.10.2008 (6 000 euroa) ja 18.12.2008 (15 000 euroa). Yhteensä vuoden 2008 aikana osakepääomaa korotettiin 114 178 eurolla (57 089 osaketta).

Kaikkiaan 2003-sarjan optio-ohjelmalla on vuoden 2008 loppuun mennessä merkitty B-osakkeita 2003D-optio-oikeuksilla (merkintäaika päättynyt) 574 088 kpl, 2003E-optio-oikeuksilla 192 606 kpl ja 2003F-optio-oikeuksilla 119 455 kpl eli yhteensä 886 149 B-osaketta. Merkityt osakkeet ovat julkisen kaupankäynnin kohteena NASDAQ OMX Helsinki Oy Helsingin Pörssin päälliställä.

MUUT ERITYISET OIKEUDET OSAKKEISIIN

Yhtiöllä ei ole muita sen liikkeeseen laskemia optio-oikeuksia, vaihtovelkakirja- tai optiolainoja taikka muita erityisiä oikeuksia yhtiön osakkeisiin.

JOHDON OSAKE- JA OPTIO-OIKEUSOMISTUS

Kesko Oyj:n hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja sekä edellä mainittujen määräysvallassa olevat yhteisöt omistivat vuoden 2008 lopussa 202 910 Keskon A-osaketta (vuoden 2007 lopussa 197 030 A-osaketta) ja 210 370 Keskon B-osaketta (170 520), eli yhteensä 413 280 osaketta (367 550), mikä edustaa yhteensä 0,42 % (0,38 %) yhtiön koko osakekannasta ja 0,58 % (0,56 %) äänistä.

Yhtiön toimitusjohtaja omisti vuoden 2008 lopussa yhteensä 100 000 Keskon optio-oikeutta (vuoden 2007 lopussa 50 000 optio-oikeutta), mikä edustaa 0,10 % (0,05 %) yhtiön koko osakekannasta ja 0,03 % (0,01 %) äänistä, kun kaikilla mainituilla optio-oikeuksilla oletetaan merkityn osakkeita. Hallituksen jäsenet eivät omistaneet optio-oikeuksia vuoden 2008 (tai 2007) lopussa.

Johdon osake- ja optio-omistus vuoden 2008 alussa ja lopussa on eritelty tarkemmin sivuilla 66–69.

KAUPANKÄYNTI KESKON OSAKKEILLA JA OPTIO-OIKEUKSILLA VUONNA 2008

Kesko Oyj:n osakkeet on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy Helsingin Pörssissä. Vuoden 2008 keskeiset osakkeiden kaupankäyntitiedot on esitetty tämän aukeaman taulukossa ja graafeissa. Molempien osakkeiden kurssikehitys oli yleisen kurssikehityksen mukainen. Likvidien B-osakkeiden kurssi laski 53 prosenttia ja vähemmän vaihdettujen A-osakkeiden 42 prosenttia NASDAQ OMX Helsinki -yleisindeksin laskiessa 53 prosenttia. B-osakkeen vaihtomäärä pysyi vilkkaana ja lähes edellisen vuoden korkealla tasolla. Vaihtoarvo sen sijaan lähes puolittui. A-osakkeen vaihtomäärä jäi vain noin 40 prosenttiin edellisvuodesta, ja vaihto- arvokin vain noin neljäsosaan edellisestä vuodesta. Vuoden lopussa A-osakkeiden markkina-arvo oli 698 miljoonaa euroa ja B-osakkeiden 1 176 miljoonaa euroa. Koko osakekannan markkina-arvo oli yhteensä 1 875 miljoonaa euroa, jossa oli laskua vuoden aikana 1 817 miljoonaa euroa ja 49 prosenttia.

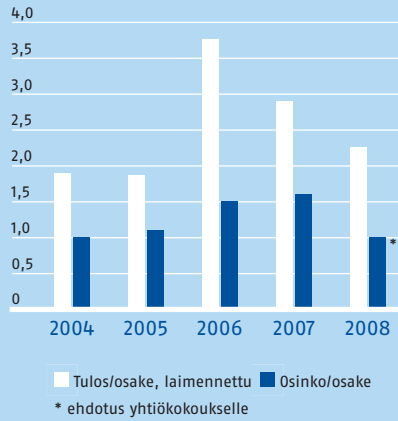
LIPUTUSILMOITUKSET

Kesko Oyj ei saanut liputusilmoituksia vuoden 2008 aikana.

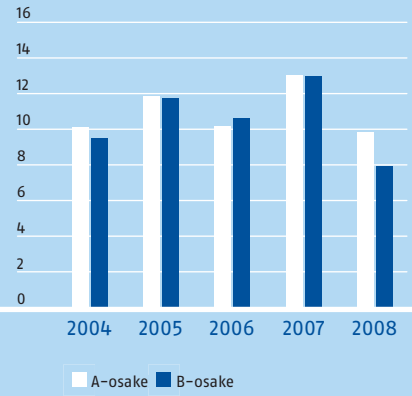
Yhtiön tiedossa ei ole osakkeen omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä sopimuksia.

KESKEISET OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

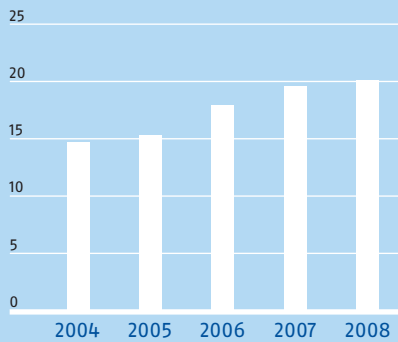
Tulos/osake ja osinko/osake, €

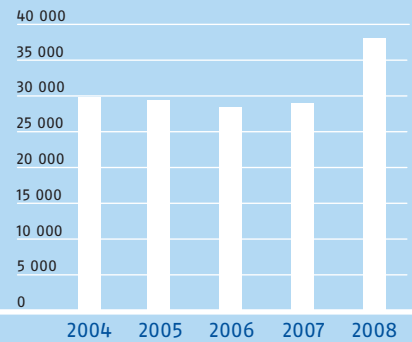
Osakkeiden hinta/voitto, P/E,
31.12., oikaistu

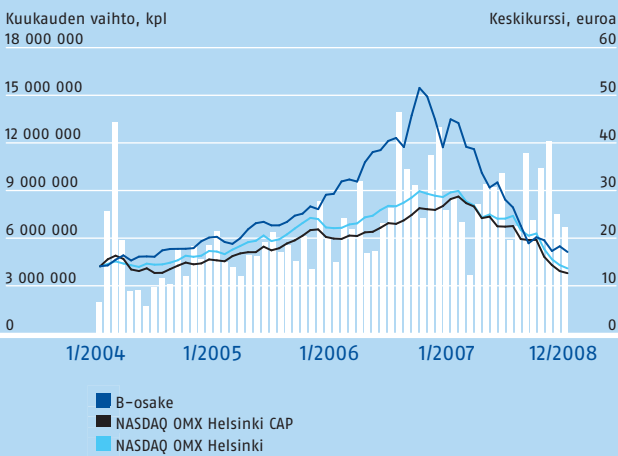
Oma pääoma/osake, €, 31.12., oikaistu

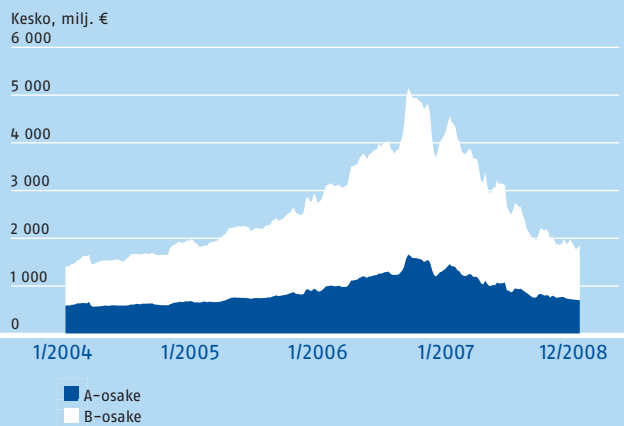
Osakkeenomistajien lukumäärä, 31.12.

Keskon B-osakkeen vaihtomäärät

Keskon osakkeen markkina-arvo

Viimeisimmät osakepääoman muutokset

Vuosi	Rekisteröinti-aika	Optiomerkitä/ vaihtosuhte ja hinta/optiolaji	Muutos	Uusi osakepääoma
2004	6.2.2004	1:1 à 10,11 € C-optio	48 600 €	182 429 600 €
2004	4.5.2004	1:1 à 9,87 € B-optio	1 072 380 €	183 501 980 €
		1:1 à 8,11 € C-optio		
2004	4.8.2004	1:1 à 9,87 € B-optio	156 200 €	183 658 180 €
		1:1 à 8,11 € C-optio		
2004	31.12.2004	1:1 à 9,87 € B-optio	4 022 904 €	187 681 084 €
		1:1 à 8,87 € B-optio		
		1:1 à 7,11 € C-optio		
2005	15.2.2005	1:1 à 8,87 € B-optio	2 656 500 €	190 337 584 €
		1:1 à 7,11 € C-optio		
2005	4.5.2005	1:1 à 7,87 € B-optio	912 390 €	191 249 974 €
		1:1 à 6,11 € C-optio		
2005	8.6.2005	1:1 à 7,87 € B-optio	536 600 €	191 786 574 €
		1:1 à 6,11 € C-optio		
		1:1 à 5,63 € D-optio		
2005	3.8.2005	1:1 à 7,87 € B-optio	172 676 €	191 959 250 €
		1:1 à 6,11 € C-optio		
		1:1 à 5,63 € D-optio		
2005	28.9.2005	1:1 à 7,87 € B-optio	588 700 €	192 547 950 €
		1:1 à 6,11 € C-optio		
		1:1 à 5,63 € D-optio		
2005	2.11.2005	1:1 à 7,87 € B-optio	97 960 €	192 645 910 €
		1:1 à 6,11 € C-optio		
		1:1 à 5,63 € D-optio		
2005	20.12.2005	1:1 à 7,87 € B-optio	321 942 €	192 967 852 €
		1:1 à 6,11 € C-optio		
		1:1 à 5,63 € D-optio		
2006	13.2.2006	1:1 à 7,87 € B-optio	640 500 €	193 608 352 €
		1:1 à 6,11 € C-optio		
		1:1 à 5,63 € D-optio		
2006	4.5.2006	1:1 à 7,87 € B-optio	938 058 €	194 546 410 €
		1:1 à 6,77 € B-optio		
		1:1 à 6,11 € C-optio		
		1:1 à 5,01 € C-optio		
		1:1 à 4,53 € D-optio		
2006	9.6.2006	1:1 à 4,53 € D-optio	59 200 €	194 605 610 €
		1:1 à 12,09 € E-optio		
2006	7.8.2006	1:1 à 4,53 € D-optio	118 000 €	194 723 610 €
		1:1 à 12,09 € E-optio		
2006	3.10.2006	1:1 à 4,53 € D-optio	94 800 €	194 818 410 €
		1:1 à 12,09 € E-optio		
2006	1.11.2006	1:1 à 4,53 € D-optio	157 200 €	194 975 610 €
		1:1 à 12,09 € E-optio		
2006	21.12.2006	1:1 à 4,53 € D-optio	64 240 €	195 039 850 €
		1:1 à 12,09 € E-optio		
2007	12.2.2007	1:1 à 4,53 € D-optio	46 376 €	195 086 226 €
		1:1 à 12,09 € E-optio		
2007	26.4.2007	1:1 à 3,03 € D-optio	86 800 €	195 173 026 €
		1:1 à 10,59 € E-optio		
2007	29.5.2007	1:1 à 3,03 € D-optio	298 572 €	195 471 598 €
		1:1 à 10,59 € E-optio		
		1:1 à 16,48 € F-optio		
2007	24.7.2007	1:1 à 3,03 € D-optio	9 000 €	195 480 598 €
		1:1 à 10,59 € E-optio		
2007	26.9.2007	1:1 à 3,03 € D-optio	39 032 €	195 519 630 €
		1:1 à 16,48 € F-optio		
2007	19.12.2007	1:1 à 3,03 € D-optio	15 900 €	195 535 530 €
		1:1 à 10,59 € E-optio		
2008	11.2.2008	1:1 à 3,03 € D-optio	210 €	195 535 740 €
		1:1 à 10,59 € E-optio		
2008	28.4.2008	1:1 à 3,03 € D-optio	38 168 €	195 573 908 €
		1:1 à 2,00 € D-optio		
		1:1 à 8,99 € E-optio		
2008	9.6.2008	1:1 à 2,00 € D-optio	42 200 €	195 616 108 €
		1:1 à 14,88 € F-optio		
2008	28.7.2008	1:1 à 8,99 € E-optio	8 600 €	195 624 708 €
2008	1.10.2008	1:1 à 8,99 € E-optio	4 000 €	195 628 708 €
2008	27.10.2008	1:1 à 8,99 € E-optio	6 000 €	195 634 708 €
2008	18.12.2008	1:1 à 8,99 € E-optio	7 500 €	195 649 708 €

Keskon A- ja B-osakkeiden pörssikurssi ja vaihto vuonna 2008 NASDAQ OMX Helsinki Oy Helsingin Pörssissä

Osake	Pörssikurssi, €	Pörssikurssi, €	Muutos, %	Alin kurssi, €	Ylin kurssi, €	Vaihto-määrä, 1000 kpl	Vaihto-arvo, 1 000 €
	31.12.07	31.12.08					
A-osake	37,85	22,00	- 41,9	21,33	38,20	1 427	40 977
B-osake	37,72	17,80	- 52,8	15,31	38,12	121 109	2 859 234

NASDAQ OMXHelsinki -yleisindeksi laski vuoden aikana 53,4 % ja NASDAQ OMXHelsinkiCAP-indeksi 50,1 %. Helsingin Pörssin Päivittäistavarat-toimialaindeksi laski 57,1 %. Ajantasaista tietoa osakkeista ja osakkeenomistajista www.kesko.fi

10 suurinta osakkeenomistajaa osakelukumäärän (A- ja B-sarja) perusteella 31.12.2008

	Osakkeiden määrä, kpl	Osuus osakkeista, %	Äänimäärä	Osuus äänimäärästä, %
1 Keskon Eläkekassa	4 438 885	4,54	35 388 850	9,23
2 K-Kauppiasliitto ry	3 348 433	3,42	33 116 680	8,64
3 Vähittäiskaupan Takaus Oy	2 802 533	2,86	26 459 330	6,90
4 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 113 608	2,16	4 583 649	1,20
5 Valluga-sijoitus Oy	1 340 439	1,37	13 404 390	3,50
6 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 310 986	1,34	1 310 986	0,34
7 Oy The English Tearoom Ab	1 008 400	1,03	1 008 400	0,26
8 Valtion Eläkerahasto	950 000	0,97	950 000	0,25
9 Vähittäiskaupan Ammattikasvatusäätiö	917 913	0,94	7 808 178	2,04
10 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	674 500	0,69	674 500	0,18
10 suurinta yhteensä	18 905 697	19,32	124 704 963	32,54

Osakeomistuksen jakautuminen omistajaryhmittäin 31.12.2008

Kaikki osakkeet	Osakkeiden määrä, kpl	Osuus kaikista osakkeista, %
Yritykset ja asuntoyhteisöt	25 959 020	26,54
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6 325 086	6,47
Julkisyhteisöt*	11 166 916	11,42
Kotitaloudet	28 725 937	29,36
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt**	6 136 081	6,27
Ulkomaat	602 227	0,62
Hallintarekisteröidyt	18 909 587	19,33
Yhteensä	97 824 854	100,00

A osakkeet	Osakkeiden määrä, kpl	Osuus A-osakkeista, %	Osuus kaikista osakkeista, %
Yritykset ja asuntoyhteisöt	18 346 462	57,81	18,75
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1 380 444	4,35	1,41
Julkisyhteisöt*	3 717 534	11,71	3,80
Kotitaloudet	6 648 273	20,95	6,80
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt**	1 570 174	4,95	1,61
Ulkomaat	4 615	0,01	0,00
Hallintarekisteröidyt	69 505	0,22	0,07
Yhteensä	31 737 007	100,00	32,44

B osakkeet	Osakkeiden määrä, kpl	Osuus B-osakkeista, %	Osuus kaikista osakkeista, %
Yritykset ja asuntoyhteisöt	7 612 558	11,52	7,78
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4 944 642	7,48	5,05
Julkisyhteisöt*	7 449 382	11,27	7,62
Kotitaloudet	22 077 664	33,41	22,57
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt**	4 565 907	6,91	4,67
Ulkomaat	597 612	0,90	0,61
Hallintarekisteröidyt	18 840 082	28,51	19,26
Yhteensä	66 087 847	100,00	67,56

* Julkisyhteisöt = esim. kunnat, Ahvenanmaan maakuntahallinto, työeläkelaitokset ja sosiaaliturvarahastot.

** Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt = mm. apurahoja jakavat säätiöt, edunvalvontajärjestöt ja erilaiset yleishyödylliset yhdistykset.

10 suurinta osakkeenomistajaa äänimäärän perusteella 31.12.2008

	Osakkeiden määrä, kpl	Osuus osakkeista, %	Äänimäärä	Osuus äänimäärästä, %
1 Keskon Eläkekassa	4 438 885	4,54	35 388 850	9,23
2 K-Kauppiasliitto ry	3 348 433	3,42	33 116 680	8,64
3 Vähittäiskaupan Takaus Oy	2 802 533	2,86	26 459 330	6,90
4 Valluga-sijoitus Oy	1 340 439	1,37	13 404 390	3,50
5 Vähittäiskaupan Ammattikasvatussäätiö	917 913	0,94	7 808 178	2,04
6 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 113 608	2,16	4 583 649	1,20
7 Ruokacity Myyrmäki Oy	389 541	0,40	3 895 410	1,02
8 K-Ruokakauppiasyhdistys ry	337 605	0,35	3 376 050	0,88
9 Heimo Välinen Oy	300 000	0,31	2 824 500	0,74
10 Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.	329 000	0,34	2 129 000	0,56
10 suurinta yhteensä	16 317 957	16,69	132 986 037	34,71

Osakeomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2008

Kaikki osakkeet Osakkeita	Osakkaiden määrä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osakkeita yhteensä	Osuus Osakkeista
1-100	10 626	27,90	631 146	0,65
101-500	14 158	37,18	3 938 334	4,03
501-1 000	5 567	14,62	4 398 590	4,50
1 001-5 000	5 910	15,52	13 244 056	13,54
5 001-10 000	944	2,48	6 755 357	6,91
10 001-50 000	719	1,89	14 922 743	15,25
50 001-100 000	95	0,25	6 625 994	6,77
100 001-500 000	47	0,12	10 066 836	10,29
500 001-	14	0,04	37 241 798	38,07
Yhteensä	38 080	100,00	97 824 854	100,00

A-osakkeet Osakkeita	Osakkaiden määrä, kpl	Osuus A-osakkeiden omistajista, %	A-osakkeet yhteensä	Osuus A-osakkeista, %
1-100	1 475	24,44	74 605	0,24
101-500	1 254	20,78	338 466	1,07
501-1 000	913	15,13	782 534	2,47
1 001-5 000	1 596	26,45	3 949 939	12,45
5 001-10 000	401	6,65	2 851 593	8,99
10 001-50 000	343	5,68	7 285 258	22,96
50 001-100 000	35	0,58	2 487 290	7,84
100 001-500 000	12	0,20	2 486 297	7,83
500 001-	5	0,08	11 481 025	36,18
Yhteensä	6 034	100,00	31 737 007	100,00

B-osakkeet Osakkeita	Osakkaiden määrä, kpl	Osuus B-osakkeiden omistajista, %	B-osakkeet yhteensä	Osuus A-osakkeista, %
1-100	10 007	29,12	601 702	0,91
101-500	13 719	39,92	3 812 374	5,77
501-1 000	4 909	14,29	3 819 874	5,78
1 001-5 000	4 682	13,63	10 156 487	15,37
5 001-10 000	561	1,63	4 085 083	6,18
10 001-50 000	394	1,15	8 089 973	12,24
50 001-100 000	47	0,14	3 240 455	4,90
100 001-500 000	33	0,10	7 230 826	10,94
500 001-	10	0,03	25 051 073	37,91
Yhteensä	34 362	100,00	66 087 847	100,00

Osakepääoma ja osakkeet

		2004	2005	2006	2007	2008
Osakepääoma	milj. €	188	193	195	196	196
Osakkeiden lukumäärä 31.12.	1 000 kpl	93 840,5	96 483,9	97 519,9	97 767,8	97 824,9
Osakkeiden oikaistu lukumäärä 31.12.	1 000 kpl	93 840,5	96 483,9	97 519,9	97 767,8	97 824,9
Keskimääräinen oikaistu lukumäärä vuoden aikana,	1 000 kpl	93 134,9	97 215,5	98 027,0	98 395,3	98 256,2
joista A-osakkeita	%	34	33	32	32	32
joista B-osakkeita	%	66	67	68	68	68
Osakekannan markkina-arvo, A-osake	milj. €	600	768	1 220	1 201	698
Osakekannan markkina-arvo, B-osake	milj. €	1 115	1 551	2 632	2 491	1 176
Osakkeenomistajien lukumäärä 31.12.	kpl	29 801	29 339	28 414	28 925	38 080
Pörssivaihto						
A-osake	milj. €	23	29	61	161	41
B-osake	milj. €	1 368	1 383	2 410	5 294	2 859
Pörssivaihto						
A-osake	milj. kpl	1	1	2	4	1
B-osake	milj. kpl	83	66	77	122	121
Suhteellinen vaihto						
A-osake	%	3,8	4,1	6,4	11,5	4,5
B-osake	%	133,6	101,5	117,1	185,3	183,3
Pörssivaihdon kehitys						
A-osake	%	-3,5	7,6	57,2	78,8	-61,0
B-osake	%	158,5	-24,0	15,4	58,8	-1,0
Osakkeen kurssi 31.12.						
A-osake	€	18,90	24,19	38,43	37,85	22,00
B-osake	€	17,95	23,95	40,02	37,72	17,80
Osakkeen keskipurssi						
A-osake	€	19,12	21,93	30,10	43,85	28,30
B-osake	€	16,49	21,04	31,34	43,36	23,51
Vuoden ylin kurssi						
A-osake	€	21,50	24,60	38,99	53,44	38,20
B-osake	€	18,27	24,44	40,48	54,85	38,12
Vuoden alin kurssi						
A-osake	€	15,70	18,61	23,72	34,52	21,33
B-osake	€	13,58	17,80	23,80	34,40	15,31
Tulos/osake, laimennusvaikutuksella						
oikaistu	€	1,89	1,87	3,76	2,90	2,24
Tulos/osake, laimentamaton	€	1,92	1,89	3,80	2,92	2,25
Oma pääoma/osake, oikaistu	€	14,73	15,35	17,94	19,53	20,09
Osinko/osake	€	1,00	1,10	1,50	1,60	1,00*
Osinko tuloksesta	%	52,9	58,8	39,9	55,2	44,7*
Liiketoiminnan rahavirta/osake, oikaistu	€	2,29	3,07	3,35	2,52	1,37
Hinta/voitto-suhde (P/E), A-osake, oikaistu		10,12	11,86	10,22	13,07	9,84
Hinta/voitto-suhde (P/E), B-osake, oikaistu		9,50	11,74	10,64	13,02	7,96
Efektiivinen osinkotuotto, A-osake	%	5,3	4,6	3,9	4,2	4,6*
Efektiivinen osinkotuotto, B-osake	%	5,6	4,6	3,8	4,2	5,6*
A-osakkeen tuotto	%	15,7	15,4	29,3	26,6	10,9
B-osakkeen tuotto						
Viideltä viimeksi kuluneelta tilikaudelta	%	19,8	29,2	42,8	36,1	12,9
Kymmeneltä viimeksi kuluneelta						
tilikaudelta	%	14,9	18,6	22,7	18,7	11,7

* ehdotus yhtiökokoukselle

Tietoja osakkeenomistajille

TULOSJULKISTUSAIKATAULU JA KESKEISET TAPAHTUMAT 2009

Vuoden 2008 tilinpäätöstiedote	05.02.2009
Vuoden 2008 vuosikertomus ja tilintarkastettu tilinpäätös	Viikko 11
Vuoden 2009 varsinainen yhtiökokous	30.3.2009
Vuoden 2009 3 kk:n osavuositarkastus	28.04.2009
Vuoden 2009 6 kk:n osavuositarkastus	24.07.2009
Vuoden 2009 9 kk:n osavuositarkastus	22.10.2009

Lisäksi julkistetaan konsernin myynti kuukausittain ja K-ryhmän vähittäismyynti osavuositarkastusten yhteydessä.

YHTIÖKOKOUS

Kesko Oyj:n yhtiökokous pidetään 30.3.2009 klo 13.00 Helsingin Messukeskuksen kongressisiivissä, Messuaukio 1 (kongressisiiven sisäänkäynti), Helsinki.

Yhtiökokoukseen on oikeus osallistua osakkeenomistajalla, joka on 20.3.2009 (yhtiökokouksen täsmäytyspäivä) merkitty osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään Kesko Oyj:n osakasluetteloon.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua kokoukseen, on ilmoittauduttava viimeistään 23.3.2009 klo 16.00 joko postitse osoitteella Kesko Oyj/Lakiasiat, 00016 Kesko, faksilla numeroon 01053 23421, puhelimitse numeroon 01053 23211, sähköpostilla osoitteeseen taina.hohtari@kesko.fi tai Internet-sivujen kautta osoitteessa www.kesko.fi/sijoittajat. Ilmoittautumisen on oltava perillä ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Valtakirja, jonka nojalla valtuutettu osallistuu yhtiökokoukseen, pyydetään toimittamaan ilmoittautumisajan loppuun mennessä edellisessä kohdassa mainittuun postiosoitteeseen. Osakkeenomistaja voi halutessaan käyttää valtuuttamisessa Internet-sivujen osoitteesta www.kesko.fi/sijoittajat löytyvää valtakirjalomaketta.

Yhtiökokouksesta, siihen osallistumisesta ja päätöksenteosta kerrotaan tarkemmin Hallinnointiperiaatteet-osiossa (Corporate Governance) sivuilla 58–65.

Yhtiökokouksen päätökset julkistetaan viipymättä yhtiökokouksen jälkeen pörsstitiedotteella.

OSINGONMAKSU

Hallitus on päättänyt ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2008 maksetaan osinkoa 1,00 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkaalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 2.4.2009 on merkittynä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään Kesko Oyj:n osakasluetteloon. Rekisteröintikäytäntö vaatii kolme pankkipäivää, joten osingon saajana on yhtiökokouspäivän 30.3.2009 päättyessä osakkeen omistava henkilö. Yhtiökokouspäivänä tehdyissä osakekaupoissa osingon saa siis osakkeiden ostaja.

Osingonmaksu alkaa hallituksen ehdotuksen mukaan 9.4.2009.

TALOUDELLISET JULKAISUT

Kesko julkaisee painetun vuosikertomuksen suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Yhtiössä ylläpidetään listaa vuosikertomuksen postittamista varten. Postituslistalle voi ilmoittautua Internet-sivujen aineistopalvelussa www.kesko.fi/aineistot.

Tilinpäätöstiedote, kolme osavuositarkastusta sekä kuukausittaiset myynti- ja muut keskeiset tiedotteet ovat luettavissa yhtiön Internet-sivuilla www.kesko.fi/media.

Kesko julkaisee painetun yhteiskuntavastuuraportin suomeksi ja englanniksi.

JULKAISUJA VOI TILATA OSOITTEESTA

Kesko Oyj/konsernin viestintä ja yhteiskuntavastuu
 Satamakatu 3
 00016 Kesko
 Puhelin: 01053 22404
 Faksi: (09) 174 398
 Internet: www.kesko.fi/aineistot

OSOITTEENMUUTOKSET

Osakkeenomistajien osoitteenmuutokset pyydämme ystävällisesti ilmoittamaan siihen pankkiin, pankkiiriliikkeeseen tai muuhun tilinhoitajayhteisöön, joka hoitaa osakkeenomistajan arvo-osuustilää.

Tietoa Keskoa sijoituskohteena

VIESTINTÄPOLITIikka JA -PERIAATTEET

Keskon viestinnän tehtävänä on edistää konsernin ja yhteistyökumppaneiden liiketoimintaa välittämällä oma-aloitteisesti sidosryhmille oikeaa tietoa konsernin tavoitteista ja toiminnasta. Viestinnän yleisiä periaatteita ovat lisäksi avoimuus, ajankohtaisuus ja totuudenmukaisuus. Yhtiön toiminnan kannalta luottamuksellisia tai keskeneräisiä liiketoimia ja kilpailijoiden asioita ei kommentoida.

Viestinnän ensisijaisena tavoitteena on kertoa, mitä lisäarvoa Kesko ja sen yhteistyökumppanit tuottavat kuluttajille ja muille asiakkaille, joiden mielikuvat ja käyttäytyminen ratkaisevat viime kädessä Keskon menestyksen.

SIOITTAJAVIESTINTÄ

Kesko tuottaa sijoittajasuhdestrategiansa mukaisesti markkinoille jatkuvasti oikeaa ja ajan tasalla olevaa tietoa Kesko Oyj:n osakkeiden hinnanmuodostuksen perustaksi. Tavoitteena on parantaa Keskon toiminnan tunnettuutta, lisätä sijoitusinformaation avoimuutta ja siten Keskon kiinnostavuutta sijoituskohteena.

Kesko noudattaa sijoittajaviestinnässään tasapuolisuuden periaatetta ja julkaisee kaiken sijoittajatiedon Internet-sivuiltaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Kesko julkaisee painetun vuosikertomuksen suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Tilinpäätöstiedote ja kolme osavuosikatsusta ovat luettavissa yhtiön Internet-sivuilta. Yhtiössä ylläpidetään listaa vuosikertomuksen postittamista varten. Postituslistalle voi ilmoittautua Internet-sivujen aineistopalvelussa www.kesko.fi/aineistot. Sähköpostitse lähetettäviä Keskon pörssi- ja lehdistötiedotteita voi tilata Internet-sivujen aineistopalvelusta www.kesko.fi/aineistot.

KESKOA ANALYSOIVAT PANKKIIRILIIKKEET:

CARNEGIE INVESTMENT BANK AB, FINLAND BRANCH, HELSINKI

Tia Lehto
Puhelin (09) 6187 1236
tialeh@carnegie.fi

EVLI PANKKI OYJ, HELSINKI

Mika Karppinen
Puhelin (09) 476 690
etunimi.sukunimi@evli.com

CHEUVREUX, TUKHOLMA

Daniel Ovin
Puhelin +46 8 723 5175
dovin@cheuvreux.com

FIM PANKKI OY, HELSINKI

Jonas Spohr
Puhelin (09) 6134 6508
etunimi.sukunimi@fim.com

DANSKE MARKETS EQUITIES, HELSINKI

Kalle Karppinen
Puhelin 01023 64794
etunimi.sukunimi@danskebank.com

GOLDMAN SACHS, LONTOO

Bhavna Bhana
Puhelin +44 20 7774 8535
etunimi.sukunimi@gs.com

DEUTSCHE BANK, HELSINKI

Manu Rimpelä
Puhelin (09) 2525 2550
etunimi.sukunimi@db.com

HANDELSBANKEN CAPITAL MARKETS, HELSINKI

Maria Wikström
Puhelin 01044 42425
mawi05@handelsbanken.se

EQ PANKKI OY, HELSINKI

Jarkko Soikkeli
Puhelin (09) 6817 8654
etunimi.sukunimi@eq.fi

ICECAPITAL SECURITIES OY, HELSINKI

Robin Santavirta
Puhelin 040 566 441
etunimi.sukunimi@icecapital.fi

Kesko järjestää analyytikoille ja medialle tiedotustilaisuuksia tulosjulkistusten ja merkittävien uutisointien yhteydessä sekä taustatietotilaisuuksia analyytikoille (Capital Market Day) eri teemoista 1–2 kertaa vuodessa.

Kesko noudattaa kahden viikon hiljaista jaksoa ennen tulostiedotteidensa julkistamista. Muina aikoina analyytikoiden ja sijoittajien kyselyihin vastataan puhelimitse, sähköpostilla ja järjestämällä sijoittajatapaamisia.

IR-YHTEYSHENKILÖT

Sijoittajasuhdepäällikkö Riikka Toivonen

Puhelin 01053 23495
Gsm 0500 708 337
Faksi (09) 174 398

Talous- ja rahoitusjohtaja, CFO Arja Talma

Puhelin 01053 22113
Faksi (09) 657 465

Sijoittajasuhdepäällikkö Jukka Pokki

Puhelin 01053 22645
Gsm 050 65 632
Faksi (09) 174 398

Sähköposti: IR@kesko.fi

KONSERNIN VIESTINTÄ JA YHTEISKUNTAVASTUU

Viestintäjohtaja Paavo Moilanen

Puhelin 01053 22764
Faksi (09) 174 398

Sähköposti: etunimi.sukunimi@kesko.fi

JP MORGAN SECURITIES LTD, LONTOO

Alastair Johnston
Puhelin +44 20 7325 4523
etunimi.sukunimi@jpmorgan.com

STANDARD & POOR'S EQUITY RESEARCH, LONTOO

James Monro
Puhelin +44 20 7176 7798
etunimi_sukunimi@sandp.com

NORDEA MARKETS, HELSINKI

Hanna-Maria Heikkinen
Puhelin (09) 1655 9926
etunimi.sukunimi@nordea.com

UBS EQUITY RESEARCH, TUKHOLMA

Olof Cederholm
Puhelin +46 8 453 7306
etunimi.sukunimi@ubs.com

POHJOLA PANKKI OYJ, HELSINKI

Jari Räisänen
Puhelin 01025 24504
etunimi.sukunimi@pohjola.fi

PANKKIIRILIIKE E. ÖHMAN J:OR

SUOMI OY, HELSINKI
Elina Pennala
Puhelin (09) 8866 6043
etunimi.sukunimi@ohmangroup.fi

SEB ENSKILDA, HELSINKI

Jutta Rahikainen
Puhelin (09) 6162 8713
etunimi.sukunimi@seb.fi

SOFIA CAPITAL OYJ, HELSINKI

Martin Sundman
Puhelin 01024 15166
etunimi.sukunimi@sofiacapital.fi

Organisaatio, johto ja yhteystiedot

Kesko Oyj:n hallitus ja konsernijohto-ryhmä on esitelty sivuilla 66–67 ja 68–69.

Kesko Oyj

Satamakatu 3, Helsinki, 00016 Kesko
Puhelin 010 5311, faksi (09) 174 398
Sähköposti (ellei ole toisin mainittu):
etunimi.sukunimi@kesko.fi

Pääjohtaja Matti Halmesmäki

Talous ja rahoitus: Talous- ja rahoitus-johtaja, CFO Arja Talma

Konsernitalous: Talousjohtaja Jukka Erlund
Rahoitus:

Rahoitusjohtaja Heikki Ala-Seppälä

Talousohjelmointi: Johtaja Eija Jantunen

Tietohallinto-ohjaus:

Tietohallintojohtaja Arto Hiltunen

Henkilöstö:

Henkilöstöjohtaja Riitta Laitasalo

Lakiasiat, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus:

Lakiasiaintoimintajohtaja Anne Leppälä-Nilsson

Konsernin viestintä ja yhteiskuntavastuu:

Viestintäjohtaja Paavo Moilanen

Yhteiskuntavastuu: Kehitysjohtaja

Ulla Rehell

Brändien johtaminen:

Brändijohtaja Anne Laakso

TYTÄRYHTIÖT

K-instituutti Oy

Siiikjärventie 88–90, 02860 Espoo
Puhelin: asiakaspalvelu 01053 37370,
vastaanotto 01053 37271, faksi (09) 863 8571
www.k-instituutti.fi

Toimitusjohtaja Juha Dahlman

K-Plus Oy

Satamakatu 3, Helsinki, 00016 Kesko
Puhelin 010 53020, faksi (09) 698 6952
www.plussa.com

Toimitusjohtaja Niina Ryyänen

K-talousohjelmointikeskus Oy

PL 330, 33101 Tampere
Puhelin 010 5311, faksi 01053 25555
Toimitusjohtaja Eija Jantunen

Aluetoiminnot

PÄÄKAUPUNKISEUTU, HELSINKI

Satamakatu 3, Helsinki, 00016 Kesko
Puhelin 010 5311, faksi 01053 23494
Aluejohtaja Antti Palomäki

UUSIMAA, HELSINKI

Satamakatu 3, Helsinki, 00016 Kesko
Puhelin 010 5311, faksi (09) 655 473
Aluejohtaja Timo Huurtola

ITÄ-SUOMI, KUOPIO

Siunauskappelintie 2, PL 46, 70701 Kuopio
Puhelin 010 5311, faksi 01053 29020
Aluejohtaja Pertti Rusanen

JÄRVI-SUOMI, JYVÄSKYLÄ

c/o K-citymarket Seppälä
Vasarakatu 29, 40320 Jyväskylä
Puhelin 010 5311

Aluejohtaja Merja Haverinen

KAAKKOIS-SUOMI, LAHTI

c/o K-citymarket Lahti Laune
Ajokatu 53, 15500 Lahti
Puhelin 010 5311, faksi 020 720 3318

Aluejohtaja Timo Heikkilä

LOUNAIS-SUOMI, TURKU

Rydönnotko 1, PL 116, 20101 Turku
Puhelin 010 5311, faksi 01053 21309

Aluejohtaja Olli Setänen

PIRKANMAA, TAMPERE

Jokipohjantie 28, PL 330, 33101 Tampere
Puhelin 010 5311, faksi 01053 25448

Aluejohtaja Jari Alanen

POHJANMAA, SEINÄJOKI

c/o K-maalous Seinäjoki
Hautomonkatu 2, 60100 Seinäjoki

Puhelin 010 5311, faksi 01053 26333

Aluejohtaja Heikki Tynjälä

POHJOIS-SUOMI, OULU

Äimäkuja 6, PL 16, 90401 Oulu
Puhelin 010 5311, faksi 01053 30227

Aluejohtaja Jari Saarinen

(sähköposti: jari.k.saarinen@kesko.fi)

Ruokakesko Oy

Satamakatu 3, Helsinki, 00016 Kesko
Puhelin 010 53030, faksi 01053 23467

Toimitusjohtaja Terho Kalliokoski

K-citymarket, elintarvike:

Johtaja Mika Rautiainen

K-supermarket: Johtaja Jaana Hertsberg

K-market (K-market, K-extra):

Johtaja Ari Svensk

Tavarakauppa: Johtaja Minna Kurunsaari

Asiakkuus: Johtaja Niina Ryyänen

Kenttä: Johtaja Kari Heiskanen

(sähköposti: kari.j.heiskanen@kesko.fi)

Logistiikka ja talous: Johtaja Petteri Niemi

TYTÄRYHTIÖT

Kespro Oy

Sähkötie 1, Vantaa, PL 15, 00016 Kesko
Puhelin 010 53040, faksi (09) 851 4452
www.kespro.com

Toimitusjohtaja Jorma Rauhalta

Pikoil Oy

Satamakatu 3, Helsinki, 00016 Kesko
Puhelin 02074 22000, faksi 02074 22099
Toimitusjohtaja Harri Ojala

Keslog Oy

Jokiniementie 31, PL 47, 01301 Vantaa
Puhelin 010 53050, faksi 01053 27021
www.keslog.fi

Toimitusjohtaja Mika Salmijärvi

Rautakesko Oy

Tikkurilantie 10, PL 75, 01301 Vantaa
Puhelin 010 53032, faksi (09) 857 4783

Sähköposti: rautakesko.info@kesko.fi

www.rautakesko.com

Toimitusjohtaja Jari Lind

Kansainväliset toiminnot:

Varatoimitusjohtaja Seppo Hämäläinen

Henkilöstö: Henkilöstöjohtaja Anu Wiikeri

Konseptit:

Konseptijohtaja Jaakko-Pekka Vehmas

Liiketoiminnan tuki:

Johtaja Jouko Björkman

K-rauta-ketju: Johtaja Jani Karotie

Rautia-ketju, K-maalous-ketju ja

asiakassopimuskaupat:

Johtaja Kimmo Vilppula

Maatalouskauppa: Johtaja Antti Ollila

Tavarakauppa: Johtaja Sakari Malka

Yrityspalvelu: Johtaja Olli Honkasaari

Kansainväliset projektit:

Johtaja Juhani Järvi

Norja ja Ruotsi: Aluejohtaja Jarmo Turunen

Baltia ja Venäjä: Aluejohtaja Raul Kadaru

Venäjän maajohtaja: Mikko Pasanen

K-MAATALOUDEN KOETILA

Hahkialantie 57, 14700 Hauho
Puhelin 010 53032, faksi 01053 38130
www.k-koetila.fi

TYTÄRYHTIÖT

Norja

Byggmakker Norge AS

Snipetjernveien 7, Postboks 650,
NO-1401 Ski, Norja

Puhelin +47 6491 4000,

faksi +47 6491 4090

Sähköposti: firmapost@byggmakker.no

www.byggmakker.no

Toimitusjohtaja Espen Hoff

Ruotsi

K-rauta AB

Bagarbyvägen 61,
SE-19134 Sollentuna, Ruotsi

Puhelin +46 8 588 18 900,

faksi +46 8 588 18 998

Sähköposti: info@k-rauta.se

www.k-rauta.se

Toimitusjohtaja Jani Jylhä

Viro

Rautakesko AS

Tähetorni 100a, EE-11625 Tallinna, Viro

Puhelin +372 6 257 501, faksi +372 6 257 563

Sähköposti: info@rautakesko.ee

www.rautakesko.ee

Toimitusjohtaja Alo Ivask

Latvia**AS Rautakesko**

Rencenu iela 21, LV-1073 Riika, Latvia
Puhelin +371 7 810 090, faksi +371 7 810 178
Sähköposti: rautakesko@rautakesko.lv
www.k-rauta.lv

Toimitusjohtaja Peteris Stupans

Liettua**UAB Senuku prekybos centras**

Pramones pr. 6,
LT-51500, Kaunas-31, Liettua
Puhelin +370 37 304 999,
faksi +370 37 304 605
Sähköposti: marketing@senukai.lt
www.senukai.lt

President Arturas Rakauskas

Venäjä**ZAO Stroymaster**

Bolshoi Sampsonievskiy Prospekt 68,
lit N, RU-194100 Pietari, Venäjä
Puhelin +7 812 326 9231,
faksi +7 812 326 9231
Sähköposti: info@kesko.ru
www.k-rauta.ru

Toimitusjohtaja Aleksandr Rudenko

Valko-Venäjä**000 OMA**

Office 36, Per. Promyshlenny 12a
Minsk 220075, Valko-Venäjä
Puhelin +375 17 244 9303
Sähköposti: glazunov@oma.by
Toimitusjohtaja Oleg Glazunov

VV-Auto Group Oy

Hitsaajankatu 7 B, PL 80, 00811 Helsinki
Puhelin (09) 75 831, faksi (09) 758 3267
www.audi.fi, www.volkswagen.fi

Toimitusjohtaja Pekka Lahti

Audi: Johtaja Esko Kiesi

Volkswagen-henkilöautot:

Johtaja Lauri Haapala

Volkswagen-hyötyautot:

Johtaja Carl-Gustaf Sergejeff

Jälkimarkkinointi: Johtaja Jarmo Toivanen

Liiketoiminnan tuki:

Talousjohtaja Arto Manninen

Liiketoiminnan kehitys:

Kehitysjohtaja Mia Miettinen

TYTÄRYHTIÖT**Auto-Span Oy**

Hitsaajankatu 7 C, PL 80, 00811 Helsinki
Puhelin (09) 75 831, faksi (09) 758 3356
www.seat.fi

Toimitusjohtaja Veikko Ålander

VV-Autotalot Oy

Mekaanikonkatu 10, 00880 Helsinki
Puhelin 01053 33200, faksi 01053 33300
www.vv-auto.fi

Toimitusjohtaja Timo Virtanen

Turun VV-Auto Oy

Rieskalähteentie 89, 20300 Turku
Puhelin (02) 338 881, faksi (02) 338 8880
www.vv-auto.fi

Toimitusjohtaja Timo Virtanen

Konekesko Oy

Vanha Porvoontie 245, PL 145, 01301 Vantaa
Puhelin 010 53034, faksi 01053 20505
www.konekesko.com

Toimitusjohtaja Aatos Kivelä

TYTÄRYHTIÖT**Viro****Konekesko Eesti AS**

Põrguvälja tee 3 a, Pildiküla, Rae vald,
EE-75301 Harju mk, Viro
Puhelin +372 605 9100, faksi +372 605 9101
www.keskoagro.com

Toimitusjohtaja Tõnu Kelder

Latvia**Konekesko Latvija SIA**

Tiraines iela 15, LV-1058 Riika, Latvia
Puhelin +371 6706 4304,
faksi +371 6706 4302
www.keskoagro.com

Toimitusjohtaja Antra Spickus

Liettua**UAB Konekesko Lietuva**

Savanoriu pr. 191, LT-02300 Vilna, Liettua
Puhelin +370 5 247 7400,
faksi +370 5 247 7420
www.keskoagro.com

Toimitusjohtaja Paulius Kibisa

Anttila Oy

Valimotie 17, Helsinki, PL 1060,
00016 Kesko
Puhelin 010 5343, faksi 01053 40199
www.anttila.fi

Toimitusjohtaja Matti Leminen

TYTÄRYHTIÖT**Viro****Anttila AS**

Uus 33, EE-71033 Viljandi, Viro
Puhelin +372 43 53 360, faksi +372 43 33 334
Sähköposti: anttila@anttila.ee
www.anttila.ee

Toimitusjohtaja Tauno Tuula

Latvia**SIA Antti**

Jersikas iela 12/14, LV-1003 Riika, Latvia
Puhelin +371 703 3301, faksi +371 703 3334
Sähköposti: anttila@anttila.lv
www.anttila.lv

Johtaja Kalle Lill

K-citymarket Oy

Satamakatu 3, Helsinki, 00016 Kesko
Puhelin 010 53030, faksi 01053 23492
www.citymarket.fi

Toimitusjohtaja Ari Akseli

Indoor Group Oy

Iso-Paavolankatu 2, PL 200, 15101 Lahti
Puhelin (03) 554 11, faksi (03) 554 2400
Sähköposti:

etunimi.sukunimi@indoorgroup.fi

www.indoorgroup.fi,

www.asko.fi, www.sotka.fi

Toimitusjohtaja Pasi Mäkinen

Intersport Finland Oy

Kutojantie 4, 02630 Espoo
Puhelin 010 53031, faksi (09) 176 780
www.intersport.fi, www.budgetsport.fi

Toimitusjohtaja Juha Nurminen

Musta Pörssi Oy

Kutojantie 4, 02630 Espoo
Puhelin 010 53031, faksi 01053 40929
www.mustaporssi.fi, www.konebox.fi
Toimitusjohtaja Jussi Mikkola

Kenkäkesko Oy

Kutojantie 4, 02630 Espoo
Puhelin 010 53031, faksi 01053 39286
www.andiamo.fi, www.k-kenka.fi
Toimitusjohtaja Martti Toivanen

Palvelunumerot**PLUSSAN ASIAKASPALVELU**

ma-pe klo 8.00-18.00
0800 0 5588 (maksuton numero)
Sähköposti: plussa@kesko.fi

RUOKAKESKON KULUTTAJAPALVELU

ma-pe klo 9.00-13.00
0800 0 1000 (maksuton numero)
Sähköposti:
ruokakesko.kuluttajapalvelu@kesko.fi

Sanasto

Tähän sanastoon on koottu joitakin keskeisiä vuosikertomuksessa käytettyjä termejä.

AMS (AMS Sourcing B.V) Ruokakesko on mukana AMS-ostoyhteistyössä merkittävien eurooppalaisten päivittäistavaraketjujen kanssa.

Arvoketju jäsentää kaikki tuotteiden ja palveluiden tuottamiseen tarvittavat toiminnot ja resurssit yhdeksi kokonaisuudeksi. Arvoketju muodostuu usein eri toimijoista (teollisuus, tukkukauppa, vähittäiskauppa, asiakas). Arvoketju päättyy asiakkaaseen.

Asiakasarvo on esimerkiksi ketjun tapaa määrittää ja viestiä, mitä hyötyä tai muuta arvoa se tuottaa asiakkaalle.

Brändi tarkoittaa merkkiä, tuotemerkkiä ja merkituotetta. Se on kaiken sen tiedon ilmentymä, joka liittyy yrityksen tuotteeseen tai palveluun. Brändi on mielikuva, joka syntyy tavasta tehdä asioita, laadusta ja halusta pyrkiä määriteltyn tavoitetilään.

Etäkauppa on kaupankäyntitapa, jossa asiakas ei fyysisesti vieraili liiketiloissa. Kaupankäynti tapahtuu esim. Internetin, postimyynnin tai muun sähköisen välilännen kautta.

Halpahintamyymälä on alhaisia hintoja keskeisenä kilpailukeinonaan käyttävä liiketyyppi. Tyypillistä halpahintamyymälälle on lisäksi vaihtuva käyttötavaravaliokoma, itsepalvelu ja varastomainen esiläpänö.

HoReCa on elintarvikekaupan suurasiakasryhmä, joka sisältää hotelleja, ravintoloita ja muita ruokapalveluyrityksiä.

Hypermarket on monen alan tavaroita myyvä pääosin itsepalveluperiaatteella toimiva vähittäismyymälä, jonka myyntipinta-ala on yli 2 500 m². Hypermarketeissa elintarvikkeiden osuus on noin puolet kokonaispinta-alasta, mutta myynnin painopiste on päivittäistavaroissa.

Jälkimarkkinointi on etenkin auto- ja konekaupan termi, jolla tarkoitetaan myynnin jälkeiseen ylläpitoon liittyvää toimintaa kuten huoltoa, korjauksia, varaosa-, lisävaruste- ja -tarvikekauppaa.

Jälleenmyyjä on esimerkiksi autokaupassa yritys, joka myy ja huoltaa maahantuojan valtuuttamana merkkituotteita. Jälleenmyyjä täyttää valmistajan ja maahantuojan asettamat laatustandardit.

Kauppan tuotteiden sertifiointi on riippumattoman kolmannen osapuolen suorittama tarkastus, jossa todetaan toimintajärjestelmän kriteerien (esim. ISO-standardi) mukaisuus.

Kauppakeskus on usean kauppayrityksen keskus, jolla on yhteinen johto ja markkinointi. Keskuksessa on yksi tai useampia ankkuriyrityksiä. Yksittäinen liike ei ole yli 50 % liiketilan kokonaismäärästä. Kauppakeskuksessa on vähintään 10 liikettä ja useimmiten liikkeet avautuvat yhteiseen sisätilaan.

Kauppakohtainen valikoima on K-ryhmässä se osa valikoimaa, jolla kauppa sopeuttaa kokonaisvalikoimansa vastamaan paikallista markkinatilannetta.

Kauppapaikka on liikekiinteistö tai -huoneisto, jossa toteutetaan ketjukonseptia sekä siihen liitettäviä oheispalveluja.

Kauppapaikkamaksu on maksu, jonka kauppias maksaa Keskolle korvauksena ketjusopimuksella käyttöönsä saaman kauppaikan käytöstä ja siihen liittyvistä Keskon tarjoamista palveluista. Kauppapaikkamaksu lasketaan prosentteina kauppiaan myyntikatteesta tai liikevaihdosta.

Ketjukonsepti on kokonaisvaltainen kuvaus ja ohjeistus vähittäiskaupan liiketoiminnan toteuttamisesta ketjun kaikissa kaupoissa yhtenevällä tavalla.

Ketjusopimus on kauppiaan ja Keskon välinen sopimus, jolla kauppias liittyy tiettyyn Keskon vähittäiskauppaketjuun. Ketjusopimuksella sovitaan kauppiaan ja Keskon välisistä ketjutoimintaa koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Ketjuyksikkö on K-ryhmässä kauppaketjun toiminnasta sekä ketjukonseptin kehittämisestä ja ohjauksesta vastaava Keskon yksikkö. Se käyttää päätösvaltaa ketjua koskevissa asioissa.

Ketjuvalikoima on K-ryhmässä se osa valikoimaa, joka on sama kaikissa ketjuun kuuluvissa kaupoissa. Valikoimasta päättää ketjuyksikkö.

K-kauppiasliitto on K-kauppioiden yhteistoiminta- ja edunvalvontajärjestö. Sen perustehtävänä on K-kauppiasyrittäjyyden kehittäminen ja vahvistaminen. Kaikki noin 1 305 K-kauppiasta ovat K-kauppiasliiton jäseniä.

K-kauppias on itsenäinen ketjuyrittäjä, joka hyvän palvelun, osaamisen ja paikallistuntemuksen kautta tuo lisävoimaa ketjutoimintaan. K-kauppiasyrittäjä vastaa kauppansa asiakastytyväisyydestä, henkilökunnasta ja liiketoiminnan tulokellisuudesta.

K-ryhmän muodostavat K-kauppiat, K-kauppiasliitto ja Kesko-konserni.

Käyttötavarakauppa kattaa vaate-, kenkä-, urheilu-, kodintekniikka-, kodintuote-, huonekalu- ja sisustustarvikekaupan.

Logistiikka on prosessi, jossa tiedonhallinnan avulla ohjataan tavaravirtaa ja siihen liittyviä palveluja koko toimitusketjussa. Logistiikan avulla toiminnan laatu ja kustannustehokkuus voidaan optimoida.

Luomutuote on EU:n luomusäätöjen mukaan tuote, jonka maatalousperäisistä raaka-aineista vähintään 95 % on luonnonmukaisesti tuotettu.

Lähikauppa on tavallisesti pieni, kuluttajia lähellä oleva ja helposti myös jalan saavutettavissa oleva asuinalueella sijaitseva päivittäistavaramyymälä. Se on yleensä alle 400 m²:n valintamyymälä. Suomessa aukiolo on vapaa myös asemakaava-alueilla.

Myyntipinta-ala käsittää myymälässä sen pinta-alan, jossa myyntitoimintaa harjoitetaan, kuten tavara-alueet, käytävät, palvelutiskit, kassa-alueen ja tuulikaapit.

Oma merkkituote kts. Private label.

Omavalvonta on toiminnanharjoittajan oma valvontajärjestelmä, jonka tarkoituksena on estää elintarvikehygieenisten epäkohtien syntyminen. Hygienialain mukainen omavalvonta perustuu ns. HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points) -periaatteille. Tuotteisiin liittyvät vaarat arvioidaan, vaarojen hallintaan tarvittavat kriittiset valvontapisteen tunnistetaan ja niitä valvotaan. Esimerkkejä valvottavista kohteista ovat laitosten koneiden ja laitteiden hygienia, raaka-aineiden ja tuotteiden laatu, valmistusprosessin toimivuus sekä kuljetus- ja varastointiolosuhteet.

Palveluyritys on yritys, joka tarjoaa asiakkailleen yhtenä kokonaisuutena ja yhdellä kertaa asiakkaiden haluamat tai odottamat tuotteet ja palvelut. Palveluyritys kokoaa yhteen asiakkaan puolesta tuotteet ja niiden käyttöön liittyvät palvelut sekä hoitaa tarvittaessa asiakkaiden puolesta tuotteiden asennuksen ja muun käyttöönoton valmistelun.

Private label on kaupan sopimusvalmistajalla teettämä oma merkkituote, jota markkinoidaan osana laajempaa tuoteperhettä samalla tuotemerkillä. Yritys itse vastaa oman merkkituotteen markkinoinnista oman verkostonsa kautta.

Päivittäistavaralla tarkoitetaan elintarvikkeiden ohella sellaisia tuotteita, joita ihmiset ovat tottuneet hankkimaan elintarvikeostosten yhteydessä. Päivittäistavariin luetaan siten ruoka, juomat, tupakkatuotteet, teknokemian tuotteet, kodin paperit, lehdet sekä kosmetiikka.

Päivittäistavarakauppa on yleisimminkin edellä mainittujen päivittäistavaroiden koko lajitelmaa myyvä, pääasiassa itsepalveluperiaatteella toimiva markketyyppinen elintarvikemyymälä. Ruoan osuus päivittäistavaramyymälöiden kokonaisympäryksestä on noin 80 %.

Reilu kauppa on kansainvälinen kaupan muoto, jota kuvaa yhtenäisesti tyylitelty papukaija-logo. Merkki kertoo, että kauppa käydään suoraan kolmannen maailman pientuottajien kanssa välikäsiä välttäen. Tuottajat saavat tuotteistaan takuuhinnan, joka on yleensä selvästi korkeampi kuin maailmanmarkkinahinta. Heille taataan myös pitkät sopimukset ja mahdollisuus ennakkorahoitukseen.

Strategia on kokonaisuunnitelma keinoista, joilla organisaatio aikoo saavuttaa visionsa ja päämääränsä.

Supermarket on pääosin itsepalveluperiaatteella toimiva ruoan myyntiin keskittynyt päivittäistavaramyymälä, jonka myyntipinta-ala on vähintään 400 m² ja jossa elintarvikkeiden osuus on yli puolet myyntipinta-alasta.

Tavaratalo on monen alan tavaroita myyvä vähittäismyymälä, jonka myyntipinta-ala on vähintään 2 500 m². Tavaratalossa minkään tavararyhmän osuus myyntipinta-alasta ei ylitä puolta kokonaisympäryksestä.

Toiminnanohjausjärjestelmä (ERP – Enterprise Resource Planning system) on liiketoiminnan suunnittelua ja ohjausta palveleva tietojärjestelmä. Se on yrityksen tärkeimpiä prosesseja palvelevien tietojärjestelmien kokonaisuus (kaupan alalla mm. tavararyhmähallintaa, ostolöngistiikka ym. palveleva tietojärjestelmä) – esim. SAP R3.

Tukkukauppa on valmistajilta suurissa erissä tapahtuvaa hankintaa ja myyntiä vähittäiskauppaa harjoittaville yrityksille.

Uusperustanta tarkoittaa uusien kaupapaikkojen ja kauppakiinteistöjen perustamista.

Valikoima on samaan käyttötarkoitukseen myytävien tuotteiden määrä, esimerkiksi leipävalikoima. Erikoisliikkeissä valikoima on syvä.

Vähittäiskauppa on kuluttaja-asiakkaille suuntautuvaa kauppa.

Yhteiskuntavastuu on yrityksen arvoihin ja tavoitteisiin perustuva, mitattavissa oleva omaehtoinen vastuullisuus keskeisiä sidosryhmiä kohtaan, jakautuen taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristö vastuuseen.

**Ulkoasun
suunnittelu
ja taitto:**
Incognito

Valokuvat:
Mikko Harma ja
Patrik Raski/KUSTOM,
Mats Vuorenjuuri/
Unikuva

Paino:
Libris Oy

441

014

Painotuote

